

gemeente Rheden

Datum vaststelling B&W : 30 juni 2026

Datum besluitvorming Raad: 7 juli 2026

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Zichtbare verbeteringen	3
Financiële resultaten 2025	3
Vooruitkijken	3
Jaarverslag	5
Leeswijzer	6
Inleiding Jaarrekening 2025 – Gemeente Rheden	7
Financiële resultaten	11
Programma's	15
1. Samenleving	16
2. Leefomgeving.....	33
3. Bestuur en organisatie.....	54
Paragrafen	70
Lokale Heffingen.....	71
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.....	75
Onderhoud Kapitaalgoederen	81
Financiering	87
Bedrijfsvoering	92
Verbonden Partijen	105
Grondbeleid	120
Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo).....	125
Taakvelden - Beleidsindicatoren	127
Jaarrekening.....	128
Baten en lasten en toelichting	129
Balans en toelichting	135
Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen	159
Taakvelden - Realisatie	163
Rechtmatigheidsverantwoording	166
SISA	168
Overige gegevens.....	180
Bijlagen	181
Kerngegevens	182
Sustainable Development Goals (SDG)	183

Voorwoord

Voor u liggen de Jaarstukken 2025 van de gemeente Rheden. In dit document leest u wat wij het afgelopen jaar hebben bereikt, welke uitdagingen we tegenkwamen en hoe wij ons geld hebben besteed. Dat alles om onze maatschappelijke, organisatorische en financiële doelen te realiseren.

2025 was zeker geen makkelijk jaar. Het was een jaar waarin ambities, wettelijke taken en beschikbare middelen moesten voortdurend in balans moesten worden gebracht. Dat vroeg om heldere keuzes en soms ook om lastige beslissingen. Ondanks krappe financiële kaders is veel werk verzet en hebben we op diverse terreinen betekenisvolle stappen kunnen zetten.

Zichtbare verbeteringen

De Jaarstukken 2025 staan niet op zichzelf. Inmiddels al jaren terug werd duidelijk dat de financiële positie van onze gemeente onder druk stond. Er waren structurele aandachtspunten die om gerichte maatregelen vroegen. Deze afgelopen jaren werden gekenmerkt door onzekerheid in het sociaal domein over een passende financiering vanuit het Rijk. Onduidelijkheid hierover leidde ertoe dat er weinig structurele financiële ruimte was. Daardoor was de financiële positie van de gemeente kwetsbaar.

Wij hebben de afgelopen jaren, met het programma Versterken Financiële Functie, bewust ingezet op betere financieel sturing en het versterken van de reserves. Daarnaast werkten wij aan het vergroten van de financiële weerbaarheid. We zien inmiddels de eerste effecten hiervan. De financiële positie verbetert zichtbaar, dit is onder andere te zien aan een hogere solvabiliteit en een groter weerstandsvermogen. Zo is onze weerstandsratio gestegen naar 2,8.

Tegelijkertijd moeten we realistisch blijven. De verbetering komt nu nog vooral door incidentele voordelen en meevallers. De gemeentelijke opgaven blijven uitdagend en structureel zijn we er nog niet. De financiële opgaven en druk blijven bestaan. Dat vraagt om blijvende aandacht en goede sturing.

Financiële resultaten 2025

Dankzij de heldere keuzes en beslissingen sluiten we het jaar met een positief rekeningresultaat van € 5,6 miljoen af. Dat is aanzienlijk hoger dan eerder voorzien. Meevallers bij maatwerkdienstverlening 18+, hogere uitkeringen uit het gemeentefonds en lagere uitgaven binnen diverse programma's droegen hieraan bij.

De structurele ruimte blijft echter wel beperkt. De financiële werkelijkheid vraagt om realisme en voortdurende sturing. Daarom stellen wij voor het grootste deel van het voordelige resultaat te storten in de algemene reserve om onze financiële weerbaarheid te versterken.

Vooruitkijken

De opgaven voor de komende jaren blijven groot en raken alle domeinen van onze gemeente: van betaalbaar wonen, energietransitie en klimaatadaptatie tot zorg en welzijn, preventie, participatie en een toekomstbestendige organisatie. De ervaringen en lessen uit 2025 nemen we mee om deze opgaven doelmatig, realistisch en in samenwerking met inwoners en partners te blijven uitvoeren.

Namens het college bedank ik iedereen die zich in 2025 heeft ingezet voor onze gemeente: inwoners, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties, ondernemers, raadsleden en onze eigen medewerkers. Samen werken wij aan een Rheden dat sterk, sociaal en toekomstbestendig blijft.

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Rheden

Dorus Klomberg
Wethouder Financiën

Jaarverslag

Leeswijzer

De Jaarstukken 2025 bestaan uit zowel het jaarverslag (programma's en paragrafen), de jaarrekening (balans en toelichting) en een aantal verplicht voorgeschreven bijlagen. Door deze drie onderdelen te combineren in de Jaarstukken 2025 is er samenhang in de verantwoording aan de raad en kan tevens volstaan worden met een aantal logische verwijzingen om dubbele overzichten te voorkomen.

De verantwoording volgt de opzet van de begroting, waardoor de verschillende P&C-documenten goed te vergelijken zijn.

Inleiding

In de inleiding benoemen we op hoofdlijnen de belangrijkste ontwikkelingen in 2025.

Financiële resultaten

We gaan hier kort in op het jaarrekeningsaldo van 2025. Een verdere toelichting staat bij de afzonderlijke programma's.

Programma's

Bij alle programma's geven we als eerste een algemene duiding van hetgeen we in het afgelopen jaar hebben bereikt. Vervolgens geven we, conform de indeling van de begroting, een nadere verdieping hiervan door per thema de realisatie van de beoogde doelen en resultaten weer te geven. Elk programma sluiten we af met de financiële verantwoording. Hoewel de raad autoriseert op programmaniveau en daarbinnen op themaniveau, hebben we in voorliggende jaarstukken per programma de financiële resultaten op taakveld-niveau weergegeven. De belangrijkste afwijkingen (> € 75K) zijn daarbij apart toegelicht.

Inleiding Jaarrekening 2025 – Gemeente Rheden

Het jaar 2025 stond voor de gemeente Rheden in het teken van het verder uitvoeren, aanscherpen en waar nodig bijstellen van de koers die is vastgelegd in de kadernota 2025 en in de Programmabegroting 2025. Deze jaarrekening blikt terug op een intensief jaar waarin maatschappelijke, financiële en organisatorische ontwikkelingen samenkwamen en waarin voortdurend keuzes zijn gemaakt tussen ambities, wettelijke taken en beschikbare middelen.

Financiële context: een jaar van bijsturen en prioriteren

Begin november 2024 stelde de raad de Programmabegroting 2025 (met meerjarenraming 2026–2028) vast. Gedurende 2025 is de raad onder andere via de financiële commissie periodiek geïnformeerd over de stand van zaken. Deze terugkoppelingen vormden de basis voor verdere aanscherping van de financiële sturing.

Het financiële resultaat over 2025 bedraagt een overschot van € 5,6 miljoen.

Inhoudelijke koers: uitvoering van ambities onder nieuwe omstandigheden

Ondanks de maatregelen die nodig waren om een antwoord te kunnen bieden op de financiële uitdagingen, heeft het college zich ingezet om een perspectief te bieden op langere termijn. De ambities uit de kadernota en de begroting, gericht op een gezonde, duurzame en toekomstbestendige leefomgeving, kregen in 2025 concreet vorm in projecten en doorontwikkeling van beleid. De uitvoering hiervan werd steeds meer gedreven door de vijf vliegwielen: woningbouwversnelling, samenwerken aan de sociale basis, samenwerken aan de lokale economie, samenwerken aan de kwaliteit van onze leefomgeving en werken aan een slanke en wendbare organisatie.

Woningbouwversnelling

We willen woningen niet alleen bouwen om het tekort aan betaalbare woningen tegen te gaan, maar we gebruiken de woningbouw ook om bij te dragen aan sterkere buurten en dorpen. De ambities uit de kadernota en de begroting, gericht op een gezonde, duurzame en toekomstbestendige leefomgeving, kregen in 2025 concreet vorm in projecten en beleidsdoorontwikkeling.

In 2025 werkten wij verder aan onze Omgevingsvisie. In deze visie staat hoe wij onze gemeente willen ontwikkelen richting 2040. Een belangrijk onderdeel is het bouwen van ongeveer 3.000 nieuwe woningen. Deze woningen zijn nodig om het woningtekort aan te pakken en om ervoor te zorgen dat inwoners in hun eigen dorp kunnen blijven wonen.

De nieuwe woningen komen vooral in de dorpen Velp, Rheden en Dieren. Het buitengebied blijft grotendeels groen. Bij het bouwen staat kwaliteit centraal. Er is aandacht voor betaalbare woningen, woningen voor starters en ouderen, en voor een goede mix van bewoners. Nieuwe woningen moeten passen bij het dorpse karakter.

Wij kiezen voor duurzaam en toekomstbestendig bouwen. Groen, water, energiezuinigheid en een gezonde leefomgeving zijn daarbij belangrijk. Met deze keuzes werken wij aan sterke, groene en leefbare dorpen voor nu en in de toekomst.

In de uitvoering hebben wij al wat kunnen realiseren. Echter door kosten, beperkte capaciteit en afhankelijkheid van externe middelen werden sommige projecten gefaseerd of soberder uitgevoerd.

Samenwerken aan de sociale basis

We hebben belangrijke stappen gezet om realistisch te begroten. Tegelijk bereiden we ons voor op het verder uitvoeren van de welzijnsopdracht en het organiseren van lokaal jeugdzorgaanbod. Dit doen we volgens de koers, de strategische agenda en het Verrijkte beleidskader Welzijn & Preventie.

In dit beleidskader staat het versterken van de sociale basis centraal. Binnen de integrale wijkaanpak zetten we in op preventie, op tijd signaleren van problemen en het vergroten van zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners. We willen dat mensen elkaar kunnen ontmoeten, meedoen en zich goed voelen in hun dorp of wijk.

Op het gebied van bestaanszekerheid werden resultaten geboekt: meer inwoners die ervoor in aanmerking komen maakten gebruik van inkomensregelingen. Schuldhulpverlening bereikte een recordaantal mensen en initiatieven rondom gezondheid en vitaliteit vonden ook een breed draagvlak in de samenleving.

Binnen de welzijnsopdracht ligt de nadruk op laagdrempelige ondersteuning, zoals buurtactiviteiten, opbouwwerk en het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers. Ook is er aandacht voor inwoners die extra hulp nodig hebben.

Sport speelt hierbij een belangrijke rol. We stimuleren sport en bewegen voor alle leeftijden, met speciale aandacht voor inclusie en een gezonde leefstijl.

Cultuur draagt bij aan welzijn door ontmoeting en creativiteit. Daarom blijven cultuureducatie, amateurkunst en lokale culturele activiteiten onderdeel van de sociale basis.

Het lokale aanbod van jeugdzorg is georganiseerd via de jeugdlumpsum. Hierbij werken welzijn, preventie, onderwijs, sport en cultuur goed samen. Deze aanpak helpt om zwaardere zorg te voorkomen door problemen vroeg aan te pakken.

De wachtlijsten bij de Wmo en Jeugd zijn volledig weggewerkt. In 2025 is een evaluatie uitgevoerd van de welzijnsopdracht en de jeugdlumpsum. De resultaten hiervan geven inzicht in wat goed werkt en wat beter kan. Deze evaluatie vormt de basis voor de keuze voor een nieuwe welzijnsopdracht. Met organisaties in de sociale basis, zoals welzijnsinstellingen, sportverenigingen en culturele organisaties, zijn gesprekken gevoerd over de bezuinigingen vanaf 2027. In 2026 leidt dit tot een advies over hoe we met minder geld anders en slimmer kunnen samenwerken, zonder dat dit ten koste gaat van bereik en kwaliteit.

Samenwerken aan de lokale economie

Via de oprichting van de Economische Adviesraad Rheden, extra geld voor de dorpskernen en onze inzet in de regio hebben wij in 2025 gewerkt aan de brede welvaart.

De Economische Adviesraad Rheden adviseert het college over de lokale economie. Leden uit het bedrijfsleven en andere organisaties denken mee over onderwerpen als ondernemen, werkgelegenheid en een goed vestigingsklimaat. Zo helpt de adviesraad om beter beleid te maken dat aansluit bij de praktijk.

Daarnaast hebben wij veel aandacht besteed aan de ontwikkeling van het gebied Haveland. Dit gebied krijgt een nieuwe invulling voor 700 tot 1.000 woningen en 700 – 1.000 werkplekken. In het vastgestelde masterplan Haveland staan de hoofdlijnen hiervoor. Haveland wordt een gemengd gebied met ruimte voor verschillende soorten woningen en passende bedrijven.

In het masterplan is ook aandacht voor duurzaamheid, groen, bereikbaarheid en een goede aansluiting op de omliggende dorpen. De ontwikkeling gebeurt in stappen en in samenwerking met bewoners, ondernemers en andere partners.

Samenwerken aan de kwaliteit van onze leefomgeving

In 2025 zijn belangrijke stappen gezet voor het beheer en de toekomst van de openbare ruimte in

Rheden. De gemeenteraad stelde op 22 april 2025 de Nota Kapitaalgoederen 2026–2029 vast. In deze nota staat wat het onderhoud en de vervanging van wegen, riolering, groen en speelvoorzieningen kosten, nu en in de toekomst. Dit geeft duidelijkheid over de middelen die nodig zijn om de openbare ruimte in goede staat te houden. De bijbehorende beheerplannen zijn in januari 2026 vastgesteld door het college.

Ook werken wij aan een duurzamere leefomgeving. In mei 2025 ondertekende het college het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen. Daarmee willen wij stap voor stap overstappen op schoon en emissieloos bouwen. Vanaf juli 2025 is bij gemeentelijke projecten het gebruik van elektrisch bouw materieel verplicht waar dat kan.

Daarnaast is in 2025 de Lokale Adaptatie Strategie opgesteld. Deze strategie beschrijft hoe wij ons samen met partners en inwoners beter kunnen voorbereiden op klimaatverandering, zoals hitte en extreme regen. De gemeenteraad stelde de strategie vast in januari 2026. De plannen worden nu uitgewerkt in concrete maatregelen.

Op het thema energietransitie gingen voorbereidingen voor de warmtetransitie in vier wijken door; de daadwerkelijke uitvoering bleef afhankelijk van Rijks- en provinciale bijdragen en regionale samenwerking. 2025 was verder een sleuteljaar voor implementatie van de Omgevingswet: processen en werkwijzen zijn doorontwikkeld en juridisch-bestuurlijke borging is aangescherpt.

En wij blikken terug op een zeer geslaagd duurzaamheidsfestival, die plaatsvond in en rondom ons nieuwe gemeentehuis. Veel vrijwilligers en inwoners droegen hieraan bij. Het festival liet zien dat duurzaamheid leeft in Rheden en dat de gemeente en inwoners samen werken aan een duurzame toekomst.

Kwaliteit van de leefomgeving gaat ook over veiligheid voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Onze inzet lag op het voorkomen van overlast, het versterken van de samenwerking met politie en andere partners en het vergroten van de zichtbaarheid van toezicht in de wijken. Er was extra aandacht voor jeugd, ondermijning en evenementenveiligheid. Door deze aanpak bleef de openbare orde in de gemeente over het algemeen stabiel en veilig.

Werken aan een slanke en wendbare organisatie

De ombuiging op de formatie is in financiële zin gerealiseerd in 2025. Dit is bereikt door het later of niet invullen van zowel vaste als tijdelijke vacatures. De aanpassingen in de formatie worden stapsgewijs structureel doorgevoerd, waardoor we op koers liggen met de gestelde doelstellingen.

Tegelijkertijd constateren we dat deze ontwikkelingen leiden tot een verschuiving in de balans tussen taken, formatie en bezetting. Deze balans blijft een belangrijk aandachtspunt. Door gericht te sturen op beide aspecten investeren we in een toekomstbestendige en wendbare organisatie.

Financiële huishouding

Om meer grip te krijgen op onze financiën zijn we in 2024 gestart met het Programma Versterken Financiële Functie. In 2025 zijn we hiermee verdergegaan en is onder andere een nieuwe Nota Reserves en Voorzieningen vastgesteld. Hierdoor is het financiële overzicht vergroot en is duidelijker zichtbaar waarvoor middelen zijn bestemd. Daarnaast is voor het derde jaar de rechtmatigheidsverantwoording toegepast en zijn aanbevelingen uit de werkgroep Jaarrekening 2024 opgepakt.

De realisatie van de ombuigingen 2025 is verwerkt in de resultaten op taakniveau binnen de drie programma's. Op dat niveau vindt ook de sturing plaats. De Monitor Ombuigingen 2025 (peildatum 1 oktober 2025) liet zien dat niet alle ombuigingen volledig of tijdig konden worden gerealiseerd, wat vroeg om aanvullende beheersmaatregelen en gefaseerde uitvoering.

Dienstverlening en organisatie

Op het terrein van dienstverlening, participatie en organisatieversterking zetten we duidelijke stappen. De nieuwe dienstverleningsvisie, het Aanwijzingsbesluit digitale kanalen en het besluit om Burgerzaken te centraliseren en spreekuren op drie locaties te organiseren, leggen een stevige basis voor betere service aan inwoners en ondernemers. Participatie is meer structureel onderdeel van onze werkwijze geworden met nieuwe kaders, hulpmiddelen en een versterkt intern participatieteam.

Ook is de positie van de gemeenteraad verbeterd door een aangepaste vergaderstructuur en betere besluitvormingsdocumenten. En zijn de eerste stappen gezet richting een mogelijke fusie met de gemeente Brummen.

Terugblik in balans

Samenvattend was 2025 een jaar waarin Rheden voortgang boekte. Voortgang in de woningbouwopgave, de Strategische agenda Samenleven in Rheden, leefbaarheid en de energietransitie. De implementatie van de Omgevingswet vond plaats en de financiële professionalisering versnelde.

Tegelijkertijd vroeg de financiële werkelijkheid om realisme en prioritering: projecten zijn soms later, kleinschaliger of soberder uitgevoerd. De lessen uit 2025 over sturing, fasering en risicobeheersing nemen we mee om in de komende jaren onze ambities doelmatig en rechtmatig te blijven realiseren binnen verantwoorde financiële kaders.

Financiële resultaten

Financieel resultaat 2025

De jaarrekening 2025 vertoont een **overschot van afgerond € 5.587.000**.

Er was een overschot begroot van € 681.000. Dit betekent een voordelige afwijking van € 4.906.000. In onderstaande tabel is dit voordelige resultaat op programmaniveau weergegeven.

tabel 1: Programma baten en lasten

Overzicht baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Gewijzigde begroting 2025			Rekening (realisatie) 2025			Afwijking 2025
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	
Programma							
1. Samenleving	24.565	102.263	-77.698	27.521	100.098	-72.577	5.121
2. Leefomgeving	18.251	32.450	-14.199	18.308	33.963	-15.655	-1.456
3. Bestuur en organisatie	142.272	49.694	92.578	157.077	63.259	93.818	1.241
Resultaat	185.088	184.407	681	202.907	197.320	5.587	4.906

De totale lasten en baten en de mutaties op de reserves zijn in de volgende tabel geduid.

tabel 2: Totaal baten en lasten en reservemutaties

(Bedragen x € 1.000)	Rekening	Primi- tieve begroting	Gewijzig- de begro- ting	Rekening (realisatie)	Afwijking
	2024	2025	2025	2025	2025
Lasten	166.857	175.420	181.145	190.599	-9.454
Baten	169.788	176.906	182.065	195.195	13.130
Saldo van baten en lasten	2.930	1.486	920	4.597	3.676
Reserves					
Toevoeging	11.392	2.073	3.263	6.722	-3.459
Onttrekking	15.562	722	3.023	7.712	4.689
Resultaat	7.101	135	681	5.587	4.906

Verschillenanalyse

In deze jaarrekening vindt conform de administratieve voorschriften de toelichting op afwijkingen plaats ten opzichte van de begroting na wijziging ofwel de stand van de 2e Berap 2025. Op dat moment heeft de raad de begroting namelijk voor het laatst gewijzigd vastgesteld.

De afwijking bedraagt € 4.906.000 voordelig (€ 5.587.000 werkelijk overschot versus een verwacht overschot van € 681.000). De afwijking is te verdelen in een incidenteel en een structureel deel, zoals gepresenteerd in onderstaande tabellen.

tabel 3: Analyse resultaat 2025

Analyse rekeningresultaat 2025:		Bedragen (x € 1.000)
Incidentele afwijkingen		
prgr 1	Samenleving	5.286
prgr 2	Leefomgeving	-1.456
prgr 3	Bestuur & organisatie	1.334
	totaal incidentele afwijking	5.164
Structurele afwijkingen		
prgr 1	Samenleving	-165
prgr 2	Leefomgeving	0
prgr 3	Bestuur & organisatie	-93
	totaal structurele afwijking	-258
Totale financiële afwijking		4.906

Ter informatie is in onderstaande tabel op hoofdlijnen de financiële afwijking nader gespecificeerd.

tabel 4: Hoofdlijnen financiële afwijking

Totale financiële afwijking (bedragen x € 1.000)		4.906			
			begr.wijz	vervolg	
Incidentele afwijking		5.164			
Programma 1		5.286	nee	nee	
TV 4.2	Onderwijshuisvesting	599			
TV 6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	735			
TV 6.3	Inkomensregelingen	828			
TV 6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	2.965			
diverse taakvelden		159			
Programma 2		-1.456	nee	nee	
TV 2.1	Verkeer en vervoer	-343			
TV 7.3	Afval	-533			
TV 7.4	Milieubeheer	-336			
TV 8.2	Grondexploitatie	-338			
TV 8.3	Wonen en bouwen	-324			
diverse taakvelden		418			
Programma 3		1.334	nee	nee	
TV 0.1	Bestuur	-1.868			
TV 0.4	Overhead	-957			

TV 0.7	Algemene uitkering	3.815			
TV 0.8	Overige baten en lasten	-1.710			
TV 6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.034			
diverse taakvelden		20			
Structurele afwijking		-258			
Programma 1		-165	ja	ja	Berap 2026 en PB 2027
TV 4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-165			
Programma 2		0	nee	nee	
Programma 3		-93	ja	ja	Berap 2026 en PB 2027
TV 0.1	Bestuur	-243			
TV 0.5	Treasury	150			

Grootste posten

In onderstaande tabel genoemde voor- en nadelen betreffen de omschrijvingen van de taakvelden uit de programma's. Voor een nadere toelichting op deze en overige afwijkingen wordt verwezen naar de betreffende programma's bij onderdeel 'Wat heeft het gekost' bij tabellen 'Belangrijkste afwijkingen'.

tabel 5: Grootste voor- en nadelen

Post (taakveld)	Bedrag (x € 1.000)	Verwijzing nadere toelichting (zie "Wat heeft het gekost?", tabel 'Belangrijkste afwijkingen'):
Voordelen:		
Maatwerkdienstverlening 18+	2.965	Programma 1, taakveld 6.71
Inzet reserve actualisatie functiewaardering	1.014	Programma 3, taakveld 0.10
Uitkering gemeentefonds	3.815	Programma 3, taakveld 0.7
Samenkracht en burgerparticipatie	2.034	Programma 3, taakveld 6.1
totaal grootste voordelen	9.828	
Nadelen:		
Afval	-533	Programma 2, taakveld 7.3
Bestuur	-2.111	Programma 3, taakveld 0.1
Overige baten en lasten	-1.710	Programma 3, taakveld 0.8
totaal grootste nadelen	-4.354	
Saldo overige afwijkingen, per saldo nadeel	-568	
Totaal verklaard hoger voordelig resultaat	4.906	

De afwijkingen hebben onder andere betrekking op:

- inzet gereserveerde middelen voor actualisatie functiewaardering (HR21) ad 1.014K (TV 0.10)

- lagere uitgaven huishoudelijke hulp ad 683K (TV 6.71)
- lagere uitgaven PGB en maatwerkvoorzieningen natura Wmo ad 1.291K (TV 6.71)
- voordeel opvang nieuwkomers (Oekraïense ontheemden en asielzoekers) ad 2.034K (TV 6.1)
- hogere uitkering gemeentefonds (vooral n.a.v. septembercirculaire) ad 3.815K (TV 0.7)
- voordeel afwikkeling kosten nieuwbouw gemeentehuis ad 884K (TV 0.4)
- dotatie aan voorziening pensioen bestuurders ad -/- 1.846K (TV 0.1)
- hogere beheersvergoeding aan De Connectie ad -/- 744K (TV 0.4)
- naheffing BTW over 2020 t/m 2024 ad -/- 2.130K (TV 0.4)

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en het risicoprofiel. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in de weerstandsratio.

Ten opzichte van de laatste herziening (begroting 2026) is het risicoprofiel gestegen met € 250.000 en de weerstandscapaciteit is toegenomen met € 5,4 miljoen. Als gevolg van deze mutaties is de weerstandsratio gestegen van 2,3 (stand begroting 2026) naar 2,8 met bijbehorende kwalificatie 'uitstekend'. Het is een bestuurlijke wens om in de komende jaren rekeningoverschotten te creëren om onze algemene reserve (en daarmee de weerstandscapaciteit) op peil te kunnen houden.

Bestemming rekeningresultaat

Het rekeningresultaat 2025 bedraagt afgerond € 5.587.000 voordelig.

We stellen voor om dit resultaat als volgt te bestemmen:

- € 850.000 overhevelen naar 2026 ten behoeve van 'Coördinatie en beleid Jeugd'.
In de Raadsinformatiebrief over de septembercirculaire is de Raad hierover al geïnformeerd. Dit betreft middelen die geraamd zijn als inkomsten in begrotingsjaar 2026, maar die via de algemene uitkering al in 2025 zijn ontvangen.
- € 250.000 overhevelen naar 2026 ten behoeve van bekostiging transitiekosten. De komende jaren zetten we in op het realiseren van een transformatie binnen Programma Samenleving. Voor deze transformatie maken we transitiekosten (250K): inhuur tijdelijke kwartiermaker verbonden gemeenschappen, juridische en organisatorische ondersteuning subsidieregeling welzijn & preventie en activiteitenuitbreiding verbonden gemeenschappen.
- € 4.487.000 storten in de algemene reserve.

Programma's

1. Samenleving

Wat hebben we bereikt?

In opdracht van de gemeenteraad en volgend op het Koersdocument sociaal domein, is de strategische agenda 'Samen leven in Rheden (2025-2028)' door de gemeenteraad vastgesteld. Met de vaststelling van deze agenda zijn de strategische acties met bijbehorende planning voor de komende jaren (3 jaar) bepaald. Hierbij stemmen we af op de ontwikkelingen bij domein Leefomgeving.

Ombuigingen en perspectief

De ombuigingen uit de kadernota 2024 zijn doorgevoerd in de begroting 2025. Op basis van amendement 1 en Motie M9 is er verzachting doorgevoerd van de ombuigingen minimeerbaarheid en een verzachting van de subsidies in de sociale basis voor de jaren 2026 en 2027. In de periode augustus 2024 tot en met mei 2025 heeft de gemeente, in opdracht van de gemeenteraad gespreksronden georganiseerd met onze partners uit de samenleving om de ombuigingen te bespreken en samen in beeld te brengen op welke manier we met de ombuigingen omgaan.

Het Netwerk Informele Ondersteuning (NIO) is in september 2025 in gesprek met onze vrijwilligersorganisaties om, vanuit onze partners sociale basis, een advies aan te beelden aan de gemeente over samenwerkingsmogelijkheden op dorpsniveau en daarmee het realiseren van ombuigingen vanaf 2027

Wmo en Jeugdzorg

Op zowel Wmo als Jeugdzorg zijn de wachtlijsten duurzaam weggewerkt. Bij Jeugdzorg zien wij op 4 van de 5 jeugdzorg-kostencategorieën een positief beeld met een daling in indicaties. Op verblijf jeugdzorg (de duurste zorgcategorie) zien wij een stijging in indicaties. We hadden in 2025 te maken met autonome tariefstijgingen zorgkosten Wmo en Jeugdzorg. Hierover, als ook de bijstelling van de begroting 2025 e.v., is de gemeenteraad met een raadsinformatiebrief en via de 2e Bestuursrapportage geïnformeerd.

Brede maatschappelijke evaluaties Welzijnsdienst (Incluzio) en Jeugdlumpsum

Er is een brede maatschappelijke evaluatie uitgevoerd naar de resultaten van de Welzijnsdienst (Incluzio) en de jeugdlumpsum. De uitgezette opdrachten lopen af per 1 januari 2027. De evaluaties zijn aangeboden aan de gemeenteraad. De evaluaties geven inzicht en input voor de nieuw uit te zetten opdrachten.

Verrijkt beleidskader, sportaccommodatieplan, Minima- en schuldhelpverleningsbeleid en Verzamelverordening Participatiewet in balans

In 2025 zijn er een aantal beleidsnota's voorbereid en ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Het sportaccommodatieplan, het Minima- en schuldhelpverleningsbeleid en de verordening Participatiewet in balans is vastgesteld en het Verrijkt beleidskader sociaal domein is voorbereid en ter vaststelling aangeboden in 2026.

Bestaanszekerheid

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Alle inwoners beschikken over de basisvaardigheden zoals lezen, schrijven en digitale vaardigheden (Ronald Ter Hoeven)	
<i>Via het Taalhuis hebben wij in 2025 ingezet op het versterken van taal-, reken- en digitale vaardigheden en het toeleiden naar passend aanbod. Het activiteitenaanbod via de Zoomerij is uitgebreid voor zowel autochtone als allochtone inwoners. Daarnaast werkten wij aan het voorkomen van onderwijsachterstanden. Dit deden wij door voorschoolse educatie te bevorderen en daarmee kleuters zonder (taal)achterstand te laten instromen in het basisonderwijs en met een stevige basis te kunnen starten met lezen en schrijven. Binnen de gezinsaanpak geletterdheid stimuleerden wij een taalrijke thuisomgeving, signaleerden wij laaggeletterde ouders en ondersteunden wij hen bij het verbeteren van hun basisvaardigheden, om zo te voorkomen dat achterstanden van generatie op generatie worden doorgegeven.</i>	
Wij voorkomen schulden bij jeugdigen en inwoners met een laag inkomen (Ronald Ter Hoeven)	
<i>Samen met onze maatschappelijke partners hebben we ons ingezet om inwoners met geldzorgen zo goed mogelijk te ondersteunen. De Formulierenhulp, Thuisadministratie, Schuldhulpmaatje en Includio hebben veel inwoners ondersteund met vragen rondom geld. Vanuit de gemeente hebben we alle inwoners met betalingsachterstanden actief benaderd naar aanleiding van een vroegsignalerings signaal en hen actief hulp aangeboden. Aanvullend daarop hebben we in 2025 aanvullende afspraken gemaakt met Vivare. We bieden huurders van Vivare nogmaals hulp aan wanneer we zien dat schulden verder oplopen. Het aantal aanmeldingen bij de schuldhulpverlening is dit jaar sterk opgelopen ten opzichte van vorig jaar. In totaal hebben we 273 aanmeldingen ontvangen in 2025. We bieden deze inwoners passende ondersteuning aan.</i>	
Inwoners met een laag inkomen maken optimaal gebruik van inkomensregelingen (Ronald Ter Hoeven)	
<i>Inwoners met een laag inkomen (18- en 18+) hebben gebruik gemaakt van de Gelrepas. Hiermee hebben sportieve, culturele en recreatieve activiteiten gedaan. Deze extra ondersteuning is nodig om hen mee te kunnen laten doen aan maatschappelijke activiteiten. De voorgenomen ombuiging is niet doorgevoerd. De ombuiging op de gemeentepolis is wel doorgevoerd. We hebben inwoners in november en december ondersteund bij het kiezen van een passende reguliere zorgverzekering.</i>	
Alle inwoners met een bijstandsuitkering doen mee naar vermogen (Ronald Ter Hoeven)	
<i>Iedere inwoner met een bijstandsuitkering is in beeld en heeft een plan van aanpak. Iedere inwoner is actief op een manier die past, variërend van vrijwilligerswerk tot Activerend werk en van betaald werk met ondersteuning tot een traject bij een psycholoog. We zijn in 2025 een training gestart voor inwoners uit de klantgroep 'empowerment' om persoonlijke groei en zelfinzicht te stimuleren en hun meer zelfvertrouwen en vaardigheden aan te leren in hun ontwikkeling richting werk.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Alle inwoners beschikken over de basisvaardigheden zoals lezen, schrijven en digitale vaardigheden (Ronald Ter Hoeven)	
Het beschikbare educatie-aanbod wordt volledig ingezet.	
<i>De cursussen die worden aangeboden door De Zoomerij en Incluzio, in samenwerking met verschillende partners, worden actief ingezet om de basisvaardigheden te vergroten. We zetten in op de signalering van laaggeletterdheid en inwoners worden door alle samenwerkingspartners begeleid naar het beschikbare aanbod.</i>	
In elke kwetsbare wijk is dichtbij de inwoner een cursus gericht op werk, geld, gezondheid en gezin	
<i>In de bibliotheken en in de dorpshuizen zijn cursussen aangeboden door De Zoomerij (bibliotheek) en Incluzio, in samenwerking met verschillende partners uit het vrijwilligersnetwerk.</i>	
Behorend bij Doel: Wij voorkomen schulden bij jeugdigen en inwoners met een laag inkomen (Ronald Ter Hoeven)	
Maximaal 8% van de Rhedense huishoudens heeft geregistreeerde problematische schulden in 2025 (t.o.v. 8,7% in 2023)	
<i>Het aantal Rhedense huishoudens met geregistreeerde problematische schulden was op 1 januari 2025 8,3%. Het landelijk gemiddelde is per 1 januari 2025 8,6% (dit was 8,8% in 2023). Procentueel is het aantal Rhedense huishoudens met geregistreeerde problematische schulden sneller gedaald dan landelijk in dezelfde periode.</i>	
Behorend bij Doel: Inwoners met een laag inkomen maken optimaal gebruik van inkomensregelingen (Ronald Ter Hoeven)	
65% van de rechthebbende kinderen en volwassenen is in het bezit van een Gelrepas.	
<i>67% van de volwassenen in de doelgroep heeft een Gelrepas. 62% van de kinderen heeft een Gelrepas. Dit percentage is vertekend door het lage bereik onder de doelgroep 'gezinnen met een inkomen 120-150%' (ouders hebben geen recht op de pas maar de kinderen wel). In de doelgroep tot 120% is het bereik onder kinderen 88%.</i>	
70% van de rechthebbende kinderen maakt gebruik van een of meer voorzieningen uit het Kindpakket via Stichting Leergeld.	
<i>Ruim 80% van de rechthebbende kinderen maakt gebruik van een of meer voorzieningen vanuit Stichting Leergeld.</i>	
Behorend bij Doel: Alle inwoners met een bijstandsuitkering doen mee naar vermogen (Ronald Ter Hoeven)	
75% van de inwoners met een bijstandsuitkering is actief bezig met re-integratie, inburgering of een andere vorm van activering	

Van de inwoners met een bijstandsuitkering is 47% actief op een re-integratie- of inburgeringsplek. Dit behelst met name vrijwilligerswerk, Doorslag en inburgering. De overige 53% heeft een actief plan van aanpak dat erop gericht is de voorwaarden te scheppen om richting werk te gaan bewegen. Voorbeelden zijn: het volgen van een psychologisch traject, het onder controle krijgen van verslaving of het opbouwen van ritme via vrijwilligerswerk. Deze zaken, evenals activering en participatie, brengen we momenteel niet cijfermatig in beeld i.v.m. regeldruk.

In bovenstaande cijfers hebben we de klantgroep 'Participatie' buiten beschouwing gelaten. In het kader van de ombuigingen zetten we voor hen geen instrumenten in, aangezien er geen arbeidspotentieel is. Iedereen in deze klantgroep is echter in beeld en heeft een persoonlijk plan, vaak met vrijwilligerswerk.

Wat heeft het gekost?

Wat mag het kosten?					(x € 1.000,-)
	R 2024	PB 2025	GB 2025	R 2025	Afwijking
Lasten					
6.3 Inkomensregelingen	22.255	23.151	23.777	25.364	-1.587
6.4 Begeleide participatie	10.907	10.221	10.878	10.457	421
Subtotaal	33.162	33.372	34.655	35.820	-1.166
Baten					
6.3 Inkomensregelingen	16.974	16.746	17.090	19.504	2.414
6.4 Begeleide participatie	563	858	858	745	-113
Subtotaal	17.536	17.603	17.948	20.250	2.301
Saldo van baten en lasten	-15.626	-15.769	-16.707	-15.571	1.136

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
6.3 Inkomensregelingen	827	I
Op taakveld 6.3 Inkomensregelingen is meer (2.553k) uitgegeven aan uitkeringen (Pw, BBZ, IOAW, IOAZ), hoewel het aantal uitkeringen juist gedaald is in 2025. Daartegenover hebben we meer inkomsten (2.413k) voor deze uitkeringen ontvangen. Daarnaast is het personele budget niet volledig benut, dit komt deels door het ontvangen van extra inkomsten ivm de toeslagenaffaire (464k) en deels door het niet volledig benutten van de personele budgetten (503) door de verschillende teams die een bijdrage leveren aan dit taakveld.		
6.4 Begeleide participatie	308	I
De 308k positief resultaat komt met name voort uit: Positief resultaat (221k) voor de module WgSW met name vanwege lagere personeelslasten, door een lagere uitstroom dan begroot, hogere UWV-uitgaven en een niet-begrote volledige compensatie van de transitievergoedingen.		

Positief resultaat (87k) voor re-integratie komt voort uit minder uitgaven op meerdere instrumenten, met name jobcoaching en trajectbegeleiding. Het minder inzetten van deze instrumenten kwam voort uit de bezuinigingen en is iets te voortvarend uitgevoerd. Dit heeft de ontwikkeling van inwoners direct geraakt.		
Totaal	1.136	I

Gezond en vitaal van -10 maanden tot 100+ jaar

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
In wijken met een lagere sociaal-economische-positie en (her)in te richten wijken maakt de leefomgeving gezonde keuzes makkelijker (Ronald Ter Hoeven)	
<i>In 2025 hebben we gezonde voeding toegankelijk gemaakt door het initiatief De Blauwe Tomaat uit te nodigen om wekelijks in Velp-Zuid en Rheden te komen. Daarnaast namen 11 sportverenigingen deel aan de Campagne Fruit & Water voor gezonde voeding in de sportkantine.</i> <i>We pakken herinrichtingsplannen integraal op, met aandacht voor bewegen en ontmoeten. Concreet werken we bij de vernieuwing van de Hoofdstraat Velp aan een ontwerp dat uitnodigt tot bewegen, ontmoeten en verblijven.</i> <i>We werkten in 2025 samen met verenigingen aan toekomstplannen voor Sportpark De Pinkenberg, Sportpark Rheden en Sportcomplex De Dimpel. In 2025 presenteerden verenigingen op Sportpark Rheden een eerste toekomstbeeld voor het Sportpark. We stelden het Sportaccommodatieplan 2025-2040 op (vastgesteld).</i> <i>In 2024-2025 deden we onderzoek naar de mogelijkheden voor schone lucht door een aanpak rond houtstook.</i>	
Gezonde keuzes zijn een gewoonte, ook voor inwoners in een kwetsbare situatie (Ronald Ter Hoeven)	
<i>Via het Sport- en Preventieakkoord ondersteunden we 13 initiatieven op het gebied van sport & bewegen, gezondheid en sociaal. Van een beweegroute door het dorp, tot een kinderrestaurant met gezonde maaltijden. Ook zijn vanuit het akkoord 9 verenigingen financieel ondersteund om opleidingen voor zo'n 50 vrijwilligers mogelijk te maken.</i> <i>Op alle 20 basisscholen en 5 voortgezet onderwijs scholen in Rheden-Rozendaal zijn Sport in Rheden en De Zoomerij actief met lesprogramma's, activiteiten en ondersteuning van leerkrachten op het gebied van sport, cultuur, digitaal burgerschap en gezond leven. De inzet per school varieert.</i> <i>Iedere schoolvakantie organiseren Sport in Rheden, De Zoomerij en Incluzio een programma met vakantieactiviteiten (sportief, cultureel en sociaal). De vakantieactiviteiten zijn bedoeld voor gezinnen waar een vakantie of uitje niet vanzelfsprekend is. In 2025 namen in totaal 1.300 kinderen deel deze activiteiten. In 2025 bereikten we met onze aanpak Valpreventie 1.250 oudere inwoners. Het gaat onder meer om valrisicotesten, beweegprogramma's en voorlichtingsmomenten.</i> <i>In 2025 sloten we een samenwerkingsovereenkomst tussen team Sport in Rheden en Sportbedrijf Arnhem voor de komende 3 jaar. Om de kracht van beide teams/organisaties te versterken.</i>	

Vergroten van kansen voor jeugdigen in een kwetsbare situatie. (Ronald Ter Hoeven)

Er is in 2025 weer een Rhedense lokale coalitie Kansrijke Start met partners vanuit het medische en sociale domein. Vanuit deze coalitie is een samenwerking gestart vanuit een gezamenlijke werkagenda. Het landelijke actieprogramma Kansrijke Start (nu nog onderdeel van GALA) wordt een structureel programma.

In 2025 zijn de gemeenten in de regio Centraal Gelderland gestart met de implementatie van de Verklarende Analyse bij de lokale teams toegang. De Verklarende Analyse is een methode waarbij professionals samen met jeugdigen, ouders en hun netwerk de problemen, oorzaken en benodigde aanpak bespreken. Deze methode helpt professionals om de situatie van de jeugdige en het gezin vanuit verschillende perspectieven inzichtelijk te maken. Vanuit deze brede blik kunnen zij samen met de jeugdige en het gezin tot een passende aanpak van de hulpvraag komen.

De in de programmabegroting 2025 opgenomen bezuiniging voor Sociaal Medische Indicaties (SMI) Kinderopvang is inhoudelijk heroverwogen en de uitkomst is dat we dit instrument willen behouden. Dit inzicht is verkregen via een uitgevoerde pilot met Inclusio waarbij kritisch is gekeken naar de inzet van SMI en de effecten hiervan als ook de wijze van inzet. Sociaal Medische Indicaties Kinderopvang draagt op verschillende manieren bij aan zowel het kind als het gezin en de kwetsbaarheid verzachten. Daarmee blijft het vanaf 2025 mogelijk voor ouders in een kwetsbare situatie om hun kind(eren) (tijdelijk) naar de kinderopvang te laten gaan. De bijbehorende middelen zullen vanaf 2026 weer terugkomen in de begroting.

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: In wijken met een lagere sociaal-economische-positie en (her)in te richten wijken maakt de leefomgeving gezonde keuzes makkelijker (Ronald Ter Hoeven)	
In 2027 is de tevredenheid over de eigen woonomgeving van inwoners met een lage SEP gestegen (volwassenen), t.o.v. 2022.	
<i>We ondersteunen initiatieven voor een fijne buurt van inwoners. Onder meer via Ik Buurt Mee en het Sport- en Preventieakkoord. In onze Integrale Wijkaanpak (Dieren-Stenfert) pakken we ruimtelijke en sociale vraagstukken in samenhang op. Daarnaast hebben we bij de (her)inrichting van gebieden aandacht voor bewegen, ontmoeting en verblijven. Nieuwe cijfers over de beoordeling van de eigen leefomgeving volgen in 2027 in de GGD Gezondheidsmonitor.</i>	
Het aantal inwoners dat tijdens periodes van hitte voldoende verkoeling kan vinden in de eigen woning, tuin of buurt is in 2028 minimaal gelijk gebleven als in 2020	

<i>In 2024-2025 is de Oranjabuurt Dieren opgeleverd, de ambitie om 10% minder verharding te realiseren is gehaald. 10% minder verharding levert in deze buurt een verdubbeling op van de hoeveelheid openbaar groen, van 4500m2 naar 9000m2. Ook zijn er 50 nieuwe bomen geplant. In 2025 is de Oranjeweg in Rheden gereed gekomen. De weg is versmald waardoor de hoeveelheid openbaar groen en groeiruimte voor bomen is toegenomen.</i> <i>In 2025 ondersteunden we verschillende schoolpleinprojecten in de vorm van afvoeren van zand en stenen, het leveren van tuinaarde en verwijderen van overbodige verharding.</i> <i>Het percentage inwoners dat aangeeft voldoende verkoeling te kunnen vinden is gelijk gebleven voor de eigen woning (83%). Buiten de eigen woning (balkon, tuin of buurt) is het licht toegenomen (van 81% in 2020 naar 82% in 2024). Bron: Gezondheidsmonitor GGD 2024.</i>	
Het aantal overlastmeldingen door houtstook is in 2025 met 20% afgenomen ten opzichte van 2023.	
<i>In 2025 zijn er 1.362 meldingen van houtstookoverlast gedaan via diverse kanalen. De meldingen komen van 146 unieke straten verspreid over de gemeente. Dit is een stijging ten opzichte van de 264 meldingen in 2023.</i> <i>In 2024-2025 deden we onderzoek naar de mogelijkheden voor schonere lucht door een aanpak rond houtstook. We legden een voorstel voor invoering van een stookvenster voor aan de Raad. Hierop is negatief besloten.</i>	
Behorend bij Doel: Gezonde keuzes zijn een gewoonte, ook voor inwoners in een kwetsbare situatie (Ronald Ter Hoeven)	
Het percentage inwoners met een lage SEP dat haar eigen gezondheid als (zeer) goed ervaart is in 2026 (kinderen), 2027 (volwassenen) en 2028 (jongeren) gestegen t.o.v. 2021, 2022 en 2023.	
<i>Bij programma's en projecten die gezondheid stimuleren ligt de focus extra op wijken in een kwetsbare positie. Concrete resultaten staan bij de verantwoording van het percentage inwoners dat gezonde keuzes maakt. Nieuwe cijfers over ervaren gezondheid ontvangen wij vanaf 2026 via de GGD gezondheidsmonitors.</i>	
Het percentage inwoners met een lage SEP dat gezonde keuzes maakt (bewegen, voeding, rookvrij, middelengebruik) is gestegen in 2026 (kinderen), 2027 (volwassenen) en 2028 (jongeren) ten opzichte van 2021, 2022 en 2023.	

<i>In 2025 hebben we de ondersteuning voor sportvereniging uitgebreid: een Sportparkmanager organiseert samenwerking tussen verenigingen op het gebied van activiteiten en accommodatie. Samen met een Clubkadercoach ondersteunt die verenigingen bij het creëren van een Veilig Sportklimaat: via trainersbegeleiding, voorlichting en clubbeleid.</i> <i>Via het Sport- en Preventieakkoord ondersteunden we 13 initiatieven op het gebied van sport & bewegen, gezondheid en sociaal. Van een beweegroute door het dorp, tot een kinderrestaurant met gezonde maaltijden. Ook zijn vanuit het akkoord 9 verenigingen financieel ondersteund om opleidingen voor zo'n 50 vrijwilligers mogelijk te maken.</i> <i>Op alle 20 basisscholen en 5 voortgezet onderwijsscholen in Rheden-Rozendaal zijn Sport in Rheden en De Zoomerij actief met lesprogramma's, activiteiten en ondersteuning van leerkrachten op het gebied van sport, cultuur, digitaal burgerschap en gezond leven. De inzet per school varieert.</i> <i>Iedere schoolvakantie organiseren Sport in Rheden, De Zoomerij en Includio een programma van vakantieactiviteiten (sportief, cultureel en sociaal). De vakantieactiviteiten zijn bedoeld voor gezinnen waar een vakantie of uitje niet vanzelfsprekend is. In 2025 namen in totaal 1.300 kinderen deel aan deze activiteiten.</i> <i>In 2025 bereikten we met onze aanpak Valpreventie 1.250 oudere inwoners. Het gaat onder meer om valrisicotesten, beweegprogramma's en voorlichtingsmomenten.</i> <i>In 2025 sloten we een samenwerkingsovereenkomst tussen team Sport in Rheden en Sportbedrijf Arnhem voor de komende 3 jaar. Om de kennis van beide teams/organisaties te bundelen en versterken.</i>	
Behorend bij Doel: Vergroten van kansen voor jeugdigen in een kwetsbare situatie. (Ronald Ter Hoeven)	
Het percentage jeugdigen met een startkwalificatie (bij 22 jaar) blijft gelijk of groeit ten op zichte van 2023 (76%).	
<i>Uit de cijfers over schooljaar 2023-2024 blijkt dat het percentage voortijdig schoolverlaters in de regio is gedaald van 2,58% naar 2,44%. De daling is met name zichtbaar in het mbo (van 7,35% naar 6,09%). Landelijk is eveneens sprake van een daling (van 2,34% naar 2,29%). De regionale daling is relatief iets sterker, waardoor de regio dichter aansluit bij het landelijk gemiddelde.</i> <i>Lokaal is het aantal vsv'ers nagenoeg gelijk gebleven, met een lichte stijging van 2,74% naar 2,96%. De doelgroep wordt gemonitord binnen de reguliere overlegstructuren met onderwijs- en ketenpartners.</i>	
We bereiken alle peuters met een verwachte onderwijsachterstand met vve	
<i>Het consultatiebureau heeft in 2025 106 kinderen geïndiceerd voor voorschoolse educatie. We hebben bereikt dat van deze 106 peuters er 97 gestart zijn met een VVE programma bij de kinderopvang. Dat is een hoog bereik met een gemiddelde van 91% in 2025. Het landelijk gemiddelde (2023) is 75%.</i>	
Het percentage jongeren met een lage SEP dat na een moeilijke periode meestal snel herstelt is in 2027 minimaal gelijk gebleven ten opzichte van 2023	

In de gemeente Rheden zijn we in 2025 gestart met het ontwikkelen van het programma Samenwerken voor de jeugd. Samen met partners uit o.a. het onderwijs, de gezondheidszorg en de jeugdhulp willen we in verbinding gaan werken aan ambities zoals "jeugdigen groeien veilig, gezond en kansrijk op" en "minder kinderen in de jeugdhulp". We zoeken daarbij gericht verbinding met inwoners vanuit sport, cultuur etc.

In 2025 is een nieuwe training voor jongeren (12-18 jaar) gestart: de Boost-groepen. Deze zijn er voor jongeren die soms vastlopen of het lastig vinden om met moeilijke situaties om te gaan. Dit is in samenwerking door welzijns- en jeugdhulporganisatie gestart.

Wat heeft het gekost?

Wat mag het kosten?				(x € 1.000,-)	
	R 2024	PB 2025	GB 2025	R 2025	Afwijking
Lasten					
5.1 Sportbeleid en activering	475	467	514	520	-6
5.2 Sportaccommodaties	4.897	4.377	4.531	5.127	-595
7.1 Volksgezondheid	2.897	2.769	2.770	2.678	93
Subtotaal	8.269	7.613	7.815	8.324	-509
Baten					
5.1 Sportbeleid en activering	70	10	10	94	84
5.2 Sportaccommodaties	1.589	1.719	1.719	2.084	366
7.1 Volksgezondheid	897	999	1.031	739	-293
Subtotaal	2.557	2.728	2.760	2.918	157
Saldo van baten en lasten	-5.712	-4.885	-5.055	-5.407	-351

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
5.1 Sportbeleid en activering	78	I
Lagere uitgaven aan sportstimuleringsprojecten (36K), omdat deze lasten voor een deel gedekt zijn uit landelijke gelden voor het Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA). Lagere personeelslasten (42K). Er is minder vast personeel ingezet dan begroot.		
5.2 Sportaccommodaties	-230	I
Het negatieve resultaat op taakveld 5.2 is veroorzaakt doordat de personeelskosten (75k) hoger waren dan begroot. Extra personeel is extern ingehuurd. Om reden van sterke groei van bezoekersaantallen wordt de formatie van Sport in Rheden uitgebreid zodat er minder inhuur nodig zal zijn in de toekomst en de personeelskosten per saldo lager. Daarnaast is er sprake van een verhoogde post voor afschrijvingen (43k) en is de extra ombuiging op Sport (112k) niet volledig gerealiseerd.		
7.1 Volksgezondheid	-200	I
Overschrijding op taakveld 7.1 van 200K komt onder andere doordat in 2025 aanvullende kosten zijn gemaakt (20K) voor een digitaal systeem om besluiten op casussen efficiënt en		

veilig te verwerken voor de Wet Tijdelijk Huisverbod. Daarnaast sloot de begroting niet volledig aan bij de inwonersbijdrage GGD en lokaal maatwerk Jeugdgezondheidszorg (70k). En is de uitkering van de Brede SPUK GALA minder dan begroot (110k)		
Totaal	-351	I

De sociale basis

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Als gemeente garanderen we ontmoeting voor inwoners in kwetsbare situaties. (Paul Hofman)	
<i>Begin 2025 heeft een participatietraject plaatsgevonden waarbij verschillende informele organisaties meegedacht hebben over een invulling van de bezuinigingen die kan bijdragen aan 'het versterken van de sociale basis'. Het NIO heeft een verder vervolg gegeven aan dit participatietraject. Het NIO maakt in dit vervolg inzichtelijk wat informele organisaties en initiatieven nodig hebben om inwoners mee te laten doen. Onder andere op basis van de bevindingen van het NIO wordt het vervolgtraject vormgegeven.</i> <i>In 2025 is het verrijkte beleidskader welzijn voorbereid om in 2026 ter vaststelling aan de gemeenteraad aan te bieden. Het verrijkte beleidskader geeft weer hoe we welzijn en preventie vanaf 2027 willen organiseren. Één van de thema's in het verrijkte beleidskader welzijn is verbonden gemeenschappen. In verbonden gemeenschappen staat de leefwereld van de inwoner centraal, inwoners weten wat nodig is in de buurt, als gemeente sluiten we aan bij de behoefte van de inwoner. Samen met inwoners maken we van de behoeften uit de buurt en de gemeentelijke opgaven een gemeenschappelijke buurtagenda.</i>	
Vrijwillige inzet ondersteunen waar nodig. (Paul Hofman)	
<i>Mantelzorg en Vrijwillige thuishulp (MVT) heeft in 2025 een subsidie toegekend gekregen vanuit de specifieke uitkering van het integraal zorgakkoord voor het project jonge mantelzorgers. Dit project loopt tot 2026 en heeft tot doel jonge mantelzorgers te kunnen bereiken (signaleren, bekendheid) zodat we deze groep kunnen ondersteunen. In 2025 is een start gemaakt met het onder de aandacht brengen van jonge mantelzorgers bij scholen en zorgprofessionals. De inspanningen hebben geleid tot een eerste netwerk en een groeiende groep professionals die zich bewust is van de signalen van jonge mantelzorgers. Er is een fundament gelegd in bewustwording, samenwerking en kennisopbouw. Op dit fundament wordt in 2026 verder gebouwd.</i> <i>MVT organiseert jaarlijks een dag van de mantelzorg waarbij mantelzorgers in het zonnetje worden gezet. Daarnaast organiseert MVT meerdere mantelzorgcafé's waarbij ervaringen en kennis gedeeld worden.</i> <i>In het in 2025 voorbereide verrijkte beleidskader welzijn (ter vaststelling aangeboden in 2026) wordt onder het thema vrijwillige inzet aangegeven hoe vanaf 2027 vrijwillige inzet ondersteund wordt. Dit doen we o.a. door het organiseren van ondersteuning, advies en waardering, het samenbrengen van vrijwillige inzet op dorpsniveau om onderlinge samenwerking te ondersteunen en door te sturen op het aansluiten van formele organisaties op het informele veld.</i> <i>Incluzio heeft in 2025 een waarderingsevenement voor vrijwilligers in de gemeente Rheden. Dit is een jaarlijks terugkerend evenement.</i>	

Sociale leefbaarheid vergroten in wijken waar de veerkracht onder druk staat (Paul Hofman)	
<i>De integrale wijkaanpak Stenfert is een meerjarige aanpak met ruimte voor de opbouw in het tempo van de samenleving, daar waar de opgaven in verbinding staan met de wijk. We bouwen samen voort op de gedeelde ervaringen bij het werken volgens de integrale wijkaanpak in Dieren Stenfert (actiegericht ontwikkelen). De resultaten uit proeftuin Stenfert zijn onder andere opgenomen in het verrijkte beleidskader Welzijn & Preventie waarbij tevens in wordt gegaan op 'anders denken anders doen'.</i>	
We blijven inzetten op een sterke sociale basis (Paul Hofman)	
<i>Vanaf 2021 wordt de opdracht Versterken sociale basis uitgevoerd door Includio. Op 1 januari 2027 stopt deze opdracht. In de zomer van 2025 is een brede maatschappelijke evaluatie uitgevoerd. De uitkomsten van deze evaluatie zijn input voor het op te stellen verrijkte beleidskader welzijn. Met het verrijkte beleidskader welzijn wordt duiding gegeven aan de organisatie van welzijn en preventie vanaf 2027 en hebben de geleerde lessen een plek gekregen. Door in te zetten op verbonden gemeenschappen, vrijwillige inzet en de samenwerking tussen welzijn, sport en cultuur te versterken gaan we verder aan de slag met een sterke sociale basis.</i> <i>Het NIO is in opvolging van het participatieproces over de invulling van de bezuinigingen in gesprek gegaan met informele organisaties en initiatieven over welke ondersteuning vanuit de gemeente en formele organisaties nodig is om zich sterk te kunnen (blijven) inzetten voor een zo samenredzaam mogelijke lokale samenleving. Deze bevindingen worden als input meegenomen in het organiseren van een sterke sociale basis.</i>	
Gespecialiseerde hulp is beschikbaar voor inwoners in de meest kwetsbare situaties (Paul Hofman)	
<i>In 2025 is gespecialiseerde Wmo-hulp beschikbaar gebleven voor inwoners in de meest kwetsbare situaties. Maatwerkvoorzieningen zijn ingezet waar dit noodzakelijk was, binnen de wettelijke kaders. Het aantal unieke inwoners dat gebruik maakte van een Wmo-maatwerkvoorziening is licht toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren en kwam in 2025 uit op 3.958. Daarmee ligt het gebruik beperkt boven de prognose van het VNG-voorspelmodel. Deze ontwikkeling past bij de toenemende ondersteuningsvraag, terwijl de instroom is begrensd door inzet van de sociale basis en een zorgvuldige toegang.</i> <i>Het team toegang jeugd bij de gemeente Rheden had eind 2024 een hoge werkvoorraad en lange wachtlijst voor ouders en jongeren met een hulpvraag. Door tijdelijk toevoegen van extra capaciteit in 2025 is dit aangepakt en kunnen inwoners weer binnen de termijnen op gesprek komen. Daarnaast werkt team toegang aan verbetering van de huidige dienstverlening. Onder andere door kleinschalige pilots uit te voeren gericht op betere samenwerking met de welzijnsorganisatie en met het onderwijs.</i> <i>In 2025 hebben we evaluatie van de Opdracht Lokale Maatwerkdiensten Jeugdhulp en van de Opdracht Versterken Sociale Basis uitgevoerd. De uitkomsten daarvan gebruiken we in 2026 om te komen tot nieuwe invulling van deze taken vanaf 2027.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Als gemeente garanderen we ontmoeting voor inwoners in kwetsbare situaties. (Paul Hofman)	
In 2025 vindt de nulmeting plaats van deze indicator. Op basis van deze nulmeting wordt een resultaat benoemd voor 2026.	
<i>De indicator voor dit doel is het percentage inwoners dat aangeeft dat het aantal aanwezige voorzieningen om elkaar te ontmoeten voldoende is. Deze indicator is gemeten met behulp van het inwonerspanel Rheden Spreekt. In de rapportage van eind 2024 heeft de 0-meting plaatsgevonden. 42% van de inwoners vond de aanwezige voorzieningen om elkaar te ontmoeten in de gemeente Rheden voldoende. In de rapportage van eind 2025 vond de t1 meting plaats. In deze meting gaf 45% van de inwoners aan dat het aantal aanwezige voorzieningen om elkaar te ontmoeten in de gemeente Rheden voldoende is.</i>	
Behorend bij Doel: Vrijwillige inzet ondersteunen waar nodig. (Paul Hofman)	
In 2025 geven de mantelzorgers de hulp en ondersteuning bij het geven van mantelzorg gemiddeld een 7.	
<i>In de meting onder Rheden Spreekt van eind 2024 geven de mantelzorgers de hulp- en ondersteuning die men krijgt een 6,2. Bij de meting van eind 2025 is deze waardering licht gestegen naar een 6,4.</i> <i>Om het cijfer van een 7 te halen zetten wij meer in op bekendheid over de hulp en ondersteuning, ook bij jonge mantelzorgers. Ook hebben we ingezet op bekendheid bij ouderenbonden en huisartsen zodat mantelzorgers via deze kanalen de juiste hulp en ondersteuning krijgen. Het blijft belangrijk om mantelzorg te her- en erkennen en te helpen bij de juiste ondersteuning die dit vraagt. Mvt ondersteunt hierbij nadrukkelijk.</i> <i>Ondersteuning bij mantelzorgtaken wordt door vele partijen georganiseerd in de gemeente Rheden, waaronder het Mvt. Samen met de partners zijn we in gesprek over de ondersteuning aan mantelzorgers en de aansluiting hiervan op de behoefte die er is.</i>	
In 2025 geven de vrijwilligers de hulp en ondersteuning bij het doen van vrijwilligerswerk een 7.	
<i>In de meting onder Rheden Spreekt van eind 2024 geven de vrijwilligers de hulp- en ondersteuning die men krijgt een 7,6. Bij de meting van eind 2025 is deze waardering licht gedaald naar een 7,4.</i>	
Behorend bij Doel: Sociale leefbaarheid vergroten in wijken waar de veerkracht onder druk staat (Paul Hofman)	
Aan het eind van 2025 geeft tenminste 40% van de inwoners die betrokken zijn bij de activiteiten van de wijk aan dat de leefbaarheid is verbeterd. Dit kan gaan om gezondheid, onderlinge betrokkenheid en minder eenzaamheid of een groenere omgeving.	
<i>Door personele wisselingen bij Inclusio is het meten van impact van inzet op activiteiten en het stimuleren van ontmoeting in de wijk achterwege gebleven. In gesprekken met Samen Stenfert wordt de positieve impact van de werkwijze bevestigd. In 2026 ontwikkelen we een passende manier van monitoring in Stenfert.</i>	
In 2025 hebben 250 inwoners deelgenomen aan activiteiten van en voor de buurt	

Het aantal werkgroepen en activiteiten in Stenfert groeit nog steeds door. Met name de beschikbaarheid over een eigen plek in Hart van Stenfert heeft geleid tot een toename in ontmoeting en activiteiten.	
Behorend bij Doel: We blijven inzetten op een sterke sociale basis (Paul Hofman)	
70% van de inwoners zoekt hulp bij familie, vrienden of kennissen.	
<i>In de meting van eind 2024 geeft 79% van de inwoners aan dat zij voor hulp bij schoonmaken en boodschappen doen aankloppen bij familie, vrienden of kennissen. Voor hulp bij het betalen van rekeningen en digitaal makkelijk mee kunnen blijven doen is dit 78%. Wanneer een kind het moeilijk heeft klopt 50% van de ouders voor hulp en ondersteuning aan bij familie, vrienden of kennissen. Eind 2025 worden resp. de percentages 71%, 65% en 44% gemeten.</i>	
40% van de inwoners vindt dat buurtbewoners elkaar (zeer) goed helpen of ondersteunen.	
<i>In de meting van eind 2024 geeft 38% van de inwoners aan dat buurtbewoners elkaar (zeer) goed helpen of ondersteunen. Eind 2025 wordt 39% gemeten.</i>	
Behorend bij Doel: Gespecialiseerde hulp is beschikbaar voor inwoners in de meest kwetsbare situaties (Paul Hofman)	
Het aantal unieke inwoners dat gebruik maakt van geïndiceerde Wmo vormen van hulp en ondersteuning stijgt niet meer dan prognose VNG voorspel model van 3896 unieke inwoners.	
<i>In 2025 is gespecialiseerde Wmo-hulp beschikbaar gebleven voor inwoners in de meest kwetsbare situaties. Maatwerkvoorzieningen zijn ingezet waar dit noodzakelijk was, binnen de wettelijke kaders. Het aantal unieke inwoners dat gebruik maakte van een Wmo-maatwerkvoorziening is licht toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren en kwam in 2025 uit op 3.958. Daarmee ligt het gebruik beperkt boven de prognose van het VNG-voorspelmodel. Deze ontwikkeling past bij de toenemende ondersteuningsvraag, terwijl de instroom is begrensd door inzet van de sociale basis en een zorgvuldige toegang.</i>	
Het jeugdzorggebruik neemt af en is in 2025 niet meer dan 2% hoger dan het landelijk gemiddelde (Rheden 15,5%; Nederland 13,5% in 2023).	
<i>Op basis van de meest recente landelijke gegevens (2024) is het verschil tussen het jeugdzorggebruik in Rheden en het landelijk gemiddelde +0,8%. In 2021 was dit verschil nog 2,8%. Het verschil tussen het jeugdzorggebruik in Rheden en het landelijk gemiddelde is gedaald.</i>	
<i>In 2025 hebben 1195 kinderen in Rheden jeugdzorg gekregen. Dat zijn er 42 minder dan in 2024. Deze afname zien we vooral terug bij de lichtere vormen van jeugdhulp. Het aantal kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel is toegenomen. Net als het aantal kinderen met jeugdzorg verblijft. Om daar verandering in aan te brengen ligt de focus op de kinderen in de meest kwetsbare posities.</i>	

Wat heeft het gekost?

Wat mag het kosten?				(x € 1.000,-)	
	R 2024	PB 2025	GB 2025	R 2025	Afwijking
Lasten					
4.2 Onderwijshuisvesting	2.634	3.535	3.535	2.925	611

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.905	2.686	2.703	3.359	-656
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	632	660	674	671	2
5.6 Media	1.045	1.016	1.016	1.023	-7
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	3.103	4.567	4.387	3.665	721
6.2 Wijkteams	704	554	566	591	-25
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.429	2.960	3.254	2.958	296
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	15.346	18.724	18.964	16.247	2.717
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	21.361	19.097	23.169	22.824	345
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.023	1.133	1.133	1.297	-164
Subtotaal	51.182	54.933	59.401	55.561	3.840
Baten					
4.2 Onderwijshuisvesting	351	509	509	497	-12
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.056	939	940	1.420	480
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	-50	0	0	60	60
5.6 Media	0	0	0	43	43
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	110	589	589	603	14
6.2 Wijkteams	0	0	0	1	1
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	451	760	843	531	-311
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	753	940	940	1.188	248
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	22	11	-11
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0
Subtotaal	2.670	3.737	3.842	4.354	512
Saldo van baten en lasten	-48.511	-51.196	-55.559	-51.207	4.352

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
4.2 Onderwijshuisvesting	599	I
De onderschrijding van dit taakveld komt voort uit te hoog ingeschatte afschrijvingskosten en bijbehorende rente.		
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-176	S
De overschrijding op de baten zijn volledig te verklaren doordat de inkomsten van SPUK OAB hoger zijn dan begroot (+502k).		

De overschrijding op de lasten is grotendeels te verklaren door te laag begrote SPUK OAB uitgaven (-489k).		
De overige overschrijding op de lasten komt voor uit de gemeentelijke uitgaven voor de SMI's (-165k) welke in 2025 niet begroot waren.		
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	62	I
Geen nadere toelichting vereist.		
5.6 Media	36	I
Geen nadere toelichting vereist.		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	735	I
Team beleid Samenleving heeft veel minder bezetting (onderschrijding van 117k) door verloop en niet kunnen invullen van vacatures. Door minder bezetting zijn er minder activiteiten uitgevoerd met een onderschrijding van dit budget (361k) en inzet en uitvoering van de integrale wijkaanpak Stenfert (219k).		
6.2 Wijkteams	-24	I
Geen nadere toelichting vereist.		
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-15	I
Taakveld 6.6 omvat de maatwerkvoorzieningen op het gebied van hulpmiddelen, woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen, evenals de baten uit de eigen bijdrage Wmo. Er is een afwijking aan de batenkant bij de eigen bijdrage Wmo (225k). In de meerjarenbegroting 2025–2028 is rekening gehouden met een aanzienlijke stijging van de opbrengsten. Dit, gebaseerd op een te verwachten invoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Hierdoor zijn de geraamde extra baten in 2025 niet gerealiseerd. Aan de lastenkant zijn de uitgaven voor hulpmiddelen, woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen lager uitgekomen dan geraamd (226k). Deze voorzieningen zijn sterk afhankelijk van individuele aanvragen en kennen van nature een wisselend verloop. Daarnaast is bij het opstellen van de begroting rekening gehouden met een mogelijk inhaaleffect als gevolg van achterstanden in de toegang begin 2025. Hoewel deze achterstanden zijn ingelopen, heeft de verwachte tijdelijke kostenpiek zich niet voorgedaan.		
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	2.965	I
Taakveld 6.71 laat in 2025 een positief resultaat zien ten opzichte van de begroting. De afwijking wordt verklaard door een combinatie van incidentele baten, fasering van uitgaven en een gematigder ontwikkeling van de inzet dan bij het opstellen van de begroting werd verondersteld. Aan de batenkant betreft een belangrijk deel van de afwijking middelen in het kader van de transitie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis. De extra baten komen voort uit een nabetaling over 2024 van de gemeente Rozendaal voor de transitie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis van 118k. Daarnaast is voor het initiatief zorgverbinder na vaststelling van de begroting duidelijkheid verkregen over externe subsidiemiddelen vanuit landelijke programma's (120k). Deze tijdelijke middelen waren niet in de oorspronkelijke begroting opgenomen. Aan de lastenkant zijn de uitgaven in 2025 lager uitgekomen dan geraamd. Onze beheersmaatregelen hebben effect en onze begroting is hier in 2026 e.v. op aangepast. Bij hulp bij het huishouden en begeleiding is de gemiddelde inzet per inwoner gematigder		

verlopen dan vooraf werd aangenomen en heeft de ontwikkeling van het aantal beschikkingen en de feitelijke inzet zich in 2025 gelijkmatiger ontwikkeld dan bij het opstellen van de begroting werd verondersteld (1,4M). Tegelijkertijd is het aantal inwoners dat gebruikmaakt van geïndiceerde ondersteuning toegenomen, zonder dat dit heeft geleid tot een evenredige stijging van de totale lasten. De onderschrijding op dit onderdeel in 2025 is incidenteel en niet structureel omdat we een toenemende ondersteuningsvraag op ons af zien komen vanaf 2026 e.v. Dit heeft te maken met demografische ontwikkelingen als vergrijzing, langer thuis blijven wonen en stijgende zorgkosten. Ook maatregelen buiten het gemeentelijk domein zoals Wet langdurige zorg en de zorgverzekeringswet leiden tot een toenemend beroep op de Wmo als vangnet voor inwoners, waarop inwoners vaker terug zullen vallen. Voor een uitgebreide toelichting op deze ontwikkelingen verwijzen wij naar de Raadsinformatiebrief 'Ontwikkelingen Wmo gemeente Rheden' van februari 2026. De voor 2025 begrote middelen (800k) voor de verdere uitwerking van de transitie zijn niet tot besteding gekomen. Dit als gevolg van beperkte beschikbare capaciteit. De gerealiseerde uitgaven voor de Gelrepas zijn lager uitgekomen dan begroot, wat samenhangt met de mate waarin beschikbare aanspraken feitelijk worden benut; de regeling zelf is ongewijzigd (135k). Ook zijn de personeelslasten binnen de uitvoering lager uitgekomen (430k) dan begroot als gevolg van niet volledig ingevulde en in te vullen formatie.		
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	334	I
In 2025 is het budget voor jeugdhulp naar boven bijgesteld om de toename in jeugdhulp verblijf en daarnaast autonome kostprijsstijgingen op te vangen. Het uiteindelijke positieve resultaat is 342k, dit is een afwijking van 1,5% op het gehele budget voor dit taakveld. Deze afwijking is toe te schrijven aan lagere personeelskosten voor team toegang jeugd (113k) en aan lagere uitgaven voor jeugdhulp (229k).		
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-164	I
Het negatieve resultaat van 164K is toe te schrijven aan een toename van het aantal kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel in 2025. Van 109 in 2024 naar 120 in 2025.		
Totaal	4.352	I

Verbonden partijen

Voor het bereiken van de doelstellingen van het programma Samenleving, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, heeft de gemeente Rheden zich met een aantal partijen verbonden waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Het gaat hier om de volgende organisaties:

- Modulair Gemeentelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland (MGR);
- Veiligheids- Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM);
- Vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen (DRAN);
- Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen;
- Stichting Veilig Thuis.

In de paragraaf Verbonden Partijen wordt nader inzicht gegeven in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid en risico's van de gemeente in deze organisaties.

Wat heeft het gekost?

Programma 1. Samenleving

	Rekening	Primi- tieve begroting	Gewijzig- de begro- ting	Rekening (realisatie)	Afwijking
(Bedragen x € 1.000)					
	2024	2025	2025	2025	2025
Lasten	92.612	95.918	101.871	99.706	2.166
Baten	22.763	24.068	24.550	27.521	2.971
Saldo van baten en lasten	-69.849	-71.850	-77.321	-72.184	5.137
Reserves					
Toevoeging	1.565	392	392	392	0
Onttrekking	5.919	36	15	0	-15
Resultaat	-65.495	-72.207	-77.698	-72.576	5.121

In programma Samenleving is er een onderschrijding van 5.1M. Dit komt aan de lasten kant met name door een incidentele onderschrijding van Wmo lasten en een onderschrijding van het begrote personeelsbudget. Er was onvoldoende inzicht in het totale personeelsbudget waardoor er minder personeel is ingezet. Dit heeft geleid tot achterstanden in werkvoorraden, bijbehorende werkdruk en verzuim. In 2026 nemen wij binnen het beschikbare P-budget, personeel aan om de capaciteit op orde te brengen. Aan de baten kant betreft het niet begrote inkomsten voor de Toeslagenaffaire en niet begrote extra inkomsten voor het BUIG budget.

2. Leefomgeving

Wat hebben we bereikt?

In 2025 heeft de gemeente Rheden opnieuw gewerkt aan een duurzame, kwalitatieve en toekomstbestendige leefomgeving voor onze zeven dorpen en het buitengebied. Het jaar stond in het teken van het realiseren van ambities binnen een periode van scherpe financiële kaders en tegelijkertijd het omgaan met grote landelijke en regionale opgaven. Waar we in de begroting 2025 nog vooruitkeken naar de verder uitwerking van deze opgaven, kunnen we in deze jaarrekening terugblikken op wat daadwerkelijk bereikt is — en waar onze inzet noodgedwongen is getemporeerd door beperkte middelen.

Onze inzet was gericht op het versterken van de leefbaarheid in wijken en dorpen, het bevorderen van een gezonde en klimaatbestendige fysieke omgeving en het voortzetten van de samenwerking met maatschappelijke partners, inwoners en ondernemers. De identiteit van onze gemeente — gevormd door de landschappelijke, historische en natuurlijke kwaliteiten — heeft ook dit jaar centraal gestaan in ons handelen.

In 2025 hebben we verder gewerkt aan de Omgevingsvisie, die richting geeft aan hoe wij onze leefomgeving de komende jaren willen ontwikkelen. De implementatie van de Omgevingswet vroeg veel van onze organisatie, zowel in capaciteit als in het aanpassen van werkwijzen en processen. De samenhang tussen sociaal domein en ruimtelijk domein kreeg vorm in projecten waar leefbaarheid, woningbouw en energietransitie elkaar raken — zoals in Stenfert en in de wijkgerichte aanpak voor de warmtetransitie.

Tegelijkertijd werd 2025 gekenmerkt door een aantal noodzakelijke keuzes. Door de krappe financiële positie konden we verschillende ambities niet volledig waarmaken. Projecten moesten worden getemporeerd, middelen in het fysieke domein zijn

teruggebracht tot het strikt noodzakelijke en niet alle vervangingsopgaven in de openbare ruimte konden op het gewenste kwaliteitsniveau worden uitgevoerd. Het basisniveau voor beheer bleef op de meeste onderdelen overeind, maar de technische staat van wegen bleef achter bij de standaard die we nastreven — iets wat al in de Nota Kapitaalgoederen was voorzien.

Ook binnen thema's als biodiversiteit, erfgoed, landschap en circulaire economie hebben we moeten terugschakelen. Waar mogelijk hebben we aangesloten bij regionale initiatieven en middelen van andere overheden, zodat we met beperkte eigen middelen toch voortgang konden blijven boeken. Deze alternatieve aanpak vroeg om nauwere samenwerking met partners en inwoners, waarbij kennisdeling, ondersteuning in natura en het benutten van subsidies centraal stonden.

De energietransitie vormde een rode draad door 2025. Hoewel we stappen hebben gezet in het voorbereiden van vier wijken op de warmtetransitie, bleef de uitvoeringssnelheid afhankelijk van beschikbare provinciale en Rijksmiddelen. Ook de duurzaamheidsagenda, voortkomend uit het burgerakkoord, kon vanwege financiële beperkingen minder intensief worden uitgevoerd dan gehoopt.

2025 was daarmee een jaar waarin we ondanks knelpunten en financiële druk aanzienlijke vooruitgang hebben geboekt op het gebied van leefbaarheid, duurzaamheid, woningbouwversnelling en omgevingskwaliteit. Tegelijkertijd was 2025 ook een jaar waarin keuzes soms anders uitvielen dan eerder beoogd, en waarin we de realiteit onder ogen moesten zien dat niet alle ambities gelijktijdig en op volle kracht uitgevoerd konden worden.

Energie- en warmtetransitie

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
De bebouwde omgeving in Rheden is in 2040 aardgasvrij (Paul Hofman)	
<i>In 2025 is naast de inzet voor een aardgasvrije gemeente, ook sterk ingezet op energiebesparing, woningisolatie en andere manieren om bij te dragen aan het klimaat. Het brede aanbod voor ondersteuning, leningen en subsidies wordt door steeds meer inwoners gebruikt. De nieuwe tranche voor de lokale isolatiesubsidie hebben we ontvangen waardoor we nog meer inwoners kunnen helpen met de isolatieopgave. Voor Dieren-West is de ingediende dorpendeal (nu wijkendeal genoemd) toegekend om extra inspanning te leveren aan de wijk op het gebied van sociale cohesie. Ook is duidelijk geworden dat de middelen voor de uitvoering (CDOKE) worden voortgezet tot in ieder geval 2030. Er is echter geen sprake van een verhoging (zoals geadviseerd door Raad van Openbaar Bestuur). Om de doelstelling van 2040 te halen zal dit onvoldoende zijn. Naast de directe uitvoering is in heel Rheden sterk ingezet op samenwerking, met een focus op kennisuitwisseling, onderlinge afstemming en ondersteuning. Landelijke ontwikkelingen (o.a. vertraagde wetgeving) en netcongestie hebben ook in 2025 een remmende werking gehad.</i>	
Inwoners en bedrijven zijn zich bewust van- en dragen bij aan de klimaatopgave (Paul Hofman)	

<i>In 2025 raakten steeds meer inwoners geïnformeerd en betrokken bij de klimaatopgave. De interesse groeide, steeds meer mensen namen deel of kwamen zelf in actie, wat duidelijk zichtbaar was tijdens de succesvolle initiatieven avond en goed bezochte duurzaamheidsfestival waarbij ook veel nieuwe inwoners zijn bereikt. Daarnaast resulteert de samenwerkingen met de initiatieven tot een groter bereik van deze initiatieven.</i>	
In 2040 wekken wij alle energie die wij gebruiken duurzaam op (Paul Hofman)	
<i>In 2025 is er een licht toename in de duurzame opwek, met name door de stijging van het aantal zonnepanelen op daken. Er lopen tevens diverse initiatieven zoals het regionaal project "warmte uit de IJssel en het solarpark". Daarnaast is in 2025 het zonnepark in Ellecom (het eind van A348/N317) vergund.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: De bebouwde omgeving in Rheden is in 2040 aardgasvrij (Paul Hofman)	
De energievisie beschrijft hoe alle wijken energieneutraal kunnen worden, met als doel een aardgasvrij Rheden in 2040. We werken wijk voor wijk in volgorde van urgentie, waarbij de uitvoering afhankelijk is van beschikbare capaciteit en middelen.	
<i>Voor de energievisie is besloten om een splitsing aan te brengen tussen de visieonderdelen in de omgevingsvisie en de uitwerking per wijk. Deze uitwerking wordt gedaan in het Energie- en Warmteprogramma.</i>	
500 huurders met een inkomen tot 130% WML worden geholpen met isolatie door een buurtklusbedrijf (2025)	
<i>Drie buurtklusbedrijven zijn aan de slag om inwoners te ondersteunen. Niet alle BKB's zijn even snel van start gegaan. Daarnaast blijft de belangstelling nog wat achter bij de verwachting (150). Door extra campagnes loopt het aantal langzaam op.</i>	
300 woningeigenaren met een slecht geïsoleerde woning en een WOZ-waarde van maximaal €347.000 worden geholpen met het isoleren van hun woning in 2025	
<i>In 2025 hebben we 238 woningeigenaren geholpen met een subsidie voor verduurzaming van de woning. Omdat er naast de 238 afgeronde projecten er nog 210 in gesprek zijn is de doelstelling van 300 in 2025 ruimschoots gehaald.</i>	
We zetten in op vermindering op het energiegebruik voor woningen	
<i>Vanaf 2015 is er sprake van een daling van het totale energiegebruik in de gemeente Rheden. Helaas zijn er alleen cijfers beschikbaar tot en met 2024 en daar is sprake van een totale afname van 32%. Het gaat voor aardgas over 38% en voor elektriciteit over 14%. Tijdens de piek van energieprijzen was er sprake van een grote besparing en ondanks de lagere prijzen zet de daling ook in 2024 gewoon door.</i>	
Met Dieren-West en Stenfert werken we samen in dorpendeals (Sociale cohesie en Energie) (2025)	
<i>Zowel de Wijkendeal (dorpendeal) Stenfert als die van Dieren-West zijn door de provincie gehonoreerd. Dit heeft geresulteerd in een extra investering in de sociale cohesie van beide wijken. In Stenfert zijn in 2025 de eerste concrete activiteiten van start gegaan in Dieren-West starten deze in 2026.</i>	

Behorend bij Doel: Inwoners en bedrijven zijn zicht bewust van- en dragen bij aan de klimaatopgave (Paul Hofman)	
Het klimaatplatform "WatisjouwRheden" en de bijbehorende kanalen bereiken een grotere doelgroep dan in 2024	
<i>Na eerder grote aanpassingen in 2024, is de website in 2025 verder doorontwikkeld. Naast de doorgaande actualisatie aanpak, is door berichtgeving over initiatieven veel aandacht geweest in de pers en op de sociale media. Ook zijn we gestart met een podcast over duurzame onderwerpen in Rheden.</i>	
We zetten volop in op activering en bewustwording en ontwikkelen een plan om (bijna) alle doelgroepen te bereiken.	
<i>In 2025 hebben we sterk ingezet op activering en bewustwording en hebben we grote stappen gezet richting een volwassen participatie. Op deze manier betrekken we inwoners en bedrijven directer bij de energietransitie en sorteren we voor op de diverse noodzakelijke vormen van participatie voor de wijkuitvoeringsplannen. Door onze doelgroepen aanpak bereiken we wel meer inwoners maar gelijktijdig zien we ook dat voor een grote groep inwoners de energietransitie niet de actuele behoefte raakt.</i>	
We zetten in op het stimuleren van bedrijven om bij te dragen aan de energietransitie door te besparen, te isoleren en energie op te wekken. Het Regionaal Expertiseteam Energie (REE) biedt hierbij ondersteuning.	
<i>In 2025 zijn we voortvarend van start gegaan in het ondersteunen van bedrijven. Veel ondernemers geven te kennen graag een bijdrage te willen leveren en veel bedrijven zijn zelf ook al aan de slag. Sinds 2015 is er sprake van een afname van energieverbruik met 29% en dat is een grotere daling dan de landelijke cijfers (ongeveer 9%). Helaas is het door nestcongestie voor veel bedrijven lastig om grote stappen te zetten.</i>	
Behorend bij Doel: In 2040 wekken wij alle energie die wij gebruiken duurzaam op (Paul Hofman)	
We ontwikkelen een duidelijke strategie en een uitvoeringsprogramma voor het opwekken van energie, met de nadruk op watergedragen warmte	
<i>Voor de ontwikkeling van strategie en visie zijn we aangesloten bij de omgevingsvisie zoals die eind 2025 in de raad is vastgesteld. Dit betekent echter wel dat het uitvoeringsprogramma (Energie- en warmteprogramma) is uitgesteld naar 2026.</i>	
In het Soerense Beekdal onderzoeken we of een (groot) zonneveld gerealiseerd kan worden (2030).	
<i>De gebiedsontwikkeling in het Soerense Beekdal is (nog) niet van start gegaan.</i>	

Vernieuwing omgevingsbeleid

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Vanaf 2024 tot 2032 werken we aan de volledige implementatie van de Omgevingswet (Paul Hofman)	

In 2025 is er vooral gewerkt aan het opstellen van de omgevingsvisie, het verder vorm geven van het omgevingsplan, helderheid scheppen over het intrekken van beleid bij de vaststelling van de omgevingsvisie, de werking van de DSO verder implementeren en het werken met programma's onder de omgevingswet verder uitwerken. Eind 2025 was de omgevingsvisie klaar voor besluitvorming en was er helderheid geschapen over welk beleid wel of niet ingetrokken kon worden.

In 2025 hebben wij een Omgevingsvisie (Paul Hofman)

De omgevingsvisie was eind 2025 gereed voor besluitvorming. De vaststelling heeft echter pas in 2026 plaatsgevonden.

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Vanaf 2024 tot 2032 werken we aan de volledige implementatie van de Omgevingswet (Paul Hofman)	
We bouwen verder aan het definitieve Omgevingsplan door middel van wijzigingen die in de raad voor vaststelling worden voorgelegd	
<i>Er is verder gebouwd aan het opstellen van het omgevingsplan. We hebben hier tot 2032 de tijd, het is dus nog niet af, maar we liggen op schema.</i>	
Verhogen inkomsten leges en verhoging inkomsten kostenverhaal	
<i>We hebben de begrote inkomsten gerealiseerd.</i>	
Behorend bij Doel: In 2025 hebben wij een Omgevingsvisie (Paul Hofman)	
Een vastgestelde Omgevingsvisie met een duidelijke richting, prioritering en samenhang met de ontwikkeling van het Omgevingsplan en nader te verkennen programma(s), mogelijk met daarbij behorende MER.	
<i>De omgevingsvisie is niet in 2025 vastgesteld maar pas in 2026</i>	

Wat heeft het gekost?

Wat mag het kosten?				(x € 1.000,-)	
	R 2024	PB 2025	GB 2025	R 2025	Afwijking
Lasten					
8.1 Ruimtelijke ordening	2.460	2.452	2.487	2.196	291
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	356	33	205	824	-618
Subtotaal	2.817	2.485	2.692	3.020	-328
Baten					
8.1 Ruimtelijke ordening	0	110	110	60	-50
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	35	129	129	410	281
Subtotaal	35	239	239	470	231
Saldo van baten en lasten	-2.781	-2.246	-2.453	-2.550	-97

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
8.1 Ruimtelijke ordening	241	I
Bij het programma omgevingswet zijn we goedkoper, mede omdat we met meer vaste mensen hebben gewerkt en dat er medewerkers/inhuurkrachten niet op omgevingswet geboekt zijn. Ook komt het Masterplan Veluwezoom nog ten laste van dit budget terwijl het een eigen administratie zou moeten hebben.		
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-338	I
Betreft vooral nadelige bijstelling ad 246K m.b.t. verwacht resultaat grondexploitatie IJssel District. Zie nadere duiding in paragraaf grondbeleid. En de niet gerealiseerde bijdrage voor de GREX ad 129k		
Totaal	-97	I

Volkshuisvesting

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Terugdringen woningtekort (Paul Hofman)	
<i>De gemeentelijke aanpak voor een efficiënter proces m.b.t. woningbouwinitiatieven is uitgerold en meer kostendekkend gemaakt. Dit heeft geresulteerd in een goed gevulde planningslijst met 3200 woningen. De uitvoering van deze projecten loopt meerdere jaren en zal de komende jaren tot steeds meer gerealiseerde woningen leiden. Hierdoor kan onze ambitie waargemaakt worden, mits de problemen rondom stikstof en netcongestie worden opgelost. Door de constante aandacht voor vernieuwende woonvormen is de verwachting dat deze de komende jaren steeds meer worden gerealiseerd.</i>	
Betaalbare, levensloopgeschikte en circulaire woningen (Paul Hofman)	
<i>Wat betreft het bouwen van betaalbare en levensloopgeschikte woningen liggen we op koers. De wooncoach zorgt voor meer bewustwording bij ouderen over hun toekomstige woonsituatie. Hierdoor gaan meer ouderen passend wonen en komt er doorstroming op de woningmarkt op gang. Het stimuleren van conceptueel en circulair bouwen is in gang gezet, maar moet nog meer uitwerking krijgen.</i>	
Veerkrachtige, duurzame wijken en dorpen zonder tweedeling. (Paul Hofman)	
<i>De uitfasering van Vivare woningen met EFG labels lijkt versneld voltooid te kunnen worden in 2027. Bewoners uit Stenfert hebben subsidie van de dorpendeal binnengehaald en zijn bezig met Vivare, Incluzio en gemeente om vele activiteiten te organiseren voor, door en met inwoners uit de wijk. De betere woningmix in minder veerkrachtige wijken krijgt vorm in het Plan van Aanpak Stenfert, maar zal waarschijnlijk meer tijd nodig hebben dan 2026 om daadwerkelijk uitgevoerd te worden.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Terugdringen woningtekort (Paul Hofman)	
Versnelling woningbouw continueren door intensivering gemeentelijke aanpak, efficiënter proces en inzet gemeentelijke capaciteit op woningbouwprojecten met meeste effect	
<i>Alle ruimtelijke projecten zijn gescand op bijdrage aan beleidsdoelen (aantallen), haalbaarheid en benodigde inzet, waardoor duidelijk werd welke projecten de meeste impact hebben. Op basis hiervan is de werkvoorraad ingedeeld in vier prioriteitsniveaus (A t/m D), zodat capaciteit en expertise vooral naar de kansrijke en urgente projecten gaat. Eveneens heeft het college besloten een meer kostendekkende aanpak te hanteren. Hierdoor is het proces efficiënter geworden en ontstaat meer ruimte voor projecten die echt bijdragen aan de woningbouwopgave.</i>	
Streven 1675 woningen toevoegen (minimaal 810) tot en met 2030	
<i>In 2025 zijn er 32 woningen toegevoegd en 22 onttrokken. Netto zijn er in de periode 2022-2025 79 woningen toegevoegd. Dit lijkt weinig, maar de afgelopen jaren is veel tijd gestoken in planvorming. Daardoor staan er nu ca. 3200 woningen op de planningslijst. De verwachting is dat de helft van deze woningen de komende 5 jaar wordt gerealiseerd, mits er oplossingen worden gevonden voor de stikstofproblematiek en netcongestie. Met de oplevering van de woningen in IJssel District wordt de minimale ambitie van 810 woningen t/em 2030 gehaald.</i>	
Meer vernieuwende woonvormen: In 2025 realiseren we 181 flexwoningen. Dit is een ombuiging uit het volkshuisvestingsbudget en wordt betaald uit subsidie Haveland (50k).	
<i>De Tiny Houses aan de Adm. Helfrichlaan liggen stil vanwege stikstof. Attent en Innoforte zijn bezig met planvorming voor geclusterde woonvormen voor ouderen. De pilot Woningdelen voor jonge statushouders door Vivare is gestart. Er wordt gewerkt aan een doorstroomwoning voor statushouders. En bij nieuwe initiatieven stimuleren we om na te denken over vernieuwende woonvormen. In Haveland heeft initiatiefnemer besloten om af te zien van flexwoningen en direct permanente woningen te willen realiseren.</i>	
Behorend bij Doel: Betaalbare, levensloopgeschikte en circulaire woningen (Paul Hofman)	
Voldoende betaalbare woningen	
<i>Van de plannen waarvan de prijzen bekend zijn is ca. 75% een betaalbare woning. Daarvan is ca. 30% een sociale huurwoning.</i>	
Meer levensloopgeschikte woningen (2000 t/m 2030). Deze worden toegevoegd in de nieuwbouw en bestaande bouw.	
<i>In de Woonvisie (2023) zijn toetsingscriteria opgenomen voor nieuwbouwprojecten, waaronder de voorwaarde dat nieuwbouwprojecten (in totaliteit) 30% en appartementen voor 100% levensloopgeschikt moeten zijn. Deze eisen worden aan elke initiatiefnemer meegegeven. In 2025 zijn er 2 levensloopgeschikte woningen in de nieuwbouw toegevoegd. In de bestaande bouw zijn 272 woningaanpassingen geweest, bekostigd vanuit de wmo. Dit gaat om kleine en grote aanpassingen, afhankelijk van wat er nodig is voor de inwoner om passend te blijven wonen.</i>	
Door producten wooncoach krijgen ouderen hulp bij het realiseren van of zoeken naar een passende woning	

<i>In 2025 heeft de wooncoach volop ingezet op preventie en bewustwording bij ouderen als het gaat om hun woonsituatie in de toekomst. Zij heeft een campagne opgezet in de vorm van folders, website en een overzicht van het woningaanbod voor ouderen in onze gemeente. Ook heeft ze 3 bijeenkomsten georganiseerd voor ouderen in onze gemeente om na te denken over wonen in de toekomst. Veel ouderen komen pas in beweging als hun situatie kwetsbaar is. Het netwerk is vergroot door voorlichting te geven aan professionele en vrijwilligersorganisaties, zoals huisartsen en vrijwillige thuishulp. Daarnaast helpt ze individuele ouderen met hun verhuishwens. In 2025 zijn er 125 hulpvragen opgepakt, dit heeft geleid tot 22 verhuizingen.</i>		
Nieuwbouw: Per project vragen we aan de ontwikkelende partij om inzichtelijk te maken in welke mate circulair gebouwd gaat worden		
<i>BIj elk nieuw initiatief wordt aan de voorkant meegegeven om conceptueel en circulair te bouwen. We hebben als gemeente de ambitie om in 2030 minimaal 50% van de woningen conceptueel (modulair) te bouwen en minimaal 50% minder primaire grondstoffen in projecten te gebruiken (circulair bouwen). Het effect hiervan gaan we pas zien als de plannen gerealiseerd gaan worden, maar de verwachting is dat het moeilijk zal zijn deze ambitie te halen.</i>		
Behorend bij Doel: Veerkrachtige, duurzame wijken en dorpen zonder tweedeling. (Paul Hofman)		
Betere woningmix in minder veerkrachtige wijken		
<i>In 2024 is de ontwikkelvisie opgesteld door bureau Inbo. Dat document geeft richting maar maakt geen keuzes. In 2025 is gestart met een Plan van Aanpak Stenfert naar aanleiding van de ontwikkelvisie. Dit plan van aanpak geeft weer hoe verschillende fysieke projecten en processen lopen en samenhangen ter verbetering van de sociale aspecten waaronder het wonen en de differentiatie die we daarbij beogen. Het plan van aanpak heeft geen nieuw beleid of nieuwe budgetten waardoor vaststelling niet nodig was.</i>		
Start van twee projecten in Stenfert, die direct zichtbaar zijn in de wijk. Hierbij sluiten we aan bij de dorpendeal van de provincie		
<i>Er zijn door, met en voor inwoners uit Stenfert twee opfleurdagen georganiseerd waarbij gemeente Rheden en Vivare ondersteunen. Bewoners gaan zelf langs de deuren om mensen erbij te betrekken. Doel is ontmoeting, opruimen van tuinen en straten is het middel. Daarnaast heeft Samen Stenfert 4 lokalen toegewezen gekregen in het Hart van Stenfert voor activiteiten met, door, voor en in de wijk te organiseren samen met Incluzio. Invulling van het Hart van Stenfert is ook één van de activiteiten uit de dorpendeal, subsidie van de Provincie binnengehaald door inwoners.</i>		
Uiterlijk 2028 (inspanningsverplichting voor 2027) zijn met een enkele uitzondering (monumenten of te slopen woningen) geen sociale huurwoningen met een E,F,G label		
<i>Vivare heeft aangegeven dat uitfasering van EFG labels mogelijk al in 2027 voltooid zal zijn, ipv 2028.</i>		

Wat heeft het gekost?

Wat mag het kosten?				(x € 1.000,-)	
	R 2024	PB 2025	GB 2025	R 2025	Afwijking
Lasten					
8.3 Wonen en bouwen	3.327	2.565	2.945	3.623	-678

Subtotaal	3.327	2.565	2.945	3.623	-678
Baten					
8.3 Wonen en bouwen	492	507	507	861	354
Subtotaal	492	507	507	861	354
Saldo van baten en lasten	-2.835	-2.058	-2.438	-2.763	-324

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
8.3 Wonen en bouwen	-324	I
Hogere lasten ad 678K wordt veroorzaakt door hogere interne doorbelastingen van personeelskosten. Voordeel op inkomsten ad 354K wordt grotendeels veroorzaakt door hogere legesopbrengsten als gevolg van paar grote bouwprojecten in boekjaar 2025.		
Totaal	-324	I

Economische ontwikkeling

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Wij streven naar een positieve werkgelegenheidsontwikkeling (Ronald Ter Hoeven)	
<i>De werkgelegenheidscijfers van 2025 voor gemeente Rheden zijn nog niet bekend. De verwachting is dat deze in lijn liggen met het provinciaal gemiddelde.</i>	
Aantal overnachtingen weer op niveau 2022 brengen (Ronald Ter Hoeven)	
<i>Op dit moment zijn er nog geen definitieve cijfers beschikbaar over het totale aantal overnachtingen in de gemeente Rheden voor het jaar 2025.</i>	
Gemeente Rheden geeft het goede voorbeeld op het gebied van circulair inkopen (Dorus Klomberg)	
<i>Via het platform Wat is jouw Rheden werd in 2025 ingezet op:</i> <i>bewustwording circulariteit,</i> <i>hergebruik van grondstoffen</i> <i>, verminderen van afvalstromen. In 2025 is het nieuwe regionale programma werklocaties vastgesteld en daarin is circulariteit expliciet opgenomen.</i> <i>Belangrijke circulaire successen:</i> <i>bedrijventerreinen worden ingericht voor circulaire bedrijven,</i> <i>ruimte voor bedrijven met hogere milieucategorie (bijv. recycling / materiaalverwerking).</i>	
	

Ondernemers zijn zich bewust van de kansen op het gebied van circulaire economie (Ronald Ter Hoeven)	
<i>Tijdens de reguliere overleggen met de lokale ondernemersverenigingen wordt circulariteit altijd besproken.</i>	
We streven naar een maximaal scheidingspercentage (Ronald Ter Hoeven)	●
<i>De gemeente Rheden heeft met de ingebruikname van een nieuwe afvalverzamelaar niet alleen ingezet op efficiëntere inzameling, maar nadrukkelijk ook op maximale afvalscheiding als volgende stap richting een circulaire gemeente.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Wij streven naar een positieve werkgelegenheidsontwikkeling (Ronald Ter Hoeven)	
Het aantal banen in de gemeente te laten stijgen met het Gelderse gemiddelde (bron: PWE Gelderland 2024).	●
<i>De werkgelegenheidscijfers van 2025 voor gemeente Rheden zijn nog niet bekend. De verwachting is dat deze in lijn liggen met het provinciaal gemiddelde.</i>	
In 2025 wordt verder ingezet op het vergroten van bewustwording rondom inclusiviteit en de rol en verantwoordelijkheid van de werkgevers.	●
<i>Tijdens het ondernemerscafé 2025 is met 300 ondernemers uitgebreid gesproken over het belang van inclusiviteit. De samenwerking o.a. met het werkgeversservicepunt is gericht op het vergroten van inclusiviteit.</i>	
We faciliteren diverse activiteiten en netwerken om de toeristisch-recreatieve sector, inclusief horeca, te ondersteunen in continuering van de bedrijvigheid en werkgelegenheid. Marketing en promotie van de Veluwezoom maken hier deel van uit.	●
<i>In 2025 zijn diverse netwerkbijeenkomsten en activiteiten georganiseerd voor de toeristisch-recreatieve sector, waaronder ondernemersbijeenkomsten, overleggen met horeca en recreatieondernemers, promotie- en marketingactiviteiten voor de Veluwezoom en samenwerking binnen regionale netwerken. Hierdoor is de samenwerking tussen ondernemers versterkt en is de zichtbaarheid van de Veluwezoom vergroot.</i>	
Behorend bij Doel: Aantal overnachtingen weer op niveau 2022 brengen (Ronald Ter Hoeven)	
Onbekend zijn de resultaten over 2024. De resultaten 2023 geven aan dat het aantal overnachtingen is gedaald, maar de opgelegde toeristenbelasting is gestegen.	●
<i>De resultaten van 2025 zijn nog niet definitief bekend. De verwachting is dat het aantal overnachtingen hoger liggen als in 2024 en daarmee weer op het niveau van 2022.</i>	
Behorend bij Doel: Gemeente Rheden geeft het goede voorbeeld op het gebied van circulair inkopen (Dorus Klomberg)	
De interne organisatie is geïnformeerd over de noodzaak van (lokaal) circulair inkopen	●
<i>De interne bewustwording voor lokaal en circulair inkopen is vergroot. Tijdens de reguliere overleggen met de lokale ondernemersverenigingen wordt structureel gesproken over het belang van lokaal en circulair inkopen.</i>	

Behorend bij Doel: Ondernemers zijn zich bewust van de kansen op het gebied van circulaire economie (Ronald Ter Hoeven)	
Het begrip circulariteit en de kansen die hierbij behoren zijn onder de aandacht gebracht van alle ondernemersverenigingen	
<i>Tijdens de reguliere overleggen met de lokale ondernemersverenigingen is circulariteit een vast agendapunt. Ook worden de regionale ontwikkelingen (GMR) gedeeld op het gebied van circulariteit.</i>	
Behorend bij Doel: We streven naar een maximaal scheidingspercentage (Ronald Ter Hoeven)	
Het is duidelijk of we doorgaan als regiegemeente	
<i>In 2025 is door middel van een aanbestedingsproces is een nieuwe afvalinzamelaar gecontracteerd die per 1 januari 2026 is start. Deze nieuwe samenwerking staat volledig in het teken van het realiseren van een hoger scheidingspercentage. Parallel hieraan is in 2025 intensief ingezet op uitgebreide communicatie richting onze inwoners om het bewustzijn rondom afvalscheiding te vergroten.</i>	

Wat heeft het gekost?

Wat mag het kosten?					(x € 1.000,-)
	R 2024	PB 2025	GB 2025	R 2025	Afwijking
Lasten					
3.1 Economische ontwikkeling	328	395	468	471	-3
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	8	9	9	22	-13
3.4 Economische promotie	301	299	334	342	-8
Subtotaal	636	704	811	834	-23
Baten					
3.1 Economische ontwikkeling	100	101	101	100	-1
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	10	9	9	20	11
3.4 Economische promotie	551	606	606	602	-4
Subtotaal	660	716	716	722	6
Saldo van baten en lasten	24	13	-95	-113	-18

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
3.1 Economische ontwikkeling	-5	I
Geen nadere toelichting vereist.		
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-1	I
Geen nadere toelichting vereist.		
3.4 Economische promotie	-12	I

Geen nadere toelichting vereist.		
Totaal	-18	I

Biodiversiteit, erfgoed en landschap

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
We behouden, versterken en zorgen voor doorontwikkeling van de belangrijke kernkwaliteiten van onze gemeente: de grote variatie aan natuur en biodiversiteit, het gebouwde-, archeologische- en groene erfgoed en het (cultuur)landschap (Paul Hofman) <i>De kernkwaliteiten zijn in alle ruimtelijke ontwikkelingen als uitgangspunt gehanteerd. Bijvoorbeeld in het Masterplan Haveland in Rheden zijn aanwezige cultuurhistorische waarden geïdentificeerd zodat deze als dragers voor de nieuwe ontwikkeling benut kunnen worden. De ontwikkelvisie voor Stenfert in Dieren ziet de (latente) ruimtelijke kwaliteit van de historische gebieden als belangrijk instrument in de sociale opgave en leefbaarheid binnen de wijk. Door de bezuinigingen konden we geen subsidies verlenen voor monumenten, landgoederen en buitenplaatsen. Eigenaren stellen het onderhoud daarom vaak uit maar waar mogelijk hebben we hen ondersteund met kennis. Ten gunste van bewustwording van het belang van behoud en versterking van biodiversiteit hebben we in natura bijgedragen in de vorm van (vleermuis)nestkasten, insectenhôtels en plantmateriaal.</i>	
We zetten de kwaliteiten van biodiversiteit, erfgoed en landschap in voor het behalen van gemeentebrede doelen, niet alleen in het fysieke maar ook in het sociale domein (Paul Hofman) <i>We faciliteren initiatieven van onze inwoners en vrijwilligers waar we gezamenlijk doelen kunnen behalen voor natuur, landschap en erfgoed. Onze inzet zorgt voor een vliegwiël-effect en meer sociale verbinding. Voorbeelden hiervan zijn onze bijdrage aan de expositie over het verduurzamen van oude woningen in Ellecom, de ondersteuning van de beschermde werkplekken in de landgoedcoöperatie Veluwezoom, de subsidieaanvraag van boeren en landgoederen in de Havikerwaard, het met kennis en een financiële bijdrage steunen van het Bijenlint-project, Operatie Steenbreek en het project Schoolplein Groen? Doen!</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: We behouden, versterken en zorgen voor doorontwikkeling van de belangrijke kernkwaliteiten van onze gemeente: de grote variatie aan natuur en biodiversiteit, het gebouwde-, archeologische- en groene erfgoed en het (cultuur)landschap (Paul Hofman) We borgen de instandhouding en verduurzaming van het erfgoed, de natuurwaarden, biodiversiteit en het (cultuur) landschap via Omgevingsvisie, -plan en -programma's, vergunningverlening en ruimtelijke ontwikkelingen.	

<i>Biodiversiteit, (cultuur)landschap en erfgoed zijn belangrijke pijlers van de Omgevingsvisie. In ruimtelijke ontwikkelingen worden deze waarden als basis meegenomen. De doorwerking in het Omgevingsplan is in ontwikkeling. De medio 2024 op initiatief van de gemeente Rheden gelanceerde verduurzamingshandreiking www.eenwarmejasvooroudehuizen.nl wordt ingezet in de advisering van eigenaren van historische huizen. Het boek voorziet in een grote behoefte en is inmiddels landelijk in gebruik. Momenteel wordt met 16 overheden, waaronder de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en, twee Provincies, en een architectenbureau gewerkt aan uitbreidingen, vooral met betrekking tot de jongere woningvoorraad.</i>	
We ontsluiten de informatie over erfgoed, (cultuur)landschap en biodiversiteit voor iedereen, we brengen de kwaliteiten van het (groene) erfgoed en het (cultuur)landschap in beeld en we actualiseren de archeologische waardenkaart.	
<i>In 2025 is gestart met het helder in beeld brengen van de kernkwaliteiten van de gemeente Rheden op basis van alle (versnipperde) informatie die aanwezig is. Daarmee wordt de informatie voor iedereen toegankelijk. De actualisatie van de archeologische waardenkaart is bijna afgerond. We zorgen voor kennisontwikkeling, bijvoorbeeld het cultuurhistorisch onderzoek voor het Soerens Beekdal als basis voor het gebiedsproces. We maken alle openbare cultuurhistorische informatie digitaal raadpleegbaar, zodat de burger dezelfde informatiepositie heeft als de overheid. Daartoe wordt de beschikbare cultuurhistorische informatie digitaal ontsloten en benodigde cultuurhistorische informatie verzameld. Verder inventariseren we het tot dusver onderbelichte, naoorlogse erfgoed, zodat bij de afweging voorafgaand aan de beleidsregels in het Omgevingsplan ook het cultuurhistorisch belang goed in beeld is. Bij de digitalisering van gegevens werken we samen met de vrijwilligers achter www.rhedenopdekaart.nl. Dit draagt bij aan het publieksbereik.</i>	
We borgen de duurzame instandhouding van het Rozendaalse Veld via de Beheervisie Rozendaalse Veld 2019-2029	
<i>Is gerealiseerd</i>	
Revitalisering Beekhuizense bossen (continu proces)	
<i>Is gerealiseerd</i>	
Het Soortmanagementplan wordt opgestart met deelaanvragen voor Dieren-West en Ellecom	
<i>Doordat vanuit provincie Gelderland vertraging is ontstaan bij het opstellen van de nodige handreiking voor het aanvragen van een (pre-)SMP, was het in 2025 niet mogelijk tot een deelaanvraag te komen. (We hebben wel continu 'dicht op het vuur' gezeten, bijvoorbeeld in kenniskring met provincie en kerngroep bij de GMR)</i>	
Behorend bij Doel: We zetten de kwaliteiten van biodiversiteit, erfgoed en landschap in voor het behalen van gemeentebrede doelen, niet alleen in het fysieke maar ook in het sociale domein (Paul Hofman)	
We ondersteunen de organisatie van publieks- en participatieactiviteiten en dragen waar mogelijk (in natura) bij aan initiatieven, werkgroepen en vrijwilligers	
<i>We hebben verschillende publieksactiviteiten ondersteund, bijvoorbeeld Open monumentendag, de Heidewerkdag, Kondingsdagmarkt en ons Duurzaamheidsfestival.</i>	
	

In de tuin van Middachten zorgen we, samen met het landgoed, voor een beschermde werkplek voor 12-14 mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Hiermee waarborgen we ook de instandhouding van één van de twaalf iconische rijksmonumenten van Nederland.
We initiëren en nemen deel aan integrale en gemeenteoverschrijdende gebiedsprocessen
<i>We werken samen met inwoners, boeren, landgoedeigenaren en andere overheden in verschillende gebiedsprocessen aan doelen voor natuurherstel, een gezond bodem- en watersysteem, de opgave voor stikstofreductie, cultuurhistorie en landschap: Soerens Beekdal, Zuidflank Veluwezoom, Masterplan IJsselvallei, HBFO en Rivierklimaatpark.</i>

Wat heeft het gekost?

Wat mag het kosten?					(x € 1.000,-)
	R 2024	PB 2025	GB 2025	R 2025	Afwijking
Lasten					
5.5 Cultureel erfgoed	213	243	124	259	-135
Subtotaal	213	243	124	259	-135
Baten					
5.5 Cultureel erfgoed	37	45	0	11	11
Subtotaal	37	45	0	11	11
Saldo van baten en lasten	-176	-198	-124	-248	-124

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
5.5 Cultureel erfgoed	-124	I
Kosten tweejarig project Warme Jassen, ism 16 overheden. Rheden is penvoerder. Dekking gebeurt gedurende het project door de 16 overheden gezamenlijk.		
Totaal	-124	I

Inrichting en beheer openbare ruimte

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
De openbare ruimte wordt duurzaam, schoon, heel en veilig ingericht en beheerd. Waarbij maatschappelijke ontwikkelingen zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit en energietransitie onderdeel zijn van de herinrichting (Dorus Klomberg)	

<i>Wij hebben de openbare ruimte in 2025 beheerd en ingericht conform de in december 2021 door de Raad vastgesteld integraal beheerplan en de onderliggende beheerplannen.</i>	
<i>Het college van Rheden heeft op 27 mei 2025 besloten om actief bij te dragen aan de verduurzaming van de bouwsector. Door het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) op 26 juni 2025 te ondertekenen, heeft de gemeente de ambitie uitgesproken om vanaf 2030 volledig schoon en emissieloos te bouwen. En dit gefaseerd te implementeren van 2026. Dit betekent onder andere het gebruik van elektrisch materieel, duurzame bouwmaterialen en het beperken van overlast voor omwonenden.</i>	
Wateroverlast, hitte en droogte(stress) in de fysieke leefomgeving worden beperkt en voorkomen (Dorus Klomberg)	
<i>Maatregelen om 'Wateroverlast, hitte en droogte(stress)' te voorkomen, zijn zoveel mogelijk meegenomen in alle integrale (rioolvervangings) projecten.</i>	
<i>In 2025 is de lokale adaptatie strategie opgesteld (LAS). In de LAS is een aantal ambities opgenomen voor klimaatadaptatie. De LAS is in januari 2026 vastgesteld door de gemeenteraad. Momenteel wordt de LAS uitgewerkt naar een uitvoeringsprogramma met specifieke maatregelen en bijbehorende dekking.</i>	
Kinderen en jongeren in de gemeente Rheden spelen volop buiten, daarvoor zijn er voldoende, uitdagende en gevarieerde speelplekken in de openbare ruimte (Dorus Klomberg)	
<i>Uit de kindermontitor 2021 blijkt dat:</i> - 59% van de kinderen 5 dagen of meer per week buiten spelen. - 88-95% van de gezinnen voldoende mogelijkheden om buiten te spelen heeft: in openbare speeltuin, parkje/plantsoen, op straat of ergens ander in de buurt. <i>In 2026 ontvangen we nieuwe cijfers over de speeldeelname van kinderen.</i>	
De gemeente Rheden streeft met haar openbare verlichting veiligheid voor haar inwoners na. Wij investeren in energiebesparende armaturen met dimmodules. (Dorus Klomberg)	
<i>Voor 2025 hebben we onze doelstelling voor dit jaar behaald en zijn er verdere stappen gezet door te investeren in energiebesparende LED-armaturen met dimmodules. Daarmee zitten we op de planning naar 100% duurzame energie in 2031.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: De openbare ruimte wordt duurzaam, schoon, heel en veilig ingericht en beheerd. Waarbij maatschappelijke ontwikkelingen zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit en energietransitie onderdeel zijn van de herinrichting (Dorus Klomberg)	
2x per jaar wordt de Raad geïnformeerd over de voortgang van de grote projecten (> € 500.000,- of politiek gevoelig)	

<i>In 2025 is de Raad 2x per jaar geïnformeerd over de voortgang van de grote civiele projecten (> €500.000,-)</i> <i>In 2025 zijn de fietspaden Harderwijkerweg Dieren/Laag-Soeren en het fietspad Harderwijkerweg, tussen Laag-Soeren en Eerbeek vervangen.</i> <i>Op wegen hebben we een aantal groot onderhoud maatregelen gerealiseerd, o.a. groot onderhoud asfalt Middachteralee en alle wegen in Ellecom. Groot onderhoud elementverharding Waterstraat en de Berg en Heideweg in Velp.</i> <i>Daarnaast zijn er verschillende projecten vanuit het Watertakenplan Olburgen voorbereid. Een aantal rioleringsprojecten is vertraagd, het gaat hierbij om o.a. De Zuider Parallelweg in Velp en het cluster Annastraat in Velp. Deze zijn doorgeschoven en zullen in 2026 worden gerealiseerd. Cluster Meester Cort v d Lindenstraat en Thorbeckestraat in Dieren, zijn vertraagd vanwege de koppeling met het IWA Stenfert en schuift door naar 2027.</i> <i>Daar waar de veiligheid in het geding is, wordt noodzakelijk onderhoud uitgevoerd.</i>	
We stellen de Nota Kapitaalgoederen op, waarin de financiële doorrekening voor de kosten van vervanging en onderhoud zijn uitgewerkt. hierbij wordt gekeken naar de huidige situatie, de komende 4 jaar en een doorkijk naar de komende 60 jaar.	
<i>De nota Kapitaalgoederen 2026-2029 is 22 april 2025 vastgesteld in de Raad. In de nota is de financiële doorrekening voor de kosten van vervanging en onderhoud uitgewerkt. Hierbij is gekeken naar de huidige situatie, de komende 4 jaar en een doorkijk naar de komende 60 jaar.</i> <i>In 2025 zijn de onderliggende beheerplannen riolering, groen, wegen en spelen opgesteld, deze zijn 6 januari 2026 vastgesteld door het College.</i> <i>Vanaf juli 2025 wordt conform het SEB convenant in onze bestekken en werkschrijvingen het gebruik van elektrisch bouw materieel tot een vermogen van 37kW verplicht gesteld. Daarnaast worden de aannemers, via een EMVI-aanbesteding, uitgedaagd om voor de zwaardere materieelstukken ook de elektrische variant in te zetten.</i>	
Behorend bij Doel: Wateroverlast, hitte en droogte(stress) in de fysieke leefomgeving worden beperkt en voorkomen (Dorus Klomberg)	
Wateroverlast: waar overlast door hevige regenval is nemen we maatregelen in de openbare ruimte (2024-2027).	
<i>Wateroverlast, hitte en droogte(stress) worden meegenomen in alle integrale (rioolvervangings) projecten, in overleg (participatie) met onze inwoners.</i> <i>In 2025 is er veel onderhoud gepleegd aan de riolering, zodat ze optimaal water afvoeren: o.a. is er gefreesd, er zijn wortels verwijderd en is er geïnspecteerd en gereinigd in de riolering.</i> <i>En er is in 2025 extra aandacht besteed aan het beheer en onderhoud van de wadi's.</i>	
Hitte en droogte: in de (integrale) projecten openbare ruimte vormen we gemiddeld 10% verharding om naar groen, ten opzichte van de bestaande situatie (2024-2027).	

<i>Daar waar mogelijk wordt verharding vervangen door groen, door de beperkte openbare ruimte is het met name in de oudere (bestaande) wijken niet altijd haalbaar om 10% te vergroenen.</i> <i>In 2025 is o.a. de Hogeweg in Velp en de buitenruimte gemeentehuis De Steeg gerealiseerd, waarbij veel m2 grijs omgevormd naar groen. Daarnaast zijn er verschillende projecten vanuit het Watertakenplan Olburgen voorbereid. Een aantal projecten is vertraagd, hierover is de Raad geïnformeerd d.m.v. de factsheets.</i>	
Behorend bij Doel: Kinderen en jongeren in de gemeente Rheden spelen volop buiten, daarvoor zijn er voldoende, uitdagende en gevarieerde speelplekken in de openbare ruimte (Dorus Klomberg)	
In Velp, Rheden en Dieren bieden we op verschillende dagen en speelplekken wekelijks Wijk sportactiviteiten aan.	
<i>Op 8 locaties verdeeld over de gemeente, organiseert Sport in Rheden wekelijks 'Wijk sport' activiteiten. Gemiddeld nemen hier per week 120-160 kinderen aan deel.</i>	
In 2028 zijn er minimaal 9 buurtspeelplaatsen gerealiseerd ten opzichte van 2021. Bij de inrichting van de buurtspeelplaats is ook aandacht voor voorzieningen voor ontmoeting, groen en koelte.	
<i>Sinds 2021 hebben we 5 buurtspeelplaatsen gerealiseerd.</i> <i>De buurtspeelplaats op het Koning Willem Alexanderplein stond in 2025 op de planning, maar wordt eerste helft 2026 gerealiseerd. Het participatietraject heeft meer tijd in beslag genomen dan gepland.</i>	
Behorend bij Doel: De gemeente Rheden streeft met haar openbare verlichting veiligheid voor haar inwoners na. Wij investeren in energiebesparende armaturen met dimmodules. (Dorus Klomberg)	
In 2025 is 83% van de gemeente Rheden voorzien van duurzame energiebesparende verlichting. In 2031 is de hele gemeente voorzien van duurzame en energiebesparende verlichting	
<i>Het energieverbruik van de openbare verlichting is door het vervangen van de openbare verlichting van 79% duurzame verlichting naar 82 % duurzame verlichting verlaagd. En daarmee zitten we op de planning naar 100% in 2031.</i> <i>In Dieren Zuid zijn bijna alle lichtmasten en armaturen vervangen voor duurzame ledverlichting, dit ronden we in 2026 af.</i>	

Wat heeft het gekost?

Wat mag het kosten?					(x € 1.000,-)
	R 2024	PB 2025	GB 2025	R 2025	Afwijking
Lasten					
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	1.133	1.075	1.104	1.098	6
5.7 Openbaar groen en recreatie	3.665	4.060	4.582	4.147	435
7.2 Riolering	3.995	4.528	4.612	4.048	564
7.3 Afval	4.399	4.554	4.585	4.293	292
7.4 Milieubeheer	3.308	3.235	3.245	4.226	-981

7.5 Begraafplaatsen en crematoria	678	624	657	676	-19
Subtotaal	17.178	18.075	18.785	18.488	298
Baten					
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	492	442	442	455	13
5.7 Openbaar groen en recreatie	298	251	251	100	-151
7.2 Riolering	5.605	6.356	6.356	5.582	-774
7.3 Afval	4.967	6.120	6.120	5.295	-825
7.4 Milieubeheer	1.585	1.833	1.833	2.478	645
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	670	806	806	690	-115
Subtotaal	13.617	15.808	15.808	14.600	-1.208
Saldo van baten en lasten	-3.562	-2.267	-2.977	-3.888	-910

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	19	I
Geen nadere toelichting vereist.		
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	284	I
Binnen tractie is een voordeel van 324k op budget DOW (Duurzaam Op Weg).		
Bij Openbaar groen verzorging is een nadeel van 59K op bijdragen van derden.		
Overige posten binnen dit taakveld leveren gesaldeerd ook nog een voordeel van 22K.		
7.2 Riolering	-210	I
Nadeel realisatie opbrengsten t.o.v. Begroting van 774K. Oorzaak: te hoge raming van de opbrengsten rioolheffing. Bovendien wordt Rioolheffing geïnd op basis van waterverbruik. Als gevolg van hogere prijzen voor gas zijn mensen korter gaan douchen. Ook de weersomstandigheden in het voorjaar en de zomer zijn bepalend voor het waterverbruik.		
Voordeel realisatie kosten t.o.v. Begroting van 564K. Wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere kapitaallasten dan geraamd.		
7.3 Afval	-533	I
Nadeel realisatie opbrengsten t.o.v. Begroting van 825K. Oorzaak: te hoge raming (631K) van de opbrengsten afvalstoffenheffing en geen onttrekking (ad 146K) aan de reserve afval en overige nadelige afwijkingen (48K).		
Voordeel realisatie kosten t.o.v. Begroting van 292K. Wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere verbrandingskosten dan geraamd; voordeel 141K en door lagere kosten afvalbrengstation; voordeel 134K. Overig voordelige afwijkingen 17K.		
7.4 Milieubeheer	-336	I
Nadeel van 75K door inhuur ODRA adviseur.		
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-134	I

Nadeel wordt veroorzaakt door 159K minder onttrokken aan reserves/voorzieningen. De omzet is 44K gestegen t.o.v. de Begroting. De totale kosten zijn echter ook 19K gestegen t.o.v. de Begroting.		
Totaal	-910	I

Mobiliteit en infra

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Behoud en verbetering van een verkeersveilige en leefbare openbare ruimte, waarin we duurzaam verplaatsen stimuleren, voorzieningen goed bereikbaar zijn en inzetten op een verkeersveilige schoolomgeving (Ronald Ter Hoeven)	
<i>Samen met onder andere inwoners en partners hebben we in het Mobiliteitsprogramma keuzes gemaakt voor mobiliteit voor de komende jaren.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Behoud en verbetering van een verkeersveilige en leefbare openbare ruimte, waarin we duurzaam verplaatsen stimuleren, voorzieningen goed bereikbaar zijn en inzetten op een verkeersveilige schoolomgeving (Ronald Ter Hoeven)	
Nieuwe deelautoprojecten in buurten realiseren. Een (elektrische) deelfietsenproject voor hoofdzakelijk recreatief gebruik uit laten rollen.	
<i>In Ellecom is vanuit het dorp een deelautointiatief gerealiseerd. Waar mogelijk hebben wij ondersteund. Regionaal spelen er veel ontwikkelingen op het gebied van deelmobiliteit, deze volgen wij actief en we zoeken kansen voor zowel deelauto's als deelfietsen die passend zijn voor de gemeente Rheden. Uit de ontwikkelingen zijn in 2025 geen passende projecten voortgekomen.</i>	
We hebben voor het thema mobiliteit in beeld welke (beleids)keuzes gemeente Rheden maakt voor de komende jaren	
<i>We hebben de Bouwsteen Mobiliteit met ambities en doelen vastgesteld in de gemeenteraad en meegegeven als input voor de Omgevingsvisie. De doelen en ambities hebben we verder uitgewerkt in een mobiliteitsprogramma met uitvoeringsplan. Het onderzoek naar betaald parkeren nemen we mee in het opstellen van nieuwe parkeerbeleid. Op deze manier konden we de planning voor het Mobiliteitsprogramma halen.</i>	
Nieuw parkeerbeleid opgesteld inclusief onderzoek naar passend parkeren binnen de gemeente, inclusief betaald parkeerregime.	
<i>In verband met de focus op het vaststellen van een nieuw mobiliteitsprogramma is het opstellen van nieuw parkeerbeleid verplaatst naar 2026.</i>	
Verbetering verkeersveiligheid schoolomgeving de Akker en de Vlinder aan de Adm. Helfrichlaan in Dieren	
<i>De eerste gesprekken met de vertegenwoordiging van de Vlinder en de Akker hebben plaatsgevonden en zetten zich voort in 2026. We hebben een begin gemaakt met beleid om gemeentebreed de verkeersveiligheid in de sport- en schoolomgevingen te verbeteren.</i>	

Wat heeft het gekost?

Wat mag het kosten?					(x € 1.000,-)
	R 2024	PB 2025	GB 2025	R 2025	Afwijking
Lasten					
2.1 Verkeer en vervoer	6.766	6.184	6.087	6.732	-644
2.2 Parkeren	130	69	71	128	-57
2.5 Openbaar vervoer	152	125	125	73	52
Subtotaal	7.048	6.378	6.283	6.932	-649
Baten					
2.1 Verkeer en vervoer	547	337	337	638	301
2.2 Parkeren	25	25	25	16	-9
2.5 Openbaar vervoer	138	97	97	72	-25
Subtotaal	710	460	460	727	267
Saldo van baten en lasten	-6.338	-5.919	-5.823	-6.205	-382

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
2.1 Verkeer en vervoer	-343	I
De beperkt begrote doorberekening van de tractie levert een nadeel op van 392k. Minder personeelskosten doorbelast naar taakveld 2.1 dan begroot levert een voordeel op van 74K. Overige bedrag bestaat uit diverse kleine afwijkingen.		
2.2 Parkeren	-66	I
Geen nadere toelichting vereist.		
2.5 Openbaar vervoer	27	I
Geen nadere toelichting vereist.		
Totaal	-382	I

Verbonden partijen

Voor het bereiken van de doelstellingen van het programma Leefomgeving, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, heeft de gemeente Rheden zich met een aantal partijen verbonden waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Het gaat hier om de volgende organisaties:

- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA);
- Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen;
- Euregio Rijn-Waal (privaatrechtelijke samenwerking naar Duits recht).
- In 2025 zijn ook de voorbereidingen opgestart voor de samenwerking met Circulus.

In de paragraaf Verbonden Partijen wordt nader inzicht gegeven in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid en risico's van de gemeente in deze organisaties.

Wat heeft het gekost?

Programma 2. Leefomgeving

(Bedragen x € 1.000)	Rekening	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Rekening (realisatie)	Afwijking
	2024	2025	2025	2025	2025
Lasten	31.220	30.450	31.640	33.156	-1.516
Baten	15.551	17.775	17.730	17.391	-340
Saldo van baten en lasten	-15.669	-12.674	-13.910	-15.766	-1.855
Reserves					
Toevoeging	2.324	810	810	807	3
Onttrekking	6.547	683	521	918	397
Resultaat	-11.446	-12.801	-14.199	-15.655	-1.456

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
0.10 Mutaties reserves	399	I
De voordelige afwijking is veroorzaakt door: - vrijval reserve risicobuffer grondexploitaties ad 273K - vrijval reserve bos en natuurgebieden ad 123K - geen dotatie aan reserve landschapsplan ad 10K - dotatie aan reserve afvalverwerking ad +/- 7K		
Totaal	399	I

3. Bestuur en organisatie

Wat hebben we bereikt?

In 2025 hebben we als gemeente voortgang geboekt op de thema's dienstverlening, participatie, regionale samenwerking, inclusie en integrale veiligheid. Deze thema's vormen gezamenlijk de fundamenteën voor een betrouwbare, toegankelijke en betrokken lokale overheid.

Onze dienstverlening is verder verbeterd door inwoners en ondernemers beter te ondersteunen bij het vinden van informatie en het volgen van besluitvorming. Daarmee is de transparantie en voorspelbaarheid van gemeentelijke processen verder toegenomen.

We hebben inwonersparticipatie versterkt door participatie structureler en eerder in projecten te benutten. Hierdoor worden keuzes beter uitlegbaar en sluiten plannen beter aan bij wat inwoners vinden en nodig hebben. Dit past bij de ontwikkeling die eerder is geschetst in onderzoeken naar de beleving van dienstverlening.

Onze inzet op regionale samenwerking heeft geleid tot een steviger positie binnen regionale netwerken en gezamenlijke aanpakken op beleidsvelden die gemeentegrenzen overstijgen. Hierdoor kunnen we als gemeente effectiever werken aan onderwerpen zoals leefomgeving, veiligheid, economie en mobiliteit.

Binnen inclusie hebben we stappen gezet in het bevorderen van gelijke kansen voor inwoners, door aandacht te houden voor toegankelijkheid en door samenwerking met partners te versterken. Daarmee groeit het vermogen om inwoners, ongeacht hun situatie, te ondersteunen om mee te doen.

Op het gebied van integrale veiligheid is de samenwerking tussen partners in zorg, jeugd en veiligheid verder versterkt. Hierdoor is onze aanpak van ondermijning, jeugdproblematiek en kwetsbare situaties beter aangesloten op wat lokaal nodig is en kunnen we sneller en samenhangender handelen.

We hebben gewerkt aan versterking van bestuurlijke sturing, transparantie en informatiesystemen, passend bij de groeiende bestuurlijke urgenties (omvorming Connectie, verkenning samenwerking met Brummen, financiële druk). De raad is beter in positie gebracht via een herijkte vergaderstructuur. Dit samen met de verbetering van de besluitvormingsdocumenten zorgde voor een versterking van het ambtelijk politiek samenspel.

Gezamenlijk dragen deze ontwikkelingen bij aan een gemeente die benaderbaar, en voorspelbaar optreedt richting inwoners, ondernemers, instellingen én regionale partners.

Dienstverleningsagenda

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Een klantgerichte en adequate dienstverlening aan inwoners, ondernemers en instellingen. (Dorus Klomberg)	
<i>In 2025 hebben we een antwoord geformuleerd op het Rekenkameronderzoek uit 2024: de dienstverleningsvisie en een uitvoeringsagenda voor de komende jaren is opgesteld. Hierin is het voorstel gedaan de Burgerzaken-dienstverlening op één locatie aan te bieden en daarnaast op drie locaties algemene spreekuren. Daarmee is de basis gelegd voor de verdere verbetering van de dienstverlening. Signaleren en oplossen van knelpunten loopt straks via periodieke interne rapportages en een jaarlijkse rapportage aan de raad.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Een klantgerichte en adequate dienstverlening aan inwoners, ondernemers en instellingen. (Dorus Klomberg)	
Nieuwe content management systeem met een nieuwe website en hosting partij.	
<i>De selectie en voorbereiding voor CMS en hosting zijn afgerond; de nieuwe website wordt technisch en inhoudelijk voorbereid voor livegang per juni 2026, volgens de moderne eisen van digitale toegankelijkheid (zoals: wet- en regelgeving zoals WMEBV, WDO en SDG). Het selectieproces voor een nieuw Antwoordportaal is nog niet afgerond.</i>	
Voorstel is op basis van de door de Raad gevraagde scenario-analyse terug te gaan naar één locatie	
<i>Het voorstel aan de Raad is in 2025 voorbereid en onderbouwd, dat de Burgerzaken-dienstverlening vanuit één centrale locatie zal worden geleverd vanaf medio 2026 (dat in januari 2026, is bekrachtigd is). Daarnaast is de Raad het voorstel gedaan om algemene spreekuren op drie locaties te organiseren: Dieren, Rheden en Velp.</i>	

Wat heeft het gekost?

Wat mag het kosten?	(x € 1.000,-)				
	R 2024	PB 2025	GB 2025	R 2025	Afwijking
Lasten					
0.1 Bestuur	3.310	2.644	2.966	5.108	-2.141
0.2 Burgerzaken	2.003	1.726	1.858	2.088	-230
0.4 Overhead	22.732	21.025	24.622	25.876	-1.254
0.5 Treasury	-103	-1.198	-1.198	-87	-1.111
0.61 OZB woningen	714	730	730	750	-20

0.62 OZB niet-woningen	0	0	0	0	0
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	2	0	0	0	0
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	0	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	-8	4.652	944	2.353	-1.410
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0
Subtotaal	28.650	29.579	29.921	36.088	-6.166
Baten					
0.1 Bestuur	97	0	50	80	30
0.2 Burgerzaken	988	840	840	1.036	196
0.4 Overhead	1.111	227	247	543	297
0.5 Treasury	886	719	719	1.069	350
0.61 OZB woningen	7.869	10.582	10.163	9.438	-724
0.62 OZB niet-woningen	2.690	2.854	2.690	3.560	869
0.63 Parkeerbelasting	0	4	4	5	1
0.64 Belastingen overig	149	185	85	151	66
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	102.361	104.206	105.799	109.614	3.815
0.8 Overige baten en lasten	0	300	300	0	-300
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0
Subtotaal	116.152	119.916	120.897	125.497	4.601
Saldo van baten en lasten	87.502	90.337	90.975	89.410	-1.566

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
0.1 Bestuur	-2.111	I / S
Lasten -2.141K, baten 30K. Per saldo -2.111K nadeel. Mutatie voorziening pensioen bestuur -1.846K. Momenteel zijn de pensioenen van wethouders ondergebracht in de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa). Bij de behandeling van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) heeft de Eerste Kamer de regering verzocht de pensioenen van politici op dezelfde wijze te regelen als voor de rest van Nederland. Dit heeft geleid tot het besluit deze pensioenen per 1 januari 2028 over te dragen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Om de overstap naar het ABP mogelijk te maken worden opgebouwde pensioenaanspraken overgeheveld naar het ABP. Dit vraagt een noodzakelijke incidentele ophoging met 1.846K van de betreffende pensioenvoorziening op basis van actuariële waardeberekeningen.		

Een lastenoverschrijding van 253K heeft te maken met de uitvoering van de 5 opgaven van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Deze zijn niet in de begroting 2025 verwerkt, maar hier heeft wel afzonderlijke besluitvorming van de raad op plaatsgevonden (raadsbesluit 25-2-2025). Daarnaast 42K diverse lastenoverschrijdingen kleiner dan 75K. Aan de batenkant is een niet verder te specificeren voordeel behaald van 30K (<75K).		
0.2 Burgerzaken	-34	I
Lasten -230K, baten 196K. Per saldo 34K nadeel. De hogere lasten worden veroorzaakt door hogere afdracht rijksleges 136K en 75K hogere huur. Kleine lastenafwijkingen (< 75K): 19K. Aan de batenkant is een extra opbrengst van 196K gerealiseerd door hogere opbrengsten rijksleges en leges burgerzaken, door een grotere afgifte van reisdocumenten.		
0.4 Overhead	-957	I
In 2025 is meer uitgegeven, een nadeel van -1.254K. Aan de batenkant is een voordeel behaald van 297K. Totaal per saldo 654K nadelig. <u>Afwikkeling kosten nieuwbouw gemeentehuis 884K</u> Betreft voordelige afwikkeling t.a.v. nog te verrichten werkzaamheden nieuwbouw (werkelijke nog te betalen bouwkosten waren lager dan ingeschat bij afsluiting investeringskrediet). <u>Communicatie 321K</u> Voordeel op communicatiebudget vooral als gevolg van besparing ad 250K op inhuur personeel. <u>Facilitaire kosten gemeentehuis 187K</u> Betreft voordeel ad 174K op geraamde rentelasten en overige afwijking op exploitatielasten van per saldo 13K. <u>De Connectie -/- 744K</u> De werkelijke betaalde vergoeding in 2025 bedroeg afgerond 9.492K versus een begrote last van 8.748K wat resulteert in een nadeel van 744K. De werkelijke bijdrage, inclusief maat- en meerwerk, voor 2025 viel 144K hoger uit dan voorzien. Daarnaast is de taakstelling van 600K in 2025 niet gerealiseerd. <u>Salariskosten en teambudgetten -/- 683K</u> Het totaaloverzicht van de formatie is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. Op dit taakveld (0.4) is het resultaat van salaris- en teambudgetten afgerond 683K nadelig. Het totale resultaat op personeelskosten is toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. <u>Leaner en digitaler -/- 244K</u> De geraamde besparing op overheadlasten door meer lean en digitaler te werken is in 2025 niet gerealiseerd. <u>P&O sociale wetgeving -/- 169K</u> Dit betreft meerkosten arbodienstverlening. <u>Mutatie voorziening spaarverlof -/- 113K</u> De voorziening spaarverlof (personeel) wordt jaarlijks geactualiseerd. Dit leidt tot een dotatie van 113K. <u>Mutatie voorziening SBO gebouw -/- 303k</u> <u>Overige afwijkingen (< 75K), per saldo nadeel 93K</u>		

0.5 Treasury	-761	I / S
Op lasten is een nadeel gerealiseerd van -1.111K en op baten een voordeel van 350K. Totaal saldo -761K.		
<u>Lasten</u> Op betaalde rente geldleningen is een voordeel behaald van 166K (betaalde rente 2.298K versus 2.464K begrote rentelasten). Aan toegerekende rente is op dit taakveld een nadeel gerealiseerd van 1.277K. Dit laatste aspect wordt veroorzaakt omdat er in de begroting van 2025 gerekend is met een omslagpercentage van 2,242% voor toegerekende rente, terwijl het werkelijk berekende omslagpercentage voor 2025 uitgekomen is op 1,504%. Dit leidt tot een nadeel (d.w.z. lagere doorberekening) op dit taakveld. Daartegenover staan voordelen in de vorm van lagere rentelasten op diverse taakvelden binnen de drie programma's, per saldo een budgetneutrale afwijking.		
<u>Baten</u> Er zijn niet begrote rentebaten gerealiseerd ad 357K vanuit Schatkistbankieren (dit betreft rente van overtollige middelen die uitgezet zijn bij het Rijk). Daarnaast diverse overige kleine verschillen (< 75K) ad -7K.		
0.61 OZB woningen	-745	I
Lasten: -20K, baten -724K. Voor de OZB woningen is aan de lastenkant 20K meer uitgegeven dan begroot (afwijkingen <75K).		
0.62 OZB niet-woningen	869	I
Baten 0.61 en 0.62: Het voordelige effect op de OZB is met name het gevolg van andere WOZ-waarden dan waarmee in de begroting 2025 rekening is gehouden. Minderopbrengst bij woningen bedraagt -724K en meeropbrengst OZB bij niet-woningen bedraagt 869K. Deze verschillen zijn ontstaan omdat de ombuigingsmaatregel (verhoging OZB) op één taakveld (0.61) is verwerkt. Totaal voordeel taakvelden 0.61 en 0.62 bedraagt 125K.		
0.63 Parkeerbelasting	1	I
Geen nadere toelichting vereist.		
0.64 Belastingen overig	66	I
Geen nadere toelichting vereist.		
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds (GF)	3.815	I
De effecten van de september- en decembercirculaire gemeentefonds 2025 zijn niet meer verwerkt in de begroting 2025, maar komen tot uitdrukking in voorliggende jaarrekening. Dit betreft een voordeel van 2.774K (septembercirculaire) en 250K (decembercirculaire), dus totaal 3.024K (zie ook nadere toelichting in de raadsinformatiebrieven van 21-10-2025 en van 3-2-2026). Daarnaast heeft een voordelige afwikkeling plaatsgevonden ad 299K over de jaren 2022 t/m 2024. Het restantverschil van 492K is veroorzaakt door wijzigingen in gewichten en maatstaven die toegepast worden bij de berekening van de algemene uitkering.		
0.8 Overige baten en lasten	-1.710	I
Lasten -1.410K, baten -300K. Per saldo 1.710K nadeel.		
Het nadeel op geraamde <u>lasten</u> betreft in hoofdlijnen: naheffing BTW 2020 t/m 2024 (incl. rente) - 2.130K		

• niet ingezette stelpost prijsstijgingen 1.826K • afboeking dubieuze debiteuren -186K • ombuiging op bedrijfsvoering -250K • ombuiging op salariskosten -828K • stelpost kostenontwikkeling 129K • stelpost incidentele ruimte 45K • stelpost ziektevervanging 74K • budget opleidingskosten 50K • overige mutaties -140K Lagere <u>baten</u> ad 300K betreft de niet gerealiseerde rijksbijdrage voor compensatie hoge energielasten (is verwerkt via het gemeentefonds). Per saldo een nadeel van 1.710K.		
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	I
Geen nadere toelichting vereist.		
Totaal	-1.566	I/S

Kansengelijkheid en inclusie

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Wij geven elke inwoner gelijke kansen. (Dorus Klomberg)	
<i>Met het vaststellen van de inclusie-agenda (januari 2025) zijn de randvoorwaarden en de uitgangspunten vastgesteld om tot uitvoering over te gaan. Zie ook verantwoording inclusie.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Wij geven elke inwoner gelijke kansen. (Dorus Klomberg)	
In 2025 stellen wij een uitvoeringsagenda inclusie op	
<i>De inclusieagenda is door de gemeenteraad op 28 januari 2025 vastgesteld. Met deze kaderstellende inclusieagenda geven wij aan wat we onder inclusie verstaan, wat wij als gemeente doen en hoe wij samen met inwoners en ondernemers inclusie nastreven. Na vaststelling van de agenda is een werkgroep met ervaringsdeskundigen en belanghebbenden ingericht die ons met raad en daad bijstaat in de te ontwikkelen inclusie-onderwerpen.</i>	

Inwonersparticipatie

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
De inzet van structurele, inwoner- en overheidsparticipatie levert kwalitatief sterke plannen, projecten en beleid op. (Dorus Klomberg)	

In 2025 is verdere invulling gegeven aan kwalitatief sterkere participatie door het borgen van participatiekaders in reguliere werkprocessen. Participatie is hierdoor niet langer uitsluitend incidenteel of projectmatig ingezet, maar nadrukkelijk aan de voorkant van trajecten meegenomen. Daarmee is de kwaliteit van plannen, projecten en beleidsvoorstellen versterkt: keuzes zijn beter onderbouwd, belangen zijn eerder inzichtelijk gemaakt en alternatieven zijn explicieter afgewogen.

De aansluiting op vastgestelde kaders heeft gezorgd voor meer eenduidigheid in aanpak, rolverdeling en verwachtingen. Dit draagt bij aan voorspelbaarheid, transparantie en professionalisering van participatie binnen de organisatie. Enkele praktische voorbeelden hiervan volgen hieronder.

Er is in 2025 gewerkt aan de voorbereiding van de juridische doorvertaling van het eerder door de raad vastgestelde participatiebeleid in een participatieverordening.

Er is werk gemaakt van het praktisch vormgeven van het Participatie Expert Team (PET). Daarbij is er een kern projectteam samengesteld dat tweewekelijks bij elkaar komt om lopende trajecten met elkaar te bespreken en mee te denken bij actuele participatiezaken.

We hebben een toolkit ontwikkeld voor collega's, om te zien hoe zij participatie praktisch het beste kunnen doorvertalen. Deze toolkit bevat onder meer een checklist om te zien of er ruimte is voor participatie in het betreffende project of programma. Het bevat verder een uitvoerig stappenplan voor waardevolle en succesvolle participatie.

We organiseren bijeenkomsten voor de hele organisatie over het participatiebeleid. Daar kwamen meer dan 100 collega's op af.

We organiseren een interne roadshow, waarbij leden van het PET verschillende teams bezochten om meer te vertellen over ons participatiebeleid en over het online platform Meedenken in Rheden.

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: De inzet van structurele, inwoner- en overheidsparticipatie levert kwalitatief sterke plannen, projecten en beleid op. (Dorus Klomberg)	
Verschillende formats bevatten invulvelden voor de beschrijving van de keuzes in het kader van participatie	
<i>In 2025 zijn participatiekaders toegepast in formats voor (raads)voorstellen en projectopdrachten, zodat participatie vroegtijdig en expliciet is meegewogen bij keuzes en besluitvorming.</i>	
Inwoners en ondernemers tonen begrip voor gemaakte beleidskeuzes die tot stand gekomen zijn middels een participatietraject.	
<i>Er is ingezet op participatietrajecten waarbij iedereen zoveel mogelijk gezien en gehoord wordt, dat zorgt voor meer wederzijds begrip bij gemaakte keuzes.</i>	
<i>Bewonersoverlegorganisaties (BOO's), lokale organisaties waarin bewoners zich verenigen om de belangen van hun buurt of wijk te behartigen en/of de leefbaarheid te verbeteren, zijn geactiveerd om meer samen te werken en de krachten te bundelen waar mogelijk.</i>	
Inwoners en medewerkers van gemeente Rheden kunnen elkaar steeds beter vinden voor samenwerking.	

<i>Het PET is in 2025 meer betrokken bij uiteenlopende beleids- en projecttrajecten. Daarbij is nadrukkelijk aan de voorkant geadviseerd over de participatieaanpak, doelgroepen, mate van invloed en terugkoppeling. Dit heeft geleid tot bewustere keuzes in het procesontwerp en tot een meer consistente toepassing van participatie binnen de organisatie. Hierdoor worden er bewustere keuzes gemaakt in participatieproces, waardoor de samenwerking tussen inwoners en medewerkers van de gemeente werd verbeterd.</i> <i>Er is werk gemaakt van de implementatie van het participatiebeleid en van de Wet open overheid (WOO). Door de bijbehorende transparante terugkoppeling en betere dossiervorming is zichtbaar gemaakt hoe input is benut. Dat vergroot de uitlegbaarheid van gemaakte keuzes.</i>	
Er is een toolkit die gebruikt wordt in alle lagen van de organisatie en beschikbaar is ter inspiratie voor inwoners en ondernemers die een participatie-initiatief hebben.	
<i>We hebben een toolkit ontwikkeld voor collega's, om te zien hoe zij participatie praktisch het beste kunnen doorvertalen. Deze toolkit bevat onder meer een checklist om te zien of er ruimte is voor participatie in het betreffende project of programma. Het bevat verder een uitvoerig stappenplan voor waardevolle en succesvolle participatie.</i>	

Regionale samenwerking en internationale betrekkingen

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Verhoging rendement regionale samenwerking. (Dorus Klomberg)	
<i>Wij investeren doorlopend in samenwerking met andere gemeenten via verschillende verbanden. Hierin is onze inzet om door samenwerking kwaliteit en kostenvoordelen te halen. In hoeverre wij daarin in slagen is mede afhankelijk van onze samenwerkingspartners. Een nadere toelichting per samenwerkingsverband is te lezen in de paragraaf verbonden partijen.</i>	
Versterking positie gemeente door regionale samenwerking. (Carol van Eert)	
<i>Binnen de samenwerking met buurgemeenten, proberen we de lokale opgaven daar aan te pakken waar voor de oplossingen de beste kansen liggen. Of daar waar het ook een logisch aangrijpingspunt is voor onze inwoners. Door als gemeente actief te participeren in die regionale samenwerking kunnen de belangen voor onze inwoners het beste gediend worden door de invloed die Rheden dan daarbij heeft.</i>	
Bijdrage aan internationale bestuurlijke ontwikkeling. (Carol van Eert)	
<i>Al bijna 20 jaar participeert de gemeente Rheden met haar ambtenaren en bestuurders in internationale programma's van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Onze expertise stellen we beschikbaar om in landen elders op de wereld te ondersteunen in de verbetering van de lokale democratie, de lokale economie en de rol en positie van vrouwen.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Verhoging rendement regionale samenwerking. (Dorus Klomberg)	
Onderzoeksresultaten	
<i>Samenwerkingen worden continu geëvalueerd in de regulier begrotingscycli van de betreffende partij. In 2025 zijn keuzes gemaakt om sommige samenwerkingen te intensiveren of aanpassen. Het voorbeeld van intensivering is het onderbrengen van enkele gemeentelijke taken, zoals de inkoop van contractpartijen voor inburgering, bij de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein. Het voorbeeld voor aanpassen van de samenwerking waarbij de uitvoeringstaak van de Connectie bij de gemeente Arnhem is komen te liggen.</i>	
Behorend bij Doel: Versterking positie gemeente door regionale samenwerking. (Carol van Eert)	
Position-paper: hoe te verhouden tot verdere intergemeentelijke samenwerking	
<i>Door intensieve deelname bij de regionale samenwerking binnen de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen hebben we subsidies verkregen voor de aanpak van het herstel van het Soerens Beekdal en ondersteuning bij de lokale woningbouwontwikkelingen. De intensieve betrokkenheid bij het onderzoek naar een mogelijke fusie van Rheden met Brummen heeft bij raad, college en organisatie een binding met de gemeente Brummen opgeleverd, die een prachtige basis vormt voor het feitelijke fusieproces dat begin volgend jaar van start kan gaan.</i>	
Behorend bij Doel: Bijdrage aan internationale bestuurlijke ontwikkeling. (Carol van Eert)	
Bestuurlijk-organisatorische ontwikkeling in ontwikkelingsgebieden	
<i>In de periode 2023-2026 heeft onze gemeente deelgenomen aan het programma voor Noord-Irak. Meerdere bezoeken van ambtenaren en bestuurders hebben bv de introductie van een Economic Board in de regio Duhok opgeleverd, een verbeterde visie op afvalscheiding en plastic verwerking en ondersteuning bij nieuwe oplossingen voor de vluchtelingenkampen.</i>	

Ontwikkeling organisatie

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Rheden wil een professionele, klantgerichte en toekomstbestendige organisatie zijn, waar de inrichting van de organisatie ondersteunend is aan de visie en doelen. (Dorus Klomberg)	

In 2025 is we de organisatievisie verder uitgewerkt. Eind 2025 is een plan opgesteld voor het verder uitrollen van de kernwaarden in Expeditie Rheden: oprecht nieuwsgierig, samenwerken, persoonlijk leiderschap en experimenteren. In Expeditie Rheden werken we verder aan de organisatie ontwikkeling naar een slanke en wendbare organisatie.

Verder zien we een geleidelijke afname op de vaste formatie en bouwen we inhuur zoveel mogelijk af. In januari 2026 is er een presentatie verzorgd over de 'Stand van de organisatie, hierin werd toegelicht waar we staan met betrekking tot deze onderwerpen.

Tot slot is er een grote stap gezet in het werken met jaarplannen in de afdelingen en teams, en we maken onderscheid tussen vaste processen en taken (going concern) en tijdelijke, opgavegerichte, programmatische of projectmatige werkzaamheden (growing concern).

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Rheden wil een professionele, klantgerichte en toekomstbestendige organisatie zijn, waar de inrichting van de organisatie ondersteunend is aan de visie en doelen. (Dorus Klomberg)	
Bijgestelde strategische personeelsplanning.	
<i>Om een professionele, klantgerichte en toekomst bestendige organisatie te zijn die klaar is voor een veranderlijke maatschappij is het instrument strategische personeelsplanning (spp) belangrijk. Dit wordt gefaseerd ingevoerd. Op de verschillende afdelingen hebben teams het spp verder uitgewerkt. Zo is er bijvoorbeeld bij IBOR en WMO al een goed beeld van het verloop en de kansen in het team. De gefaseerde invoering levert maatwerk op per team afhankelijk van de specifieke opgave per team. Spp is cyclisch (structureel) ingericht en komt dus jaarlijks terug als onderdeel in het jaarplan van elk team.</i> <i>Ook is in 2025 ingezet op kennisontwikkeling in het management door het opzetten van maandelijkse managementthemabijeenkomsten die onderdeel zijn van management development. Dit geeft een basis voor doorontwikkeling van een wendbare organisatie in 2026.</i>	
Werving en selectie	
<i>Vanwege de ombuiging en prioritering hebben we in 2025 geen vervolg gegeven op het project strategisch arbeidsmarktbeleid. De going concern taken binnen werving en selectie zijn uitgevoerd volgens bestaande afspraken en de meeste vacatures zijn tijdig vervuld.</i>	
Behouden en ontwikkeling	
<i>In verschillende teams is een teamontwikkeltraject opgezet en uitgerold. Zo is versterken financiële functie daar een goed voorbeeld van, net als de opzet voor 'communicatie met focus' binnen de vakgroep Communicatie. Daarnaast bevat het plan Expeditie Rheden voldoende doelen voor behoud en professionalisering van collega's in 2026 en verder.</i> <i>De uitstroom uit de organisatie is relatief hoog in 2025 en de interne doorstroom is gering. Middels inzicht door strategische personeelsplanning kijken managers meerjarig vooruit om de veroudering die we zien op te vangen.</i>	

Vangnet financiële ombuiging personeelslasten	
<i>De aangescherpte besluitvormingsroute omtrent aannamebeleid blijft van kracht voor sturing op kosten en prioriteiten. De ombuiging op formatie is in 2025 financieel gezien gerealiseerd.</i>	

Integrale veiligheid

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Het veiligheidsgevoel van onze inwoners blijft tenminste gelijk aan afgelopen jaren (Carol van Eert)	
<i>De afgelopen jaren is het cijfer van veiligheidsgevoel licht gestegen. De resultaten van 2025 ontvangen we medio april 2026.</i>	
We intensiveren en verbreden de samenwerking in de jeugdketen (van vroeg signalering tot repressie) om zodoende eerder te signaleren en een sluitende aanpak te creëren. (Carol van Eert)	
<i>De aanpak jeugdgroepen gemeente Rheden is geactualiseerd en er wordt gewerkt volgens de 7 stappen methode. Ook de persoonsgerichte aanpak is lokaal goed neergezet met de procesregisseurs zorg en veiligheid, veiligheidsconsulenten en de samenwerking binnen de keten gaat goed. Wat komend jaar nog volgt, is het op papier zetten van deze persoonsgerichte aanpak.</i>	
We zorgen voor een sluitende aanpak op het gebied van zorg en veiligheid. (Carol van Eert)	
<i>Samen met de Procesregisseurs Zorg en Veiligheid en de Veiligheidsconsulenten is gestart met het implementeren van de aanpak Voorkomen Escaleren (AVE).</i>	
We vergroten de weerbaarheid van inwoners (van jong tot oud), bestuurders, medewerkers en ondernemers op het gebied van ondermijning en digitale veiligheid (Carol van Eert)	
<i>We hebben ons in 2025 voornamelijk gericht op jeugd. We hebben voorlichtingen georganiseerd in samenwerking met politie/jongerenwerk en bibliotheek. We hebben acties gevoerd op de actiedag 'Echt niet Vandaag'. Hierbij hebben we pauze take-overs gedaan op middelbare scholen en jongeren persoonlijk aangesproken en voorgelicht. Dit beviel de scholen erg goed. Halt-lessen zijn gegeven. De politie heeft ook informatie gegeven aan de ouders in de gemeente. Voor ondermijning hebben we bij alle ondernemers op de bedrijventerreinen Dieren Oost en Kanaal I en II voorlichting gegeven</i>	
We blijven onze informatiepositie verbeteren, zodat we beschikken over een actueel ondermijningsbeeld. (Carol van Eert)	
<i>We hebben integrale controles georganiseerd op de bedrijventerreinen Dieren Oost en Kanaal I en II en inzichtelijk gebracht welke bedrijven hier zitten.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Het veiligheidsgevoel van onze inwoners blijft tenminste gelijk aan afgelopen jaren (Carol van Eert)	
Het veiligheidsgevoel wordt door de inwoners tenminste gewaardeerd met een 7,6	

<i>De afgelopen jaren is het cijfer van veiligheidsgevoel licht gestegen. De resultaten van 2025 ontvangen we medio april 2026.</i>	
Behorend bij Doel: We intensiveren en verbreden de samenwerking in de jeugdketen (van vroeg signalering tot repressie) om zodoende eerder te signaleren en een sluitende aanpak te creëren. (Carol van Eert)	
De lokale persoonsgerichte aanpak (LPGA) voor individuele zorg- en veiligheids casuïstiek wordt vastgesteld.	
<i>De lokale Persoonsgerichte Aanpak (LPGA) is nog niet vastgesteld. Wel wordt individuele casuïstiek volgens het de persoonsgerichte aanpak behandeld.</i>	
Het convenant "aanpak jeugdgroepen Rheden" is vastgesteld	
<i>Convenant is vastgesteld.</i>	
Behorend bij Doel: We zorgen voor een sluitende aanpak op het gebied van zorg en veiligheid. (Carol van Eert)	
We hebben een aanpak voorkomen escaleren (AVE) opgesteld.	
<i>De aanpak voorkomen escaleren is nog niet vastgesteld, maar er wordt al wel als zodanig gewerkt. Ook wordt in het komende jaar samen de lokale persoonsgerichte aanpak opgesteld.</i>	
Behorend bij Doel: We vergroten de weerbaarheid van inwoners (van jong tot oud), bestuurders, medewerkers en ondernemers op het gebied van ondermijning en digitale veiligheid (Carol van Eert)	
We organiseren minimaal drie voorlichtingsbijeenkomsten per jaar over ondermijnende criminaliteit en/of digitale veiligheid	
<i>We hebben voor ondermijning meerdere bewustwordingssessies gehouden, zoals een kennisdag zorgfraude voor consumenten en een weerbaarheids- en integriteitstraining bij uw Raad.</i>	
Behorend bij Doel: We blijven onze informatiepositie verbeteren, zodat we beschikken over een actueel ondermijningsbeeld. (Carol van Eert)	
We voeren zes integrale controles per jaar uit op het gebied van ondermijning.	
<i>We hebben 12 integrale controles gehouden.</i>	

Wat heeft het gekost?

Wat mag het kosten?					(x € 1.000,-)
	R 2024	PB 2025	GB 2025	R 2025	Afwijking
Lasten					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.107	3.201	3.364	3.412	-48
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.465	1.152	1.106	1.324	-218
Subtotaal	4.573	4.353	4.470	4.736	-267
Baten					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	11	6	6	7	1
1.2 Openbare orde en veiligheid	468	21	21	213	192
Subtotaal	479	26	26	219	193

Saldo van baten en lasten	-4.093	-4.327	-4.444	-4.517	-73
----------------------------------	--------	--------	--------	--------	-----

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-47	I
Geen nadere toelichting vereist, omdat afwijkingen <75K zijn.		
1.2 Openbare orde en veiligheid	-26	I
Lasten -218K Nadeel. Baten 192K voordeel.		
Met de doorbelasting van personele <u>lasten</u> is -221K gemoeid. Afwijkingen <75K bedragen 3K positief.		
Gezien de ontwikkeling in het Boa team zijn er hogere kosten gemaakt voor personeelslasten, teamcoaching, training en cursussen.		
Op de uitgaven voor het wijkveiligheidsplan wordt het voordeel verklaard door een lagere afrekening 2024 door verminderde inzet.		
Aan de <u>batenkant</u> is sprake van een voordeel op doorberekening personeelskosten van 161K (inclusief doorbelasting kosten BOA's aan Doesburg). Afwijkingen <75K bedragen 31K.		
Totaal	-73	I

Nieuwkomers

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
We willen dat nieuwkomers kansen krijgen geboden om zich te ontplooiën en mee te kunnen doen in de Rhedense samenleving. (Dorus Klomberg)	
<i>In 2025 is gewerkt aan het opstellen en vaststellen van lange termijn beleid om nieuwkomers de kans te bieden zich te ontplooiën en mee te kunnen doen in de samenleving.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: We willen dat nieuwkomers kansen krijgen geboden om zich te ontplooiën en mee te kunnen doen in de Rhedense samenleving. (Dorus Klomberg)	
We voldoen aan de ons opgelegde taakstellingen voor de opvang van asielzoekers, opvang van ontheemde Oekraïners en de huisvesting van statushouders	
<i>In november is het beleidskader nieuwkomers vastgesteld, waarmee we in 2026 verder zullen werken aan dit doel.</i>	

Wat heeft het gekost?

Wat mag het kosten?					(x € 1.000,-)
	R 2024	PB 2025	GB 2025	R 2025	Afwijking
Lasten					
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	9.802	15.120	13.243	16.913	-3.670
Subtotaal	9.802	15.120	13.243	16.913	-3.670
Baten					
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	14.842	15.120	18.862	24.567	5.704
Subtotaal	14.842	15.120	18.862	24.567	5.704
Saldo van baten en lasten	5.040	0	5.620	7.654	2.034

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.034	I
De uitvoering van dit taakveld bevat zowel een structurele als een tijdelijke taak en daarom is ervoor gekozen om te verwachten baten niet te begroten, maar pas op te nemen in de begroting als deze gerealiseerd zijn. De komende jaren werken we stapsgewijs aan het borgen van de structurele taken in onze organisatie en daarmee ook in de begroting. De onderschrijding van € 2 miljoen in 2025 is het gevolg van dat de door het Rijk uitgekeerde normvergoeding voor de opvang van zowel Oekraïners op 3 verschillende locaties als van vluchtelingen aan de Broekstraat ruim voldoende is om de uitgaven te dekken.		
Totaal	2.034	I

Compliance

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
We handelen rechtmatig (Dorus Klomberg)	
<i>De diverse resultaten zijn conform planning bereid. De begrotingsrichtmatigheid over 2025 zal de komende maanden worden bepaald.</i>	
We werken effectief en efficiënt aan realisatie van strategische en operationele doelen. (Dorus Klomberg)	
<i>Via o.a. de snelkookpan-sessies rechtmatigheid en de ontwikkeling van managementrapportages zijn we steeds beter in staat om risico's te onderkennen en waar nodig bij te sturen. Daarnaast is een collegeonderzoek uitgevoerd naar de inzet van indicatoren in de programmabegroting.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: We handelen rechtmatig (Dorus Klomberg)	
Bewustwording op Informatiebeveiliging	
<i>In december 2025 heeft een onderzoek plaatsgevonden. Dit onderzoek heeft tot goede bevindingen geleid, waar we in 2026 en verder mee aan de slag gaan.</i>	
Behorend bij Doel: We werken effectief en efficiënt aan realisatie van strategische en operationele doelen. (Dorus Klomberg)	
Integraal risicomanagement	
<i>Vorbereidingen zijn gestart.</i>	
Rapportages (visualisaties)	
<i>Dit betreft een doorlopend resultaat. Het deel wat buiten planning is betreft een rapportage Mens en Middelen, die mede na aanleiding van de raadbijeenkomst zal worden ontwikkeld.</i>	
Werkwijze collegeonderzoeken	
<i>Er is een werkwijze ontwikkeld en beproefd met een onderzoek naar de inzet van (maatschappelijke effect) indicatoren in de programmabegroting.</i>	

Verbonden partijen

Voor het bereiken van de doelstellingen van het programma Bestuur en organisatie, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, heeft de gemeente Rheden zich met een aantal partijen verbonden waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Het gaat hier om de volgende organisatie:

- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM);
- Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen;
- The Economic Board;
- Gelders Archief;
- Gemeenschappelijke regeling intergemeentelijke uitvoeringsorganisatie De Connectie;
- Alliander N.V.;
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.

In de paragraaf Verbonden Partijen geven we inzicht in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid en de risico's.

Wat heeft het gekost?

Programma 3. Bestuur en organisatie

	Rekening	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Rekening (realisatie)	Afwijking
(Bedragen x € 1.000)	2024	2025	2025	2025	2025
Lasten	43.025	49.052	47.633	57.737	-10.103
Baten	131.473	135.062	139.785	150.283	10.498
Saldo van baten en lasten	88.448	86.011	92.151	92.547	395
Reserves					
Toevoeging	7.503	871	2.061	5.523	-3.462
Onttrekking	3.096	3	2.487	6.794	4.307
Resultaat	84.041	85.143	92.577	93.818	1.241

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

(Bedragen x € 1.000)	Rekening	Begroting	Gewijzigde begroting	Rekening
	2024	2025	2025	2025
Alg. uitkering gemeentefonds	102.361	104.206	105.799	109.614
Onroerend zaakbelasting	10.553	13.425	12.842	12.992
Hondenbelasting	142	71	71	146
Toeristenbelasting	440	517	517	575
Forensenbelasting	111	89	89	27
Dividend Alliander	75	49	49	41
Dividend BNG	404	469	469	469
Overig dividend	0	0	0	0
Overige dekkingsmiddelen	46	33	33	44
Totaal baten (per saldo)	114.132	118.858	119.869	123.908

Belangrijkste afwijkingen

Taakveld (afwijkingen per taakveld => 75.000)	Bedrag in € 1.000	Inc. / Struct.
0.10 Mutaties reserves	846	I
Betreft niet geraamde vrijval ad € 1.014K van de reserve actualisatie functiewaarderingssysteem (HR21). Dit bedrag is via resultaatbestemming bij de jaarstukken 2024 gestort in een aparte reserve. Middelen waren bedoeld ter dekking van de kosten nabetaling salarissen over 2023 en 2024. Zie nadere toelichting in paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel personeelskosten. Daarnaast heeft er een dotatie van € 168K plaatsgevonden in de reserve bovenwettelijk verlof.		
Totaal	846	I

Paragrafen

Lokale Heffingen

De lokale heffingen maken een substantieel deel uit van de inkomsten van een gemeente. Voor het heffen van belastingen en retributies is er sprake van een financiële noodzaak, aangezien het Rijk bij haar bepaling van de algemene uitkering uitgaat van de mogelijkheid om eigen inkomsten te genereren. Bij de tariefberekeningen houdt de gemeente rekening met de jaarlijkse inflatoire effecten.

Voor de diverse lokale heffingen gelden wettelijke voorschriften, zo geldt voor retributies dat de opbrengsten maximaal 100% van de kosten mogen bedragen. Voorbeelden van deze retributies zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor overige lokale heffingen heeft de gemeente een grotere beleidsvrijheid in de bepaling van de tarieven.

Werkelijke opbrengsten uit lokale heffingen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de werkelijke opbrengsten uit lokale heffingen ten opzichte van de begroting (inclusief begrotingswijzigingen en kwijtscheldingen).

(Bedragen x € 1.000)	2025 begroting	2025 jaarrekening	Verschil	Mutatie (%)
Onroerende zaakbelastingen	12.842	12.992	150	1,2%
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	5.386	4.601	-785	-14,6%
Rioolheffing	5.574	4.805	-769	-13,8%
Bouwleges	500	860	360	72,1%
Parkeerbelastingen	4	5	1	32,0%
Hondenbelasting	71	148	77	109,6%
Toeristenbelastingen	517	575	58	11,2%
Secretarieleges	534	594	60	11,2%
Begraafrechten	501	548	47	9,4%
Forensenbelasting	89	27	-62	-69,7%
Marktgelden	9	20	11	123,0%
Overige heffingen/leges	121	136	15	12,4%
Totaal	26.147	25.311	-836	-3,20%

Ten opzichte van de begroting na wijzigingen vallen de opbrengsten uit lokale heffingen in 2025 € 836K lager uit. De afwijkingen van € 75K of hoger worden hieronder nader toegelicht.

Onroerende zaakbelastingen, € 150.000 voordeel

Het voordelige effect op de OZB is met name het gevolg van andere WOZ-waarden dan waarmee in de begroting 2025 rekening is gehouden. Meeropbrengst OZB bij niet-woningen bedraagt € 868K en de minderopbrengst bij woningen bedraagt € 724K. Deze verschillen zijn ontstaan omdat de ombuigingsmaatregel (verhoging OZB) op één taakveld (0.61) is verwerkt. Daarnaast is er een voordeel ontstaan op het kwijtscheldingsbudget (€ 6K).

Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten, € 785.000 nadeel

Afgelopen jaar zijn er te veel opbrengsten begroot. De realisatie van de omzet bleef achter.

Rioolheffing, € 769.000 nadeel

Afgelopen jaar zijn er te veel opbrengsten begroot. De realisatie van de omzet bleef achter.

Bouwleges, € 360.000 voordeel

Voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door een paar grote bouwprojecten in boekjaar 2025.

Hondenbelasting, € 77.000 voordeel

De werkelijke opbrengsten zijn hoger dan begroot.

Gehanteerde tarieven 2025

Onderstaand de door de Raad vastgestelde tarieven, zoals deze in 2025 zijn gehanteerd.

OZB uitgedrukt in percentage van onroerende zaak		
Woningen	- eigenaar	0,1199%
Niet-woningen	- eigenaar	0,3211%
	- gebruiker	0,2515%

Afvalstoffenheffing	
Basisbedrag	38,57
140 liter container	167,20
180 liter container	214,46
240 liter container	284,74
Verzamelcontainer hoogbouw	167,20

Reinigingsrecht	
Basisbedrag	262,00

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	Begroot in 2025	Werkelijk in 2025
7.3 Afval	4.477.689	4.187.126
0.4 Overhead	86.318	87.996
0.5 Rente	7.365	4.941
0.64 Belastingen overig	110.000	110.000
0.8 Overige baten en lasten	-70.336	-70.336
2.1 Verkeer en vervoer	60.000	60.886
6.3 Inkomensregelingen	175.200	183.701
Btw compensatie	800.685	723.933
Totale kosten	5.646.921	5.288.248
Opbrengst heffingen	-5.974.054	-5.295.475
Dekkingspercentage	105,79%	100,14 %

In 2025 is een voordelig resultaat behaald van € 7.227 (€ 5.295.475 -/- € 5.288.248). Dit bedrag is gestort in de bestemmingsreserve afvalverwerking.

Rioolheffing		
Eigenaar		78,15
Gebruiker	< 300 m3	139,47
	300-999 m3	394,63
	1000-9999 m3	3.259,60
	> 9999 m3	25.618,81

Kostendekkendheid rioolheffing	Begroot in 2025	Werkelijk in 2025
7.2 Riolering	2.932.936	2.889.692
1.4 Overhead	935.000	953.178
0.5 Rente	1.293.658	753.639
0.64 Belastingen overig	158.000	158.000
2.1 Verkeer en vervoer	227.905	227.905
6.3 Inkomensregelingen	180.000	126.517
Btw compensatie	507.525	467.261
Inzet voorziening riool	-203.517	-287.497
Totale kosten	6.031.507	5.288.696
Opbrengst heffingen	-6.031.507	-5.288.696
Dekkingspercentage	100,00%	100,00%

Over 2025 is het nadelig resultaat ad € 287.497 op product riolering onttrokken aan de voorziening riolering.

Toeristenbelasting	
Overnachtingen (vakantieonderkomens)	2,85
Seizoenstandplaatsen	364,80
Jaarstandplaatsen	434,91
Overnachtingen (mobiele kampeeronderkomens)	2,40
Seizoenstandplaatsen	307,20
Jaarstandplaatsen	366,24

Forensenbelasting	
Basistarief	374,96
Opslag	1,43

Hondenbelasting	
1 ^e hond	40,20
2 ^e hond	46,28
3 ^e hond	52,35
4 ^e hond	58,41
5 ^e hond	64,36
Elke volgende meer	6,09
Kenneltarief	86,48

Ontwikkeling lokale lastendruk

De Provincie Gelderland houdt de jaarlijkse ontwikkeling van de lokale lasten per gemeente bij. Op basis van deze cijfers kan een vergelijking gemaakt worden tussen de lokale lastendruk van naburige gemeenten. In onderstaande overzichten is - in bedrag per inwoner - de lastendruk 2025 van de gemeente Rheden weergegeven in vergelijking tot diverse Gelderse gemeenten. Tevens is de belastingdruk afgezet tegen het Provinciaal gemiddelde.

Onze totale gemeentelijke lasten liggen onder het Provinciale gemiddelde.

	OZB		afvalstoffenheffing		rioolrechten		totale belastingdruk	
Gemeente	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Renkum	335	434	132	132	171	127	639	694
Arnhem	374	384	138	152	106	105	618	641
Brummen	326	336	84	90	164	170	573	597
Zevenaar	328	332	91	104	113	115	532	551
Provinciaal gemiddelde	304	325	108	117	106	110	519	551
Rheden	255	307	116	110	110	131	482	548
Lingewaard	284	318	109	124	98	102	491	544
Duiven	258	300	123	139	96	98	477	538
Doesburg	217	249	138	158	119	127	474	534
Doetinchem	245	252	149	155	111	116	505	523
Zutphen	298	305	131	134	78	82	508	521
Bronckhorst	239	271	110	113	135	124	484	508
Westervoort	251	259	107	121	119	124	477	504
Rozendaal	279	279	119	126	92	87	489	492
Overbetuwe	204	226	128	147	51	101	383	474

Bron: Provincie Gelderland, <https://geldersefinancien.nl> d.d. 20-02-2026.

* De begrotingen van gemeenten dienen voor de Provincie als basis voor de publicatie van bovenstaande cijfers. Door amendementen en begrotingsbijstellingen kunnen deze cijfers in enige mate afwijken.

Kwijtscheldingsbeleid

Rheden kent de mogelijkheid tot kwijtschelding van belastingen. Hierbij hanteren wij een grens van 100% van de uitkeringsnorm. Kwijtschelding is in 2025 mogelijk voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing (gedeeltelijk). Daarnaast ook voor de leges van een ID-kaart of voor hondenbelasting (gedeeltelijk) en begraven.

In 2025 is in totaal voor een bedrag van € 313.881 aan kwijtschelding verleend. Dit bedrag is lager dan het begrote bedrag van € 378.682.

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Om inzicht te krijgen hoe de gemeente Rheden er financieel voorstaat, is het van belang om inzicht te hebben in de financiële positie en de financiële weerbaarheid (welke mogelijkheden zijn er in financieel moeilijke tijden). Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre wij in staat zijn om mogelijke tegenvallers (de risico's) op te vangen zonder dat de uitvoering van het beleid en het voorzieningenniveau van onze inwoners in gevaar komt.

Met behulp van financiële kengetallen die betrekking hebben op de balans en de begroting kan een beeld worden geschetst van onze financiële positie. De normen worden zoveel mogelijk aangesloten op de richtlijnen van de provinciaal toezichthouder.

De kengetallen zijn bedoeld om in relatie tot elkaar te beschouwen. Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om één individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie.

Het weerstandsvermogen en de kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van onze financiële positie. Het risicoprofiel wordt bepaald en gepresenteerd aan de hand van de grootste financiële risico's.

Risicoprofiel

Overzicht van de grootste risico's met peildatum 31-12-2025:

Risico-inventarisatie R2025				
nr.	Risico	Kans	Financieel gevolg	Invloed
1	Het niet volledig realiseren van ingeboekte ombuigingen.	25%	2.000.000	22%
2	Mogelijke hogere uitgaven voor WMO en Jeugdzorg.	50%	1.750.000	19%
3	Bezuinigingsmaatregelen van het Rijk	50%	1.000.000	11%
4	Standaard risico met betrekking tot de Participatiewet: a) Hogere lasten dan begroot omdat het aantal uitkeringsgerechtigden minder hard daalt dan het landelijk gemiddelde. b) Tegenvallende inkomsten van het Rijk (BUIG-gelden).	50%	1.000.000	11%
5	Ontwikkeling algemene uitkering uit Gemeentefonds.	75%	500.000	5%
6	Minima- en armoedebelaid: hogere kosten a.g.v. economische ontwikkelingen.	75%	500.000	5%
7	Kosten van personele inzet. Door nieuwe taken is huidige personele inzet niet altijd voldoende, dit i.c.m. krapte op arbeidsmarkt. Daarnaast staat het personeelsbudget onder spanning a.g.v. ingeboekte ombuigingen.	50%	500.000	5%
8	Overheveling SPUK-uitkeringen naar gemeentefonds.	25%	500.000	5%
9	Kosten voor klimaatopgave	50%	250.000	3%

10	Beheer openbare ruimte en vastgoed: mogelijke meerlasten als gevolg van prijsstijgingen materialen en grondstoffen en door vertraging agv stikstofproblematiek.	50%	250.000	3%
11	Implementatie Omgevingswet	50%	250.000	3%
12	Aanvullende bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen / verbonden partijen i.v.m. mogelijke negatieve exploitatie.	25%	250.000	3%
13	Overige risico's (stelpost)	50%	500.000	5%
Totaal risicoprofiel bij jaarrekening 2025:			9.250.000	100%

Toelichting op de kolommen

De kolom "risico" bevat de omschrijvingen van het risico (gebeurtenis) die kan leiden tot een (nadelig) financieel gevolg. De waarschijnlijkheid dat de omschreven risico's zich daadwerkelijk voordoen wordt getoond in de kolom "kans". Via de kolom "financieel gevolg" wordt getoond wat de financiële gevolgen zijn van het zich voordoen van het risico. Dit is een inschatting van het maximale financiële effect van het betreffende risico. De kolom "invloed" geeft aan welk aandeel het betreffende risico heeft in het totaal van alle mogelijke financiële risico's. Zichtbaar is dat de top 5 risico's 68% uitmaken van alle mogelijke risico's. Voor deze paragraaf merken we het totaalbedrag aan als risicoprofiel.

Ten opzichte van de begroting 2026 (laatste bijstelling) is de totale omvang van het risicoprofiel toegenomen met € 250K en bedraagt afgerond € 9.250.000. Hieronder geven we een toelichting op de top 5 risico's.

1. Ombuigingen

In de Programmabegroting 2026 is in totaal ruim € 10,7 miljoen aan ombuigingen opgenomen (verlagen uitgaven met € 6,1 miljoen en verhogen inkomsten met € 4,6 miljoen). We moeten ermee rekening houden dat niet alle ombuigingen volledig gerealiseerd zullen worden. Hiervoor nemen we een risicobedrag op van € 2 miljoen (bedrag ongewijzigd t.o.v. PB2026).

Beheersmaatregel: Ombuigingsmaatregelen concreet invullen door gerichte plannen en uitvoering van bijbehorende acties. Periodiek monitoren op realisatie en tijdig bijstellen indien nodig.

2. Hogere uitgaven WMO en Jeugdzorg

De zorgvragen blijven een onvoorspelbaar karakter dragen in wanneer zij zich gaan voordoen, wat de aard en duur ervan is en tot welk financieel beslag dit leidt. Bij het opstellen van de begroting 2025-2028 is een omvangrijk pakket ombuigingen opgenomen. In dit pakket zijn, vanaf 2026, substantiële bijstellingen / verlagingen van de budgetten Wmo en Jeugdzorg verwerkt. De budgetten blijven onder druk staan onder andere door het wegwerken van achterstanden. Vanwege de wettelijke zorgplicht en de afgesloten contracten met aanbieders tot en met 2026 is de beïnvloeding gering. In de begroting 2026 / MJB 2027-2029 zijn de budgetten voor jeugdzorg substantieel meerjarig verhoogd. Het risicobedrag van € 1.750K is ongewijzigd t.o.v. de PB2026.

Beheersmaatregel: Monitoren, proactief acteren en indien nodig en mogelijk, maken van nieuwe keuzes in het proces van het koersdocument sociaal domein.

3. Bezuinigingsmaatregelen van het Rijk

Het ministerie van financiën heeft in augustus 2023 een ombuigingslijst opgesteld en deze lijst bevat een overzicht van mogelijkheden om uitgaven te verlagen om daarmee de overheidsfinanciën te verbeteren. Dit overzicht van ombuigingen biedt technische ondersteuning voor politieke keuzes. In deze lijst zijn o.a. besparingen opgenomen m.b.t. de gemeentelijke financiën. Daarnaast heeft het vorige kabinet besluitvorming voor zicht uitgeschoven t.a.v. stikstof, klimaat, druk op het zorgstelsel en veiligheid. Het huidige kabinet zal hierin keuzes moeten maken,

zoals bijvoorbeeld het vrijmaken van middelen voor defensie. Al met al ontwikkelingen die naar verwachting zullen leiden tot een grillig verloop van de rijksfinanciën voor gemeenten. In het risicoprofiel is hiervoor een bedrag van € 1.000K opgenomen (bedrag ongewijzigd t.o.v. de PB2026).

Beheersmaatregel: Lobby richting het rijk via o.a. de VNG en (lokale) media.

4. Participatiewet

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. De bestaanszekerheid van inwoners met een laag inkomen staat onder druk. Het inkomensbeleid vanuit het Rijk is niet altijd toereikend; gemeenten moeten de negatieve financiële effecten op inwoners opvangen. Het risicobedrag van € 1.000K is ongewijzigd t.o.v. de PB2026.

Beheersmaatregel: Adequate toepassing van wettelijke regelgeving en gerichte inzet van re-integratiemiddelen. Monitoren op uitvoering en resultaten en tijdig bijsturen waar nodig en mogelijk.

5. Ontwikkeling algemene uitkering

Vanaf 2023 is het nieuwe verdeelmodel gemeentefonds ingevoerd. Gemeente Rheden is een zgn. nadeelgemeente. Vanaf 2027 is sprake van vervolgstappen m.b.t. het ingroeipad naar de nieuwe verdeling van het gemeentefonds. De huidige suppletie-uitkering (als onderdeel van de algemene uitkering) bedraagt € 2,6 miljoen en zal in komende jaren (vanaf 2027) vanuit het Rijk (Min BZK) worden afgebouwd. Het tempo waarin dit gebeurt is nog ongewis. In de meicirculaire van het gemeentefonds 2026 zal naar verwachting hierover meer info worden verstrekt. In onze neerjarenbegroting 2026-2029 is rekening gehouden met afbouw van deze suppletie-uitkering. We nemen hiervoor een risicobedrag op van € 500K, ongewijzigd t.o.v. PB2026.

Beheersmaatregel: Lobby richting het rijk via o.a. de VNG.

Overige risico's

In deze inventarisatie is conform voorgaande P&C documenten een stelpost opgenomen voor diverse overige risico's. Bijvoorbeeld voor mogelijke rekeningtekorten en kostenstijgingen bij diverse projecten. Deze stelpost is t.o.v. de vorige inschatting (PB2026) verhoogd met € 250K naar € 500K, dit i.v.m. de huidige onzekere tijden als gevolg van geopolitieke ontwikkelingen.

Frauderisico's

We hebben in deze paragraaf expliciet aandacht voor de preventie en inventarisatie van frauderisico's. Belangrijke beheersingsmaatregelen hierbij zijn de functiescheiding (met name in het proces voor betalingen) en het vier-ogenprincipe. Er heeft zich geen fraude voorgedaan in het boekjaar 2025.

Beheersmaatregelen

Uit de beschrijving van de risico's kunt u opmaken dat diverse risico's grotendeels op korte termijn door ons of door ons alleen niet te beïnvloeden zijn. Voor alle risico's geldt dat we sturen op die onderdelen waar we wel direct of samen met anderen invloed op hebben (zgn. beheersing), dat is echter nog geen garantie dat de risico's zich niet voor zullen doen.

Het verder uitwerken en implementeren van beheersmaatregelen is onderdeel van het groeiproces om te komen tot een professioneel niveau van risicobeheersing. Onderdeel van dit proces is de 'Nota risicomanagement' die door de Raad op 28-1-2025 is vastgesteld. Invulling geven aan deze nota draagt bij aan de gewenste professionaliseringslag.

Weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit kan op verschillende manieren worden bepaald. Feitelijk komen alle budgetten, ook vrije reserves of bestemmingsreserves waarvan de bestemming nog gewijzigd kan worden, in aanmerking voor de bepaling van de weerstandscapaciteit. Om praktische redenen worden in deze paragraaf alleen de (nog) niet geoormerkte budgetten meegenomen voor de bepaling van de weerstandscapaciteit, deze ziet er daarmee als volgt uit (peildatum 31-12-2025):

Beschikbare weerstandscapaciteit	
Dekkingen	Omvang
Algemene reserve (stand jrrk. 2025 per 31 dec)	€ 20.923.959
Bestemming resultaat 2025 (toevoegen alg.reserve)	€ 4.486.642
Begrotingssaldo 2026 (na meicirculaire RIB 23062026)	€ 879.000
Incidentele begrotingsruimte	€ 45.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 26.334.601

De stand van de algemene betreft het saldo zoals in deze jaarrekening is opgenomen conform het overzicht reserves. Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit is bij 'Bestemming resultaat 2025' uitgegaan van het rekeningresultaat en de voorgestelde resultaatbestemming.

De weerstandscapaciteit komt uit op € 26,3 miljoen. Dit is afgerond € 5,4 miljoen hoger ten opzichte van de meeste recente herziening van de weerstandscapaciteit (in de begroting 2026). Deze forse verhoging wordt vooral veroorzaakt door een hoger saldo algemene reserve als gevolg van (voorlopige) bestemming van het voordelige rekeningresultaat over 2025.

Algemene reserve

De algemene reserve is meegeteld in de berekening van de weerstandscapaciteit omdat op deze reserve geen nadere verplichtingen rusten. Die verplichtingen zijn afgedekt via de bestemmingsreserves.

Onbenutte belastingcapaciteit

Bestaand beleid is dat er bij afval en riool al naar 100% kostendekkendheid wordt gestreefd. Ten aanzien van de onbenutte belastingcapaciteit gaat het dan vooral over de OZB. Hiervoor geldt als uitgangspunt dat maximaal de inflatiecorrectie wordt gehanteerd. Om die redenen wordt de onbenutte belastingcapaciteit bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing gelaten omdat deze door dat uitgangspunt feitelijk niet aanwezig is.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en het risicoprofiel. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in de weerstandsratio.

Weerstandsratio	Jaarrekening 2024	Begroting 2026	Jaarrekening 2025
Totale weerstandscapaciteit	21.054.368	20.953.634	26.334.601
Risicoprofiel	9.850.000	9.000.000	9.250.000
Weerstandsratio	2,1	2,3	2,8

Weerstandsratio

Voor een nadere duiding van de ratio kan onderstaande normtabel worden gehanteerd.

Weerstandratio	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Conclusie

Het risicoprofiel is ten opzichte van de begroting 2026 (laatste herziening) gestegen met € 250.000 en de weerstandscapaciteit is fors toegenomen met € 5,4 miljoen.

Als gevolg van deze mutaties stijgt de weerstandratio van 2,3 (stand begroting 2026) naar 2,8 met de kwalificatie 'uitstekend'. Dit is conform het streven zoals opgenomen in (toelichting bij artikel 22 van) de vigerende Financiële verordening.

Kengetallen

De financiële positie van de gemeente is onder meer te beoordelen aan de hand van een aantal financiële kengetallen. Om ook de vergelijkbaarheid tussen gemeente te bevorderen zijn er met ingang van 2015 door het BBV een vijftal voorgeschreven. De betreffende kengetallen zijn hieronder opgenomen en nader toegelicht.

Kengetallen:	Rekening	Begroting	Rekening	Cat.
	2024	2025	2025	
Netto schuldquote	75%	87%	58%	A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	71%	83%	56%	A
Solvabiliteitsratio	14%	12%	16%	C
Structurele exploitatieruimte	1,6%	0,8%	1,2%	B
Grondexploitatie	-2%	0%	-2%	A
Belastingcapaciteit	92%	92%	98%	B

Toelichting

De kengetallen tezamen geven een beeld van de financiële gezondheid van onze gemeente. Daarbij zijn voor zowel de netto schuldquote en de solvabiliteit normen afgesproken, die verankerd zijn in de financiële verordening.

Netto schuldquote en Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 90% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog. Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarezone. Het bestuur moet er werk van maken om de schuld te verlagen. (Bron: VNG -website).

De norm voor de netto schuldquote is lager dan 130%.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio wordt berekend door het totale eigen vermogen te

delen door het totaal van de passiva.

De norm voor de solvabiliteitsratio is minimaal 20%.

De structurele exploitatieruimte dient om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een percentage van 0% betekent een sluitende begroting, een positief percentage wil zeggen dat er begrotingsruimte is. Feitelijk biedt het financieel meerjarig perspectief bij de begroting een betere indicatie.

Het kengetal grondexploitatie kan een grote invloed op de financiële positie van een gemeente hebben (zowel positief als negatief). Dit kengetal geeft een indicatie van het relatieve belang van de grondexploitatie. Het percentage is de waarde van bouwgronden in relatie tot de totale baten exclusief de reserves. De jaarlijkse actualisatie van de grondexploitatie geeft overigens een concreter beeld van het verwachte verloop van grondexploitaties.

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen kan worden gerelateerd aan de totale woonlasten. De woonlasten worden bepaald aan de hand van de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde. Overigens zegt dit percentage niets over de feitelijke onbenutte belastingcapaciteit, dat is immers een politieke keuze.

Beoordeling van de kengetallen

Net zoals bij de bepaling van de weerstandscapaciteit gelden er ook voor deze kengetallen geen harde voorgeschreven normen. Door de Provincie Gelderland is wel een indeling in drie categorieën opgegeven als richtinggevend voor de beoordeling. Aan de categorieën wordt in principe geen kwalificatie gegeven, omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf dient plaats te vinden. Wel kan er worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet alles, de kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. In onderstaande tabellen is een en ander weergegeven.

Handreiking beoordeling	Categorie A (minst risicovol)	Categorie B	Categorie C (meest risicovol)
Netto schuldquote	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Solvabiliteitsratio	> 50 %	20 - 50 %	< 20 %
Structurele exploitatieruimte	BEGR en MJB > 0 %	BEGR of MJB > 0 %	BEGR én MJB < 0 %
Grondexploitatie	< 20 %	20 - 35 %	> 35 %
Belastingcapaciteit	< 95 %	95 - 105 %	> 105 %

Conclusie

Drie van de zes kengetallen laten een score zien die thuishoort bij categorie A (minst risicovol). De netto schuldquotes zijn gedaald t.o.v. de jaarrekening 2024 en zijn lager dan 90% en belanden daarmee in categorie A. Dit geldt ook voor kengetal 'grondexploitatie'.

De solvabiliteitsratio is verbeterd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en komt uit op 16%, maar is nog onder de streefwaarde van 20% en blijft daarmee in categorie C. Om de solvabiliteitsratio te verbeteren, is het zaak om ons vreemd vermogen te verminderen en onze algemene reserve op te hogen. Op die manier zorgen we voor een betere verhouding tussen ons eigen en vreemd vermogen en daarmee voor een verbetering van onze financiële positie. De structurele exploitatieruimte blijft ongewijzigd in categorie B door de geraamde begrotingstekorten in jaarschijf 2028 en 2029. Ook de score voor belastingcapaciteit zit in categorie B als gevolg van de gestegen belastingtarieven.

Onderhoud Kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het beheer van de openbare ruimte. De openbare ruimte bestaat uit een aantal kapitaalgoederen (wegen, riolering, groen, openbare verlichting, speelvoorzieningen en gebouwen) die onderhouden moeten worden.

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in het beleidskader en de financiële consequenties van het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Het onderhouden van kapitaalgoederen legt een grote claim op de begroting. Transparantie ten aanzien van de uitvoering en risico's is derhalve van groot belang. Het onderhoud van de diverse vakgroepen zal de komende jaren zoveel mogelijk in samenhang met de diverse projecten worden uitgevoerd in integrale projecten.

Wettelijke eisen en informatievoorziening

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de bepalingen opgenomen waaraan de verslaglegging inzake het onderhoud kapitaalgoederen moet voldoen. In de 'financiële verordening gemeente Rheden' zijn eveneens bepalingen opgenomen. Ter informatie zijn hieronder de bepalingen van de BBV en de 'financiële verordening gemeente Rheden' opgenomen die de inhoud van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bepalen. In de uitwerking van deze paragraaf zijn deze bepalingen als uitgangspunt gehanteerd.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Artikel 12

De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat tenminste de volgende kapitaalgoederen:

- Riolering en Water;
- Wegen;
- Openbare Verlichting;
- Gebouwen;
- Groen.

Van de kapitaalgoederen, bedoeld in het eerste lid, wordt aangegeven:

- Het beleidskader;
- De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- De vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Financiële verordening gemeente Rheden

Artikel 18, lid 1

Het college biedt tenminste eens in de raadsperiode van vier jaar de diverse nota's voor het onderhoud van de openbare ruimte aan. Deze nota's geven het kader weer voor de inrichting van het onderhoud en het beoogde onderhoudsniveau voor het openbaar groen, riolering, wegen, kunstwerken/straatmeubilair en onderhoud gebouwen en eveneens de normkostensystematiek en het meerjarig budgettair beslag. De raad stelt de nota's vast. Indien een ruimere periode wordt gehanteerd dan vier jaar dan zal het college de raad informeren.

Artikel 18, lid 2

Bij de begroting en het jaarverslag doet het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen verslag over:

- de beschikbare nota's en de beleidsuitgangspunten betreffende het onderhoud van de kapitaalgoederen;
- de hieruit voortvloeiende financiële consequenties;
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Openbare Ruimte

In december 2022 heeft de Raad het Watertakenplan WTPO Olburgen 2023-2027 vastgesteld. Het watertakenplan 2023 t/m 2027 is samen met de partners gemeente Bronkhorst, Doesburg en Rheden en het Waterschap Rijn en IJssel opgesteld.

In het Watertakenplan hebben gemeenten en het Waterschap een gezamenlijke visie opgesteld en uitgewerkt voor de riolering en zuivering: Het WTPO Olburgen 2023-2027 beschrijft het beleid en planning voor de periode 2023 t/m 2027. De drie gemeente en het Waterschap werken samen om hun inspanning op elkaar af te stemmen, van elkaar te leren gezamenlijke projecten te ondernemen. Zodoende kunnen we effectiever en efficiënter werken.

De taken die binnen een integrale planning op elkaar afgestemd worden zijn: rioleringswerkzaamheden, weg- en groenonderhoud, openbare verlichting, verkeersveiligheid, woningbouwplannen en het aanbrengen van voorzieningen voor mindervaliden en slechtzienden.

De werkzaamheden voortkomend uit het WTPO Olburgen 2023-2027 en woningbouwplannen zijn leidend en worden afgestemd op de Integrale Wijkaanpak. Het betreft hier werken waar een wettelijke termijn aan gesteld is, waar politiek een duidelijke prioriteit ligt of waar veiligheidsaspecten mee gemoeid zijn.

Integrale uitvoering betekent per definitie dat bepaalde werkzaamheden vervroegd of vertraagd worden uitgevoerd ten opzichte van de optimale technische en financiële planning van de afzonderlijke disciplines. Op termijn (cyclische onderhoudsperiode) nivelleert echter dit verschil. Een integrale planning ("werk met werk maken") heeft uit financieel en maatschappelijk oogpunt de voorkeur.

In 2025 is de Nota Kapitaalgoederen 2026-2029 door de raad van de gemeente Rheden vastgesteld. In de nota is de financiële doorrekening voor de kosten van vervanging en onderhoud uitgewerkt. Hierbij is gekeken naar de huidige situatie, de komende 4 jaar en een doorkijk naar de komende 60 jaar.

Op 6 januari 2026 zijn ook de onderliggende beheerplannen riolering, groen, wegen en spelen vastgesteld door het College.

Hieronder wordt per onderwerp ingegaan op kerncijfers, het beleidskader en ontwikkelingen.

Riolering en water

Kerncijfers:	Begroting	Rekening
Vrijverval	244.200 m1	246.022 m1
Infiltratieriool	22.547 m1	23.190 m1
Persleiding	36.471 m1	36.303 m1

Kaders

Uw raad heeft in december 2022 het Watertakenplan WTPO Olburgen 2023-2027 vastgesteld. In dit Watertakenplan is het meerjarenplan en de financiële onderbouwing vastgesteld.

In 2025 zijn er verschillende maatregelen uit het Watertakenplan Olburgen 2023-2027 uitgevoerd. En zijn er verschillende integrale investeringsprojecten in voorbereiding gegaan, zie ook programma Leefomgeving: inrichting en beheer openbare ruimte.

Financiële consequenties

In onderstaand overzicht is een vergelijking gemaakt tussen de begrote en werkelijke kosten en baten die verband houden met riolering.

Post	Begroting 2025	Werkelijk 2025	Verschil
Baten			
Baten rioolheffing	5.754.207	4.931.678	-822.529
Kwijtschelding rioolheffing	-180.000	-126.517	53.483
Per saldo inkomsten	5.574.207	4.805.161	-769.046
Lasten:			
Rente	1.293.658	753.639	540.019
Afschrijving	1.149.393	935.915	213.478
Totaal rente en afschrijving	2.443.051	1.689.554	753.497
exploitatie werkzaamheden	2.932.936	2.889.692	43.244
Totaal lasten	5.375.987	4.579.246	796.741
Btw compensatie	-507.525	-467.261	40.264
Overig			
Per saldo mutatie	-309.305	-241.346	67.959

Wegen

Kerncijfers	
Asfalt	1.135.092 m ²
Elementen	1.288.245 m ²
Beton	88.044 m ²
Overig	44.261 m ²

Kaders

In 2020 is de nieuwe Beheernota Openbare Ruimte en de actualiteitenrapportage vastgesteld. Hierin zijn de ambitieniveaus vastgesteld, de budgetten en de wettelijke kaders opgenomen. Aansluitend is in 2021 het integraal beheerplan openbare ruimte vastgesteld, met daaronder het beheerplan wegen, groen en spelen.

Op basis van inspecties, genoemd totaaloverzicht en de landelijke CROW-norm wordt per jaar een jaarprogramma vastgesteld en uitgevoerd.

De gemeente wil een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte realiseren binnen haar kernen. In dit kader is het begrip Integraal Beheer Openbare Ruimte van belang. Dit betekent dat zowel de technische kwaliteit als de belevingskwaliteit van wegen, straatverlichting, groen en speelvoorzieningen op elkaar zijn afgestemd.

In 2025 is er conform jaarplanning, klein en groot onderhoud gepleegd aan de wegen in de gemeente Rheden, o.a. de Valkenbergweg, de Schietbergseweg in Rheden en de Hoofdstraat in De Steeg zijn gerealiseerd.

En zijn er verschillende integrale investeringsprojecten gerealiseerd, zie ook programma Leefomgeving: inrichting en beheer openbare ruimte.

Verloop reserve Beheerplan onderhoud wegen	
Saldo 1-1-2025	2.751.290
Toevoeging 2025	279.000
Saldo 31-12-2025	3.030.290

Openbare Verlichting

Kerncijfers:	Begroting	Rekening
Lichtmasten	7.352	7.044
Armaturen	7.469	7.351
Lichtbronnen	7.469	7.472

Kaders

In 2025 zijn weer verder stappen gezet in de implementatie van het in 2021 vastgestelde beleidsplan openbare verlichting. Hierbij gaan we voor een duurzamer beheer van onze OVL en gaan we door met het verdere verlaging van het energieverbruik van de OVL.

- In 2025 is circa 83 % van de gemeente Rheden in duurzame energiebesparende verlichting ten opzichte van 79 % in 2024. Tevens gaan we verder met de uitrol naar 100% duurzame verlichting wat we uiterlijk in 2031 gerealiseerd willen hebben;
- Er is in 2025 klein en groot onderhoud conform jaarplanning (klachtenonderhoud maakt hier deel van uit, uitvoering door aannemer) uitgevoerd;
- We hebben in 2025 uitvoering, zover van toepassing, gegeven aan de integrale investeringsprojecten zoals aangeven bij water en riolering.

Risico's

Door het uitvoeren van de grootschalige vervanging zijn de risico's teruggebracht naar het geringe niveau van een defecte lamp. Wel zien we meer en meer dat het (verouderde) net van Liander storingen veroorzaakt waardoor het lijkt alsof de verlichting stuk is maar de oorzaak in het net moet worden gezocht.

Ontwikkelingen

De armaturen en masten die worden vervangen zijn vanaf 2021 100% circulair.

Verloop reserve vervanging straatverlichting	
Saldo 1-1-2025	0
Onttrekking 2025	0
Saldo 31-12-2025	0

Groen en spelen

Kerncijfers:	Begroting	Rekening
Kerncijfers beplanting en gazons	159 ha	169 ha
Bomen	14.572 st	14.485 st
Speelplaatsen/speeltoestellen	102 st / 498 st	102 st / 522 st

In 2020 is de nieuwe Beheernota Openbare Ruimte en de actualiteitenrapportage vastgesteld. Hierin zijn de ambitieniveaus vastgesteld, de budgetten en de wettelijke kaders opgenomen. Aansluitend is in 2021 het integraal beheerplan openbare ruimte vastgesteld, met daaronder het beheerplan wegen, groen en spelen.

De gemeente wil een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte realiseren binnen haar kernen. In dit kader is het begrip Integraal Beheer Openbare Ruimte van belang. Dit betekent dat zowel de technische kwaliteit als de belevingskwaliteit van wegen, straatverlichting, groen en speelvoorzieningen op elkaar zijn afgestemd.

- In 2025 is er uitvoering geven aan het speelbeleid Buiten spelen en sporten in Rheden 2022-2026.
- In 2025 is er uitvoering gegeven aan de integrale projecten vanuit met name het Watertakenplan Olburgen 2023-2027, zie ook programma Leefomgeving: inrichting en beheer openbare ruimte.
- In 2025 is op basis van inspecties en meerjaren-onderhoudsplanning het jaarprogramma groen en spelen uitgevoerd.

Spelen

Voor het budget spelen is een reserve ingesteld.

Verloop reserve Spelen	
Saldo 1-1-2025	398.365
Onttrekking 2025	0
Saldo 31-12-2025	398.365

Groenonderhoud

Voor het groenonderhoud is geen voorziening of reserve ingesteld. Groenonderhoud wordt verantwoord binnen de exploitatie.

Exploitatie 2025	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Verschil 2025
Onderhoud groen	1.156.494	1.123.145	33.349

Bewoners en projecten

Bewoners worden betrokken in de voorbereiding van (groene) uitvoeringsplannen. Bewoners kunnen hun verantwoordelijkheid nemen om een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid in de straat door een stuk groen, afvalbak of bank te adopteren. Deze manier van werken leidt nog steeds tot betrokken en enthousiaste bewoners. Daarbij is er de mogelijkheid om met de Ik Buurt Mee vouchers een extra bijdrage te leveren aan de leefbaarheid.

Kerncijfers:	31-12-2024	31-12-2025
Groenadopties	31.500 m2	34.806 m2
Afvalbak adoptie	196 st	201 st
Adoptie plantsoenbanken	50 st	60 st

Gebouwen

In 2025 zijn de projecten Gemeentehuis en verduurzaming Theothorne helemaal afgerond en gaan over in beheer in de vastgoedportefeuille. Voor het maatschappelijk vastgoed wat al in beheer is, is besloten het te onderhouden op elementscore 5 (slecht) en 6 (zeer) slecht. Op dit niveau is ook in 2025 het onderhoud uitgevoerd.

Financiën: bekostiging onderhoud

Het planmatig onderhoud verloopt via de voorziening onderhoud gebouwen en is conform begroting geboekt in 2025. Het preventief en correctief onderhoud verloopt via de exploitatie.

	Begroot	Gerealiseerd
Preventief onderhoud	0	27.647
Planmatig onderhoud	416.927	416.927
Correctief onderhoud	0	270.107

In 2025 is er een geactualiseerd MJOB opgesteld en vastgesteld door de raad.

We hebben, met de bezuinigingsopgave in beeld, ons terughoudend opgesteld in het uitvoeren van al het onderhoud. Het planmatig onderhoud loopt via de voorzieningen en de onttrekking hiervoor is conform begroting gerealiseerd.

Financiering

Treasury is het besturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, waarbij een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement wordt belegd en het daarbij afdekken van met name rente- en kredietrisico's.

De financieringsparagraaf bevat volgens het BBV de beleidsvoornemens voor het risicobeheer van de financieringsportefeuille. We geven daarom in deze paragraaf een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de gemeente.

De financieringsparagraaf gaat daarnaast in op de eisen die de Wet Fido stelt. Dat wil zeggen dat de uitvoering van de financieringsfunctie uitsluitend de publieke taak dient, dat het beheer prudent is en dat aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm is voldaan.

Tenslotte besteden we in deze paragraaf ook aandacht aan de financieringspositie.

Risicobeheer treasuryfunctie

In deze paragraaf geven we een analyse van de risicoaspecten die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie. We onderscheiden daarbij renterisico's en kredietrisico's.

Voor het renterisico, wordt door middel van een normering een goede spreiding van renteaanpassingen binnen de leningenportefeuille bevorderd. Het doel hiervan is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten welke consequenties kunnen hebben voor de financiële positie. Aldus bevordert de Wet Fido een solide financieringswijze bij openbare lichamen.

Kredietrisico's worden beperkt door de eisen die de Wet Fido stelt aan tegenpartijen en producten op de geld- en kapitaalmarkten. Tegenpartijen dienen over een minimale kredietwaardigheid te beschikken in de A-categorie. Tevens dienen financiële producten de garantie te bevatten dat aan het einde van de looptijd de hoofdsom nog intact is.

Renterisico vlottende schuld (kasgeldlimiet)

Dit instrument dient om de omvang van de kortlopende financieringsmiddelen te kunnen bewaken. De kasgeldlimiet is een percentage van de omzet van de gemeente dat de ruimte voor korte financiering aangeeft. De limiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar (vlottende schuld) en bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van de lasten (exclusief stortingen in reserves). Wanneer de vlottende schuld dit percentage van 8,5% overschrijdt moet een deel van de vlottende schuld worden omgezet naar vaste (langlopende) schuld. Daarnaast kan een overschrijding leiden tot een strenger toezichtregime.

Op basis van de primitieve begroting 2025 (€ 175.420.000) bedraagt de kasgeldlimiet van de gemeente Rheden € 14.910.700. In 2025 is er in februari en maart gebruik gemaakt van een kasgeldlening van € 3.000.000. Dus is er een totaal aan kasgeldleningen geweest van € 6.000.000. Deze kasgeldleningen zijn in maart 2025 afgelost.

Berekening (bedragen x € 1.000)	2025
1. Toegestane kasgeldlimiet (8.5% * 175.420)	14.911
2. Vlottende schuld	
- opgenomen gelden korter dan 1 jaar	0
- schuld in rekening courant	0
3. Vlottende middelen	

- contanten in kas	18
- tegoeden in rekening courant	440
4. Toets kasgeldlimiet	
Totaal netto-vlottende schuld (2-3)	-458
Toegestane kasgeldlimiet	14.911
Ruimte (+)/overschrijding (-) kasgeldlimiet (4 - 3)	15.369

Bovenstaande berekening van de kasgeldlimiet is gebaseerd op balansdatum 31-12-2025.

Renterisico vaste schuld (renterisiconorm)

De renterisiconorm heeft betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar (vaste schuld). Het doel hiervan is om tot een zodanige opbouw van de leningportefeuille te komen, dat het renterisico in een bepaald jaar als gevolg van renteaanpassingen en herfinanciering van leningen wordt beperkt. Indien een leningportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld in de tijd gelijkmatig zijn gespreid. Ongewenste financiële gevolgen van rentewijzigingen worden hierdoor beperkt. De norm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Berekening (bedragen x.€ 1.000)	2025
1 Renteherzieningen (herfinanciering)	0
2 Aflossingen	1.500
3 Renterisico (1 + 2)	1.500
4a Begrotingstotaal (primitief 2025)	175.420
4b Percentage conform ministeriële regeling	20%
4 Renterisiconorm (4a x 4b)	35.084
5 Ruimte (+)/overschrijding (-) renterisiconorm (4 - 3)	33.584

Conclusie: er is ruim voldaan aan de renterisiconorm.

In 2025 hebben er geen (her)financieringen van langlopende leningen plaats gevonden. Eind 2024 is er een langlopende lening afgesloten waarop € 1,5 miljoen per jaar voor een periode van tien jaar wordt afgelost.

Kredietrisico's

Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren. Ten eerste is er het risico dat de gemeente loopt over verstrekte leningen en beleggingen. Ten tweede is er sprake van indirecte kredietrisico's bij verstrekte gemeentegaranties (ook wel borgstellingen genoemd).

Kredietrisico op leningen en beleggingen

De gemeente Rheden heeft uit hoofde van haar publieke taak leningen verstrekt en in deelnemingen geïnvesteerd. In het hierna volgende overzicht zijn de uitgezette gelden vermeld.

Kredietrisico op verstrekte gelden aan derden

Uitzettingen	2025	%
Uit hoofde van publieke taak:		
1. Deelnemingen	608.767	12,0

2. Overige leningen	4.664.166	88,0
Totaal	5.272.933	100,0

Ad 1. Onderstaand de specificatie van de deelnemingen.

Omschrijving	Deelnemingen
Aandelen BNG	424.207
Aandelen Alliander	184.560
Totaal	608.767

Genoemde deelnemingen worden uit hoofde van de uitvoering van de publieke taak aangehouden. Over het aandelenbezit wordt koersrisico gelopen maar dit risico is minimaal. De aandelen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Deze waardering is (doorgaans) lager dan wanneer de waarde bepaald zou worden door vraag en aanbod op de beurs.

Ad 2. De overige leningen betreffen verstrekte leningen aan SVN (Startersleningen, Duurzaamheidsleningen, Blijversleningen, Stimuleringsleningen, Verzilverleningen en Duurzaam Leven leningen) en een obligatie- en achtergestelde lening aan Alliander.

Kredietrisico ten aanzien van gemeentegaranties (borgstellingen)

De gemeente Rheden kan jegens geldgevers borg staan voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken die activiteiten verzorgen welke in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Ultimo 2025 staat de gemeente garant voor een bedrag van € 445.308.

Waarborgfonds sociale woningbouw (wsw)

De gemeente Rheden neemt deel in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en staat in dit kader, door middel van een achtervangovereenkomst, garant voor € 221,9 miljoen aan leningen die zijn verstrekt aan woningcorporaties. Het garant staan door middel van achtervangovereenkomst houdt in dat in eerste instantie het WSW wordt aangesproken indien de geldnemer niet aan zijn verplichtingen voldoet. Pas als het risicovermogen van het WSW onder een bepaald minimum komt, worden de deelnemende gemeenten verplicht om een renteloze lening te verstrekken. De gemeente loopt dus eigenlijk alleen een renterisico.

Gezien de vermogenspositie van het WSW, de goede controle en toetsing door dit fonds en de spreiding van het risico over de deelnemende gemeenten is dit als een laag risico te kwalificeren.

Beleid inzake financiering en financieringspositie

Solvabiliteit

Een oordeel over de vermogenspositie kan worden gevormd met behulp van de solvabiliteitsratio. Solvabiliteit is de mate waarin een instelling in staat is om aan haar korte en lange termijn-verplichtingen te voldoen. Deze maatstaf wordt bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen (reserves) en het totale vermogen (eigen- en vreemd vermogen)

Omschrijving (<i>bedragen x € 1.000</i>)	Boekwaarde per 1 januari 2025	Boekwaarde per 31 december 2025
Eigen vermogen	29.201	33.798
Totaal vermogen	215.161	206.057
Ratio (ev/tv)	14%	16%

De solvabiliteitsratio is toegenomen vergeleken met het voorgaande jaar. Nadere duiding is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing (Kengetallen).

Financiering activa

Bij voorkeur worden de investeringen in de voorraad kapitaalgoederen gefinancierd met eigen middelen (interne financiering). Ten opzichte van de externe financiering worden hiermee de renterisico's en de rentelasten beperkt. Dit uitgangspunt is in ons treasury statuut opgenomen.

Financieringsstructuur

Een evenwicht in de financieringsstructuur leidt tot een beperking van de renterisico's. Investerings in duurzame kapitaalgoederen worden hierbij afgedekt met langlopende financieringsmiddelen, waardoor de gemeentelijke exploitatie minder gevoelig wordt voor rentebewegingen. Het onderstaande overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringsstructuur in 2025.

(<i>bedragen x € 1.000</i>)	Aanvang 2025	Mutaties 2025	Ultimo 2025
Vaste activa			
Immateriële activa	566	-6	560
Materiële vaste activa	162.694	-6.143	156.551
Financiële vaste activa	5.172	101	5.273
Totaal vaste activa	168.432	-6.048	162.384
Eigen vermogen			
Algemene reserves	14.433	6.491	20.924
Bestemmingsreserves	7.667	-380	7.287
Gerealiseerd resultaat	7.101	-1.514	5.587
Totaal eigen vermogen	29.202	4.597	33.798
Voorzieningen	8.849	2.488	11.337
Langlopende schulden	115.858	-1.500	114.358
Totaal financiering	153.909	5.585	159.494
Financieringssaldo (- = tekort)	-14.523	11.633	-2.890

Eind 2025 was het financieringssaldo -/- € 2.890.000. In 2025 zijn er geen nieuwe langlopende leningen afgesloten.

Rentemethodiek

Rentebeleid en renteresultaat

In 2025 zijn er geen langlopende leningen geherfinancierd.

Ontwikkelingen in 2025: Schatkistbankieren

Alle decentrale overheden zijn verplicht deel te nemen aan schatkistbankieren. Dit houdt in dat alle liquide middelen boven een bepaalde drempelbedrag aangehouden moeten worden bij het ministerie van Financiën. Wanneer decentrale overheden hun tegoeden aanhouden in de Nederlandse schatkist, daalt de financieringsvraag van de Nederlandse staat op de financiële markten. Schatkistbankieren draagt hierdoor bij aan de verlaging van de overheidsschuld. Vanaf 1 juli 2021 is het drempelbedrag voor gemeenten gewijzigd tot 2% van het begrotingstotaal.

Bedrijfsvoering

Wat hebben we bereikt?

In 2025 is binnen de bedrijfsvoering voortgebouwd op de ingezette ontwikkellijnen: professionalisering, digitalisering, financiële beheersing en ondersteunende dienstverlening. Belangrijke mijlpaal was de verdere uitwerking van de omvorming van De Connectie naar een centrumregeling, inclusief validatie van het kostprijsmodel, voorbereiding van besluitvorming en aanscherping van prestatieafspraken rond ICT, HR, facilitair en financiën. Dit proces is bestuurlijk vastgesteld in het college en teruggekoppeld via iBabs.

Ook in 2025 stond het versterken van de financiële functie centraal: betere prognoses, strakkere inzet van interne controle, actualisering van kaders en verbetering van tijdigheid en kwaliteit van gegevens in begroting, bestuursrapportage en jaarstukken. De Eerste Bestuursrapportage 2025 gaf scherper inzicht in afwijkingen en risico's, waarmee sneller bijgestuurd is.

De organisatie heeft verder gewerkt aan digitale betrouwbaarheid en efficiency, waaronder stevige stappen in informatiebeveiliging, archiefbeheer en de implementatie van Wooprocessen. In samenhang hiermee is gewerkt aan modernisering van werkprocessen, zaakgericht werken en verdere uniformering van gegevenskwaliteit.

Daarnaast is gewerkt aan duurzame inzetbaarheid, vermindering van externe inhuur, doorontwikkeling van leiderschap en versterking van werkprocessen rond verzuim en personele planning. De ingezette lijn richting beheersbare arbeidskosten en professionele bedrijfsvoering structureel wordt voortgezet.

Tot slot zijn randvoorwaarden in de bedrijfsvoering versterkt voor grote programma's zoals digitalisering, vastgoedontwikkeling, regionale samenwerking en omgevingsbeleid. Hierdoor kan de organisatie beter en wendbaarder inspelen op bestuurlijke en maatschappelijke opgaven.

Goed werkgever- en werknemerschap

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Goed werkgever- en werknemerschap. (Dorus Klomberg)	
<i>We werken hard aan verschillende projecten om onze organisatie verder te ontwikkelen en een goede en plezierige werkgever te zijn. Voor zowel de huidige als nieuwe medewerkers. Zo is het project gestart om onze medewerkers digifit te houden, digitaliseren we ons huidige HRM-systeem, zetten we in op innovatieve manieren om de arbeidsmarkt te benaderen en is onze onboarding voor nieuwe medewerkers weer goed opgepakt. We blijven met elkaar het goede gesprek voeren over thema's als werkdruk, eigenaarschap en rollen.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Goed werkgever- en werknemerschap. (Dorus Klomberg)	
Ons personeel is duurzaam inzetbaar en wordt optimaal ingezet voor de maatschappelijke opgaven.	
<i>We hebben beleid op het vlak van duurzame inzetbaarheid geïmplementeerd, gericht op alle generaties. Dit betekent dat managers via het Goede Gesprek en ontwikkeltrajecten collega's op weg helpen met het uitrollen van scholingsplannen en ontwikkelpaden. Er wordt actief gestuurd op interne doorstroom van collega's, zodat we de enthousiaste collega's perspectief bieden. Daarnaast hebben we in 2025 specifiek aandacht besteed aan de oudere groep collega's. Met maatwerkafspraken zijn collega's eerder met pensioen gegaan of juist langer in dienst blijven.</i>	
Minder uitval door verzuim en minder uitgaven voor ziektenvervang	
<i>In januari 2026 is er aan de Raad een presentatie verzorgd over de 'stand van de organisatie. In de presentatie werd toegelicht dat de ambtelijke organisatie onder druk staat, onder andere door hoge werkdruk, krapte op de arbeidsmarkt en complexe opgaven. Het verzuimpercentage was helaas licht gestegen naar 8,5 procent. Daarom is gericht ingezet op verzuimpreventie en -begeleiding. In het sociaal medisch overleg dat elke afdeling heeft met de bedrijfsgeneeskundige dienst wordt planmatig gewerkt aan het terugdringen van het verzuim. Verder is een werkgroep verzuim ingericht voor het opstellen van algemene verbeterplannen. Aan de andere kant wordt kritisch naar tijdelijke ziektevervanging gekeken waardoor hier in beperkte mate voor gekozen wordt.</i> <i>Daarnaast hebben we een aantal gerichte themaweken georganiseerd en leerprogramma's uitgezet op het vlak van vitaliteit en verzuimpreventie. Een voorbeeld hiervan is aandacht voor vrouwengezondheid.</i> <i>Tot slot is er een risico-inventarisatie (RI&E) uitgevoerd en op basis hiervan is een plan van aanpak opgesteld. We richten ons op basis van de analyse op veiligheid op de gemeentelijke werkplaatsen.</i>	
Taken en bezetting zijn in balans	
<i>In 2025 zien we een kloof tussen benodigde en beschikbare capaciteit door verzuim en vacatures.</i> <i>Er is gericht ingezet op het versterken van zittende capaciteit, teamontwikkeling en het verminderen van inzet van externen. Het doel om minder tijdelijk in te lenen heeft onder tot gevolg dat er minder is gekozen voor ziektevervang.</i>	

Interne en regionale samenwerking vanuit toegevoegde waarde

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Interne en regionale samenwerking. (Dorus Klomberg)	

Rheden levert zowel bestuurlijk als ambtelijk belangrijke bijdragen aan de regionale samenwerking. Daarnaast is een traject gestart gericht op de toekomstgerichtheid van de samenwerking met (dienstverlening aan) buurgemeenten Rozendaal, Doesburg en met Arnhem en Renkum (De Connectie).

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Interne en regionale samenwerking. (Dorus Klomberg)	
Visie op partnerships	
<i>In onze partnerships hebben wij ons in 2025 met name gericht op regionale samenwerking (VGGM, GMR ed.), samenwerking met buurgemeenten (o.a. vanuit bestuurskracht) en triple-helix samenwerking (met ondernemers en onderwijspartners).</i>	
Perceptie van partners over dienstverlening	
<i>De vruchtbare samenwerkingen waarin wij participeren getuigen van wederzijdse tevredenheid over de samenwerking. Wij doen geen expliciet onderzoek naar de beleving van de samenwerking.</i>	
de gewenste uit te besteden bedrijfsvoeringstaken worden efficiënt en effectief ingekocht aan de hand van de 5 k's: kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid, kansen en klant	
<i>2025 heeft in het teken gestaan van de omvorming van de Connectie en (de voorbereiding van) de invlechting in de gemeentelijke organisatie van Arnhem. De centrumregeling maakt het mogelijk sneller te acteren op snelle maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Ook kan er beter worden gestuurd op de kwaliteit, efficiency en kosten van de dienstverlening. In 2025 is de geplande ombuiging niet gehaald en zijn er meer uitgaven gedaan voor maat- en meerwerk dan begroot.</i>	

Stevig en betrouwbaar fundament

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Stevig en betrouwbaar fundament voor stuur- en verantwoordingsinformatie (Dorus Klomberg)	
<i>Met het vijfde vliegwiel van een slanke en wendbare organisatie heeft in 2025 het college in de programmabegroting 2025 de doelstelling van transparante en kwalitatieve sturing een meerjarige prominente plek gegeven. 'Een stevig en betrouwbaar fundament' is een randvoorwaarde om hier invulling aan te geven. Vooral het programma Versterken financiële functie, Digitaal Rheden en Expeditie Rheden dragen meerjarig bij aan stevig en betrouwbaar fundament.</i>	

Welke resultaten zijn gerealiseerd?

Resultaat	Voortgang
Behorend bij Doel: Stevig en betrouwbaar fundament voor stuur- en verantwoordingsinformatie (Dorus Klomberg)	
Solide en schoon rekenschema	
<i>Vanaf 2026 werken we met een nieuw rekeningschema. In 2025 hebben we dit voorbereid en geïmplementeerd. Het nieuwe rekeningschema, dat compacter is en beter afgestemd op de IV3 vereisten, geeft een stevige basis om de begroting 2027 en de jaarrekening 2026 (in 2027) beter en transparanter op te stellen. We hebben tevens de Btw-labeling gecorrigeerd waarmee het risico op naheffingen van de belastingdienst wordt beperkt. Hierover bent u geïnformeerd met de raadsinformatiebrief van 9 december 2025.</i>	
Het realiseren van een stevig fundament voor de digitale transformaties	
<i>De digitale transformatie is nooit af. Het ontwikkelen van de informatievoorziening is een continue activiteit. De opdracht van het programma digitaal Rheden liep tot eind 2025. Hierin is een aantal resultaten gehaald die zich richten op de digitale dienstverlening:</i> <i>In 2025 zijn alle door de VNG aangegeven producten en diensten digitaal toegankelijk gemaakt via de website;</i> <i>In 2025 is voor alle (ongeveer 540) producten en diensten een betrouwbaarheidsanalyse voor digitale toegang uitgevoerd op de WDO-vereisten;</i> <i>Op 16 december 2025 heeft de Raad een aanwijzingsbesluit digitale kanalen vastgesteld, waardoor de eerste 238 digitaal toegankelijke kanalen zijn bevestigd.</i>	
De intern gewenste en extern noodzakelijk IT transformaties worden geadopteerd door de gemeente Rheden	
<i>Via een onderzoek van de Hogeschool Arnhem-Nijmegen is het bewustzijn vergroot van de noodzaak en meerwaarde van een nieuwe website. Achter deze nieuwe 'digitale voordeur' is er echter sprake van een kwetsbaar informatielandschap. De basis is gelegd om toe te werken naar een informatielandschap onder architectuur zodat de gemeente, eigenaar blijft van haar data en ethisch en zorgvuldig omgaat met gegevens van inwoners en betrouwbare tijdige stuurinformatie kan leveren. Hiervoor is in 2025 een start gemaakt met het 'digitaliseren' van het sociaal domein en het WOO-proces.</i>	

Vastgoedportefeuille

Welke doelen zijn gerealiseerd?

Doel	Voortgang
Inkrimpen van de vastgoedportefeuille (Dorus Klomberg)	
<i>De voorbereidingen voor het inkrimpen (doel 2026) zijn in gang gezet. Hieruit blijkt dat voor de potentieel af te stoten objecten een bredere afweging nodig is alvorens daadwerkelijk af te stoten. De boogde objecten voor verkoop zijn verbonden aan gebiedsontwikkeling, (cultureel) maatschappelijke waarden of andere waarden. Het deel van de vastgoedportefeuille wat in aanmerking komt voor afstoten is daardoor beperkt.</i>	

Onderhoud beperken: planmatig tot onderhoudsniveau 5 of 6 en preventief huidige niveau 's bestendigen (Dorus Klomberg)	
<i>In 2025 is een actueel MJOB 2025- 2028 vastgesteld. Hierin is het onderhoud aan ons vastgoed planmatig vastgesteld op onderhoudsniveau 5 en 6 voor de komende jaren. In de realisatie is het uitvoeren van planmatig onderhoud achtergebleven ten opzichte van de planning doordat er nog niet voorzien is in grote onderhoudscontracten mede door verloop in de bezetting van de organisatie.</i>	
Continueren verduurzaming/ver- nieuwbouwen scholen (Dorus Klomberg)	
<i>Meer kinderen krijgen onderwijs in gezonde, moderne en passende schoolgebouwen en kindcentra door het gefaseerd verduurzamen en vernieuwen van het vastgoed. De focus ligt op het verbeteren van de technische en functionele kwaliteit van de gebouwen. Waar nodig worden schoolgebouwen uitgebreid om te voorzien in de capaciteitsbehoefte.</i> <i>De ingrepen in de huisvesting en de inrichting van de buitenruimte dragen bij aan een toekomstbestendige, duurzame en gezonde leeromgeving voor alle leerlingen én aan een kwalitatieve verbetering van de directe leefomgeving.</i> <i>SBO 't Sterrenbos, Dieren</i> <i>Verduurzaming + technische en functionele upgrade van het schoolgebouw (voormalig Leerrijk)</i> <i>Basisschool De Kameleon, Velp</i> <i>Uitbreiding met 2 klaslokalen voor voldoende ruimte voor alle leerlingen en de Taalklas. Afgerond in 2025</i> <i>Basisschool De Arnhorst, Velp</i> <i>Verduurzaming, technische en functionele verbetering, uitbreiding met 2 klaslokalen.</i> <i>Kindcentrum Robin, Dieren</i> <i>Voorbereiding en selectie consortium (ontwerp en uitvoering) voor vervangende nieuwbouw. Integrale samenwerking intern en met omgeving voor aansluiting met IWA (integrale wijkaanpak Stenfert) voor het realiseren van een veilige en betekenisvolle buitenruimte voor het kindcentrum en de omgeving.</i> <i>Dependance Daalhuizen, Velp</i> <i>Voorbereiding vervangende nieuwbouw en uitbreiding met 2 klaslokalen.</i> <i>Roncallischool en Prins Bernhardschool, Velp</i> <i>Locatieonderzoek voor vervangende nieuwbouw van de scholen.</i>	
Interne beheersing vastgoedmanagement is op orde (Dorus Klomberg)	
<i>De interne beheersing is beter op orde gekomen. De voorwaarden zijn gecreëerd om in 2026 daadwerkelijk conform Rhedens Vastgoedkader te werken met een integrale kostprijs en het eenduidig in rekening brengen van servicekosten. De informatievoorziening rond gebouwen en installaties vergt nog verbetering. Dit is een randvoorwaarde om grotere onderhoudscontracten aan te gaan.</i>	
Afronden project Gemeentehuis (Dorus Klomberg)	
<i>Het project nieuwbouw gemeentehuis is afgerond. Ons nieuwe gemeentehuis echt in gebruik als huis van de gemeente. Naast een prettige werkplek kunnen inwoners er terecht en ontmoeten maatschappelijke partners elkaar. Met de ingebruikname is het project tot een afronding gekomen. Met een raadsinformatiebrief van 16 juni 2025 bent u geïnformeerd over de financiële eindverantwoording.</i>	

Personeel & Organisatie

Organisatie

Gemeente Rheden werkt als organisatie aan goede dienstverlening. In 2025 is gewerkt aan een nieuwe visie op dienstverlening en uitvoeringsprogramma.

Onze organisatie beweegt mee met een wereld die sneller verandert dan ooit. Wij groeien verder naar een toekomstbehendige organisatie: wendbaar, opgavegericht en professioneel. We werken vanuit heldere doelen en vanuit vertrouwen in elkaar. Onze kernwaarden vormen daarbij ons kompas: oprecht nieuwsgierig, experimenteren, persoonlijk leiderschap en samenwerken. We bouwen aan betere dienstverlening, meer werkplezier, duidelijke richting en een organisatie die klaar staat voor onze inwoners en medewerkers. In 2025 is gewerkt aan een organisatievisie met specifiek aandacht voor strategie, structuur en cultuur. Hiermee is een basis gelegd voor een toekomstbehendige en wendbare organisatie, zoals dit in vliegwiel 5 is beschreven.

Personeelskosten 2025

In de cijfers van 2025 zien we effecten terug van de maatregelen die in 2024 zijn genomen om de personeelskosten en uitgaven externe inhuur terug te dringen. Financieel is er, inclusief de ombuiging en de vrijval vanuit HR21, een positief resultaat. De kosten zijn beheerst door anders te organiseren en terughoudend te zijn met vervanging van ziek of vertrokken personeel. Hierdoor is er in 2025 spanning ontstaan tussen taken, formatie en bezetting. De beschikbare formatie is meer bezet. De formatie is iets gegroeid door nieuwe taken. Belangrijkste groei is te verklaren uit de overgang per 1 juli 2025 van de managementassistenten en bodes van De Connectie naar de gemeente Rheden. Dit omvat 10 fte die in onderstaande tabel is verwerkt. We zien een voorzichtig resultaat van de invoering van strategisch personeelsbeleid in verschillende teams. Dit moet in 2026 meer bestendigen, waardoor taken en formatie meer in balans komen binnen de financiële kaders. De externe inhuur zonder tijdelijke programma's is gedaald. Het ziekteverzuim is toegenomen. De inhuur bij langdurige ziekte is afgenomen.

	Formatie	Bezetting	Inhuur totaal	Inhuur zonder programma Migratie & Integratie en overige projecten
31/12/2024	392,37 fte	374,37 fte	77,41 fte	40,20 fte
31/12/2025	401,79 fte	394,18 fte	87,81 fte	36,29 fte

In onderstaande tabel worden de salariskosten per programma weergegeven. Het resultaat voor de drie programma's wordt gecorrigeerd met diverse generieke posten opgenomen onder "overige budgetten".

Tabel: Formatie en bezetting in euro's per programma (bedragen x € 1.000)

Programma	Begroot	Realisatie vast	Realisatie tijdelijk	Totaal resultaat
Samenleving	16.344	12.552	2.128	1.665
Leefomgeving	13.667	12.645	909	113
Bestuur & Organisatie	10.482	9.533	1.417	-469
Overige budgetten:				

diverse overige salarisposten	-505	0	0	-505
stelpost ziekteverzuim	74	0	0	74
stelpost salarissen (ombuiging)	-1.219	0	0	-1.219
budget HR21	1.014	0	0	1.014
Totaal (voordelig) resultaat:	39.857	34.729	4.454	674

* inclusief bijdrage van projecten

Interne beheersing

In deze subparagraaf wordt het onderwerp financiële rechtmatigheid behandeld en wordt een toelichting gegeven op de rechtmatigheidsverantwoording van het College van Burgemeester en Wethouders. De rechtmatigheidsverantwoording zelf is opgenomen als aparte paragraaf in de jaarrekening 2025.

Achtergrond

Met ingang van de Jaarstukken 2023 moet het College van Burgemeester en Wethouders een rechtmatigheidsverantwoording opstellen en in de paragraaf Bedrijfsvoering ingaan op het onderwerp rechtmatigheid.

Dit is het derde jaar dat het College van Burgemeester en Wethouders de rechtmatigheidsverantwoording heeft opgesteld. In deze periode zijn de spelregels meermaals herzien. Een zeer relevante ontwikkeling is dat de conclusie over het handelen op basis van de bruto – in plaats van de netto financiële rechtmatigheid moet worden bepaald, hierdoor wordt het standpunt over wat de raad acceptabel acht minder zwaar gewogen. Doorontwikkeling moet de komende jaren niet alleen op gemeentelijk, maar zeker ook op landelijk niveau nog plaatsvinden.

Naast doorontwikkeling van de rechtmatigheidsverantwoording is er binnen onze gemeente ook sprake van doorontwikkeling op het gebied van de begroting en het versterken van de financiële functie. Ontwikkelingen die nauw met elkaar samenhangen. In dit licht is het extra belangrijk om de dialoog over de financiële rechtmatigheid tussen college en raad gaande te houden. Daarmee blijft het doel van de invoering van de rechtmatigheid – om de bestuurlijke dialoog te bevorderen – van belang.

Bruto versus netto onrechtmatigheid

Op het gebied van de begrotingsrechtmatigheid wordt onderscheid gemaakt tussen bruto en netto onrechtmatigheid. Alle significante afwijkingen, groter dan de rapportagegrens, zijn bruto onrechtmatig. Vervolgens is getoetst in hoeverre deze afwijking past binnen de afspraken die zijn gemaakt met de raad, we noemen dit acceptabele overschrijdingen. Wat acceptabel is valt terug te lezen in de financiële verordening. De afwijkingen die niet passen binnen de afspraken met de raad noemen we de netto onrechtmatigheid. De netto onrechtmatigheid is gelijk aan de bruto onrechtmatigheid, minus de “acceptabele” afwijkingen. Dit onderscheid heeft geen invloed meer op het oordeel over de rechtmatigheidsverantwoording en is uitsluitend relevant om inzicht te geven in de wijze waarop de bruto onrechtmatigheid is opgebouwd.

Kredieten

Eén van de uitkomsten van het *programma versterken financiële functie (VFF)* is dat de presentatie van de kredietentabel in de jaarrekening gewijzigd is.

In de jaarrekening is de kredietentabel in een compacte vorm opgenomen. Deze presentatie vormt een samenvatting van de investeringskredieten zoals opgenomen in de door de raad vastgestelde meerjareninvesteringsbegroting (MJIB). De compacte presentatie is uitsluitend bedoeld om de leesbaarheid van de jaarrekening te bevorderen.

Voor de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid is aangesloten bij het autorisatieniveau van de raad. Omdat de raad de investeringskredieten op het detailniveau van de MJIB heeft vastgesteld, zijn de kredieten voor de rechtmatigheidsbeoordeling op ditzelfde detailniveau beoordeeld. Hiervoor is gebruik gemaakt van de volledige kredietentabel, waarin de afzonderlijke door de raad geautoriseerde investeringskredieten zijn opgenomen. Deze tabel sluit aan op de compacte kredietentabel in de jaarrekening.

Verantwoordingsgrens

De verantwoordingsgrens is vastgesteld op 2% van het lastentotaal en bedraagt € 3.812 duizend.

Wanneer de totale bruto onrechtmatigheid boven de verantwoordingsgrens uitkomt, moet worden geconcludeerd dat er sprake is van niet financieel rechtmatig handelen.

De bevindingen in de rechtmatigheidsverantwoording

Het college concludeert dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Het totaal aan bruto financiële rechtmatigheidsfouten bedraagt € 11.691 duizend (6,13%). Netto resteert € 4.711 duizend (2,47%)

In onderstaande tabel is een cumulatief overzicht opgenomen van geconstateerde rechtmatigheidsfouten over 2025. Onder de tabel leest u een nadere toelichting aan de hand van de verschillende criteriums die voor de rechtmatigheidsverantwoording van toepassing zijn. Daarnaast zijn de constateerde fouten boven de rapporteringsgrens van € 75.000 benoemd. Tot slot zijn de belangrijkste maatregelen opgenomen.

Uitkomsten Rechtmatigheidsverantwoording (bedragen x€1000)	Bruto	Bruto	Netto	Netto
A. Begrotingscriterium				
1 Overschrijding exploitatiebudgetten taakvelden begroot versus werkelijk				
Overschrijding lasten	€ 9.898		€ 2.918	
Onderschrijding baten	€ 1.208		€ 1.208	
Totaal		€ 11.106		€ 4.126
2 Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)		€ 0		€ 0
3 Niet geautoriseerde reserve mutaties		€ 0		€ 0
4 Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten		€ 0		€ 0
Subtotaal A. Begrotingsonrechtmatigheden		€ 11.106		€ 4.126
B. Voorwaarden criterium				
1 Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed		€ 585		€ 585
2 Overige uitkomsten Verbijzonderde Interne Controles		€ 0		€ 0
C. Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium		€ 0		€ 0
D. Totaal rechtmatigheidsfouten		€ 11.691		€ 4.711
Uitgedrukt in percentage t.o.v. lasten excl. mut		6,13%		2,47%

A. Toelichting bevindingen begrotingscriterium

Het begrotingscriterium gaat over de vraag: zijn alle gerealiseerde baten en lasten in overeenstemming met de door de raad vastgestelde programmabegroting inclusief alle goedgekeurde begrotingswijzigingen?

Hierbij geldt als uitgangspunt dat:

- Alle overschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van baten (m.a.w. negatieve financiële effecten) ten opzichte van de vastgestelde begroting onrechtmatig zijn;
- Alle onderschrijdingen van lasten en overschrijdingen van baten (m.a.w. positieve financiële effecten) ten opzichte van de begroting onrechtmatig zijn wanneer deze niet zijn toegelicht in het eerstvolgende P&C document.

De over- en onderschrijdingen van lasten en baten worden toegelicht in het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' per programma.

Het belangrijkste instrument om over- en onderschrijdingen van lasten en baten tijdig bij de raad te melden, deze door de raad te laten autoriseren, en daarmee begrotingsonrechtmatigheid te voorkomen; is de bestuursrapportage. Deze moet een zo goed mogelijke prognose vormen van de verwachte eindstanden van lasten en baten, om zo vroegtijdig afwijkingen te signaleren en een goede voorspelling te kunnen geven voor het jaarrekeningresultaat. Het college stelt zich als doel om de kwaliteit van de financiële beheersing in de brede zin en de bestuursrapportages specifiek op dit punt te verbeteren. Dit vraagt een investering in de financiële functie, waarvoor voor 2024 t/m 2027 middelen beschikbaar zijn gesteld. Het project Versterken Financiële Functie is hiervoor ingericht en vormt het kader waarbinnen deze versterking wordt gerealiseerd.

De raad stelt de begroting vast op themaniveau. In de jaarstukken zijn de kosten ook op themaniveau verantwoord. De controle op de begroting is ook op themaniveau gedaan.

In onderstaande tabel worden uitsluitend de begrotingsoverschrijdingen toegelicht. De bruto overschrijdingen zijn eerst beoordeeld aan de hand van de door de raad vastgestelde acceptatiecriteria. De opgenomen netto overschrijdingen betreffen daarmee de overschrijdingen die na deze beoordeling resteren.

In onderstaande tabellen zijn de overschrijdingen van de exploitatiebudgetten opgenomen. Per begrotingsafwijking is een toelichting gegeven. De bruto overschrijdingen zijn beoordeeld aan de hand van de door de raad vastgestelde acceptatiecriteria. De netto overschrijdingen die na deze beoordeling resteren, worden hieronder toegelicht (cumulatief bruto € 11.691 duizend; netto € 4.711 duizend).

Overschrijdingen lasten (thema's):

Lasten (Bedragen x € 1.000)	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	o.b.v. afspraken in fin. Verord.	Bruto onrechtmatig	Overschrijding baat	Netto Onrechtmatig	Toelichting overschrijding
1. Samenleving	115.114	116.618	subtotaal	1.674		351	
Financiële bestaanszekerheid	34.655	35.820	Overschrijding, wordt gecompenseerd door hogere baten (art 13. Lid 4 a). Per saldo voordeel op het budget.	1.166	2.301	0	De lasten voor de Loonkostensubsidie (1.205k) en de lasten voor de toeslagenaffaire (1.671k) waren niet begroot. Daar tegenover stonden extra baten vanuit de BUIG waarmee deze deels zijn opgevangen.
Vitaal en gezond	7.815	8.324	Overschrijding, wordt deels gecompenseerd door hogere baten (art 13. Lid 4 a). Per saldo nadeel op het budget.	509	157	351	Voor het Biljoenbad zijn de lasten hoger dan verwacht. Deze komen deels voort uit de werkzaamheden die de extra baten hebben gegenereerd. De overschrijding op de lasten bestaat met name uit een onjuiste inschatting bij de begroting voor de lasten voor onderhoud en de onderhoudsvoorziening.
2. Leefomgeving	31.640	33.156	subtotaal	1.790		927	
Biodiversiteit, erfgoed en landschap	124	259	Overschrijding, wordt deels gecompenseerd door hogere baten (art 13. Lid 4 a). Per saldo nadeel op het budget.	135	11	124	Kosten tweejurig project Warme Jassen, i.s.m. 16 overheden. Rheden is penvoerder. Dekking gebeurt gedurende het project door de 16 overheden gezamenlijk.
Mobiliteit en infra	6.283	6.932	Overschrijding, wordt deels gecompenseerd door hogere baten (art 13. Lid 4 a). Per saldo nadeel op het budget.	649	267	382	De extra lasten voor het machinaal vegen (233k), de extra uitgaven aan de veerbazen (40k) en de extra lasten voor het onderhoud van de straatverlichting (252k) vormen de belangrijkste afwijkingen.
Vernieuwing omgevingsbeleid	2.692	3.020	Overschrijding, wordt deels gecompenseerd door hogere baten (art 13. Lid 4 a). Per saldo nadeel op het budget.	328	231	97	Betreft vooral nadelige bijstelling ad 246K m.b.t. verwacht resultaat grondexploitatie IJssel District. Zie nadere duiding in paragraaf grondbeleid.
Volkshuisvesting	2.945	3.623	Overschrijding, wordt deels gecompenseerd door hogere baten (art 13. Lid 4 a). Per saldo nadeel op het budget.	678	354	324	Hogere lasten ad 678K wordt veroorzaakt door hogere interne doorbelastingen van personeelskosten.
3. Bestuur en organisatie	34.391	40.824	subtotaal	6.433	4.794	1.639	

Lasten (Bedragen x € 1.000)	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	o.b.v. afspraken in fin. Verord.	Bruto onrechtmatig	Overschrijding haat	Netto Onrechtmatig	Toelichting overschrijding
Dienstverleningsagenda	29.921	36.088	Overschrijding, wordt deels gecompenseerd door hogere baten (art 13. Lid 4 a). Per saldo nadeel op het budget.	6.166	4.601	1.566	Het opnemen van een grotere verplichting voor het pensioen voor het bestuur (1.850k), het niet behalen van de taakstelling op de lasten voor De Connectie (600k), een lagere opbrengst van de interne rente dan begroot (1.250k) en de nabetaling van de btw voortkomend uit het boekenonderzoek (1.950k). Dit wordt bij de baten gecompenseerd met een hogere algemene uitkering (3.800k) en meer opbrengsten van de OZB voor niet-woningen (850k).
Integrale veiligheid	4.470	4.736	Overschrijding, wordt deels gecompenseerd door hogere baten (art 13. Lid 4 a). Per saldo nadeel op het budget.	267	193	73	Wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een hogere doorbelasting van personele lasten a 221K
Totaal lasten (excl. mut reserves)	181.145	190.599		9.898		2.918	

Onderschrijding baten (taakvelden):

Baten (Bedragen x € 1.000)	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	o.b.v. afspraken in fin. Verord.	Onrechtmatig heid	Toelichting onderschrijding
1. Samenleving	43.413	52.088	subtotaal	0	
Financiële bestaanszekerheid	17.948	20.250	Overschrijding baten	0	
Sociale basis	22.704	28.921	Overschrijding baten	0	
Vitaal en gezond	2.760	2.918	Overschrijding baten	0	
2. Leefomgeving	17.730	17.391	subtotaal	1.208	
Biodiversiteit, erfgoed en landschap	0	11	Overschrijding baten	0	
Economische ontwikkeling	716	722	Overschrijding baten	0	
Inrichting en beheer openbare ruimte	15.808	14.600	Onderschrijding baten	1.208	Grotendeels veroorzaakt door nadeel realisatie opbrengsten t.o.v. Begroting van 774K. Oorzaak: te hoge raming van de opbrengsten rioolheffing. Bovendien wordt Rioolheffing geïnd op basis van waterverbruik. Als gevolg van hogere prijzen voor gas zijn mensen korter gaan douchen. Ook de weersomstandigheden in het voorjaar en de zomer zijn bepalend voor het waterverbruik.
Mobiliteit en infra	460	727	Overschrijding baten	0	
Vernieuwing omgevingsbeleid	239	470	Overschrijding baten	0	
Volkshuisvesting	507	861	Overschrijding baten	0	

Baten (Bedragen x € 1.000)	Gewijzigde begroting 2025	Rekening 2025	o.b.v. afspraken in fin. Verord.	Onrechtmatigheid	Toelichting overschrijding
3. Bestuur en organisatie	120.923	125.717	subtotaal	0	
Dienstverleningsagenda	120.897	125.497	Overschrijding baten	0	
Integrale veiligheid	26	219	Overschrijding baten	0	
Totaal baten (excl. mut reserves)	182.065	195.195	Totaal overschrijding baten	1.208	

Er is geen sprake van een netto onrechtmatigheid op de onderdelen:

- Overschrijding investeringsbudgetten (2, € 0 duizend)
- Niet geautoriseerde reserve mutaties (3, € 0 duizend)
- Overschrijding van baten en/of overschrijding van lasten (4, € 0 duizend).

B. Toelichting bevindingen voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium gaat over de vraag: zijn de financiële handelingen verricht volgens de daarvoor geldende wet- en regelgeving?

De controle hiervoor richt zich op meerdere onderdelen, zoals inkoop en aanbesteding, sociaal domein en subsidies. Er zijn een aantal inkopen ten onrechte niet (Europees) aanbesteed. Deze hebben betrekking op onderhoudswerkzaamheden aan vastgoed, ICT-diensten, de inkoop van PMD-zakken, leaseovereenkomsten en de inhuur van personeel. De onrechtmatigheden zijn deels veroorzaakt door capaciteitsgebrek, waardoor aanbestedingstrajecten niet tijdig zijn uitgevoerd of contracten niet tijdig zijn herzien. Voor het onderhoud van vastgoed zijn inmiddels maatregelen getroffen en wordt in 2026 gewerkt aan een structurele oplossing, zodat de rechtmatigheid vanaf 2027 wordt geborgd. De onrechtmatigheid rondom de inkoop van PMD-zakken betreft een aflopende situatie.

Fouten in het kader van de naleving van de Europese Aanbestedingsregels van cumulatief € 585 duizend is als volgt opgebouwd:

1. Onrechtmatige inkoop onderhoud vastgoed	€ 229 duizend
2. Onrechtmatige inkoop ICT-diensten	€ 113 duizend
3. Onrechtmatige inkoop PMD zakken	€ 97 duizend
4. Onrechtmatige inkoop leaseovereenkomsten	€ 85 duizend
5. Onrechtmatige inhuur personeel	€ 61 duizend

C. Toelichting misbruik-en oneigenlijk gebruik -criterium

Het misbruik- en oneigenlijk gebruik (M&O) -criterium gaat over de vraag: is er sprake van opzettelijk onjuiste of onvolledige informatieverstrekking om een financieel voordeel te behalen (misbruik) of van toekenning van financieel voordeel volgens de letter, maar tegen de bedoeling van de geldende wet- en regelgeving (oneigenlijk gebruik)?

M&O ziet toe op veel verschillende beleidsterreinen. Het M&O beleid is geïntegreerd binnen de processen, er is nog geen overkoepelend M&O-beleid opgesteld. Voor zover getoetst kon worden aan M&O-beleid op deeltherreinen, zijn er geen bevindingen gedaan die de rapportagegrens overschrijden.

Het college stelt zich als doel om in de komende jaren een overkoepelend M&O-beleid te formuleren dat als toetsingskader kan dienen voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Beheersingsmaatregelen

Wat ons betreft is de rechtmatigheidsverantwoording een goede ontwikkeling die naadloos aansluit op onze visie op control. Een visie waarbij we uitgaan van lerend vermogen en systematisch verbeteren van de (interne) beheersing.

Wij hechten belang aan een goede interne beheersing en zijn deze aan het verbeteren. Het is echter ook belangrijk om realistisch te zijn. In een periode waarin we scherper aan de wind moeten zeilen en ons financieel perspectief om aandacht en capaciteit vraagt, willen wij door het stellen van prioriteiten ook in 2026 verbeteringen realiseren. We blijven sturen op de koers die we vorig jaar zijn ingezet met als belangrijke prioriteiten het beheersen van arbeidskosten (inhuur) en het versterken van de financiële functie, waarbij budgetbeheer startend bij het 'zero-based' opbouwen van de begroting in 2026 een belangrijk speerpunt zal zijn.

De uitkomsten van de rechtmatigheidsverantwoording 2025 houdt ons een goede spiegel voor op zowel de stappen die we gemaakt hebben als de stappen die we nog te zetten hebben.

Risicomanagement

Risicomanagement richt zich op het identificeren, beoordelen en beheersen van risico's. We hebben in 2024 de nota risicomanagement opgesteld. Deze nota is een beschrijving van de huidige werkwijze, en geeft daarmee een overkoepelend beeld van wet- en regelgeving op het gebied van risicomanagement binnen de gemeente Rheden. De raad heeft deze nota op 17 december 2024 vastgesteld.

We hebben daarmee een kader voor het identificeren, beoordelen, en beheersen van risico's en de communicatie daarover die de realisatie van gemeentelijke doelen kunnen beïnvloeden. In de programmabegroting is per (bestuurlijk) doel opgenomen welke risico's het bereiken van dit doel in de weg staan, in deze jaarstukken legt het College hier verantwoording op af.

Daarnaast is een nadere toelichting van de grootste financiële risico's opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing. Het risicoprofiel in deze paragraaf bestaat voornamelijk uit risico's die naar hun aard lastig, of zelfs niet, te beheersen zijn terwijl risicomanagement verder reikt dan dat en ook betrekking heeft op niet-financiële risico's.

Verbonden Partijen

Het doel van deze paragraaf is de Raad inzicht te verschaffen in beleidsmatige en financiële betrokkenheid en risico's van de gemeente Rheden in private en publiekrechtelijke organisaties. In de Financiële verordening is vastgelegd dat in de programmabegroting van elk van de verbonden partijen wordt weergegeven: het openbaar belang, het eigen vermogen, de solvabiliteit, het financieel resultaat en het financieel belang alsmede de aanwezige financiële risico's en de zeggenschap van de gemeente. Verder dient in elk geval te worden ingegaan op nieuwe verbonden partijen, het beëindigen van bestaande verbonden partijen, het wijzigen van bestaande verbonden partijen en eventuele problemen bij bestaande verbonden partijen.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (artikel 15) definieert een verbonden partij als een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk- én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

In een enkel geval is de jaarrekening 2025 niet tijdig ontvangen. In die gevallen wordt volstaan met de cijfers uit de jaarrekening 2024.

Gerelateerd aan de definitie van verbonden partijen in het BBV kent de gemeente Rheden de volgende verbonden partijen in 2025:

Rechtsvorm	Verbonden partij	Verbonden programma
	Modulair Gemeentelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland (MGR)	1. Samenleving 2. Leefomgeving
	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	1. Samenleving 3. Bestuur en organisatie
	Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden	3. Bestuur en organisatie
	Vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen (DRAN)	1. Samenleving
	Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	2. Leefomgeving
	Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen	1. t/m 3.
	Gelders Archief	3. Bestuur en organisatie
	De Connectie	3. Bestuur en organisatie
	Euregio Rijn-Waal	2. Leefomgeving
	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	3. Bestuur en organisatie
Overige verbonden partijen	Alliander N.V.	3. Bestuur en organisatie

Modulair Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De MGR SDCG kent drie programma's, waarbinnen zij de haar opgedragen taken regionaal uitvoert in zes modules. Met er boven een kleine beheerorganisatie die voldoende is toegerust om de taken waarin gemeenten willen samenwerken, effectief, efficiënt en in samenhang uit te voeren.

De programma's met de zes modules zijn als volgt:

- Programma Zorg met de modules Inkoop Zorg en Regionale Facilitering Zorg;
- Programma Onderwijs met de module Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL);
- Programma Participatie met de modules WerkgeversServicepunt (WSP), Werkgeverschap Sociale Werkvoorziening (WgSW) en Contractmanagement Inburgeringstrajecten.

Het programma Zorg richt zich op inkoop van maatwerkvoorzieningen voor de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning. Binnen de module Regionale Facilitering Zorg wordt uitvoering gegeven aan het regiosecretariaat Zorg, regioadvies jeugd en enkele regionale projecten.

Binnen het programma Onderwijs worden de belangen behartigd van de aan de samenwerkingsmodule RBL deelnemende gemeenten op het gebied van de uitvoering van de leerplichtwet en de wettelijke taken van het Doorstroompunt (voorheen Regionaal Meld- en Coördinatiepunt).

Het programma Participatie focust zich o.a. op de ondersteuning van werkgevers bij arbeidsgerelateerde vraagstukken met daarbij het accent op de (inclusieve) personeelsvraag en op het plaatsen van werkzoekenden/uitkeringsgerechtigden uit de bestanden van gemeenten om daarmee uitstroom uit de uitkering te bevorderen. Daarnaast richt het programma zich op het formeel werkgeverschap voor SW medewerkers en op contractbeheer en contractmanagement van inburgeringstrajecten.

Zeggenschap

De hoofdstructuur van de MGR bestaat uit een algemeen bestuur (AB) en een dagelijks bestuur (DB). Alle deelnemende gemeenten voordragen 1 vertegenwoordiger namens het college af in het AB dat daarmee uit 11 leden bestaat.

De MGR als openbaar lichaam is een samenwerkingsvorm met rechtspersoonlijkheid. Gemeenten dragen (uitvoerende) verantwoordelijkheden over aan de MGR en hebben daarmee minder lokale autonomie. Het betreft hier uitvoeringstaken, waarbij de beleidsverantwoordelijkheid blijft liggen bij de gemeente (raad en college).

Programmadoelstelling

De deelname aan de MGR levert een bijdrage aan de programmadoelstellingen van het programma Samenleving.

De beleidsvoornemens

Met deze samenwerking beogen we een flexibele regionale samenwerkingsconstructie voor het sociaal domein, die voldoende is toegerust de taken waarin gemeenten willen samenwerken effectief, efficiënt en in samenhang uit te voeren.

De MGR "staat" na een aanloopfase met relatief veel tijd en aandacht voor het inrichten van de organisatie en processen. Zij richt zich nu op het regionale samenspel van afstemming, beleidsontwikkeling en uitvoering en het versterken van de onderlinge samenhang tussen modules. In 2025 is een bestuurskrachtonderzoek uitgevoerd, waarbij gekeken is naar de ervaringen met de huidige governance en hoe deze in het licht van de maatschappelijke ontwikkelingen toekomstbestendig gemaakt kan worden. Rijnconsult heeft het onderzoek uitgevoerd en aanbevelingen gedaan over de inrichting van de governance en mogelijke toekomstige taken. In 2026 wordt daar verder uitwerking en uitvoering aangegeven.

Bij de module Inkoop Zorg stond het vergroten van kwaliteitsbewaking en het effectiever en efficiënter inzetten van regionale middelen centraal. Beoogde doelen zijn onder andere gerealiseerd door verdere harmonisatie van contracten en versterking van integraal contractmanagement.

De module Regionale Facilitering Zorg heeft in 2025 stappen gezet in de samenwerking, opbouw als team en professionalisering. De module heeft zich uitgebreid met Regioadvies Wmo met als resultaat een Uitvoeringsplan Wmo 2026.

Het RBL voert de wettelijke taken uit op het gebied van leerplicht, kwalificatieplicht en is het regionale Doorstroompunt. Het RBL participeerde bij het regionaal vsv-programma in verschillende teams en was opdrachtnemer voor het Schakelpunt Onderwijs-werk.

In 2025 is in de regio Midden-Gelderland ingezet op de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur. Daarmee sluit de regio aan bij de landelijke ontwikkelingen. Onderdeel is het toewerken naar een regionaal Werkcentrum waarbinnen, naast dienstverlening voor werkzoekenden en mensen met een leer- of ontwikkelvraag, de werkgeversdienstverlening wordt opgenomen. In dit bestuurlijke en samenwerkingsproces neemt WSP actief deel.

Het doel van de module WgSW is invulling geven aan de formele werkgeversrol voor SW-medewerkers. Ontwikkelingen die van invloed zijn op de werkgeversrol van SW-medewerkers werden gesignaleerd en daar waar nodig vertaald naar beleid en/of regelgeving. Verder ligt de focus op de naleving van de afspraken met Scalabor zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst.

De module CMI is verantwoordelijk voor zowel de inkoop als het contractmanagement van de inburgeringsroutes, inclusief advisering, begeleiding en kwalitatieve toetsing van leveranciers. In 2025 zijn, na een open house procedure in 2024, de contracten met nieuwe aanbidders ingegaan.

Financiële informatie

Financieel overzicht				(x € 1.000)	
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2024 JR	560	4.512	0	7.179	0
2025 JR*	714	5.915	0	7.279	0

*Deze gegevens komen uit de concept jaarrekening over 2025

Risico's

Niet zozeer een risico maar wel goed te benoemen is dat door de uitvoering van deze taken bij een gemeenschappelijke regeling te beleggen, de directe autonomie met betrekking tot de uitvoering ook is overgedragen.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM), Arnhem

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De uitvoering op basis van de wet veiligheidsregio's en de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. De VGGM is een samenwerkingsverband op het gebied van brandweer (hulpverlening), volksgezondheid (GGD) en rampenbestrijding/ crisisbeheersing. Veiligheid en gezondheid zijn in de regio de kerntaken.

Zeggenschap Gemeente

De burgemeester maakt deel uit van het algemeen bestuur van de VGGM. De Wethouder Volksgezondheid/ WMO neemt deel aan de bestuurscommissie gezondheid van de VGGM.

Programmadoelstelling

De VGGM levert een bijdrage aan de doelstellingen van:

1. Programma bestuur en veiligheid, onderdeel een veilige leefomgeving;
2. Programma welzijn, onderdeel opvoeden en opgroeien.

Ontwikkelingen

Weerbare en veerkrachtige samenleving

In een tijd waarin cyberdreigingen, klimaatverandering, geopolitieke ontwikkelingen, de kans op onbeheersbare natuurbranden en zeer langdurige stroomuitval een groeiende impact hebben op onze samenleving, is het thema weerbaarheid belangrijker dan ooit. Daarom zet VGGM zich samen met haar gemeenten, het Rijk en haar partners in om de maatschappelijke weerbaarheid te versterken.

Bezuinigingsopgave

In 2025 is onderzoek gedaan naar structurele bezuinigingsmaatregelen. Er is een heel traject doorgelopen en er is besloten om de 2% bezuiniging die incidenteel was, structureel te maken.

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2024 JR	14.331	47.664	4.058	4.986	0
2025 JR*	13.506	65.018	1.152	5.204	0

* Gebaseerd op de concept jaarrekening van VGGM.

Risico's

Het financiële risico bestaat uit onzekerheid van hiervoor genoemde ontwikkelingen en daarmee de financiële bijdrage aan de VGGM.

Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden

Stichting Veilig Thuis Gelderland Midden is verantwoordelijk namens de gemeenten om zorg te dragen voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo).

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Het uitvoeren van taken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling als bedoeld in de Wmo in de regio Gelderland-Midden.

Zeggenschap

De burgemeester maakt deel uit van dagelijks en algemeen bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) en de Stichting Veilig Thuis (VT) valt hier als een onafhankelijke stichting onder. Belangrijke besluiten van het bestuur moeten ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht worden voorgelegd. Ieder lid van de Raad van Toezicht heeft één stem. Besluiten worden in beginsel genomen met een meerderheid van stemmen.

Programmadoelstelling

De Stichting Veilig Thuis levert een bijdrage aan de doelstellingen van:

1. programma bestuur en veiligheid, onderdeel een veilige leefomgeving;
2. programma welzijn, onderdeel opvoeden en opgroeien.

Ontwikkelingen

In 2025 is gestart met Veilig Thuis binnen de lokale teams. Aan alle lokale teams worden medewerkers van Veilig Thuis gekoppeld, waardoor er nog kortere lijntjes ontstaan rondom huiselijk geweld casuïstiek.

Financiële informatie

Financieel overzicht				(x € 1.000)	
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2024 JR	140	1.487	0	337	0
2025 JR *					

* De jaarrekening van Veilig Thuis is ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening nog niet gereed.

Risico's

Het risico is beperkt tot de financiële bijdrage aan de Stichting Veilig Thuis.

Vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De Vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen, formeel de Bedrijfsvoering Organisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN), is een Gemeenschappelijke Regeling van 18 gemeenten in de regio voor de uitvoering van het gemeentelijk doelgroepenvervoer. Doelgroepenvervoer is vervoer waar inwoners op grond van Wmo, Jeugdwet of Onderwijswetgeving aanspraak maken.

Doel van de Gemeenschappelijke Regeling is ontwikkeling en instandhouding van een hoogwaardig systeem van doelgroepenvervoer. Het vervoer wordt aangeboden onder de naam Avan.

Met de provincie Gelderland heeft de BVODRAN een samenwerkingsovereenkomst gesloten. In deze overeenkomst komen de provincie Gelderland en de BVODRAN overeen dat de vervoersorganisatie het aanvullend openbaar vervoer voor de provincie Gelderland uitvoert.

Zeggenschap

Namens de gemeente Rheden is één wethouder lid van het Bestuur. Alle gemeenten hebben één stem. Bij stemming wordt besloten op basis van gewone meerderheid. Er is voorzien in een gewogen besluit op basis van inwonertal. Een gemeente kan hiervoor een schriftelijk verzoek indienen voorafgaand aan de betreffende bestuursvergadering.

Programmadoelstelling

Via onze deelname in de vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen leveren wij een bijdrage aan de programmadoelstellingen "Wij bevorderen de zelfredzaamheid van inwoners in hun dagelijkse leven" en "wij stellen kwetsbare inwoners in staat om mee te blijven doen in de samenleving."

Financiële informatie

Financieel overzicht				(x € 1.000)	
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2024 JR	0	10.103	1.991	1.622	0
2025 JR*	0				0

* De jaarrekening van de BVO DRAN is ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening nog niet gereed.

Risico's

De meerjarenbegroting is aan fluctuaties onderhevig als gevolg van de prognoses van de vervoersomvang, de subsidie vanuit de Provincie en de effecten van de nieuwe aanbesteding. Dit kan de hoogte van de gemeentelijk bijdrage sterk beïnvloeden.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA), Arnhem

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is per 1 april 2013 gestart. Gemeente Rheden heeft de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhaving (vth-taken) op het gebied van milieu ondergebracht in ODRA. Daarnaast ondersteunt ODRA in milieuadvisering. Doel van de samenwerking in deze regeling is kwaliteitsverbetering, het verhogen van de robuustheid en het efficiënter kunnen uitvoeren van deze grotendeels wettelijk voorgeschreven taken.

Zeggenschap gemeente

De portefeuillehouder is lid van het Algemeen Bestuur dat bestaat uit 11 personen. Van de 102 stemmen heeft Rheden 8 stemmen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 5 leden. Eén lid vertegenwoordigt de gemeenten Doesburg, Renkum, Rheden en Rozendaal.

Programmadoelstelling

ODRA draagt bij aan de programmadoelstellingen van het programma Leefomgeving.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen

ODRA geeft uitvoering aan de VTH- en adviestaken op het gebied van milieu door middel van het Meerjarenprogramma ODRA 2025-2028 (MJP), een dienstverleningsovereenkomst en een jaarlijks uitvoeringsprogramma.

Voorjaar 2025 heeft het bestuur van ODRA besloten tot een juridische fusie met de Omgevingsdienst Regio Nijmegen per 1 januari 2026. De nieuwe Omgevingsdienst Groene Metropool (ODGM) is eind december opgericht. De jaren 2026 en 2027 zullen worden gebruikt om beide organisaties te integreren.

Financiële informatie

Vanaf 2020 is de begroting van ODRA gebaseerd op beheerste outputfinanciering. Landelijk is afgelopen jaren in het Interbestuurlijk programma VTH een nieuwe financieringssysteem ontwikkeld. Afsproken is dat deze systematiek komende jaren bij alle omgevingsdiensten zal worden geïmplementeerd. Streven is dit voor de ODGM in 2028 gerealiseerd te hebben. Fusiekosten zijn gedekt door subsidies van rijk en provincie en de lopende begroting.

Financieel overzicht				(x € 1.000)	
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2024 JR	803	6.622	67	710	0
2025 JR *				749	0

* De jaarrekening van ODRA is ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening nog niet gereed.

Risico's

Outputfinanciering brengt een aantal (financiële) risico's met zich mee, we noemen de volgende:

- meer vraaggericht werk dan waar in de begroting van Rheden rekening mee is gehouden.
- minder vraag door andere partners dan waar in de begroting van ODRA rekening is gehouden. Wanneer de vraag sterk afneemt, kunnen waarschijnlijk niet alle vaste kosten worden gedekt en wordt van alle partners een aanvullende bijdrage gevraagd.

Verder zijn er onzekerheden rond:

- afgesproken is dat een eventuele fusie niet mag leiden tot meer kosten voor de deelnemers. Inherent aan een fusieproces zijn financiële risico's;
- genoemde nieuwe financieringssysteem brengt herverdelingskosten mee.
- de Omgevingswet maakt het werk complexer. Mede ook door risicogericht werken staan kentallen van diverse producten onder druk;
- de krapte in de arbeidsmarkt wordt bij de omgevingsdiensten al duidelijk gevoeld. Zeker specialisten zijn moeilijk vindbaar. De kosten van externe inhuur van medewerkers nemen hierdoor toe.

ODRA heeft afgelopen jaren laten zien strak te sturen op uitvoering binnen de begroting. Verwachting is dat dit ook geldt voor de nieuwe omgevingsdienst. ODRA heeft een algemene reserve van 712K (raming eind 2025) om tegenvallers zelf op te vangen. Als Rheden kunnen we enigszins sturen om meer vraaggericht werk incidenteel te compenseren met minder regulier werk.

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

In de gemeenschappelijke regeling "Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen" (GMR) bundelen, sinds 2021, 18 gemeenten met ruim 800.000 inwoners hun krachten om in balans een schaa sprong (Groene Groei) te realiseren. De ambitie is om de groei van wonen, werken, mobiliteit, energietransitie, verduurzaming en natuurversterking zo te realiseren dat we een balans vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen groene leefkwaliteit. Om dit te bereiken zijn de 18 gemeenten samen aan de slag met vijf opgaven;

- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw)
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt)
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed)
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie)

Daarbij werkt de GMR nauw samen met The Economic Board, de provincie, de regio Foodvalley en de waterschappen, het Rijk (verschillende departementen) en andere maatschappelijke partners. Gemeente Rheden participeerde in 2025 in alle GMR-opgaven. De financiële bijdrage van Rheden bedroeg in 2025 € 439.000.

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2024 JR	372	6.729	679	400	0
2025 JR *					

* De jaarrekening van de GMR is ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening nog niet gereed.

Van het positieve jaarrekeningresultaat 2024 van € 679.000 zal de GMR het corresponderende aandeel van Rheden van € 38.988 terugstorten.

Risico's

De regionale samenwerking in GMR-verband is nog jong en opereert in een dynamische maatschappelijke, bestuurlijke en economische context.

De opgaven zijn complex en concurreren met elkaar om schaarse ruimte. De urgentie van de opgaven (woningbouw, natuurversterking, drinkwaterreserves, energie-transitie, reductie van emissies zoals CO2 en Stikstof, mobiliteitsknelpunten, recreatiedruk, circulaire economie, ed.) neemt toe. Het Rijk oefent druk uit om te versnellen, maar de uitvoeringscapaciteit staat onder druk.

De uitkomsten van provinciale verkiezingen brengen onzekerheden met zich mee onder andere m.b.t. de politieke prioriteiten en aanpak van opgaven.

Ook is de economische context, met de naweeën van de Corona-pandemie, momenteel mede ten gevolge van geopolitieke onrust en sterke inflatoire effecten, een onzekere factor. Deze algemene risico's zijn nog onverkort van toepassing.

Circulus

Ontwikkelingen

Voorjaar 2025 heeft het college besloten per 1 januari 2026 aan te sluiten bij Circulus BV voor de huisvuilinzameling. Aanleiding hiervoor was het aflopen van het contract met afvalinzamelaar PreZero. Omdat PreZero stopt met de huisvuilinzameling, kon het contract niet worden verlengd. Na de besluitvorming is samen met Circulus BV de huisvuilinzameling in Rheden voorbereid.

Circulus BV is een overheidsgedomineerde inzamelorganisatie (OGI), waar de deelnemende gemeenten aandeelhouder zijn. Deelnemende gemeenten naast Rheden zijn Apeldoorn, Epe, Deventer, Voorst, Brummen, Zutphen, Lochem, Bronckhorst, Doesburg, Duiven, Westervoort, Rozendaal. Circulus BV verzorgt voor de 13 deelnemende gemeenten het beheer van afval- en grondstoffen en voor enkele daarnaast het beheer van de openbare ruimte. Bij Circulus BV werken - verspreid over zeven locaties - ongeveer 900 mensen, waarvan de helft in vaste dienst. De andere helft bestaat uit medewerkers die in het kader van sociale werkgelegenheid of sociale activering bij Circulus BV werken.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Met de deelneming in Circulus BV ontstaat een duurzame, efficiënte samenwerking voor de invulling van de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Met daarbij voor de gemeente invloed en zeggenschap, flexibiliteit, stabiele en voorspelbare kosten, sturing over de uitvoering van het afvalbeheer en een geschikte structuur voor een eventuele (toekomstige) verbreding van de te leveren diensten.

Gemeenschappelijke regeling Gelders Archief, Arnhem

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Het beheer van archiefbescheiden vindt plaats door de verschillende overheden zelf op grond van de Archiefwet 1995. De hoofdtaak van het Gelders Archief is het beheren van de overgebrachte archieven en collecties van de gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland. Het Gelders Archief draagt zorg voor het behoud van archieven van overheden en particulieren die voor blijvende bewaring in aanmerking komen. Dit is een wettelijke taak op basis van de Archiefwet 1995. Het Gelders Archief is tevens toezichthouder op het beheer van niet-overgebrachte archiefbescheiden en geeft vanuit haar inspectietaak aanbevelingen om het informatie- en archiefbeheer te verbeteren. Het Gelders Archief maakt archieven toegankelijker en ontwikkelt onderwijsprogramma's.

Zeggenschap

Het algemeen bestuur bestaat uit 6 leden. De burgemeester van Renkum vertegenwoordigt in het algemeen bestuur de gemeenten Renkum, Rozendaal en Rheden.

Programmadoelstelling

Het Gelders Archief draagt bij aan de programmadoelstellingen van het programma overhead, onderdeel de ondersteuning van het primaire proces.

Financiële informatie

Financieel overzicht				(x € 1.000)	
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2024 JR	1.394	19.223	* 603	279	0
2025 JR**	1.522	17.774	125	288	0

* Van het resultaat 2024 is een bedrag van bijna € 569K ingezet als bestemmingsreserve voor de Strategische agenda 2025-2028. Als netto-resultaat blijft dan nog 8K over.

** Op basis van de concept jaarrekening van het Gelders Archief.

Risico's

De deelneming aan het Gelders Archief is beperkt tot een lumpsumverdeling. De lumpsum bijdrage is gebaseerd op de werkelijk in te brengen dossiers gegenereerd vanuit de gemeentelijke organisatie. Voorheen was de lumpsumbijdrage gebaseerd op de oorspronkelijk ingebrachte dossiers in strekkende meters.

De Connectie

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De gemeente Rheden heeft in 2017 een groot deel van haar bedrijfsvoeringstaken ondergebracht in De Connectie. In de bedrijfsvoering organisatie De Connectie werken Arnhem, Renkum en Rheden samen op het gebied van bedrijfsvoeringstaken.

Zeggenschap

De gemeente Rheden wordt in het bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder bedrijfsvoering.

Programmadoelstelling

De Connectie draagt bij aan de doelen benoemd in paragraaf E. Bedrijfsvoering en Programma 3 Bestuur en organisatie.

De beleidsvoornemens

De Connectie komt voort uit een gezamenlijke noodzaak en behoefte van de gemeenten om de krachten te bundelen op het gebied van bedrijfsvoering. De doelen van deze samenwerking zijn geformuleerd als de 5 K's: Kwaliteit van de (digitale) dienstverlening minimaal op hetzelfde niveau te houden, Kosten reduceren (door leveren van meer kwaliteit en/of lagere kosten), Kwetsbaarheid verkleinen (door het bieden van continuïteit), Kansen te bieden aan medewerkers. Met de later toegevoegde K van klant wordt expliciet het belang van goede samenwerking met de gemeenten en andere afnemers en de klantgerichte dienstverlening binnen die samenwerking, benadrukt.

Ondanks dat de noodzaak zoals hierboven omschreven nog steeds bestaat, is de behoefte van de gemeenten veranderd door verschil in snelheid in het willen en (financieel) kunnen ontwikkelen op het gebied van informatie en innovatie. In 2024 is de intentie uitgesproken om de bedrijfsvoeringsorganisatie om te vormen tot een centrumregeling, waarbij de gemeente Arnhem zal fungeren als gastheer en de gemeenten Rheden en Renkum diensten afnemen als gast.

Het jaar 2025 heeft hiermee vooral in het teken gestaan van deze omvorming en het vormgeven van de hernieuwde samenwerking.

In 2025 zijn vervolgstappen gemaakt in de ontwikkeling naar outputsturing en – bekostiging, waarbij rekening is gehouden met toekomstige situatie. Het reeds gevalideerde kostprijsmodel is aangepast aan de nieuwe ontwikkeling naar een centrumregeling, waarbij is afgesproken dat de gastheer de 'overheadkosten' voor zijn rekening neemt. Als gevolg hiervan zal een nieuwe validatie van het kostprijsmodel plaatsvinden en daarom is afgesproken om in 2026 nog te werken via de lumpsum verrekening, waarbij de bijdrage voor de gemeente Rheden afneemt t.o.v. 2025.

Vooruitlopende op de omvorming is per 1 juli 2025 voor de medewerkers van management support en de bodes een vrijwillige overgang vanuit De Connectie naar de gemeenten mogelijk gemaakt. Hiermee werd de wens van de gemeente Rheden en Renkum ingewilligd om management support en bodediensten in eigen beheer te gaan uitvoeren.

De omvorming naar de nieuwe samenwerking was een bestuurlijke traject voor de vier partijen (drie gemeenten) dat een zorgvuldig proces en intensieve afstemming vroeg. Dit resulteerde in

collegebesluiten voor de zomer en raadsbesluiten in december 2025, waardoor de omvorming van De Connectie naar een centrumregeling met Arnhem per 1 januari 2026 een feit kon worden.

Financiële informatie

Jaar	Financieel overzicht			(x € 1.000)	
	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2024 JR	508	16.722	-1.155	9.814	0
2025 JR *					

* De jaarrekening van de Connectie is ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening nog niet gereed.

Risico's

Het traject voor uitwerking van de omvorming in de samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering, is in 2025 grotendeels afgerond. Dit traject vroeg aanzienlijke inzet vanuit de vier partijen, waarbij tegelijkertijd de continuïteit van de bedrijfsvoering een belangrijk uitgangspunt bij de omvorming was. Dit belangrijkste risico was een punt van aandacht voor zowel de bestuurlijke als de ambtelijke stuurgroep, waar nodig zijn maatregelen genomen. Door scherp op de risico's en vereisten voor besluitvorming te sturen en was er geen sprake van uitstel van het ingangsmoment, zijnde 1 januari 2026.

Voor de lijst met financiële risico's verwijzen we u graag naar de jaarstukken 2025 van De Connectie.

Euregio Rijn-Waal

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De Euregio werkt sinds 1958 aan de opbouw en versterking van grensoverschrijdende structuren. De Euregio is een openbaar lichaam naar buitenlands (Duits) recht en bestaat uit ca. 55 lidorganisaties. Tot de lidorganisaties behoren onder meer gemeenten, regionale overheden en kamers van koophandel uit de grensregio.

Zeggenschap

De Euregioraad bestaat uit 149 leden, die tenminste twee keer per jaar bijeenkomen. Rheden heeft drie vertegenwoordigers in de Euregioraad. De mate van zeggenschap is gering. Het dagelijks bestuur is in 2019 uitgebreid van zeven naar acht leden. Ter voorbereiding van de raadsbesluiten zijn er drie commissies ingesteld:

- Commissie voor Grensoverschrijdende Verstandhouding
- Commissie voor Economische Aangelegenheden
- Commissie voor Financiën en Projecten

Een specifieke financiële controlecommissie controleert de jaarrekening.

Programmadoelstelling

De deelname aan de Euregio Rijn-Waal levert voornamelijk een bijdrage aan de programmadoelstellingen van programma's Gebiedsontwikkeling, Economie en Welzijn.

Beleidsvoornemens

Gelet op de wijze waarop de Euregio Rijn/Waal het openbaar belang behartigt, is er voor de gemeente geen reden om het beleid te wijzigen.

Financiële informatie

Financieel overzicht				(x € 1.000)	
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2024 JR	2.577	39553	-37	11	0
2025 JR *					0

* De jaarrekening van de Euregio is ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening nog niet gereed.

Risico's

Het risico is beperkt tot de gemeentelijke bijdrage.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Den Haag

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat alsmede het door de statuten beperkte werktelein van de bank bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. De gemeente Rheden heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op aandelen die de gemeente bezit.

Door de gemeente Rheden zijn geen specifieke doelstellingen m.b.t. de participatie in de BNG (in 2014 en navolgende jaren) geformuleerd. De omvang van het stemrecht in de BNG biedt geen (potentiële) mogelijkheden om als individuele gemeente op beleidswijzigingen te sturen.

Zeggenschap

Wethouder Financiën vertegenwoordigt de gemeente Rheden in de aandeelhoudersvergadering. Het percentage aandelen van de gemeente Rheden is 0,336%. De zeggenschap is dus uiterst minimaal.

Programmadoelstelling

De BNG levert een bijdrage aan de programmadoelstellingen voor programma 3 Bestuur en Organisatie.

Beleidsvoornemens

Behoud van het aandelenbezit BNG, primair vanuit het oogpunt van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeenten om gezamenlijk de financiering van de publieke taak zo efficiënt mogelijk te organiseren. Expertise op dit vlak ligt bij de BNG. Daarnaast ontvangt de gemeente Rheden dividend uit het aandelenbezit.

Financiële informatie

Financieel overzicht				(x € 1.000)	
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2024 JR	4.777	123.164	294.000	0	404*
2025 JR	4.863	110.701	172.000	0	469*

* Bijdrage aan gemeente zijn ontvangen dividenden.

Risico's

In het gemeentelijke risicoprofiel zijn geen risico's opgenomen ten aanzien van het aandelenbezit BNG door de gemeente Rheden. Het theoretisch risico voor de gemeente Rheden ligt vervat in het moeten bijstellen van de hoogte van de waardering op de balans van de onderhavige aandelen. Gezien de omvang van het gerealiseerd rendement is herwaardering niet aan de orde. Daarnaast bestaat de kans dat de gemeente een lager dividend ontvangt dan in de begroting wordt voorzien. Periodiek wordt de verwachte omvang van de te verkrijgen dividenden herijkt, wat ertoe leidt dat het (potentieel) risico in de lopende exploitatie wordt opgevangen. Het dividend over 2024 van € 469K is in 2025 uitgekeerd.

Alliander N.V.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Netwerkbedrijf Alliander beheert regionale energienetwerken en levert netwerk gerelateerde diensten op het gebied van complexe energie-infrastructuren en de openbare ruimte.

Door de gemeente Rheden zijn geen specifieke doelstellingen m.b.t. de participatie in de Alliander geformuleerd; er is sprake van participatie op basis van een historisch gegroeide situatie. De omvang van het stemrecht in de Alliander biedt geen (potentiële) mogelijkheden om als individuele gemeente op beleidswijzigingen te sturen.

Zeggenschap

De gemeente heeft stemrecht via het platform Nuval namens de deelnemende gemeenten. Het percentage aandelen dat de gemeente Rheden heeft is 0,043%. Zeggenschap is uiterst minimaal.

Programmadoelstelling

Alliander levert een bijdrage aan de programmadoelstellingen voor programma 3 Bestuur en Organisatie.

Beleidsvoornemens

Het beleidsvoornemen is behoud van het aandelenbezit, primair vanuit het oogpunt van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeenten om invloed te houden op de wijze waarop Alliander haar diensten levert.

De gemeente Rheden ontvangt dividend uit het aandelenbezit. De huidige aandelen Alliander zijn voor € 184.560 op de balans gewaardeerd (verkrijgingswaarde).

Financiële informatie

Financieel overzicht				(x € 1.000)	
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2024 JR	6.038.000	6.918.000	976.000	0	23
2025 JR	6.203.000	7.510.000	289.100	0	41

*) Bijdrage aan gemeente zijn ontvangen dividenden.

De gemeente Rheden heeft in 1997 een eeuwig durende lening van € 1.948.532 aan Alliander verstrekt. Jaarlijks ontvangen we hierover rente ad € 194.853. Inmiddels is er in december 2023 een vaststellingsovereenkomst getekend tussen Alliander en de gemeenten Apeldoorn, Brummen en Rheden. In de vaststellingsovereenkomst is opgenomen dat de looptijd van de lening is bijgesteld naar 1 december 2029.

Risico's

In het gemeentelijke risicoprofiel zijn geen risico's opgenomen ten aanzien van het aandelenbezit Alliander door de gemeente Rheden. Het theoretisch risico voor de gemeente Rheden ligt vervat in het moeten bijstellen van de hoogte van de waardering (€ 184.560) op de balans van de onderhavige aandelen. Gezien de omvang van het gerealiseerd rendement is herwaardering niet aan de orde. Daarnaast bestaat de kans dat de gemeente een lager dividend ontvangt dan in de begroting wordt voorzien. Periodiek wordt de verwachte omvang van de te verkrijgen dividenden herijkt, wat ertoe leidt dat het (potentieel) risico in de lopende exploitatie wordt opgevangen.

Grondbeleid

De paragraaf grondbeleid geeft inzicht in het grondbeleid en de doelstellingen die worden nagestreefd. Tevens wordt in deze paragraaf de financiële positie van de grondexploitatie uiteengezet. Deze paragraaf kent de volgende indeling:

- Wettelijke eisen en informatievoorziening;
- Uitgangspunten grondbeleid;
- Financiële uitgangspunten grondexploitatie;
- Resultaten grondexploitatie;
- Ontwikkeling bufferreserve;
- Winstneming grondexploitatie;
- Risico's.

In de paragraaf grondbeleid wordt inzicht verschaft in de resultaatverwachting van de grondexploitaties zoals deze blijkt uit de jaarrekening 2025 in vergelijking met de prognoses volgens de overeenkomstige paragraaf in de begroting 2026. Momenteel heeft de gemeente Rheden één grondexploitatie, namelijk "IJssel District".

Wettelijke eisen en informatievoorziening

De verslagleggingsvoorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording: BBV) vragen om transparantie in het grondbeleid voor de raad. In eerste plaats vanwege de grote financiële belangen en risico's die inherent zijn aan de grondexploitatie. In de tweede plaats zal de relatie van de doelstellingen van het grondbeleid met de doelen in het programmaplan dienen te worden gelegd. In de financiële verordening gemeente Rheden zijn bepalingen opgenomen inzake het grondbeleid. De verordening voorziet in een vierjaarlijkse actualisatie van het grondbeleid in de vorm van een nota grondbeleid. In de raadsvergadering van april 2025 heeft de raad ingestemd met de beleidsnota grondbeleid 2025. In deze beleidsnota zijn de uitgangspunten voor begroting en realisatie van het grondbeleid en de grondexploitatie uitgewerkt.

Uitgangspunten grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is geen doel op zich, maar dient primair om andere beleidsdoelen te realiseren. Via het strategisch grondbeleid kan worden gestuurd op gewenste ontwikkelingen en kan regie worden behouden over nieuwe ontwikkelingen en zaken die niet door de markt worden opgepakt. De instrumenten van de Omgevingswet zijn hierbij een hulpmiddel. De Omgevingsvisie bepaalt primair waar grondbeleid zal worden ingezet om gewenste ontwikkelingen te initiëren. Ook bij het actualiseren van de omgevingsplannen worden keuzen mede bepaald door het te voeren grondbeleid.

In de nota grondbeleid 2025 staat dat wordt gekozen voor een situationeel grondbeleid: per situatie wordt gekeken welke rol de gemeente wil en kan aannemen. De volgende uitgangspunten vormen in de gemeente Rheden de basis voor het grondbeleid:

1. De omgevingsvisie geldt als input voor het grondbeleid.
2. Daar waar marktontwikkelingen aansluiten bij het gemeentelijk beleid is geen interventie in de vorm van een eventueel actief grondbeleid nodig.
3. Indien de markt maatschappelijk gewenste of noodzakelijke ontwikkelingen, waaronder de woningbouwversnelling, niet oppakt, dan bepaalt de gemeente per project welke rol en inzet van instrumenten het beste past. Hierbij spelen onder andere de volgende factoren een rol:
 - Hoe groot is het maatschappelijke belang?

- In hoeverre heeft de gemeente vanuit een faciliterende rol voldoende sturing om haar doelstellingen bij een project te bewerkstelligen. Hiertoe zal de gemeente, zeker bij grotere gebiedsontwikkelingen, onder andere (master)plannen opstellen waarin haar uitgangspunten staan verwoord.
 - Als een actievere rol wenselijk is, dan moet helder zijn wat de financiële consequenties en risico's, in hoeverre de gemeente bereid is deze risico's te nemen en kan zij (in relatie tot de financiële positie van de gemeente) deze risico's op zich nemen?
 - In hoeverre heeft de gemeente de capaciteit om een actieve rol op zich te nemen.
4. De keuze voor een faciliterende of actieve rol wordt, met in achtneming van de regels van de financiële verordening en ondersteund met bovengenoemde factoren aan de raad voorgelegd.
 5. Met een situationeel grondbeleid is het goed om, vanuit de beleidsdoelen, waaronder die over de woningbouwversnelling, bewust te zijn van de mogelijkheden van gronden in eigendom van de gemeente. Dit betekent dat, in relatie tot de te realiseren beleidsdoelen, goed moet worden gekeken naar gronden die worden verkocht en gronden waarvan bijvoorbeeld de pachtovereenkomst afloopt.

Financiële uitgangspunten

Financiële kaders

In de Nota Grondbeleid 2025 zijn de financiële uitgangspunten van de grondexploitatie opgenomen. Naast de uitgangspunten betreffende de raming van de inkomsten en uitgaven zijn hierbij tevens de financiële kaders in beeld gebracht.

Financiële uitgangspunten prognoses

Naast de bovengenoemde financiële kaders zijn in de beleidsnota grondbeleid Rheden 2025 de volgende financiële uitgangspunten opgenomen, die bepalend zijn voor de financiële prognoses in de begroting 2026 en meerjarenraming 2026-2029:

- Minimaal één keer per jaar wordt per complex een actualisatie opgesteld van de te verwachten inkomsten en uitgaven (exploitatie opzet). Hierbij worden voor de bepaling van de hoeveelheden en prijzen de uitgangspunten gehanteerd, zoals deze zijn vastgelegd in de beleidsnota grondbeleid;
- Overeenkomstig de beleidsnota grondbeleid en de algemeen aanvaarde grondslagen van resultaatbepaling worden de volgende uitgangspunten gekozen inzake de verantwoording van de toekomstige resultaten:
 - Voor de verliesgevende deelcomplexen wordt een voorziening gevormd ter hoogte van het verwachte verlies, op het moment dat het verlies zichtbaar wordt (voorzichtigheidsprincipe). De voorziening wordt gevormd op het moment dat een (deel)complex in exploitatie wordt genomen. Met het bestuurlijk vaststellen van het te realiseren plan wordt ook het financieel kader vastgesteld. Met dit uitgangspunt voor het in exploitatie nemen van een complex wordt een reëel beeld gegeven van het te verwachten exploitatieresultaat en de noodzakelijke hoogte van de voorziening voor verliesgevende complexen;
 - Voor de winstgevende deelcomplexen zijn nieuwe verslagleggingsvoorschriften vastgelegd in de notitie grondexploitatie 2016. Een nadere uitleg is opgenomen in een in 2018 gepubliceerde actualisatie van de notitie grondexploitatie. De methodiek van winstneming gebeurt volgens de Percentage of Completion methode (POC-methode). Met deze methode

wordt zowel rekening gehouden met het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel. Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Wanneer er echter voldoende zekerheid bestaat moet voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd en kosten zijn gemaakt tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hierbij mag wel rekening worden gehouden met risico's. De genomen winst wordt gestort in de Risicobuffer Grondexploitaties.

- Vanuit de grondexploitatie worden de kosten van het gemeentelijk personeel gedekt, waarbij de bijdrage vanuit de grondexploitatie aan het concern is gebaseerd op de omvang van de ontwikkelingen in de grondexploitatie. Uitgangspunt hierbij is dat alle personele kosten gedekt worden voor zover deze zijn toe te rekenen aan de grondexploitatie.

Resultaten

In dit onderdeel wordt inzicht verschaft in de resultaatverwachting van de grondexploitatie zoals deze blijkt uit de jaarrekening 2025 in vergelijking met de financiële situatie zoals vastgelegd in de laatste begroting. De belangrijkste verschillen worden hierbij nader verklaard.

Resultaatverwachting grondexploitatie

Voor de grondexploitaties wordt twee keer per jaar op basis van de uitgangspunten van de vastgestelde bestemmingsplannen een prognose gemaakt van de te verwachten resultaten. De frequente actualisatie van de exploitatieopzetten waarborgt een continu inzicht in de financiële positie van de grondexploitatie. In het onderstaande overzicht blijkt welke resultaten worden verwacht van de 'lopende' grondexploitaties, volgens de meest recente prognose. Deze resultaten zijn op basis van de eindwaarde. De eindwaarde is het saldo van kosten en opbrengsten op einddatum van de exploitatie, rekening houdend met alle rentekosten en -opbrengsten en kosten- en opbrengstenstijgingen gedurende de looptijd van het project. Het saldo contante waarde is het saldo eindwaarde uitgedrukt in de geldwaarde van vandaag (of een ander nader aan te geven datum).

Grondexploitatie	Resultaat begroting 2026 (eindwaarde)	Resultaat actualisatie 2026 / jaarrekening 2025 (eindwaarde)	Resultaatontwikkeling (eindwaarde)
IJssel District	- 3.198.000	- 3.444.000	- 246.000
Totaal	- 3.198.000	- 3.444.000	- 246.000

Algemene toelichting

Het totaal voor verliesgevende complexen neemt met € 246.000,- (eindwaarde) toe van € 3.198.000,- naar € 3.444.000,-. Er zijn geen winstgevende complexen. Onderstaand wordt kort ingegaan op de grondexploitatie IJsseldistrict.

IJsseldistrict

- De grondexploitatie IJssel District is in de maand juni 2023 vastgesteld.
- "Het eindresultaat conform de actualisatie 2026 (ten behoeve van de jaarrekening 2025) is gelijk aan - € 3.444.000,-.
- Voor dit project vindt een mutatie plaats op de verliesvoorziening van - € 246.000,- (nadelig).
- Belangrijkste reden van de mutatie is:
 - De werkelijke rente is hoger.

- Gezien de complexiteit van het project zijn de plankosten hoger gesteld.

Ontwikkeling reserve risicobuffer

De bufferreserve is in 2010 ingesteld en heeft per 1-1-2025 een positief saldo van € 273.207,-. Er is geen sprake van tussentijdse winstnemingen. Er hebben onttrekkingen plaatsgevonden ter hoogte van € 273.207,-. Het saldo van de risicobuffer is gelijk gebleven aan € 0,-.

Risicobuffer	
Saldo 1-1-2025	273.207
Dotaties 2025	0
Onttrekkingen 2025	273.207
Saldo per 31-12-2025	0

Toekomstige grondexploitaties

Zoals aangegeven heeft de gemeente momenteel één lopende grondexploitatie (IJssel District). De verwachting is dat voor de ontwikkeling van het voormalige terrein Hupkes te Dieren en ontwikkeling van het voormalige terrein Gerritsen (Velp) grondexploitaties worden opgesteld. Beide terreinen worden onder andere ingezet voor de opvang van "nieuwkomers".

In een eerdere raadinformatiebrief ("RIB Update financiële verantwoording") zijn de voortgang en de financiële consequenties van de ontwikkelingen toegelicht. In de brief staat aangegeven dat de gemeente een voorschot heeft gekregen voor de opvang van asielzoekers ter hoogte van € 9,98 miljoen. De ontwikkelingskosten (inclusief verwerving) zijn op basis van de eerste berekeningen gelijk aan € 9,98 miljoen. Het voorschot is daarmee kostendekkend. De komende tijd worden deze berekeningen verder uitgewerkt en worden de verschillende kosten- en opbrengstenposten per ontwikkeling in de een grondexploitatie samengebracht. De grondexploitaties worden ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

In de jaarrekening worden het voorschot en de waardering van de gronden apart genoemd. Een deel van het voorschot (€ 5,6 miljoen) is in 2025 als bijdrage derden in mindering gebracht op de aanschafwaarde van de twee percelen van circa € 8 miljoen. De gesaldeerde waarde van de gronden (€ 2,4 miljoen) maken deel uit van de totale waarden van de gronden en terreinen zoals in de tabel materiële vaste activa opgenomen is. Het overgebleven saldo van het voorschot staat in de toelichting op de afzonderlijke passivaposten onder vlottende passiva in de tabel verloopoverzicht vooruit ontvangen rijksbijdragen.

Winstneming

De verwachte resultaten zijn in zijn geheel en per complex uiteengezet. Dit op basis van de algemeen aanvaarde grondslagen van resultaatbepaling. Voor alle verliesgevende deelcomplexen die in exploitatie zijn genomen zijn voorzieningen gevormd. Momenteel hebben we geen winstgevende complexen en is er zodoende geen sprake van tussentijdse winstneming.

Risico's

Exploitatie van bouwgrond gaat per definitie gepaard met risico's. De volgende risico's kunnen worden genoemd:

- nationale en regionale marktomstandigheden betreffende woningbouw en bedrijventerreinen;

- (verwachte) overheidsmaatregelen (zoals milieuvorschriften, ruimtelijke ordening, subsidiemogelijkheden);
- prijsontwikkeling in onder andere de bouwsector;
- procedures die moeten worden doorlopen en de resulterende (mogelijk lange) doorlooptijd;
- claimgevoeligheid (onder andere planschade);
- algemene economische ontwikkeling;
- invloed van provincie en rijksoverheid op gewenste woningbouwprogramma's en uitgifte van bedrijventerreinen.

Binnen bepaalde marges zijn de risico's beheersbaar. Inherent aan een bouwgrondexploitatie is altijd het meerjarig karakter. Om dit proces goed te kunnen beheersen is het noodzakelijk voortdurend inzicht te hebben in de ontwikkeling van baten en lasten en daarop te sturen indien nodig. Dit kan bijvoorbeeld door plannen aan te passen of investeringen later uit te voeren (waardoor minder rentelasten).

Op grond van een analyse van de risico's zijn de volgende verhoogde risico's voor het IJssel District te benoemen.

- Hogere kosten bouw- en woonrijp maken
- Hogere plankosten
- Hoger rentepercentage
- Vertraging als gevolg van bijvoorbeeld marktomstandigheden, netcongestie of de stikstofproblematiek.

Voor het IJssel District is het risico bepaald op € 402.500,- (effect op het weerstandsvermogen).

VPB plicht

Tenslotte is per 1 januari 2016 de VPB plicht voor overheidsbedrijven ingevoerd. Dit houdt in dat concurrerende en/of op winst gerichte ondernemingsactiviteiten van overheden vanaf 1 januari 2016 voortaan belastingplichtig kunnen zijn. Hieronder vallen ook de grondexploitaties. In de loop van 2020 is er getoetst of het totaal van de grondexploitaties van de gemeente Rheden als een (winstgevende) onderneming kan worden gezien. Voorlopig is er alleen sprake van te compenseren verliezen.

Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)

Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo) 2025

De Wet open overheid (Woo), die op 1 mei 2022 in werking is getreden, heeft als doel de transparantie en toegankelijkheid van overheidsinformatie te vergroten. Dit gebeurt zowel via actieve als passieve openbaarmaking. Daarnaast verplicht de Woo bestuursorganen om hun informatiehuishouding op orde te brengen.

De Woo stelt dat bestuursorganen, waaronder de gemeenteraad, in de jaarlijkse begroting en verantwoording expliciet aandacht moeten besteden aan de beleidsvoornemens en de uitvoering van de Woo. Deze verplichting is vastgelegd in artikel 3.5 van de Woo en artikel 28 van de Financiële verordening van de gemeente Rheden 2024, en sluit aan bij de kaders van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen toegelicht welke activiteiten de gemeente Rheden in 2025 heeft uitgevoerd op het gebied van actieve en passieve openbaarmaking en de versterking van de informatiehuishouding.

Actieve openbaarmaking

Actieve openbaarmaking is een belangrijk element van de Woo. Bestuursorganen zijn verplicht om bepaalde categorieën informatie uit eigen beweging actief openbaar te maken. Per 1 november 2024 moesten de eerste vijf informatiecategorieën verplicht actief openbaar gemaakt worden (de eerste tranche).

De gemeente Rheden heeft aan deze verplichting voldaan. Dit betreft:

1. Wetten en algemeen verbindende voorschriften (art. 3.3, eerste lid, onderdeel a);
2. Overige besluiten van algemene strekking (art. 3.3, eerste lid, onderdeel b);
3. Organisatie en werkwijze (art. 3.3, eerste lid, onderdeel d);
4. Bereikbaarheidsgegevens (art. 3.3, eerste lid, onderdeel e);
5. Vergaderstukken Staten-Generaal (art. 3.3, tweede lid, onderdeel b).

Hoewel de tweede tranche van verplichtingen nog niet officieel is aangekondigd, wordt verwacht dat hierover vanaf september 2027 meer duidelijkheid komt.

Passieve openbaarmaking

Passieve openbaarmaking, ook wel bekend als openbaarmaking op verzoek zoals beschreven in hoofdstuk 4 van de Wet open overheid (Woo), betreft het openbaar maken van documenten op verzoek van eenieder.

De Woo gaat ook over de houding, het gedrag en de cultuur binnen onze organisatie. Het gaat erom dat onze organisatie transparantie en openheid omarmt als fundamentele waarden. Dit houdt in dat medewerkers en leidinggevenden zich bewust moeten zijn van het belang van transparantie en openheid in hun werk en besluitvormingsprocessen. Het vereist een cultuur waarin informatie actief wordt gedeeld, toegankelijk is en begrijpelijk wordt gemaakt voor het publiek. In 2026 worden verschillende sessies en trainingen georganiseerd om bewustwording meer onder de aandacht te brengen.

Informatiehuishouding

Informatie moet vindbaar en uitwisselbaar zijn, eenvoudig toegankelijk, goed gearchiveerd en duurzaam beschikbaar. Tegelijkertijd is het van belang dat persoonsgegevens goed worden beschermd en dat er adequate beveiligingsmaatregelen zijn om ongeautoriseerde toegang te voorkomen. Daarnaast is het noodzakelijk om informatie te voorzien van juiste metadata en documentatie, zodat deze zowel intern als extern begrijpelijk en bruikbaar is. Ook op het gebied van de informatiehuishouding zijn in 2025 belangrijke stappen gezet.

Om dit te ondersteunen is in 2024 begonnen met de introductie van de softwaretool Datamask, die helpt bij het anonimiseren van documenten. De implementatie hiervan is nog in volle gang en wordt naar verwachting in 2025 afgerond. Echter is halverwege 2025 geconcludeerd dat Datamask niet voldoet en wordt in 2026 een nieuwe tool geïmplementeerd die wel geschikt is.

Tot slot is er een start gemaakt met de voorbereiding van een bewustwordingscampagne om medewerkers vertrouwd te maken met de Woo. Het principe 'Alles openbaar, tenzij' vormt hierin het uitgangspunt. De campagne bevindt zich nog in de voorbereidende fase, maar zal in maart/april 2026 worden uitgerold om zo het bewustzijn en de kennis binnen de organisatie verder te vergroten.

Taakvelden - Beleidsindicatoren

Pr.	Beleidsindicatoren (verplicht):	Waarde	Jaar
	Taakveld 0. Bestuur en ondersteuning		
3	1. Formatie (fte per 1.000 inwoners)	9,07	2025
3	2. Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	8,85	2025
3	3. Apparaatskosten (kosten per inwoner in €)	1.914	2025
3	4. Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	23,36%	2025
3	5. Overhead (% van totale lasten)	13,58%	2025
	Taakveld 1. Veiligheid		
3	6. Verwijzingen Halt (aantal per 1.000 jongeren)	9	2025
3	8. Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	1,9	2025
3	9. Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	3,3	2025
3	10. Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)	1,3	2025
3	11. Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)(aantal per 1.000 inwoners)	4,9	2025
	Taakveld 3. Economie		
2	14. Functiemenging (%)	47,0%	2024
2	16. Vestiging van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	175,1	2024
	Taakveld 4. Onderwijs		
1	17. Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	2,8	2024
1	18. Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	52	2024
1	19. Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	3,0%	2024
	Taakveld 5. Sport, cultuur en recreatie		
1	20. Niet sporters (%)	42,3%	2024
	Taakveld 6. Sociaal domein		
1	21. Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar)	726,4	2024
2	22. Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	1%	2023
1	23. Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar)	6%	2024
1	24. Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van der beroepsbevolking)	70,8%	2024
1	26. Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	2%	2024
1	27. Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners)	276,4	2025
1	28. Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar)	219,3	2024
1	29. Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	14,8%	2024
1	30. Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	1,2%	2024
1	31. Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	0,3%	2024
1	32. Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 10.000 inwoners)	830	2025
	Taakveld 7. Volksgezondheid en milieu		
2	33. Omvang huishoudelijk afval (kg per inwoner)	154	2024
2	34. Hernieuwbare elektriciteit (%)	19,3%	2022
	Taakveld 8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		
2	35. Gemiddelde WOZ-waarde (in € 1.000)	377	2025
2	36. Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	2,3	2024
1	37. Demografische druk (%)	84,4%	2025
3	38. Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in €)	985	2025
3	39. Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in €)	1032	2025

Jaarrekening

Baten en lasten en toelichting

In dit onderdeel wordt er ingegaan op het overzicht baten en lasten, de post onvoorzien, incidentele baten en lasten en de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

Overzicht baten en lasten

Dit onderdeel van de jaarrekening geeft inzicht in het resultaat van de programma's voor de primitieve begroting, de actuele begroting en de realisatie 2025. Daarbij wordt een uitsplitsing gemaakt tussen het saldo van baten en lasten en het saldo van toevoegingen (=lasten) en onttrekkingen (=baten) in de reserves.

De jaarstukken zijn integraal opgesteld en bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Om onnodige dubbelingen in tekst te voorkomen wordt voor een nadere toelichting op de afwijking van baten en lasten verwezen naar de programma's. Ieder programma wordt afgesloten met een financiële tabel waarin per taakveld de baten en lasten worden weergegeven en tevens (voor het gehele programma) de mutaties op de reserves worden vermeld. Deze tabel wordt gevolgd door een tabel met de afwijkingen van dat programma ten opzichte van de vastgestelde begroting en een nadere inhoudelijke toelichting op de grootste afwijkingen. De betreffende toelichtingen op de afwijkingen worden als zodanig tevens als onderdeel van de jaarrekening beschouwd.

De verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen Wmo is geen gemeentelijke verantwoordelijkheid en valt derhalve niet onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

In onderstaande tabel is de feitelijke realisatie van de lasten, de baten en het saldo opgenomen.

Overzicht baten en lasten			(Bedragen x € 1.000)	
	2025	2025	2025	2025
Programma	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Werkelijk	Afwijking
Lasten				
1. Samenleving	95.918	101.871	99.706	2.166
2. Leefomgeving	30.450	31.640	33.156	-1.516
3. Bestuur en organisatie	49.052	47.633	57.737	-10.103
subtotaal lasten programma's	175.420	181.145	190.599	-9.454
<u>Toevoegingen aan reserves</u>				
1. Samenleving	392	392	392	0
2. Leefomgeving	810	810	807	3
3. Bestuur en organisatie	871	2.061	5.523	-3.462
subtotaal toevoegingen	2.073	3.263	6.722	-3.459
Baten				
1. Samenleving	24.068	24.550	27.521	2.971
2. Leefomgeving	17.775	17.730	17.391	-340
3. Bestuur en organisatie	135.062	139.785	150.283	10.498
subtotaal baten programma's	176.906	182.065	195.195	13.130
<u>Onttrekkingen aan reserves</u>				
1. Samenleving	36	15	0	-15
2. Leefomgeving	683	521	918	397
3. Bestuur en organisatie	3	2.487	6.794	4.307
subtotaal onttrekkingen	722	3.023	7.712	4.688
Saldo baten en lasten	1.486	920	4.597	3.676
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	-1.351	-240	990	1.230
Totaal saldo	135	681	5.587	4.905

In deze tabel zijn de baten, onttrekkingen, lasten en toevoegingen afzonderlijk inzichtelijk gemaakt.

Overzicht baten en lasten (Bedragen x € 1.000)	2025 realisatie	2025 realisatie	2025
Programma	Baten	Lasten	Saldo
1. Samenleving	27.521	100.098	-72.576
2. Leefomgeving	18.308	33.963	-15.655
3. Bestuur en organisatie	157.077	63.259	93.818
Totaal	202.907	197.320	5.587

Aanwending bedrag voor onvoorzien

Bij de Primitieve Begroting 2025 is er een bedrag van € 45.000 opgenomen voor onvoorzien. Deze post is in 2025 niet besteed.

Incidentele baten en lasten

Het onderstaand overzicht betreft de incidentele baten en lasten in de jaarrekening 2025, niet zijnde incidentele afwijkingen op structurele budgetten.

Taakveld / Omschrijving	Lasten	Baten
Programma 1. Samenleving		
0.10 Mutaties reserves	392.000	0
6.1 Transitiekosten	361.858	
Totaal	753.858	0
Programma 2. Leefomgeving		
0.10 Mutaties reserves	7.227	396.563
8.1 Omgevingswet	424.120	
8.2 Mutaties grondexploitatie	823.753	410.057
Totaal	1.255.100	806.620
Programma 3. Organisatie en bestuur		
0.10 Mutaties reserves	5.522.508	6.794.038
0.1 Storting voorziening	1.846.348	
0.4 Versterken Financiële Functie	96.331	
0.7 Opschalingskorting		-1.556.000
Totaal	7.465.187	5.238.038
Totaal-Generaal	9.474.146	6.044.658

Programma 1

0.10 Mutaties reserves

Wat: In onderstaande tabel staat een specificatie van de incidentele reserve-mutaties in programma 1. In de toelichting op de balans staat een tekstuele toelichting op de mutaties.

Taakveld / Omschrijving	Lasten	Baten
Programma 1. Samenleving		
Reserve Hervormingsagenda jeugdstelsel	392.000	
Overige <50.000		
Totaal:	392.000	0

Aard: Reserve-mutatie, dus in beginsel incidenteel.

6.1 Transitiekosten

Wat: Met de vaststelling van het Koersdocument Samen leven in Rheden is de transformatie gestart met o.a. de uitvoering van de strategische agenda en ook de uitvoering met onze sociale partners om anders te denken en anders te doen. Dit proces is ambtelijk voorbereid om vanaf 2026 e.v. uit te kunnen voeren. Hierdoor kunnen de uitgaven pas gedaan worden vanaf 2026.

Aard: Transitie, dus incidenteel.

Programma 2

0.10 Mutaties reserves

Wat: In onderstaande tabel staat een specificatie van de incidentele reserve-mutaties in programma 2. In de toelichting op de balans staat een tekstuele toelichting op de mutaties.

Taakveld / Omschrijving	Lasten	Baten
Programma 2. Leefomgeving		
Reserve Risicobuffer GREX		273.206
Reserve Bos- en Natuurgebieden		123.357
Reserve Afvalverwerking	7.227	
Overige <50.000		
Totaal:	7.227	396.563

Aard: Reserve-mutatie, dus in beginsel incidenteel.

8.1 Omgevingswet

Wat: Voor de implementatie van de omgevingswet is extra budget (586k) beschikbaar gesteld om de omgevingswet in de organisatie door te voeren. Dit bedrag is inclusief de benodigde inzet van een handavingsjurist. Hiervan is 425k daadwerkelijk uitgegeven. De onderschrijving komt voort uit het feit dat op voorhand de benodigde inzet last in te schatten viel, maar voor 2025 dus lager is uitgevallen dan verwacht.

Aard; implementatie, eenmalig.

8.2 Mutaties grondexploitatie

Wat: In 2025 was bij actualisatie van de grondexploitatie IJssel District het berekende resultaat gelijk aan € 3.198.000 (negatief). Begin 2026 is de grondexploitatie opnieuw geactualiseerd ten behoeve van de jaarrekening 2025. Hierbij kwam het resultaat op € 3.444.000 (negatief). De verliesvoorziening is daarmee met € 246.000 verhoogd naar € 3.444.000.

Aard: Grondexploitatie, dus in beginsel incidenteel.

Programma 3

0.10 Mutaties reserves

Wat: In onderstaande tabel staat een specificatie van de incidentele reserve-mutaties in programma 3. In de toelichting op de balans staat een tekstuele toelichting op de mutaties.

Taakveld / Omschrijving	Lasten	Baten
Programma 3. Bestuur en organisatie		
Algemene Reserve	4.664.410	967.584
Risico reserve		3.293.210
Reserve Nieuwbouw Gemeentehuis	689.750	1.519.244
Reserve Actualisatie functiewaarderingsstelsel		1.014.000
Reserve Bovenwettelijk verlof	168.348	
Overige <50.000		
Totaal:	5.522.508	6.794.038

Aard: Reserve-mutatie, dus in beginsel incidenteel.

0.1 Storting voorziening

Wat: Momenteel zijn de pensioenen van wethouders ondergebracht in de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa). Bij de behandeling van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) heeft de Eerste Kamer de regering verzocht de pensioenen van politici op dezelfde wijze te regelen als voor de rest van Nederland. Dit heeft geleid tot het besluit deze pensioenen per 1 januari 2028 over te dragen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Om de overstap naar het ABP mogelijk te maken worden opgebouwde pensioenaanspraken overgeheveld naar het ABP. Dit vraagt een noodzakelijke incidentele ophoging met 1.846K van de betreffende pensioenvoorziening op basis van actuariële waardeberekeningen.

Aard: Eenmalig.

0.4 Versterken Financiële Functie

Wat: We kiezen er voor om de verschillende projecten binnen het programma Versterken Financiële Functie zoveel mogelijk met eigen mensen te realiseren. Dat is goedkoper en zorgt voor een betere borging in de organisatie. Daar waar dat nodig is zoeken we naar specialisten die ons op specifieke onderwerpen kunnen bijstaan. In 2025 hebben we opdrachten uitgezet voor ondersteuning bij de projecten Vernieuwd Rekeningschema en Activa op Orde, voor een eerste analyse op onze overheadsystematiek en voor een correcte Btw labeling.

Aard: Eenmalig.

0.7 Opschalingskorting

Wat: In de meicirculaire gemeentefonds 2024 is vermeld dat vanaf 2026 de oploop van de opschalingskorting definitief wordt geschrapt. De VNG heeft hiervoor een sterke lobby gevoerd richting het Kabinet. Daardoor krijgen gemeenten € 656 miljoen extra. Dit betekent voor Rheden een incidentele korting in 2025 van 1.556K.

Aard: Eenmalig.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen	Toevoegingen	Onttrekkingen
P2 Reserve SBO Wegen	800.000	521.000
Totaal	800.000	521.000

Reserve SBO Wegen

Wat: De bestemmingsreserve SBO Wegen is onder andere erop gericht om de toekomstige stijgende kapitaallasten Openbare Ruimte te egaliseren. Vanaf 2023 worden alle overschotten in de exploitatiebegroting Openbare Ruimte gestort in deze bestemmingsreserve.

Aard: Bestedingsfunctie

Wet normering topinkomens (WNT)

Sinds 2013 geldt de verplichting om inzage te geven in de bezoldiging van topfunctionarissen. Binnen de definitie van de wet worden bij gemeenten zowel de gemeentesecretaris als griffier als topfunctionaris aangemerkt. Onderstaand wordt conform de in de wet gespecificeerde uiteenzetting de bezoldiging getoond.

Gegevens 2025			
bedragen x € 1	C.Knipping	B.Drewes	
Functiegegevens	Griffier	Gemeente-secretaris	
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	
Dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	109.160	141.692	
Beloningen betaalbaar op termijn	15.976	21.945	
Subtotaal	125.136	163.637	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	246.000	246.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Bezoldiging	125.136	163.637	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2024			
bedragen x € 1	C.Knipping	B.Drewes	
Functiegegevens	Griffier	Gemeente-secretaris	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	
Dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	101.552	131.972	

Beloningen betaalbaar op termijn	15.543	21.058
Subtotaal	117.095	153.030
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
Bezoldiging	117.095	153.030

Balans en toelichting

In dit onderdeel wordt er ingegaan op de balans, de grondslagen en de toelichting bij de balans.

Activa

ACTIVA		
Omschrijving	31-12-2025	31-12-2024
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	560.006	566.251
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling van activa	480.006	466.251
- Eigendom in activa van derden	80.000	100.000
Materiële vaste activa	156.550.803	162.693.944
- Investerings met een economisch nut	74.472.148	80.784.614
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	36.876.375	50.870.860
- Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	45.202.280	31.038.470
Financiële vaste activa	5.272.933	5.171.701
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	608.767	608.767
- Leningen aan deelnemingen	2.207.240	2.207.240
- Overige langlopende leningen	2.456.926	2.355.694
Totaal vaste activa	162.383.742	168.431.896
Vlottende activa		
Voorraden	-3.486.194	-2.915.189
- Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie)	-3.486.194	-2.915.189
Uitzettingen < 1 jaar	26.331.393	22.671.010
- Vorderingen op openbare lichamen	691.051	5.034.429
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	21.697.793	9.287.223
- RC-verhoudingen met niet-financiële instellingen	15.396	11.799
- Overige vorderingen	3.927.153	8.337.559
Liquide middelen	10.094.602	11.351.302
- Kassaldi	18.391	17.321
- Banksaldi	10.076.211	11.333.981
Overlopende activa	10.733.531	15.622.431
- Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	10.733.531	15.622.431
Totaal vlottende activa	43.673.332	46.729.554
TOTAAL ACTIVA	206.057.074	215.161.450
Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 bestaat	0	0

Passiva

PASSIVA		
Omschrijving	31-12-2025	31-12-2024
Vaste passiva		
Eigen vermogen	33.798.162	29.201.386
- Algemene reserve	20.923.959	14.433.368
- Bestemmingsreserve	7.287.560	7.667.043
- Gerealiseerde resultaat	5.586.643	7.100.975
Voorzieningen	11.337.131	8.848.965
Vaste schulden > 1 jaar	114.358.259	115.858.259
- Onderhandse leningen aan binnenlandse banken en overige financiële instellingen	114.000.000	115.500.000
- Waarborgsommen	358.259	358.259
Totaal vaste passiva	159.493.552	153.908.610
Vlottende passiva		
Vlottende schulden < 1 jaar	26.700.740	33.369.852
- Overige schulden	17.064.143	22.479.352
- Overige kasgeldleningen	0	0
- Bank en giroaldi	9.636.597	10.890.500
Overlopende passiva	19.862.782	27.882.988
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	0	0
- Het Rijk	12.601.303	23.726.185
- Overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Voorruitontvangen subsidies	7.261.478	4.156.803
Totaal vlottende passiva	46.563.522	61.252.840
TOTAAL PASSIVA	206.057.074	215.161.450
Garantstellingen	445.308	483.308
Gewaarborgde leningen	221.938.000	221.900.000

Toelichting op de balans

De gehanteerde uitgangspunten bij het opstellen van de jaarrekening hebben achtereenvolgens betrekking op:

Toepassing besluit begroting en verantwoording

De jaarrekening 2025 is opgesteld met inachtneming van het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' van 17 januari 2003, inclusief de daarop reeds besloten wijzigingen.

Waarderingsgrondslagen en resultaatbepaling algemeen

In de financiële verordening gemeente Rheden (verordening ex artikel 212 VAN de Gemeentewet) zijn enkele artikelen opgenomen met betrekking tot waardering en resultaatbepaling. De bepalingen uit de financiële verordening zijn opgenomen in onderstaande grondslagen.

Algemeen geldt dat bij waardering tegen verkrijgingsprijs, deze gedefinieerd als zijnde de inkoopprijs en de bijkomende kosten. Bij waardering tegen vervaardigingsprijs wordt dit gedefinieerd als zijnde de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak van de vervaardiging worden opgenomen.

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Eigen bijdrage op grond van de WMO.

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Waarderingsgrondslagen vaste activa

Immateriële vaste activa

Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief worden onder de immateriële vaste activa verantwoord. Kosten voor afsluiten van geldleningen worden door de gemeente Rheden niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie gebracht.

De voorbereidingskosten voor een bepaald actief worden beschouwd als onderdeel van de verkrijgingsprijs van materiële activa. De afschrijvingstermijn van het geactiveerde materiële actief is geldend voor het totale bedrag.

M.i.v. 2017 moeten de bijdragen aan activa in eigendom van derden ook worden verantwoord onder de immateriële vaste activa. (Was financiële vaste activa).

Door de wijziging van de BBV zijn bepaalde investeringen in de activa van derden geherclassificeerd van financiële vaste activa naar immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

Dit betreffen investeringen met een meerjarig economisch nut, meerjarig economisch nut waarvoor heffing wordt geheven en een meerjarig maatschappelijk nut. Sinds 2017 worden ook de niet in exploitatie genomen bouwgronden verantwoord onder de materiële vaste activa. Deze werden voorheen verantwoord onder de voorraden.

Activa met een meerjarig economisch nut en activa met een meerjarig economisch nut waarvoor heffing wordt geheven zijn opgenomen tegen de boekwaarde. De boekwaarde betreft de verkrijgingsprijs of historische kost- prijs verminderd met de reeds vervallen afschrijvingstermijnen. De verkrijgingsprijs of historische kostprijs wordt bruto geactiveerd. Dit betekent dat onttrekkingen uit bestemmingsreserves geen deel uitmaken van de verkrijgingsprijs of historische kostprijs, maar over de gehele looptijd (lineair) worden gecorrigeerd op de berekende afschrijvingslasten. Deze activa komen niet in aanmerking voor extra afschrijving.

Investeringen met een economisch nut hebben betrekking op:

- De gemeentelijke organisatie: gebouwen waarin gemeentelijke activiteiten zijn ondergebracht;

- Inventaris, apparatuur, installaties, machines en vervoersmiddelen;
- Objecten die door de gemeente geëxploiteerd worden: woningen, gebouwen, terreinen, riolering e.d.

Activa met een meerjarig maatschappelijk nut in de openbare ruimte moeten m.i.v. 2018 worden geactiveerd. Bijdragen van derden worden hierop in mindering worden gebracht. Bestemmingsreserves mogen alleen nog worden ingezet ter dekking van de afschrijvingslasten. Investerings met een maatschappelijk nut hebben betrekking op: aanleg en onderhoud van (inrichting van) wegen, watergangen, civiele kunstwerken, (inrichting van) groen, kunstwerken en speelplaatsen.

Afschrijving

Afschrijving van materiële vaste activa geschiedt in beginsel volgens de lineaire methode. Het startmoment van afschrijvingen is in principe het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. Afwijking hiervan is slechts mogelijk bij raadsbesluit, indien hier gegronde redenen voor zijn.

Afschrijvingstermijnen

Hiervoor verwijzen we naar de Financiële verordening gemeente Rheden 2024 (artikel 15) en naar de vigerende Nota IWAA (Investeren waarden afschrijven activa).

Financiële vaste activa

Onder financiële vaste activa vallen kapitaalverstrekkingen en verstrekte leningen. Waardering geschiedt tegen nominale waarde en afschrijving vindt alleen plaats indien sprake is van duurzame waardevermindering.

Waarderingsgrondslagen vlottende activa

Voorraden

De voorraden grond in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. De ontvangen verkoopopbrengsten worden in mindering gebracht op de boekwaarde. Bij een verliesgevend plan wordt voor het gecalculeerde verlies een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt in mindering gebracht op de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie (onderhanden werk). Winst op grondexploitatie wordt genomen naar rato van de voortgang volgens de percentage of completion methode.

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op nominale waarde. De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van maart 2026 en de daarbij behorende inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek, maar minimaal jaarlijks, wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid. De voorziening wordt bepaald op basis van een statische en dynamische beoordeling van de debiteuren algemeen en debiteuren belastingen.

Overige vlottende activa

De overige vlottende activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs.

Waarderingsgrondslagen vaste passiva

Reserves

Reserves worden gevormd conform de door de raad genomen besluiten. Dit geldt eveneens voor de toevoegingen en onttrekkingen. Belangrijke afwijkingen zijn vermeld in de toelichting op de balans. Bestemmingsreserves zijn de voor een specifiek doel afgezonderde bestanddelen van het eigen vermogen. De reserves worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
2. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
3. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
4. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Met uitzondering van de Voorziening pensioen bestuur, deze is gewaardeerd tegen contante waarde. Bij de berekening zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De rekenrente bedraagt 2,954%
2. Bij de berekening is uitgegaan van het aantal wethouders waarvan per 1 januari 2028 de pensioenen overgaan naar het ABP. Voor gemeente Rheden gaat het hierbij om 19 wethouders.
3. Het ABP heeft een wettelijke verplichting om een hogere dekkingsgraad aan te houden. De meest actuele inschatting van de dekkingsgraad is 122,2% per februari 2026.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Langlopende schulden

De langlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen vlottende passiva

De waardering van de vlottende passiva gebeurt op nominale waarde. Met ingang van 2008 worden ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen voor uitkering met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten in volgende begrotingsjaren, afzonderlijk verantwoord onder de overlopende passiva.

Grondslagen resultaatbepaling

Deze grondslagen zijn grotendeels ontleend aan de waarderingsgrondslagen. Voor het overige geldt dat de lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Alle lasten en baten, die betrekking hebben op het boekjaar en tijdens het opstellen van de jaarrekening bekend zijn worden in het betreffende verslagjaar verwerkt. Daarbij geldt dat verliezen worden verantwoord op het moment dat ze voorzienbaar zijn en winsten eerst worden verantwoord nadat ze gerealiseerd zijn.

Alle lasten en baten zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Kosten toerekening

De extra comptabele toerekening van de overhead vindt plaats op basis van voorcalculatorisch tarief. Dit gebeurt deels via tijd- schrijven van het ambtelijk apparaat en deels via andere verdeelsleutels.

Toelichting op de afzonderlijke activaposten

In dit onderdeel wordt er ingegaan op de immateriële vaste activa, de materiële vaste activa, de financiële vaste activa en de vlottende activa.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	
Aanschafwaarde 31-12-2024	1.061.300
Cumulatieve afschrijving t/m 2024	-495.049
Boekwaarde per 31-12-2024	566.251
Investerings	25.232
Desinvesteringen	0
Bijdragen van derden	0
Afschrijvingen	-31.477
Aanschafwaarde 31-12-2025	1.086.532
Cumulatieve afschrijvingen t/m 2025	-526.526
Boekwaarde 31-12-2025	560.006

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa		
Post	2025	2024
In erfpacht uitgegeven gronden	690.060	690.060
Overige investeringen met een economisch nut		
Gronden en terreinen	7.724.390	10.473.535
Woonruimten	10.359	11.156
Bedrijfsgebouwen	64.786.602	61.889.201
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	0	2.635.031
Vervoermiddelen	26.124	115.449
Machines, apparaten en installaties	221.694	1.065.921
Overige materiële vaste activa	1.012.918	3.904.261
	73.782.088	80.094.554
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven		
Riolering, begraafplaatsen en huisvuil	36.876.375	50.870.860
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut		
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	45.185.670	30.793.978

Overige materiële vaste activa	16.610	244.491
	45.202.280	31.038.469
Totaal materiële vaste activa	156.550.803	162.693.944

Het verloop van de materiële vaste activa

Verloop materiële vaste activa	
Boekwaarde per 1-1-2025	162.693.944
Investeringsen	7.966.879
Desinvesteringen	-2.057.036
Bijdrage van derden	-7.349.644
Afschrijvingen	-4.703.340
Boekwaarde 31-12-2025	156.550.803

Soort vaste activa	Verloopoverzicht materiële vaste activa					(bedragen x € 1.000)	
	BW 1-1-25	Reclas-sifica-tie	Inves-tering-en	Desin-veste-ringen	Af-schrij-vingen	Bijdra-gen van derden	BW 31-12-25
Grond en terreinen	11.164	705	2.146	-	-	-5.600	8.415
Woonruimten	11	-	-	-	-1	-	10
Bedrijfsgebouwen	61.889	5.288	1.292	-1.926	-1.676	-80	64.787
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.635	-2.635	-	-	-	-	0
Vervoermiddelen	115	-49	-	-	-40	-	26
Machines, apparaten en installaties	1.066	-793	-	-	-52	-	221
Overige materiële vaste activa	3.904	-2.983	478	-131	-255	-	1.013
Economische nut waarvoor heffing	50.871	-13.255	129	-	-868	-	36.877
Investeringsen met maatsch. nut	31.039	13.722	3.921	-	-1.811	-1.669	45.202
Totalen	162.694	-	7.966	-2.057	-4.703	-7.349	156.551

De belangrijkste investeringen (> € 150.000) in 2025 betreffen:

Belangrijkste investeringen (bedragen x € 1.000)	Investeringsen	Bijdragen van derden c.q. desinvestering	Totaal
Gemeentehuis eenmalige lasten		-1.926	-1.926
Aanschaf gronden nieuwkomers	2.146	-5.600	-3.454
Vervanging fietspaden	850		850
Masterplan Veluwezoom	782		782
Uitbreiding Kameleon	683		683
Vern. de Arnhorst	409		409
Totaal	4.870	-7.525	-2.655

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	Kapitaalver- strekkingen aan deelneming en	Leningen aan deelneming en	Overige langlopende leningen	Totaal
Boekwaarde 01-01-25	608.767	2.207.240	2.355.694	5.171.701
Vermeerderingen	0	0	105.232	105.232
Aflossingen	0	0	4.000	4.000
Afschrijvingen	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-25	608.767	2.207.240	2.456.926	5.272.933

De vermeerderingen en verminderingen in het verslagjaar zijn:

Vermeerderingen en verminderingen	Vermeerderingen	Aflossing	Afschrijving
AV Gelre	0	4.000	0
SVN	105.232	0	0
Totaal	105.232	4.000	0

Vlottende activa

Voorraden	2025
Onderhanden werk (bouwgrond in exploitatie)	0
Onderhanden werk Ijsseldistrict	-42.194
Subtotaal	-42.194
Voorziening verliesgevende complexen	-3.444.000
Totaal	-3.486.194

Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie)

De boekwaarde per ultimo van het jaar is als volgt te specificeren:

Complex	BW 1-1- 25	Voorziening 1-1-25	Inves- teringen	Opbreng- sten	Mutatie voorziening	Overig	BW 31-12-25	Voorziening 31-12-25	Balansw. 31-12-25
Dr de Visserstraat	338.477					-338.477			
Vitatronterrein	83.763					-83.763			
Ijsseldistrict	31.458	-3.198.000	351.000	-395.000	-246.000	-28.790	-42.194	-3.444.000	-3.486.194
Totaal	453.698	-3.198.000	351.000	-395.000	-246.000	-451.030	-42.194	-3.444.000	-3.486.194

Uitzettingen < 1 jaar

De uitzettingen < 1 jaar kunnen als volgt worden gerubriceerd:

Omschrijving	2025	2024
Vorderingen op openbare lichamen	691.051	5.034.429
Schatkistbankieren	21.697.793	9.287.223
RC-verhouding	15.396	11.799
Overige vorderingen		
Debiteuren algemeen	312.836	4.865.424
Debiteuren belastingen	793.787	666.869
Voorziening dubieuze debiteuren	-155.268	-223.892
Debiteuren samenleving	388.146	419.141
Crediteuren vordering	0	0
Overige vorderingen/nog te ontvangen bedragen	2.587.652	2.610.017
Subtotaal overige vorderingen	3.927.153	8.337.559
Totaal	26.331.393	22.671.010

*De uitzettingen < 1 jaar worden hieronder nader toegelicht.

Voorziening dubieuze debiteuren

Op basis van een beoordeling is voor het saldo van debiteuren algemeen en voor debiteuren belastingen een voorziening gevormd van in totaal € 155.268.

Debiteuren samenleving

Voor de jaarrekening 2025 is op basis van de beoordeling van de openstaande posten het oninbaarheidspercentage vastgesteld op 79%. Er is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd van € 1.390.516 (2024: € 1.578.808). Deze is in mindering gebracht op de waardering van de post debiteuren samenleving.

Het saldo van de post debiteuren samenleving is als volgt samengesteld:

Debiteuren samenleving	
Debiteuren samenleving	1.778.662
Voorziening dubieuze debiteuren (79%)	1.390.516
Saldo	388.146

Overige vorderingen/nog te ontvangen bedragen

De nog te ontvangen bedragen hebben betrekking op:

Nog te ontvangen bedragen	
Afrekening subsidie monumenten 2021	10.637
Vergoeding PMD glas papier	224.149
Doorbelasting BOA's Doesburg	154.203
Meer te verrekenen BTW 2024 (boekenonderzoek Belastingdienst)	19.521
Correctie compensabele BTW 2016-2018	55.751
Rente schatkistbankieren 4e kwartaal 2025	138.363
Bijdrage SPUK IZA 2025	218.963
Afwikkeling Toeslagenaffaire 2023	127.999
Afwikkeling PGB 2025	20.965
Verrekening Rozendaal	104.070
SPUK Oekraïne SiSa A16/M29	238.380
Correctie SPUK bekostiging Oekraïne	-198.379

Te verwachten bijdrage Rijk Toeslagen	1.209.403
Saldobestemming de Connectie	9.041
Provincie veer Dieren 2024	45.671
Provincie veer Dieren 2025	45.608
Inclusie Sociale Basis Q4 2025	22.650
VOB-verkenning fusie Rheden-Brummen	55.965
Inburgering	60.000
Opbr. bez. RCP Doesburg Q04-2025	30.000
Parkeerpl. Rozendaalse veld 50%	9.798
Doorbelasting Rozendaal	806
Schadebehandeling 4e kwartaal	23.364
NTO WABO leges 2025	301.081
Correctie stimuleren verkeersveiligheid	-392.115
Overige posten	51.760
Totaal	2.587.652

Schatkistbankieren

In het kader van het verplicht schatkistbankieren is de gemeente verplicht om overtollige middelen aan te houden in 's Rijks schatkist voor zover deze boven de drempel komen. In het overzicht hieronder wordt de benutting van de drempelbedragen in het kader van het verplicht schatkistbankieren weergegeven. Vanaf 1 juli 2021 is het drempelbedrag van 0,75% verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2%. Uit de evaluatie van het schatkistbankieren is namelijk gebleken dat de drempel voor schatkistbankieren te krap was vastgesteld. Bij de gemeente Rheden worden de bedragen boven € 400K automatisch afgeroomd, en onder € 400K automatisch aangevuld.

Drempelbedrag 2025 (bedragen x € 1.000)	3.550	2% van begrotingstotaal		
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	6	3	23	8
Ruimte onder het drempelbedrag	3.544	3.547	3.527	3.542
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Liquide middelen

Dit betreft het kasgeld per 31 december 2025. Deze saldi staan ter vrije beschikking van de gemeente.

Liquide middelen	2025	2024
Kassaldi	18.391	17.321
Banksaldi	10.076.211	11.333.981
Totaal	10.094.602	11.351.302

Overlopende activa

Hieronder zijn opgenomen de op de balans vooruitbetaalde bedragen.

Overlopende activa	2025	2024
Vooruitbetaalde bedragen	2.524.998	1.171.688
Overige nog te ontvangen bedragen	8.208.533	14.450.743
Totaal	10.733.531	15.622.431

Toelichting op de afzonderlijke passivaposten

In dit onderdeel wordt er ingegaan op het eigen vermogen, de voorzieningen, de vaste schulden en de vlottende passiva.

Eigen vermogen

Eigen vermogen

Het verloop van het eigen vermogen in 2025 is als volgt:

Post	Algemene reserve	Bestemmings reserves	Gerealiseerd resultaat	Totaal
Saldo 1-1-2025	14.433.368	7.667.043	7.100.975	29.201.386
Resultaat 2025			5.586.643	5.586.643
Stortingen	10.751.385	3.071.325	0	13.822.710
Onttrekkingen	4.260.794	3.450.808	7.100.975	14.812.577
Saldo 31-12-2025	20.923.959	7.287.560	5.586.643	33.798.162

Resultaat boekjaar

De rekening 2025 sluit met een positief saldo van € 5.586.643. Een nadere analyse van het resultaat is opgenomen in het hoofdstuk "toelichting op de programmarekening".

Voor een totaal overzicht van de stortingen en onttrekkingen in de reserves wordt verwezen naar de toelichting op reserves en voorzieningen.

Voorzieningen

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gevormd voor het egaliseren van de exploitatielasten en toekomstige uitgaven voor (groot) onderhoud.

Omschrijving	Voorziening t.b.v. verplichtingen	Voorziening Middelen derden	Voorziening egalisatie	Totaal
Saldo 1 januari	2.056.149	4.118.844	2.673.972	8.848.965
Stortingen	2.028.392	87.030	1.421.549	3.536.971
Onttrekkingen	50.190	429.563	569.051	1.048.804
Saldo 31 december	4.034.351	3.776.311	3.526.470	11.337.131

Voor een totaal overzicht van de stortingen en onttrekkingen in de voorzieningen wordt verwezen naar de toelichting op reserves en voorzieningen.

Vaste schulden > 1 jaar

Vaste schulden > 1 jaar

Onderhandse leningen

De onderhandse leningen bestaan uit schulden aan derden met een looptijd langer dan 1 jaar.

Post	Banken en Financiële instellingen binnenland	Waarborgsommen	Totaal
Boekwaarde 1-1-2025	115.500.000	358.259	115.858.259
Vermeerderingen	0	0	0
Aflossingen	1.500.000	0	1.500.000
Boekwaarde 31-12-2025	114.000.000	358.259	114.358.259

De rentelasten van de langlopende leningen bedroegen in 2025 € 2.297.903.

Vlottende passiva

Vlottende schulden < 1 jaar

De vlottende schulden < 1 jaar kunnen als volgt worden gerubriceerd:

Post	2025	2024
Crediteuren	5.558.567	6.511.457
Schulden aan debiteuren	0	728.274
Overige vlottende schulden	11.533.748	15.256.874
Rekening courant de Connectie	-28.172	-17.252
Banksaldi	9.636.597	10.890.500
Totaal	26.700.740	33.369.852

Het crediteurensaldo per 31 december 2025 is in 2026 afgewikkeld.

De overige schulden betreft de nog te betalen bedragen over 2025 en hebben met name betrekking op:

Post	Bedrag
Af te dragen loonheffing december 2025	2.176.554
Werkgeversafdracht ABP algemeen	425.103
Af te dragen loonheffing verstrekkingen Bijstand	2.428.067
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	559.341
Nog te betalen	5.827.259
Overige posten	117.424
Totaal	11.533.748

Overlopende passiva

Dit betreft posten die na 2025 nog afgewikkeld moeten worden.

Post	2025	2024
Het Rijk	12.601.303	23.726.185
Overige Nederlandse overheidslichamen	0	0

Vooruit ontvangen subsidies	7.261.478	4.156.803
Totaal	19.862.781	27.882.988

De mutaties die hebben plaatsgevonden bij de vooruit ontvangen (Rijks)bijdragen en subsidies zijn hieronder in een separaat verloopoverzicht opgenomen.

Verloopoverzicht vooruit ontvangen rijksbijdragen

Post	Saldo 1-1-2025	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo 31-12-2025
ISV* middelen	249.028		249.028	0
Geluidsmaatregelen N348	6.750			6.750
Leerlingallert	32.655		32.655	0
Subsidie bodemtaken	12.191			12.191
OAB	830.503	231.701		1.062.204
Sportakkoord	69.733		69.733	0
Preventie akkoord	25.000		25.000	0
NPO	244.489		244.489	0
Groene BOA's	86.000			86.000
SPUK Energiecompensatie	73.247	26.943		100.190
Brede SPUK	2.451.843	604.987	2.257.008	799.822
Onderwijshuisvesting tijdelijk ontheemd.	72.892			72.892
SPUK NIP LAI	3.693.611			3.693.611
IJsseldistrict correctie	2.388.243			2.388.243
COA voorschot gronden	9.980.000		5.600.600	4.379.400
TGO Broekstraat	3.510.000		3.510.000	0
Totaal	23.726.185	863.631	11.988.512	12.601.303

* ISV (= Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing) wordt Uitvoeringsmaatregelen Structuurvisies.

Verloopoverzicht overige Nederlandse overheidslichamen

Post	Saldo 1-1-2025	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo 31-12-2025

Verloopoverzicht vooruit ontvangen subsidies

Post	Saldo 1-1-2025	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo 31-12-2025
Natuur	104.093	123.357		227.450
Prov. GLD/Revitalisering de Beemd	269.142			269.142
Pr. Kennedylaan geluidsanering	63.150			63.150
Vitaal sportpark Zuidflank Rheden	35.211			35.211
Subsidie gemeentelijke monumenten	127.361			127.361
Prov. GLD/Cascade Beekhuizen	12.868			12.868
Bijdrage woningmarktmonitor	8.834			8.834
Subsidie student & leerling alert	15.000		15.000	0
Koploper OCO	274.518			274.518
Ambulantiseringsmiddelen	753.525	426.400	286.800	893.125
Menzis Eurobudget	15.000		15.000	0

Versterking OC	32.450		32.450	0
Stimulering verkeersveiligheid	176.600		176.600	0
Goudzoekers	-10.000	10.000		0
SPUK Inburgering Voorzieningen	773.415	749.732	520.702	1.002.445
Preventatieakkoord	339		339	0
Energiearmoede	588.580			588.580
Winterfonds	69.737		69.737	0
OAB extra besteed	-83.081	348.884	265.803	0
Sportakkoord extra besteed	-12.446	12.446		0
Geluidssanering rest. san. woningen	75.150		12.376	62.774
AKLR	80.000			80.000
Maatwerk monument Ellecom	78.545			78.545
ODRA label C controles	32.827	23.675		56.502
Vaststelling regeling Energie Woningen	-34.671			-34.671
Inzet ESF	565.655			565.655
Zorgverbinder GGZ in de wijk	80.000	50.000	80.000	50.000
Voorlopige bijdrage Bronckhorst	40.000		40.000	0
Belevingskijkers Veluwezoom	25.000		25.000	0
Stenfert over 25 jaar	0	1.365.770		1.365.770
Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed	0	146.134		146.134
Incluzio	0	268.765		268.765
Versterking PRT subregio Arnhem	0	250.000		250.000
Detailboek 'Warme Jas, verduurzaming monumenten'	0	168.500		168.500
Kastanjelaan Velp Geluidsanering	0	378.400		378.400
UPV Zwerfafval	0	166.709		166.709
Versterken Sociale Basis	0	100.000		100.000
Kwal. impuls landgoed Rheden	0	20.000		20.000
Projecten Erfgoed	0	64.500		64.500
SPUK Woningbouwimpuls	0		28.790	-28.790
Totaal	4.156.803	4.673.272	1.568.597	7.261.478

Overzicht reserves

Reserves	Omschrijving	Saldi 1-1-2025	Resultaat bestemming 2024	Vermeerdering 2025	Vermindering 2025	Saldo 31-12-2025
Reserves						
Algemene reserve						
Algemene reserve		11.140.158	6.086.975	4.664.410	-967.584	20.923.959
Risico reserve		3.293.210			-3.293.210	0
Totaal		14.433.368	6.086.975	4.664.410	-4.260.794	20.923.959
Bestemmingsreserves						
Reserve SBO speelvoorziening		398.365				398.365
Reserve SBO wegen		2.751.290		800.000	-521.000	3.030.290
Reserve SBO landschapsbeleidpl		4.154				4.154
Reserve bos en natuurgebieden		123.357			-123.357	0
Reserve risicobuffer grondexploitaties		273.206			-273.206	0
Reserve Nieuwbouw Gemeentehuis		829.494		689.750	-1.519.244	0
Reserve Bovenwettelijk Verlof		827.581		168.348		995.929
Reserve Afvalverwerking		767.377		7.227		774.604
Hervormingsagenda jeugdstelsel		425.000		392.000		817.000
Renovatie Pinkenberg		75.000				75.000
Best. Impl. Omgevingswet		1.192.218				1.192.218
Actualisatie functiewaarderingsstelsel			1.014.000		-1.014.000	0
Totaal bestemmingsreserves		7.667.043	1.014.000	2.057.325	-3.450.808	7.287.560
Totaal reserves		22.100.411	7.100.975	6.721.735	-7.711.602	28.211.520

Beschrijving en toelichting reserves

Hieronder is een beschrijving opgenomen van het doel en toekomstig gebruik van de reserves per ultimo 2025.

Algemene reserve		Stand 31-12-2025: € 20.923.959
Functie	Bestedingsfunctie en bufferfunctie	
Doelstelling	De reserve dient als buffer om nadelige exploitatiesaldi in enig jaar te dekken en om de eventuele financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen.	
Voeding- en onttrekking	Voor- en nadelige exploitatiesaldi van enig jaar worden met deze reserve verrekend. Onttrekkingen vinden incidenteel plaats t.b.v. bestedingen. In 2025 zijn middelen toegevoegd als uitvloeisel van de Nota reserves en voorzieningen (raadsbesluit 17-12-2024 'opschonen reserves') en de onttrekking betrof de dekking van incidentele lasten van realisatie nieuwe gemeentehuis (benoemd in raadsinformatiebrief 'Financiële eindverantwoording nieuwbouw gemeentehuis' d.d. 16-6-2025).	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma	Diverse programma's.	

Risicoreserve		Stand 31-12-2025: € 0
Functie	Bufferfunctie	
Doelstelling	De reserve was bedoeld om incidentele tegenvallers op te kunnen vangen die niet door een specifieke voorziening wordt gedekt.	
Voeding en onttrekking	Als uitvloeisel van de 'Nota reserves en voorzieningen gem. Rheden 2025-2028' is het saldo van de risicoreserve in 2025 volledig overgeheveld naar de algemene reserve. De reserve wordt hiermee opgeheven.	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma	Niet van toepassing.	

Reserve SBO speelvoorziening		Stand 31-12-2025: € 398.365
Functie	Egalisatiefunctie	
Doelstelling	De reserve moet toereikend zijn om de te verwachten kosten op te vangen van onderhoud en vernieuwing van speelvoorzieningen.	
Voeding- en onttrekking	Bij de resultaatsbestemming 2015 is € 324.000 toegevoegd. In 2024 is er geen onttrekking geweest. Naar verwachting zal de reserve medio 2026 worden opgeheven. Reserve wordt dan omgezet in een voorziening (conform Raadsbesluit 17 december 2024).	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma	2 Leefomgeving	

Reserve SBO wegen		Stand 31-12-2025: € 3.030.290
Functie	Egalisatiefunctie	
Doelstelling	De reserve moet toereikend zijn om de te verwachten kosten op te vangen van het groot onderhoud, de renovatie en de vervanging van de gemeentelijke wegen op basis van een opgesteld SBO wegen.	
Voeding- en onttrekking	In 2025 is per saldo € 521.000 onttrokken. Vanuit de actualiteitenprogramma is er € 800.000 gestort. Naar verwachting zal de reserve medio 2026 worden opgeheven. Reserve wordt dan omgezet in een voorziening (conform Raadsbesluit 17 december 2024).	

Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma	2 Leefomgeving

Reserve SBO landschapsbeleidplan		Stand 31-12-2025: € 4.154
Functie	Egalisatiefunctie	
Doelstelling	De reserve dient ter dekking van toekomstige uitgaven voor de uitvoering van het landschapsbeleidsplan.	
Voeding- en onttrekking	Deze reserve zal medio 2026 vrijvallen en toegevoegd aan onze algemene reserve. In onze nota Reserves en Voorzieningen staat dat er voor bedragen onder de € 50.000 geen voorziening wordt getroffen.	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma	2 Leefomgeving	

Reserve bos en natuurgebieden		Stand 31-12-2025: € 0
Functie	Bestedingsfunctie	
Doelstelling	Conform de bestuursrapportage 2013 is deze reserve gevormd ter egalisatie van de lasten voor onderhoud aan bos- en natuurgebieden.	
Voeding en onttrekking	In 2025 is deze reserve vrijgevallen. De € 123.357 staat nu als vooruit ontvangen bedragen op onze balans.	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma('s)	2 Leefomgeving	

Reserve risicobuffer grondexploitaties		Stand 31-12-2025: € 0
Functie	Bestedingsfunctie	
Doelstelling	Voor het opvangen van macro-economische ontwikkelingen voor het bestaande beleid, alsmede voor het ontwikkelen van toekomstige plannen worden de verwachte winsten of verliezen van grondcomplexen ten gunste of ten laste gebracht van deze bestemmingsreserve.	
Voeding en onttrekking	In 2025 is deze reserve vrijgevallen. De € 273.206 is in boekjaar 2025 toegevoegd aan ons exploitatieresultaat.	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma('s)	2 Leefomgeving	

Reserve Nieuwbouw Gemeentehuis		Stand 31-12-2025: € 0
Functie	Bestedingsfunctie	
Doelstelling	Deze reserve was gevormd naar aanleiding van het dekkingsplan nieuwe gemeentehuis.	
Voeding en onttrekking	In 2025 is het restantsaldo van deze reserve ingezet ter dekking van incidentele lasten van realisatie nieuwe gemeentehuis (benoemd in raadsinformatiebrief 'Financiële eindverantwoording nieuwbouw gemeentehuis' d.d. 16-6-2025). De reserve wordt hiermee opgeheven.	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma	3 Bestuur en organisatie	

Reserve Bovenwettelijk Verlof		Stand 31-12-2025: € 995.929
Functie	Bestedingsfunctie	
Doelstelling	Dekking van uit te betalen bovenwettelijke verlofuren.	
Voeding en onttrekking	De reserve is gevormd bij vaststelling van de jaarstukken 2022. Vanaf 1 januari 2022 kunnen medewerkers bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Deze vakantie-uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot	

	verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. Deze reserve zal na toetsing aan de voorschreven wettelijke kaders en na overleg met de accountant mogelijk worden omgezet in een voorziening. De omzetting van reserve naar voorziening zal uiteraard aan de raad worden voorgelegd.
Noodzakelijk niveau	- (wordt jaarlijks beoordeeld)
Relatie met programma	3 Bestuur en organisatie

Reserve Afvalverwerking		Stand 31-12-2025: € 774.604
Functie	Egalisatiefondsfunctie	
Doelstelling	Egalisatie van de afvalstoffenheffing	
Voeding en onttrekking	Jaarlijks wordt het resultaat op het product afval verrekend met de reserve. Indien de heffing hoger is geweest dan het saldo van de lasten wordt het verschil toegevoegd aan de reserve. In het omgekeerde geval wordt er onttrokken aan de reserve. In 2024 is € 7.227 gestort.	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma	2 Leefomgeving	

Hervormingsagenda jeugdstelsel		Stand 31-12-2025: € 817.000
Functie	Bestedingsfunctie	
Doelstelling	Opvangen nadelige effecten Hervormingsagenda jeugd	
Voeding en onttrekking	Conform de Programmabegroting 2025 is er € 392.000 gedoteerd in 2025.	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma('s)	1 Samenleving	

Renovatie Pinkenberg		Stand 31-12-2025: € 75.000
Functie	Bestedingsfunctie	
Doelstelling	Onderhoud openluchttheater De Pinkenberg.	
Voeding en onttrekking	Betreft ontvangen vergoeding van gemeente Rozendaal (resultaat jaarrekening 2023).	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma('s)	1 Samenleving	

Best. Impl. Omgevingswet		Stand 31-12-2025: € 1.192.218
Functie	Bestedingsfunctie	
Doelstelling	Ter dekking kosten implementatie Omgevingswet	
Voeding en onttrekking	Overheveling uit reserve 'Nog te besteden gemeentelijke budgetten' (conform Raadsbesluit 17 december 2024). Een onderbouwing in de vorm van een actuele planning inclusief financiering volgt in de loop van 2026. Zonder nadere besluitvorming valt deze reserve per 31 december 2026 vrij.	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma('s)	2 Leefomgeving	

Actualisatie functiewaarderingsstelsel		Stand 31-12-2025: € 0
Functie	Bestedingsfunctie	
Doelstelling	Ter dekking van de kosten van de nabetalingen die verband houden met de actualisatie van het FUWA stelsel HR21.	

Voeding en onttrekking	In de resultaatbestemming van de jaarrekening 2024 heeft de voeding plaatsgevonden. In 2025 zijn de nabetalingen verricht. Hiermee is de stand per 31-12-2025 nihil. De reserve wordt hiermee opgeheven.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma('s)	3 Bestuur en organisatie

Reserve te besteden gemeentelijke budgetten

In 2024 zijn alle Reserves Te Besteden Gemeentelijke Budgetten geheel onttrokken en dus opgeheven.

Voorzieningen

Voorzieningen					
Omschrijving	Saldi 1-1-2025	Prijscom- pensatie 2025	Vermeerdering 2025	Vermindering 2025	Saldo 31-12-2025
<i>Voorziening t.b.v. verplichtingen</i>					
Voorziening frictiekosten en casco	101.336				101.336
Voorziening pensioen bestuur					
- pensioenvoorziening	1.515.008		1.846.348		3.361.356
- wachtgeldvoorziening	74.747			-24.037	50.710
Voorziening spaarverlof	333.853		113.218		447.071
Voorziening RVU	31.205		68.826	-26.153	73.878
Totaal	2.056.149	0	2.028.392	-50.190	4.034.351
<i>Voorziening middelen derden</i>					
Voorziening onderhoud riolering	2.400.467			-287.497	2.112.970
Voorziening afkoopsom onderhoud graven	1.718.377	28.000	59.030	-142.066	1.663.341
Totaal	4.118.844	28.000	59.030	-429.563	3.776.311
<i>Voorziening egalisatie</i>					
Voorziening SBO gebouwen	2.673.972		1.421.549	-569.051	3.526.470
Totaal	2.673.972	0	1.421.549	-569.051	3.526.470
Totaal Voorzieningen	8.848.965	28.000	3.508.971	-1.048.804	11.337.131

Beschrijving en toelichting voorzieningen

Hieronder is een beschrijving opgenomen van het doel en toekomstig gebruik van de voorzieningen per ultimo 2025.

Voorziening frictiekosten en Casco		Stand 31-12-2025: € 101.336
Functie	Risicovoorziening toekomstige verplichtingen	
Doelstelling	Dekking van incidentele frictiekosten en kosten die voortvloeien uit de beëindiging van de muziekschool.	
Voeding en onttrekking	Voeding is destijds eenmalig geweest. Er is in 2025 niets aan onttrokken.	
Noodzakelijk niveau	De voorziening dient van voldoende niveau te zijn om de toekomstige wachtgelden af te dekken. Jaarlijks wordt bij het opstellen van de jaarrekening een berekening gemaakt om het niveau te bepalen. Eventuele stortingen of vrijval worden verrekend in de exploitatie.	
Programma	1 Samenleving	

Pensioen- en wachtgeldvoorziening bestuur		Stand 31-12-2025: € 3.412.066
Functie	Risicovoorziening toekomstige verplichtingen	
Doelstelling	Dekking van pensioen- en wachtgeldverplichtingen bestuur	
Voeding en onttrekking	Voor de toekomstige pensioenverplichtingen van onze bestuurders hebben we in 2021 deze voorziening gevormd. Momenteel zijn de pensioenen van wethouders ondergebracht in de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa). Voor de uitvoering van het APPA-plan maken we vanaf 1-1-2022 gebruik van de diensten van Visma Idella. Bij de behandeling van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) heeft de Eerste Kamer de regering verzocht de pensioenen van politici op dezelfde wijze te regelen als voor de rest van Nederland. Dit heeft geleid tot het besluit deze pensioenen per 1 januari 2028 over te dragen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Om de overstap naar het ABP mogelijk te maken worden opgebouwde pensioenaanspraken overgeheveld naar het ABP. Dit vraagt een noodzakelijke incidentele ophoging met 1.846K van de betreffende pensioenvoorziening op basis van actuariële waardeberekeningen.	
Noodzakelijk niveau	De voorziening dient van voldoende niveau te zijn om eventuele tussentijdse aanvragen voor pensioen of waardeoverdracht op te vangen.	
Relatie met programma('s)	3. Bestuur en Organisatie	

Voorziening spaarverlof		Stand 31-12-2025: € 447.071
Functie	Risicovoorziening toekomstige verplichtingen	
Doelstelling	Dekking verplichtingen als gevolg van opgebouwd spaarverlof	
Voeding en onttrekking	Vanaf 1 januari 2022 kunnen medewerkers vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie-uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskostengerelateerde	

	verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden. Voor het spaarverlof gaan we uit van de werkelijk opgebouwde verlofuren per 31-12-2025. Elk jaar zal de hoogte van de voorziening opnieuw worden vastgesteld aan de hand van het saldo spaarverlof.
Noodzakelijk niveau	De voorziening dient van voldoende niveau te zijn om aanvragen voor uitbetaling van het opgebouwde spaarverlof op te kunnen vangen.
Relatie met programma('s)	3. Bestuur en organisatie

Voorziening RVU		Stand 31-12-2025: € 73.878
Functie	Risicovoorziening toekomstige verplichtingen	
Doelstelling	Dekking van de maandelijkse kosten van de werknemers die gebruik maken van de tijdelijke Regeling Vervroegd Uittreden. Onder bepaalde voorwaarden kunnen werknemers maximaal twee jaar voor de pensioengerechtigde leeftijd gebruik maken van deze regeling. Zij ontvangen dan maandelijks een uitkering. Werknemers kunnen t/m 31 december 2025 gebruik maken van deze regeling. Voor de uitkering aan de werknemers, die deelnemen aan deze regeling, dient een voorziening te worden gevormd.	
Voeding en onttrekking	Voeding vindt nu plaats bij de jaarrekening 2025. De maandelijkse kosten worden aan het einde van het jaar uit deze voorziening gedekt. Wanneer nieuwe deelnemers zich aanmelden zal de hoogte van de voorziening opnieuw worden vastgesteld.	
Noodzakelijk niveau	De voorziening dient van voldoende niveau te zijn om de kosten van de RVU te kunnen dekken.	
Relatie met programma('s)	3 Bestuur en Organisatie.	

Voorziening onderhoud riolering		Stand 31-12-2025: € 2.112.970
Functie	Middelen van derden.	
Doelstelling	Afwikkeling van resultaat op product riool (in lijn met artikel 44 lid 2) conform het nieuwe watertakenplan.	
Voeding en onttrekking	Jaarlijks wordt het resultaat op het product riolering verrekend met de voorziening. Indien de heffing hoger is geweest dan het saldo van de lasten wordt het verschil toegevoegd aan de voorziening. In het omgekeerde geval wordt er onttrokken aan de voorziening. In 2024 is € 287.497 onttrokken aan de voorziening onderhoud riolering.	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma('s)	2 Leefomgeving	

Voorziening afkoopsom onderhoud graven		Stand 31-12-2025: € 1.663.341
Functie	Middelen van derden	
Doelstelling	De voorziening dient ter dekking van toekomstige uitgaven t.b.v. onderhoud grafbedekking.	
Voeding en onttrekking	De voorziening wordt gevoed door de jaarlijks ontvangen afkoopsommen voor onderhoud graven. De jaarlijkse toegevoegde prijscompensatie wordt ingezet t.b.v. de exploitatie voor het onderhouden van de grafbedekking. Jaarlijks wordt het resultaat op het taakveld	

	begraafplaatsen verrekend met de voorziening. In 2025 is per saldo € € 55.036 onttrokken.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma('s)	2 Leefomgeving

Voorziening SBO Gebouwen		Stand 31-12-2025: € 3.526.470
Functie	Voorziening dekking risico's	
Doelstelling	Dekking kosten Gebouwen	
Voeding en onttrekking	Voedingen en onttrekkingen vinden plaats conform het geactualiseerde meerjarenprogramma onderhoud (MJOP) 2025-2028. De raad heeft dit MJOP op 25-2-2025 vastgesteld.	
Noodzakelijk niveau	-	
Relatie met programma('s)	3. Bestuur en organisatie	

Overzicht investeringskredieten

Afdeling	Project	Krediet 31-12-2025	Besteding t/m 2025	Bijdrage derden t/m 2025	Saldo krediet 31-12-2025
Samenleving	Sport in Rheden	2.012.000			2.012.000
Samenleving	Onderwijshuisvesting	12.920.000	2.723.944	-455.914	10.651.970
Leefomgeving	Riolering, wegen, herstructurering	74.313.000	26.728.810	-4.176.502	51.760.692
Leefomgeving	Speelvoorzieningen	562.000			562.000
Leefomgeving	Masterplan Veluwezoom	2.285.000	2.351.403	-2.702.582	2.636.179
Leefomgeving	Renovatie groen	2.568.000			2.568.000
Leefomgeving	Overig	600.000			600.000
Leefomgeving	Buurtbeheer	1.064.000			1.064.000
Bestuur & Organisatie	Nieuwkomers - Gronden	0	8.079.930	-9.980.000	1.900.070
Sub totaal		96.324.000	39.884.087	-17.314.998	73.754.911
In 2025 afgewikkeld					
Bestuur & Organisatie	Gemeentehuis	26.552.300	25.648.837		903.463
Bestuur & Organisatie	Digitaal Rheden	2.500.000	119.774		2.380.226
Totaal		125.376.300	65.652.698	-17.314.998	77.038.600

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Borg- en garantstellingen aan natuurlijke en rechtspersonen

Gegarandeerde geldleningen

De gemeente staat garant voor door derden aangegane geldleningen.

- Per 31 december 2025 staat de gemeente garant jegens de BNG bank voor de nakoming van alle verplichtingen van een derde partij tot een maximum van € 432.000,= (exclusief boeten, kosten en wettelijke en overeengekomen rente).
- Samen met de Stichting Waarborgfonds Sport staat de gemeente garant voor de lening van een sportvereniging. Per 30 juni 2025 bedraagt de totale lening € 26.616,=. De gemeente en Stichting Waarborgfonds Sport staan ieder voor 50% (€ 13.308,=) garant.

Het totale bedrag aan garantstellingen van de gemeente Rheden bedraagt: € 445.308,=.

Waarborgfonds Sociale Woningbouw

De gemeente Rheden neemt deel in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en staat in dit kader, middels een achtervangovereenkomst, garant voor leningen die zijn verstrekt aan woningcorporaties. Het garant staan middels achtervangovereenkomst houdt in, dat in eerste instantie het WSW wordt aangesproken indien de geldnemer niet aan zijn verplichtingen voldoet. Pas als het risicovermogen van het WSW onder een bepaald minimum komt, worden de deelnemende gemeenten verplicht om een renteloze lening te verstrekken. De gemeente loopt dus eigenlijk alleen een renterisico. Gezien de vermogenspositie van het WSW, de goede controle en toetsing door dit fonds en de spreiding van het risico over de deelnemende gemeenten is dit als een laag risico te kwalificeren. Hier komt bij dat het WSW sinds de oprichting in 1983 nog nooit is aangesproken op haar borgstelling.

Per 31 december 2025 staat de gemeente Rheden garant voor een bedrag van € 221.938.000,=. Zie voor een nadere toelichting "Overzicht achtervangpositie WSW per ultimo december 2025".

Overige niet in de balans opgenomen rechten en plichten

Europese aanbestedingen

Onderstaande Europese aanbestedingen zijn uitgevoerd in 2025 waar mogelijk financiële verplichtingen mee zijn gemoeid:

- Prestatiegericht schilderwerk.
- Cyclisch onderhoud bomen.
- Machinale gladheidsbestrijding.
- Raamovereenkomst kolken, lijnafwatering en bijzondere objecten reinigen 2026-2028.

Ten aanzien van de in 2025 geconstateerde onrechtmatigheid m.b.t. inkoop & aanbestedingen verwijzen wij naar de paragraaf "Rechtmatigheidsverantwoording College".

Stimuleringsfondsen

Sinds 1997 neemt de gemeente Rheden deel aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN).

Via de SVN zijn of worden stimuleringsleningen verstrekt voor de volgende regelingen:

- Startersleningen
- Duurzaamheidsleningen
- Blijversleningen
- Stimuleringslening consumptief
- Stimuleringslening hypotheclair

- Stimuleringslening zakelijk
- Verzilverleningen
- Duurzaam Leven leningen

Het totaalsaldo uitstaande (bovengenoemde) leningen bedraagt afgerond € 1,7 miljoen.

De middelen om leningen te verstrekken zijn door de gemeente gestort bij de SVN en maken onderdeel uit van de financiële vaste activa.

Eigen risico WIA

De gemeente is eigen risicodragers met betrekking tot de WIA. Op het moment van opstellen van de jaarrekening 2025 krijgen drie medewerk(st)ers in dit kader een uitkering. Toekomstige verplichtingen komen ten laste van het rekeningresultaat van het jaar waarin de verplichting ontstaat.

Overzicht achtervangpositie WSW per ultimo december 2025 (bedragen x € 1.000)

Gemeente Rheden	A Schuld toerekenbaar aan Gemeente Rheden	B Totaal nominaal geborgd schuldrestant van de corporatie	C A/B in (%)	D Marktwaaarde van DAEB bezit in gemeente Rheden	E Totale marktwaaarde van DAEB-bezit	F D/E (in %)	G Toename (+) cq. Afname (-) achtervangpositie indien alle leningen onder regime > 1- 8-2021 vallen (F x B-A)
Corporatie (NVR nr.)							
De Woonplaats (4550)	€ 1.020	€ 956.824	0,1%	€ 6.922	€ 2.343.229	0,3%	€ 1.806
Stichting Mooiland (14427)	€ 58	€ 792.100	0,0%	€ 2.049	€ 3.697.774	0,1%	€ 381
Stichting Habion (3182)	€ 11.188	€ 403.291	2,8%	€ 10.137	€ 1.100.358	0,9%	-€ 7.473
Stichting Hof van Wonen (18596)	€ 53	€ 1.162.746	0,0%	€ 2.534	€ 3.013.366	0,1%	€ 925
Stichting Vivare (4491)	€ 208.102	€ 690.254	30,1%	€ 852.300	€ 3.653.327	23,3%	-€ 47.070
Woningstichting Veluwonen (3370)	€ 1.517	€ 121.187	1,3%	€ 10.679	€ 652.830	1,6%	€ 465
Totaal van alle corporaties in gemeente Rheden	€ 221.938	€ 4.126.402	5,4%	€ 884.621	€ 14.460.884	6,1%	-€ 50.965
Totaal van alle corporaties in nederland		€ 103.213.091			€ 389.256.245		

Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

Taakvelden - Realisatie

Programma / taakvelden	Begroting		Realisatie	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
P1 Samenleving				
0.10 Mutaties reserves	392.000	15.350	392.000	0
4.2 Onderwijshuisvesting	3.535.048	508.698	2.924.519	496.801
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.702.973	940.089	3.358.841	1.419.650
5.1 Sportbeleid en activering	514.084	10.018	520.299	94.446
5.2 Sportaccommodaties	4.531.193	1.718.892	5.126.506	2.084.444
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	673.557	0	671.073	60.000
5.6 Media	1.015.957	0	1.023.394	43.121
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.386.578	588.661	3.665.499	603.068
6.2 Wijkteams	565.817	0	590.963	1.299
6.3 Inkomensregelingen	23.777.010	17.090.452	25.363.533	19.504.456
6.4 Begeleide participatie	10.877.825	857.750	10.456.885	745.090
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.254.392	842.700	2.958.366	531.254
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	18.964.264	940.000	16.246.919	1.187.813
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	23.169.274	22.000	22.824.488	11.308
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.133.196	0	1.296.932	0
7.1 Volksgezondheid	2.770.180	1.031.177	2.677.514	738.614
P1 Samenleving	102.263.348	24.565.787	100.097.733	27.521.366
P2 Leefomgeving				
0.10 Mutaties reserves	810.000	521.000	807.227	917.563
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.103.842	441.973	1.097.842	454.511
2.1 Verkeer en vervoer	6.087.434	337.315	6.731.572	638.347
2.2 Parkeren	70.543	25.000	127.973	16.169
2.5 Openbaar vervoer	124.818	97.465	72.538	72.488
3.1 Economische ontwikkeling	467.590	101.000	470.639	99.540
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	9.118	9.118	21.692	20.331
3.4 Economische promotie	334.280	606.102	342.034	601.981
5.5 Cultureel erfgoed	124.022	0	259.198	11.211
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.582.261	250.932	4.147.494	99.696
7.2 Riolering	4.612.499	6.356.181	4.048.048	5.582.192
7.3 Afval	4.584.718	6.120.250	4.292.617	5.295.475
7.4 Milieubeheer	3.245.072	1.833.000	4.225.928	2.477.651
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	657.008	805.628	675.801	690.425
8.1 Ruimtelijke ordening	2.486.550	110.000	2.195.947	60.000
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	205.193	129.220	823.753	410.057
8.3 Wonen en bouwen	2.945.303	507.000	3.623.081	860.521
P2 Leefomgeving	32.450.251	18.251.184	33.963.383	18.308.157
P3 Bestuur en organisatie				
0.10 Mutaties reserves	2.060.950	2.486.828	5.522.508	6.794.038
0.1 Bestuur	2.966.224	50.000	5.107.621	80.002
0.2 Burgerzaken	1.857.682	840.000	2.087.603	1.036.361
0.4 Overhead	24.621.918	246.700	25.875.947	543.497
0.5 Treasury	-1.198.241	718.853	-86.995	1.069.337
0.61 OZB woningen	730.000	10.162.707	750.266	9.438.249
0.62 OZB niet-woningen	0	2.690.310	0	3.559.671
0.63 Parkeerbelasting	0	3.500	0	4.620
0.64 Belastingen overig	0	85.011	0	151.436
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	105.799.445	0	109.613.951
0.8 Overige baten en lasten	943.527	300.000	2.353.132	0
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0

1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.363.878	5.500	3.412.270	6.600
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.105.743	20.500	1.324.140	212.876
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	13.242.670	18.862.340	16.912.662	24.566.751
P3 Bestuur en organisatie	49.694.351	142.271.694	63.259.154	157.077.390
Eindtotaal	184.407.950	185.088.665	197.320.270	202.906.913
Resultaat		680.715		5.586.643

CBS-indeling 2025

Met ingang van het boekjaar 2025 zijn op basis van de 'Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden' de taakvelden 6.71 (Maatwerkdienstverlening 18+), 6.72 (Maatwerkdienstverlening 18-) en 6.82 (Geëscaleerde zorg 18-) uitgesplitst. Deze verbijzondering is weergegeven in onderstaande tabel.

Programma / taakvelden	Begroting		Realisatie	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
P1 Samenleving				
0.10 Mutaties reserves	392.000	15.350	392.000	0
4.2 Onderwijshuisvesting	3.535.048	508.698	2.924.519	496.801
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.702.973	940.089	3.358.841	1.419.650
5.1 Sportbeleid en activering	514.084	10.018	520.299	94.446
5.2 Sportaccommodaties	4.531.193	1.718.892	5.126.506	2.084.444
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	673.557	0	671.073	60.000
5.6 Media	1.015.957	0	1.023.394	43.121
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.386.578	588.661	3.665.499	603.068
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	194.857	0	155.832	1.299
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	370.960	0	435.131	0
6.3 Inkomensregelingen	23.777.010	17.090.452	25.363.533	19.504.456
6.4 Begeleide participatie	10.877.825	857.750	10.456.885	745.090
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	3.254.392	842.700	2.958.366	531.254
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	6.819.000	0	6.123.239	0
6.712 Begeleiding (WMO)	7.311.304	940.000	6.240.683	1.170.248
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	1.418.435	0	982.138	17.565
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	5.927.624	6.160	5.837.841	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	9.103.136	9.460	8.965.255	0
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	6.139.324	6.380	6.046.335	0
6.791 PGB WMO	430.000	0	277.589	0
6.792 PGB Jeugd	125.000	0	218.700	0
6.822 Jeugdreclassering	1.133.196	0	1.296.932	0
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	2.985.525	0	2.623.270	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	1.874.190	0	1.756.357	11.308
7.1 Volksgezondheid	2.770.180	1.031.177	2.677.514	738.614
P1 Samenleving	102.263.348	24.565.787	100.097.733	27.521.366
P2 Leefomgeving				
0.10 Mutaties reserves	810.000	521.000	807.227	917.563
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.103.842	441.973	1.097.842	454.511
2.1 Verkeer en vervoer	6.087.434	337.315	6.731.572	638.347
2.2 Parkeren	70.543	25.000	127.973	16.169
2.5 Openbaar vervoer	124.818	97.465	72.538	72.488
3.1 Economische ontwikkeling	467.590	101.000	470.639	99.540
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	9.118	9.118	21.692	20.331
3.4 Economische promotie	334.280	606.102	342.034	601.981

5.5 Cultureel erfgoed	124.022	0	259.198	11.211
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.582.261	250.932	4.147.494	99.696
7.2 Riolering	4.612.499	6.356.181	4.048.048	5.582.192
7.3 Afval	4.584.718	6.120.250	4.292.617	5.295.475
7.4 Milieubeheer	3.245.072	1.833.000	4.225.928	2.477.651
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	657.008	805.628	675.801	690.425
8.1 Ruimtelijke ordening	2.486.550	110.000	2.195.947	60.000
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	205.193	129.220	823.753	410.057
8.3 Wonen en bouwen	2.945.303	507.000	3.623.081	860.521
P2 Leefomgeving	32.450.251	18.251.184	33.963.383	18.308.157
P3 Bestuur en organisatie				
0.10 Mutaties reserves	2.060.950	2.486.828	5.522.508	6.794.038
0.1 Bestuur	2.966.224	50.000	5.107.621	80.002
0.2 Burgerzaken	1.857.682	840.000	2.087.603	1.036.361
0.4 Overhead	24.621.918	246.700	25.875.947	543.497
0.5 Treasury	-1.198.241	718.853	-86.995	1.069.337
0.61 OZB woningen	730.000	10.162.707	750.266	9.438.249
0.62 OZB niet-woningen	0	2.690.310	0	3.559.671
0.63 Parkeerbelasting	0	3.500	0	4.620
0.64 Belastingen overig	0	85.011	0	151.436
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	105.799.445	0	109.613.951
0.8 Overige baten en lasten	943.527	300.000	2.353.132	0
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.363.878	5.500	3.412.270	6.600
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.105.743	20.500	1.324.140	212.876
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	13.242.670	18.862.340	16.912.662	24.566.751
P3 Bestuur en organisatie	49.694.351	142.271.694	63.259.154	157.077.390
Eindtotaal	184.407.950	185.088.665	197.320.270	202.906.913
Resultaat		680.715		5.586.643

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 4 februari 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3.811.971. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 11.691 duizend bruto bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 3.812 duizend. Van de bruto niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is een bedrag van € 6.980 duizend acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. De netto onrechtmatigheid komt daarmee uit op € 4.711 duizend. Procentueel bedraagt de netto onrechtmatigheid 2,47%.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Overschrijding lasten (thema's):	Bruto	Netto
1. Financiële bestaanszekerheid	€ 1.166 duizend	€ 0
2. Vitaal en gezond	€ 509 duizend	€ 351 duizend
3. Biodiversiteit, erfgoed landschap	€ 135 duizend	€ 124 duizend
4. Mobiliteit en infra	€ 649 duizend	€ 382 duizend
5. Vernieuwing omgevingsbeleid	€ 328 duizend	€ 97 duizend
6. Volkshuisvesting	€ 678 duizend	€ 324 duizend
7. Dienstverleningsagenda	€ 6.166 duizend	€ 1.566 duizend
8. Integrale veiligheid	€ 267 duizend	€ 73 duizend

Onderschrijding baten (taakvelden):

1. Inrichting en beheer openbare ruimte	€1.208 duizend	€ 1.208 duizend
---	----------------	-----------------

Fouten in het kader van de naleving van de Europese Aanbestedingsregels van cumulatief € 585 duizend is als volgt opgebouwd:

6. Onrechtmatige inkoop onderhoud vastgoed	€ 229 duizend
7. Onrechtmatige inkoop ICT-diensten	€ 113 duizend
8. Onrechtmatige inkoop PMD zakken	€ 97 duizend
9. Onrechtmatige inkoop leaseovereenkomsten	€ 85 duizend
10. Onrechtmatige inhuur personeel	€ 61 duizend

In onderstaande tabel is een cumulatief totaaloverzicht opgenomen van geconstateerde rechtmatigheidsfouten over 2025.

Uitkomsten Rechtmatigheidsverantwoording (bedragen x€1000)	Bruto	Bruto	Netto	Netto
A. Begrotingscriterium				
1 Overschrijding exploitatiebudgetten taakvelden begroot versus werkelijk				
Overschrijding lasten	€ 9.898		€ 2.918	
Onderschrijding baten	€ 1.208		€ 1.208	
Totaal		€ 11.106		€ 4.126
2 Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten) ¹		€ 0		€ 0
3 Niet geautoriseerde reserve mutaties		€ 0		€ 0
4 Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten		€ 0		€ 0
Subtotaal A. Begrotingsonrechtmatigheden		€ 11.106		€4.126
B. Voorwaardencriterium				
1 Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed		€ 585		€ 585
2 Overige uitkomsten Verbijzonderde Interne Controles		€ 0		€ 0
C. Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium		€ 0		€ 0
D. Totaal rechtmatigheidsfouten		€ 11.691		€ 4.711
Uitgedrukt in percentage t.o.v. lasten excl. mut		6.13%		2,47%

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf leest u tevens u een nadere toelichting aan de hand van de verschillende criteriums die voor de rechtmatigheidsverantwoording van toepassing zijn. Het college heeft daarin ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

¹ Bij de reconstructie van de Oranjestad en de Oranjestad zijn de werkzaamheden integraal uitgevoerd. De kosten zijn per abuis op één investeringsnummer voor het hele project verantwoord, in plaats van te worden verdeeld over de afzonderlijke investeringskredieten volgens de gebruikelijk verdeelsleutel. Deze werkwijze sluit aan bij de opbouw van de meerjareninvesteringsbegroting (MJIB) en de wijze waarop de raad investeringskredieten heeft geautoriseerd.

Hierdoor liet de concept versie van de jaarrekening nog een begrotingsonrechtmatigheid op deze kredieten zien. In de definitieve versie van de jaarrekening is dit hersteld door de kosten alsnog overeenkomstig de verdeelsleutel aan de afzonderlijke investeringskredieten toe te rekenen.

SISA

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) <i>Aard controle D2 Indicator: B2/01</i>	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02</i>	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03</i>	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05</i>	
			25	41	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/06</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i>				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/08</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/09</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/10</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/11</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/12</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/13</i>
			€971.954	€ 1.419.474			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/14</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/15</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/16</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/17</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/18</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/19</i>
			€0	€41.800	€91.825	€129.973	€47.525	€65.475
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/20</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/21</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal dnegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/22</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal dnegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/23</i>	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24</i>	
			€127.073	€299.945	€0	€0	€1.238.377	

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 0	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 35.371	€ 0	2	235	7	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 700.194	€ 81.683	€ 407.793		€ 821.291	€ 1.062.204
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10		
		1						
		2						
		100						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 137.911	€ 0	€ 5.525			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 0	€ 199.132	€ 55.696	Ja		

			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08</i>	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/09</i>	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10</i>	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/11</i>				
			1							
			2							
			10							
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikkingnummer/referentienu mmer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01</i>	Aard van de activiteit besteding (jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: D23/03</i>	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04</i>	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06</i>		
			1	RHD-895163	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 220.000	€ 0	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 275.000	
			2							
			100							
			Eindverantwoording (Ja/Nee)							
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07</i>							
			1	Nee						
			2							
			100							
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicator: E3/02</i>	Overige bestedingen (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E3/03</i>	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt <i>Aard controle R Indicator: E3/04</i>	Correctie over besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E3/05</i>	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicator: E3/06</i>		
			1	nvt	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2							
			100							
			Hieronder per regel één projectnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07</i>	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08</i>	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09</i>	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10</i>	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E3/11</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12</i>		
			1	nvt	€ 0	€ 0	€ 0		Nee	
			2							
			100							
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)		

			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
1	060202	Gemeente Arnhem			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2								
20								
		Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09				
1	060202	Gemeente Arnhem		Nee				
2								
20								
		Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
		Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13			
1	060202	Gemeente Arnhem		nvt				
2								
20								
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten						
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 214.602	€ 214.602	€ 3.017.126	Ja		
		Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk			
		Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08			
1	330	Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/haantal in Stuks	Ja	8				
2	331	Drempellaantal in Stuks	Ja	3				
100								
IenW	E120	Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: E120/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/02	Aard controle R Indicator: E120/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
		Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk			
		Aard controle n.v.t. Indicator: E120/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/08			
1						Werk gaat in uitvoering in		
2								
50								
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01 € 16.455.856 Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07 € 148.955 Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13 € 0	Gemeente 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02 € 217.675 Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08 € 71.464 Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14 Ja	Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03 € 278.226 Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09 € 0	Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04 € 2.632 Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10 € 1.204.950	Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05 € 100.495 Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11 € 0	Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06 € 1.539 Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12 € 0
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01 € 24.236 BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02 € 10.604 BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03 € 47.318 BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04 € 0 BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05 € 0 Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06 € 0

			Indicator: G3/07	Indicator: G3/08	Indicator: G3/09	Indicator: G3/10	Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo), gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.190	€ 60
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.717	€ 145
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.916	€ 12
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 575	€ 25
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 42	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 42	€ 8.398	€ 242
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0			
						Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Aard controle n.v.t.	Gemeente Aard controle R	Gemeente Aard controle D2	Gemeente Aard controle R		

			Indicator: G4/16	Indicator: G4/17	Indicator: G4/18	Indicator: G4/19	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		6	Totaal	0	0	0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) Gemeente Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr Aard controle R Indicator: G10/01	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03		
			€ 591.399	€ 0	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr Aard controle R Indicator: G12/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03		
			€ 0	€ 0	Ja		
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2025	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
			€ 70.061	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Gemeenten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende uitkering Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02			
			€ 377.947	€ 239.354			
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken Aard controle R Indicator: H4/03	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken Aard controle R Indicator: H4/04	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden Aard controle R Indicator: H4/05	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06	
			€ 165.434	€ 20.602	€ 53.318		

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle R Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle R Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			€ 844.397	€ 80.851	€ 763.546	€ 2.621.406	Ja	
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
			Ja	Nee				
			Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
VRO	J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	1 060202 Gemeente Arnhem	€ 213.685				
			2					
			3					
VRO	J9	Tranche 1 t/m 7 Gemeenten	Projectnaam/nummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee)	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/02	Aard controle D1 Indicator: J9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/06
			1 IJssel District 2021 - 0000090055	Nee	Ja	138	127	0
			2					
			20					
			Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/08	Aard controle R Indicator: J9/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/10	Aard controle R Indicator: J9/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/12
			1 IJssel District 2021 - 0000090055	Nee	€ 350.472	€ 1.736.350	€ 395.334	€ 1.495.242
			2					
			20					
			Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/15	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/16		

			1 IJssel District 2021 - 0000090055	Nee	Het totaal aantal woningen en betaalbare woningen is hetzelfde, maar de verdeling naar deelprojecten is anders dan conform bijlage 3 van de aanvraag. Er zit daardoor verschuiving in de fasering.	Nee		
			2					
			20					
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. Aard controle D1 Indicator: J17/01	Geprognoteerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. Aard controle D1 Indicator: J17/03			
			0	0	0			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw). Aard controle R Indicator: J17/05	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling. Aard controle R Indicator: J17/06	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw). Aard controle R Indicator: J17/07	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling. Aard controle R Indicator: J17/08	
			1					
			2					
VRO	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikkingnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 05 nee is ingevuld)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/01	Aard controle R Indicator: J32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/04	Aard controle D2 Indicator: J32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/06
			1 SUVIS21-01140440	€ 7.765	€ 314.827	Nee	N.v.t.	
			99 SUVIS21-01138077	€ 372.241	€ 374.475	Ja	Ja	
			100					
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten Aard controle R Indicator: J55/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten Aard controle R Indicator: J55/05	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			114	€ 6.656	€ 38.742	10	€ 750	€ 1.378

			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09</i>			
			208 Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	€ 283.334 Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	€ 1.004.341 Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energiegebruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15</i>
			152	304	0	80	285	0
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkningsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, tweede lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel b
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J94/03</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J94/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/06</i>
			1 LA/23-03589562	€ 872.076	272	0	€ 13.500	€ 232.621
			2					
			100					
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09</i>			
			1 € 216.194	€ 423.261	Nee			
			2					
			100					
KGK	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			<i>Aard controle R Indicator: K28/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06</i>
			€ 409.950	€ 830.969	€ 65.150	€ 2.385.210	€ 0	€ 120.100
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					

			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07							
			Nee							
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)		
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06		
			€ 5.058.900			€ 0	€ 0	€ 235.182		
		Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd				
		Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle D2 Indicator: M16/10	Aard controle D2 Indicator: M16/11				
		€ 0	€ 3.264	€ 238.571	1-7-2024	1-11-2025				
		Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)							
		Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13							
		€ 5.058.775	€ 23.493.895							
AenM	M29	Bekostigingsregeling eerste opvang ontheemden Oekraïne door Regionale openbare lichamen	Naam Kostensoort	Besteding per kostensoort (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T)	Cumulatieve besteding per kostensoort (t/m jaar T-1 inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2024)					
		Regionaal openbaar lichaam, provincie of gemeente	Aard controle n.v.t. Indicator: M29/01	Aard controle R Indicator: M29/02	Aard controle R Indicator: M29/03					
		1 Meerkosten regio	€ 0	€ 0						
		2 Meerkosten coördinatie van de spreiding van ontheemden	€ 368.564	€ 936.486						
		3 Meerkosten communicatie	€ 0	€ 0						
		4 Meerkosten zorgkosten	€ 0	€ 0						
		5 Meerkosten materiele uitgaven	€ 32.058	€ 1.939.415						
		Berekening totale besteding (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld						
		Som indicator 02								
		Aard controle n.v.t. Indicator: M29/04	Aard controle n.v.t. Indicator: M29/05	Aard controle n.v.t. Indicator: M29/06						
		€ 400.622	Nee							
AenM	M30	Specifieke uitkering wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen	SPUK I: Aantal gerealiseerde plekken van duurzame aard boven indicatieve opgave in het jaar T	SPUK I: Eindverantwoording (Ja/Nee)	SPUK II: Aantal gerealiseerde plekken van bijzondere aard (AMV) in het jaar T	SPUK II: Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: M30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: M30/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: M30/04				
		195	Ja	87	Ja					

Overige gegevens

Hier wordt de controleverklaring van de accountant opgenomen.

Bijlagen

Kerngegevens

Kerngegevens			
Categorie	Aspect	2024	2025
Sociale structuur			
Inwoners (peildatum 1-1-24/25)	0-4 jaar	1.717	1.701
	5-19 jaar	6.468	6.423
	20-64 jaar	23.688	23.745
	> 65 jaar	<u>11.788</u>	<u>11.913</u>
	Totaal	43.661	43.782
Uitkeringsgerechtigden (peildatum 31-12-24/25)	WWB < 65 jaar	847	851
	IOAW	17	12
	IOAZ	8	5
	Bbz	7	1
Fysieke structuur (peildatum 31-12-24/25)			
Oppervlakte	Land (in ha)	8.153	8.153
	Binnenwater (in ha)	282	282
	Openbaar groen (in ha)	159	169
	Wegen: asfalt (in m)	1.129.815	1.135.092
	Elementen (in m)	1.381.156	1.288.245
Lengte	Riolering (in km)	246	246
Aantal	Woningen	21.310	21.377
	Lantaarnpalen	7.230	7.044
	Bomen	14.546	14.485
	Speelplaatsen	102	102
	Speeltoestellen	508	522
Voorzieningen (peildatum 1-10-24/25)			
Openbaar basisonderwijs	Aantal scholen	9	9
	Aantal leerlingen	1.499	1.501
Bijzonder basisonderwijs	Aantal scholen	10	10
	Aantal leerlingen	1.530	1.508
Voortgezet onderwijs	Aantal scholen	3	3
	Aantal leerlingen	2.282	2.189

Sustainable Development Goals (SDG)

Deze bijlage bevat een beschrijving van de zogenaamde SDG als onderdeel van de Global Goals waaraan de verschillende thema's in de begroting bijdragen.

	Global Goal (sub)doelen
1.1	Tegen 2030 extreme armoede uitroeien voor alle mensen wereldwijd, die met minder dan \$1,25 per dag moeten rondkomen.
1.2	Tegen 2030 het aandeel mannen, vrouwen en kinderen van alle leeftijden die volgens de nationale definities in armoede leven in al haar dimensies, minstens tot de helft terugbrengen.
1.3	Nationaal toepasbare sociale beschermingssystemen en maatregelen implementeren voor iedereen, met inbegrip van sociale beschermingsvloeren, en tegen 2030 een aanzienlijke dekkingsgraad realiseren van de armen en de kwetsbaren.
1.4	Er tegen 2030 voor zorgen dat alle mannen en vrouwen, in het bijzonder de armen en de kwetsbaren, gelijke rechten hebben op economische middelen, alsook toegang tot basisdiensten, eigenaarschap en controle over land en andere vormen van eigendom, nalatenschap, natuurlijke hulpbronnen, gepaste nieuwe technologie en financiële diensten, met inbegrip van microfinanciering.
1.5	Tegen 2030 de weerbaarheid opbouwen van de armen en van zij die zich in kwetsbare situaties bevinden en hun blootstelling aan en kwetsbaarheid voor met klimaat-gerelateerde extreme gebeurtenissen en andere economische, sociale en ecologische schokken en rampen beperken.
1.a	Zorgen voor een aanzienlijke mobilisatie van middelen afkomstig uit verschillende bronnen, ook via versterkte ontwikkelingssamenwerking, om adequate en voorspelbare middelen te voorzien voor ontwikkelingslanden, in het bijzonder de minst ontwikkelde landen, om programma's en beleidslijnen te implementeren die een einde moeten maken aan armoede in al haar vormen.
1.b	Solide beleidskaders creëren op nationaal, regionaal en internationaal niveau, die zijn gebaseerd op ontwikkelingsstrategieën ten gunste van de armen en het genderbeleid, om de versnelde investering te ondersteunen in acties die gericht zijn op het uitroeien van de armoede.

	Global Goal (sub)doelen
2.1	Tegen 2030 een einde maken aan honger en voor iedereen, in het bijzonder de armen en de mensen die leven in kwetsbare situaties, met inbegrip van kinderen, toegang garanderen tot veilig, voedzaam en voldoende voedsel en dit het hele jaar lang.
2.2	Tegen 2030 een einde maken aan alle vormen van malnutritie, waarbij ook tegen 2025 voldaan moet kunnen worden aan de internationaal overeengekomen doelstellingen met betrekking tot groeiachterstand en ondergewicht bij kinderen onder de 5 jaar; en eveneens tegemoetkomen aan de voedingsbehoeften van adolescente meisjes, zwangere vrouwen, vrouwen die borstvoeding geven en oudere personen.
2.3	Tegen 2030 de landbouwproductiviteit en de inkomens verdubbelen voor kleinschalige voedselproducenten, in het bijzonder vrouwen, inheemse

	bevolkingen, familieboeren, veefokkers en vissers, onder meer door een veilige en gelijke toegang tot land, andere productieve hulpbronnen en inputs, kennis, financiële diensten, markten en opportuniteiten die toegevoegde waarde bieden en ook buiten de landbouw tewerkstelling genereren.
2.4	Tegen 2030 duurzame voedselproductiesystemen garanderen en veerkrachtige landbouwpraktijken implementeren die de productiviteit en de productie kunnen verhogen, die helpen bij het in stand houden van ecosystemen, die de aanpassingscapaciteit verhogen in de strijd tegen klimaatverandering, extreme weersomstandigheden, droogte, overstromingen en andere rampen en die op een progressieve manier de kwaliteit van het land en de bodem verbeteren.
2.5	Tegen 2020 de genetische diversiteit in stand houden van zaden, cultuurgewassen en gefokte en gedomesticeerde dieren en hun in het wild levende verwanten, ook aan de hand van zaad- en plantenbanken die op een degelijke manier beheerd en gediversifieerd worden op nationaal, regionaal en internationaal niveau; en de toegang bevorderen tot het eerlijk en billijk delen van voordelen afkomstig van het gebruik van genetische hulpbronnen en daaraan gekoppelde traditionele kennis, zoals internationaal overeengekomen.
2.a	Verhogen van de investeringen, door versterkte internationale samenwerking, in landelijke infrastructuur, landbouwkundig onderzoek en uitgebreide diensten, technologische ontwikkeling en genetische databanken voor planten en vee om de landbouwkundige productiecapaciteit in ontwikkelingslanden, in het bijzonder in de minst ontwikkelde landen, te versterken.
2.b	Corrigeren en voorkomen van handelsbeperkingen en scheefgegroeide situaties op de wereldlandbouwmarkten, door onder andere tegelijk alle vormen van landbouwexportsubsidies en alle exportmaatregelen met een gelijkaardig effect af te schaffen, in overeenstemming met het mandaat van de Ontwikkelingsronde in Doha.
2.c	Maatregelen aannemen die de correcte werking moeten garanderen van de voedselgrondstoffenmarkten en hun afgeleiden en een snelle toegang tot marktinformatie bevorderen, met inbegrip van informatie over voedselreserves, om de extreme volatiliteit van de voedselprijzen te helpen beperken.

	Global Goal (sub)doelen
3.1	Tegen 2030 de globale moedersterfte terugdringen tot minder dan 70 per 100.000 levendgeborenen.
3.2	Tegen 2030 een einde maken aan vermijdbare overlijdens van pasgeborenen en kinderen onder de 5 jaar, waarbij alle landen er moeten naar streven om het sterftecijfer van baby's minstens tot 12 per 1000 levendgeborenen te beperken alsook het sterftecijfer van kinderen jonger dan 5 jaar eveneens in te perken tot maximum 25 per 1000 levendgeborenen.
3.3	Tegen 2030 een einde maken aan epidemieën zoals aids, tuberculose, malaria en verwaarloosde tropische ziekten, alsook hepatitis, door water overgebrachte ziekten en andere overdraagbare ziekten bestrijden.
3.4	Tegen 2030 de vroegtijdige sterfte gelinkt aan niet-overdraagbare ziekten met een derde inperken via preventie en behandeling, en mentale gezondheid en welzijn bevorderen.
3.5	3.5 De preventie en behandeling versterken van misbruik van verslavende middelen, met inbegrip van drugsgebruik en het schadelijk gebruik van alcohol.
3.6	Tegen 2020 het aantal doden en gewonden in het verkeer wereldwijd halveren.
3.7	Tegen 2030 universele toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorgdiensten garanderen, met inbegrip van diensten voor

	gezinsplanning, informatie en opvoeding, en voor de integratie van reproductieve gezondheid in nationale strategieën en programma's
3.8	Zorgen voor een universele ziekteverzekering, met inbegrip van de bescherming tegen financiële risico's, toegang tot kwaliteitsvolle essentiële gezondheidszorgdiensten en toegang tot de veilige, doeltreffende, kwaliteitsvolle en betaalbare essentiële geneesmiddelen en vaccins voor iedereen
3.9	Tegen 2030 in aanzienlijke mate het aantal sterfgevallen en ziekten verminderen als gevolg van gevaarlijke chemicaliën en de vervuiling en besmetting van lucht, water en bodem.
3.a	Waar nodig de implementatie van de kaderovereenkomst van de Wereldgezondheidsorganisatie over tabakscontrole versterken.
3.b	Het onderzoek en de ontwikkeling ondersteunen van vaccins en geneesmiddelen voor overdraagbare en niet-overdraagbare ziekten voor de overdraagbare en de niet-overdraagbare ziekten die in hoofdzaak ontwikkelingslanden treffen, toegang verschaffen tot betaalbare essentiële geneesmiddelen en vaccins, volgens de richtlijnen van de Verklaring van Doha aangaande het TRIPS-akkoord en Volksgezondheid. De Verklaring bevestigt het recht van ontwikkelingslanden om ten volle gebruik te maken van de bepalingen van de Overeenkomst aangaande de Handelsaspecten van de Intellectuele Eigendom (TRAIPR) die ruimte laat voor de bescherming van de volksgezondheid; en, in het bijzonder, het verschaffen van toegang tot geneesmiddelen voor iedereen.
3.c	De financiering van de gezondheidszorg aanzienlijk opvoeren, net als de aanwerving, de ontwikkeling, de opleiding en het lange tijd in dienst houden van gezondheidswerkers in ontwikkelingslanden, in het bijzonder in de minst ontwikkelde landen en de kleine eilandstaten.
3.d	De capaciteit van alle landen versterken, in het bijzonder die van de ontwikkelingslanden, met betrekking tot systemen voor vroegtijdige waarschuwing, risicovermindering en het beheer van nationale en globale gezondheidsrisico's.

	Global Goal (sub)doelen
4.1	Er tegen 2030 voor zorgen dat alle meisjes en jongens op een vrije, billijke en kwalitatief hoogstaande manier lager en middelbaar onderwijs kunnen afwerken, wat moet kunnen leiden tot relevante en doeltreffende leerresultaten.
4.2	Er tegen 2030 voor zorgen dat alle meisjes en jongens in hun vroege kindertijd toegang hebben tot een kwalitatieve ontwikkeling, zorg en opvoeding voorafgaand aan de lagere school zodat ze klaar zijn voor het basisonderwijs.
4.3	Tegen 2030 gelijke toegang garanderen voor alle vrouwen en mannen tot betaalbaar en kwaliteitsvol technisch, beroeps- en hoger onderwijs, met inbegrip van de universiteit.
4.4	Tegen 2030 het aantal jongeren en volwassenen met relevante vaardigheden, met inbegrip van technische en beroepsvaardigheden, voor tewerkstelling, degelijke jobs en ondernemerschap aanzienlijk opdrijven.
4.5	Tegen 2030 genderongelijkheden wegwerken in het onderwijs en zorgen voor gelijke toegang tot alle niveaus inzake onderwijs en beroepsopleiding voor de kwetsbaren, met inbegrip van mensen met een handicap, inheemse bevolkingen en kinderen in kwetsbare situaties.
4.6	Er tegen 2030 voor zorgen dat alle jongeren en een groot aantal volwassenen, zowel mannen als vrouwen, geletterd en rekenvaardig zijn.

4.7	Er tegen 2030 voor zorgen dat alle leerlingen kennis en vaardigheden verwerven die nodig zijn om duurzame ontwikkeling te bevorderen, onder andere via vorming omtrent duurzame ontwikkeling en duurzame levenswijzen, mensenrechten, gendergelijkheid, de bevordering van een cultuur van vrede en geweldloosheid, wereldburgerschap en de waardering van culturele diversiteit en van de bijdrage van de cultuur tot de duurzame ontwikkeling.
4.a	Bouwen en verbeteren van onderwijsfaciliteiten die aandacht hebben voor kinderen, mensen met een beperking en gendergelijkheid en die een veilige, geweldloze, inclusieve en doeltreffende leeromgeving bieden voor iedereen.
4.b	Tegen 2020 het aantal studiebeurzen wereldwijd en substantieel verhogen dat beschikbaar is voor ontwikkelingslanden, in het bijzonder de minst ontwikkelde landen, de kleine eilandstaten en de Afrikaanse landen, voor toegang tot het hoger onderwijs, met inbegrip van beroepsopleiding en programma's omtrent informatie en communicatietechnologie, techniek, ingenieurswezen en wetenschappen, in ontwikkelde landen en andere ontwikkelingslanden.
4.c	Tegen 2030 op aanzienlijke wijze de toevloed verhogen van gekwalificeerde leraren, ook via internationale samenwerking voor lerarenopleidingen in ontwikkelingslanden, in het bijzonder in de minst ontwikkelde landen en de kleine eilandstaten.

	Global Goal (sub)doelen
5.1	Een einde maken aan alle vormen van discriminatie jegens vrouwen en meisjes, overall.
5.2	Alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes in de openbare en de privésfeer uitroeien, ook inzake vrouwenhandel en seksuele en andere soorten uitbuiting.
5.3	Uit de wereld helpen van alle schadelijke praktijken, zoals kind-, vroege en gedwongen huwelijken en vrouwelijke genitale verminking.
5.4	Erkennen en naar waarde schatten van onbetaalde zorg en thuiswerk door het voorzien van openbare diensten, infrastructuur en een sociaal beschermingsbeleid en door de bevordering van gedeelde verantwoordelijkheden binnen het gezin en de familie, zoals dat nationaal van toepassing is.
5.5	Verzekeren van de volledige en doeltreffende deelname van vrouwen en voor gelijke kansen inzake leiderschap op alle niveaus van de besluitvorming in het politieke, economische en openbare leven.
5.6	Verzekeren van universele toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorg en reproductieve rechten zoals overeengekomen in het kader van het Actieprogramma van de Internationale Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling en het Peking-Actieplatform en de slotdocumenten van hun desbetreffende conferenties.

	Global Goal (sub)doelen
6.1	Tegen 2030 komen tot een universele en gelijke toegang tot veilig en betaalbaar drinkwater voor iedereen.
6.2	Tegen 2030 komen tot toegang tot gepaste en degelijke sanitaire voorzieningen en hygiëne voor iedereen en een einde maken aan openbare ontlasting, waarbij speciale aandacht wordt besteed aan de behoeften van vrouwen en meisjes en mensen in kwetsbare situaties.

6.3	Tegen 2030 de waterkwaliteit verbeteren door verontreiniging te beperken, de lozing van gevaarlijke chemicaliën en materialen een halt toe te roepen en de uitstoot ervan tot een minimum te beperken waarbij ook het aandeel van onbehandeld afvalwater wordt gehalveerd en recyclage en veilige hergebruik wereldwijd aanzienlijk worden verhoogd.
6.4	Tegen 2030 in aanzienlijke mate de efficiëntie van het watergebruik verhogen in alle sectoren en het duurzaam winnen en verschaffen van zoetwater garanderen om een antwoord te bieden op de waterschaarste en om het aantal mensen dat af te rekenen heeft met waterschaarste, aanzienlijk te verminderen.
6.5	Tegen 2030 het geïntegreerde beheer van de waterhulpbronnen implementeren op alle niveaus, ook via gerichte grensoverschrijdende samenwerking.
6.6	Tegen 2020 de op water gebaseerde ecosystemen beschermen en herstellen, met inbegrip van bergen, bossen, moerassen, rivieren, grondwaterlagen en meren.
6.a	Tegen 2030 de internationale samenwerking en de capaciteitsopbouwende ondersteuning uitbreiden voor de ontwikkelingslanden voor activiteiten die betrekking hebben op water en sanitaire voorzieningen en programma's, met inbegrip van technologieën voor waterwinning, ontzilting, waterefficiëntie, afvalwaterzuivering, recyclage en hergebruik.
6.b	De deelname versterken en ondersteunen van plaatselijke gemeenschappen bij de verbetering van het waterbeheer en van de sanitaire voorzieningen.

	Global Goal (sub)doelen
7.1	Tegen 2030 universele toegang tot betaalbare, betrouwbare en moderne energie-diensten garanderen.
7.2	Tegen 2030 in aanzienlijke mate het aandeel hernieuwbare energie in de globale energiemix verhogen.
7.3	Tegen 2030 de globale snelheid van verbetering in energie-efficiëntie verdubbelen.
7.a	Tegen 2030 de internationale samenwerking verhogen om toegang te vergemakkelijken tot onderzoek en technologie inzake schone energie, met inbegrip van de hernieuwbare energie, de energiedoeltreffendheid en de geavanceerde en schonere fossiele brandstofttechnologie, en de investering promoten in energie-infrastructuur en schone energietechnologie.
7.b	7.b Tegen 2030 de infrastructuur uitbreiden en de technologie upgraden om moderne en duurzame energiediensten te kunnen aanbieden aan alle ontwikkelingslanden, in het bijzonder de minst ontwikkelde landen, de kleine eilandstaten en door land ingesloten ontwikkelingslanden, in overeenstemming met hun respectieve steunprogramma's.

	Global Goal (sub)doelen
8.1	De economische groei per capita in stand houden in overeenstemming met de nationale omstandigheden en, in het bijzonder, minstens 7% aangroei van het bruto binnenlands product per jaar in de minst ontwikkelde landen.
8.2	Tot meer economische productiviteit komen door diversificatie, technologische modernisatie en innovatie, ook door de klemtoon te leggen op sectoren met hoge toegevoegde waarde en arbeidsintensieve sectoren.
8.3	Bevorderen van op ontwikkeling toegespitste beleidslijnen die productieve activiteiten ondersteunen, alsook de creatie van waardige jobs, ondernemerschap, creativiteit en

	innovatie, en de formalisering en de groei aanmoedigen van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen, ook via toegang tot financiële diensten.
8.4	Tegen 2030 geleidelijk aan de wereldwijde efficiëntie, productie en consumptie van hulpbronnen verbeteren en streven naar de ontkoppeling van economische groei en achteruitgang van het milieu, volgens het 10-jarig Programmakader voor Duurzame Consumptie en Productie, waarbij de ontwikkelde landen de leiding nemen.
8.5	Tegen 2030 komen tot een volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor alle vrouwen en mannen, ook voor jonge mensen en personen met een handicap, alsook een gelijk loon voor werk van gelijke waarde.
8.6	Tegen 2020 het aandeel aanzienlijk terugschroeven van jongeren die niet aan het werk zijn, geen onderwijs volgen en niet met een opleiding bezig zijn.
8.7	Onmiddellijke en effectieve maatregelen nemen om gedwongen arbeid uit de wereld te helpen, een einde te maken aan moderne slavernij en mensensmokkel en het verbod en de afschaffing van de ergste vormen van kinderarbeid veiligstellen, met inbegrip van het rekruteren en inzetten van kindsoldaten, en tegen 2025 een einde stellen aan kinderarbeid in al haar vormen.
8.8	De arbeidsrechten beschermen en veilige en gezonde werkomgevingen bevorderen voor alle werknemers, met inbegrip van migrantenarbeiders, in het bijzonder vrouwelijke migranten, en zij die zich in precare werkomstandigheden bevinden.
8.9	Tegen 2030 beleidslijnen uitwerken en implementeren ter ondersteuning van het duurzaam toerisme dat jobs creëert en plaatselijke cultuur en producten bevordert.
8.10	Versterken van de mogelijkheden van de plaatselijke financiële instellingen om toegang tot het bankwezen, de verzekeringen en financiële diensten voor allen aan te moedigen.
8.a	Verhogen van de Aid for Trade voor ontwikkelingslanden, in het bijzonder de minst ontwikkelde landen, ook via het verbeterde geïntegreerde kader voor handelsgerelateerde bijstand aan de minst ontwikkelde landen.
8.b	Tegen 2020 een globale strategie voor jongerentewerkstelling ontwikkelen en die operationeel maken en het Globale Jobs Pact van de Internationale Arbeidsorganisatie implementeren.

	Global Goal (sub)doelen
9.1	Ontwikkelen van kwalitatieve, betrouwbare, duurzame en veerkrachtige infrastructuur, met inbegrip van regionale en grensoverschrijdende infrastructuur, ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en het menselijk welzijn, met klemtoon op een betaalbare en billijke toegang voor iedereen.
9.2	Bevorderen van inclusieve en duurzame industrialisering en, tegen 2030, het aandeel in de werkgelegenheid en het bruto binnenlands product van de industrie aanzienlijk doen toenemen, in overeenstemming met de nationale omstandigheden, en dat aandeel verdubbelen in de minst ontwikkelde landen.
9.3	De toegang vergroten van kleinschalige industriële en andere ondernemingen, in het bijzonder in de ontwikkelingslanden, tot financiële diensten, inclusief betaalbare kredietverlening, alsook hun integratie in waarde-ketens en markten.
9.4	Tegen 2030 de infrastructuur moderniseren en industrieën aanpassen om hen duurzaam te maken, waarbij de focus ligt op een grotere doeltreffendheid bij het gebruik van hulpbronnen en van schonere en milieuvriendelijke technologieën en industriële processen, waarbij alle landen de nodige actie ondernemen volgens hun eigen respectieve mogelijkheden.
9.5	Verbeteren van het wetenschappelijk onderzoek, moderniseren van de technologische capaciteiten van industrieën in alle landen, in het bijzonder in ontwikkelingslanden, waarbij ook tegen 2030 innovatie wordt aangemoedigd en op

	aanzienlijke wijze het aantal onderzoeks- en ontwikkelingswerkers per miljoen inwoners wordt verhoogd en waarbij ook meer wordt uitgegeven aan publiek en privaat onderzoek en ontwikkeling.
9.a	De duurzame en veerkrachtige ontwikkeling van infrastructuur mogelijk maken in ontwikkelingslanden aan de hand van extra financiële, technologische en technische steun aan Afrikaanse landen, de minst ontwikkelde landen, de door land ingesloten ontwikkelingslanden en de kleine eilandstaten.
9.b	Ondersteunen van de binnenlandse technologische ontwikkeling, onderzoek en innovatie in ontwikkelingslanden, ook door een gunstig beleidsklimaat te garanderen voor, onder andere, industriële diversificatie en waarde-toevoeging aan handelsproducten.
9.c	In aanzienlijke mate de toegang verhogen tot informatie- en communicatietechnologie en streven naar het verschaffen van universele en betaalbare toegang tot internet in de minst ontwikkelde landen tegen 2020.

	Global Goal (sub)doelen	
	10.1	Tegen 2030 geleidelijk tot een inkomenstoename van de onderste 40% van de bevolking komen tegen een ritme dat hoger ligt dan het nationale gemiddelde, en die toename ook in stand houden.
	10.2	Tegen 2030 de sociale, economische en politieke inclusie van iedereen mogelijk maken en bevorderen, ongeacht leeftijd, geslacht, handicap, ras, etniciteit, herkomst, godsdienst of economische of andere status.
	10.3	Gelijke kansen verzekeren en ongelijkheden wegwerken, ook door het afvoeren van discriminerende wetten, beleidslijnen en praktijken en door het bevorderen van de geschikte wetgeving, beleidslijnen en acties in dit opzicht.
	10.4	Beleid voeren dat geleidelijk tot een grotere gelijkheid leidt, in het bijzonder inzake fiscaliteit, lonen en sociale bescherming.
	10.5	De regulering en monitoring verbeteren van de globale financiële markten en instellingen en de implementatie versterken van dergelijke reguleringen.
	10.6	Een verbeterde vertegenwoordiging verzekeren en een beter gehoor geven aan de ontwikkelingslanden bij de besluitvorming in mondiale, internationale economische en financiële instellingen om te komen tot meer doeltreffende, geloofwaardige, verantwoordelijke en legitieme instellingen.
	10.7	Een ordelijke, veilige, regelmatige en verantwoordelijke migratie en mobiliteit van mensen mogelijk maken, ook via de implementatie van geplande en degelijk beheerde migratiebeleidslijnen.
	10.a	Het beginsel implementeren van speciale en gedifferentieerde behandeling voor ontwikkelingslanden, in het bijzonder de minst ontwikkelde landen, in overeenstemming met de overeenkomsten van de Wereldhandelsorganisatie.
	10.b	Officiële ontwikkelingsbijstand en financiële stromen aanmoedigen, met inbegrip van directe buitenlandse investeringen, voor staten waar de behoefte het grootst is, in het bijzonder in de minst ontwikkelde landen, de Afrikaanse landen, de kleine eilandstaten en de door land ingesloten ontwikkelingslanden, in overeenstemming met hun nationale plannen en programma's.
	10.c	Tegen 2030 de transactiekosten van overschrijvingen van migranten reduceren tot minder dan 3% en transfer vanuit landen met kosten hoger dan 5% elimineren.

	Global Goal (sub)doelen
11.1	Tegen 2030 voor iedereen toegang voorzien tot adequate, veilige en betaalbare huisvesting en basisdiensten, en sloppenwijken verbeteren.
11.2	Tegen 2030 toegang bieden tot veilige, betaalbare, toegankelijke en duurzame vervoerssystemen voor iedereen, verbetering van de verkeersveiligheid, met name door uitbreiding van het openbaar vervoer, met speciale aandacht voor de behoeften van mensen in kwetsbare situaties, vrouwen, kinderen, personen met handicaps en ouderen
11.3	Tegen 2030 inclusieve en duurzame stadsontwikkeling en capaciteit opbouwen voor participatieve, geïntegreerde en duurzame planning en beheer van menselijke nederzettingen in alle landen.
11.4	De inspanningen verhogen om het culturele en natuurlijke erfgoed van de wereld te beschermen en veilig te stellen.
11.5	Tegen 2030 het aantal doden en getroffen mensen aanzienlijk verminderen en in aanzienlijke mate de rechtstreekse economische impact op het bruto binnenlands product terugschroeven dat veroorzaakt wordt door rampen, met inbegrip van rampen die met water verband houden, waarbij de klemtoon ligt op het beschermen van de armen en van mensen in kwetsbare situaties.
11.6	Tegen 2030 de nadelige milieu-impact van steden per capita reduceren, ook door bijzondere aandacht te besteden aan de luchtkwaliteit en aan het gemeentelijk en ander afvalbeheer.
11.7	Tegen 2030 universele toegang voorzien tot veilige, inclusieve en toegankelijke, groene en openbare ruimtes, in het bijzonder voor vrouwen en kinderen, ouderen en personen met een handicap.
11.a	Positieve economische, sociale en ecologische verbanden ondersteunen tussen stedelijke, voorstedelijke en landelijke gebieden door de nationale en regionale ontwikkelingsplanning te versterken.
11.b	Tegen 2020 het aantal steden en menselijke nederzettingen aanzienlijk verhogen die geïntegreerde beleidslijnen en plannen goedkeuren en implementeren inzake inclusie, doeltreffendheid van hulpbronnengebruik, mitigatie en adaptatie aan klimaatverandering, weerbaarheid tegen rampen, en in overeenstemming met het kader van Sendai voor rampen-risicovermindering 2015-2030 een holistisch ramprisicobeheer ontwikkelen en implementeren op alle niveaus.
11.c	De minst ontwikkelde landen steunen, ook via financiële en technische bijstand, in het opbouwen van duurzame en veerkrachtige gebouwen waarbij gebruik wordt gemaakt van lokale materialen.

	Global Goal (sub)doelen
12.1	Het 10-jarig Programmakader inzake Duurzame Consumptie- en Productiepatronen implementeren, waarbij alle landen actie ondernemen, en waarbij de ontwikkelde landen de leiding nemen, rekening houdend met de ontwikkeling en de mogelijkheden van de ontwikkelingslanden.
12.2	Tegen 2030 het duurzame beheer en het efficiënte gebruik van natuurlijke hulpbronnen realiseren.
12.3	Tegen 2030 de voedselverspilling in winkels en bij consumenten per capita halveren en voedselverlies reduceren in de productie- en bevoorradingsketens, met inbegrip van verliezen na de oogst.

12.4	Tegen 2020 komen tot een vanuit milieuvriendelijk beheer van chemicaliën en van alle afval gedurende hun hele levenscyclus, in overeenstemming met afgesproken nationale kaderovereenkomsten, en de uitstoot aanzienlijk beperken in lucht, water en bodem om hun negatieve invloeden op de menselijke gezondheid en het milieu zoveel mogelijk te beperken.
12.5	Tegen 2030 de afvalproductie aanzienlijk beperken via preventie, vermindering, recyclage en hergebruik.
12.6	Bedrijven aanmoedigen, in het bijzonder grote en transnationale bedrijven, om duurzame praktijken aan te nemen en duurzaamheidsinformatie te integreren in hun rapporteringscyclus.
12.7	Duurzame praktijken bij overheidsopdrachten bevorderen in overeenstemming met nationale beleidslijnen en prioriteiten.
12.8	Tegen 2030 garanderen dat mensen overal beschikken over relevantie informatie over en zich bewust zijn van duurzame ontwikkeling en levensstijlen die in harmonie zijn met de natuur.
12.a	Ondersteunen van ontwikkelingslanden ter versterking van hun wetenschappelijke en technologische mogelijkheden om de richting uit te gaan van meer duurzame consumptie- en productiepatronen.
12.b	Ontwikkelen en implementeren van instrumenten om de impact te monitoren van duurzame ontwikkeling op duurzaam toerisme dat werkgelegenheid creëert en de plaatselijke cultuur en producten promoot.
12.c	Inefficiënte subsidies voor fossiele brandstoffen die afval producerende consumptie aanmoedigen rationaliseren, door storende marktinvoeden uit de wereld te helpen, in overeenstemming met de nationale omstandigheden, ook door het belastingsysteem te herstructureren en deze schadelijke subsidies te laten uitdoven, waar deze bestaan, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke noden en omstandigheden in de ontwikkelingslanden en waarbij de mogelijke negatieve invloeden worden geminimaliseerd op hun ontwikkeling op een manier die de armen en de getroffen gemeenschappen beschermt.

	Global Goal (sub)doelen
13.1	De veerkracht en het aanpassingsvermogen versterken van met klimaat in verband te brengen gevaren en natuurrampen in alle landen.
13.2	Maatregelen inzake klimaatverandering integreren in nationale beleidslijnen, strategieën en planning.
13.3	De opvoeding, bewustwording en de menselijke en institutionele capaciteit verbeteren met betrekking tot mitigatie, adaptatie, impactvermindering en vroegtijdige waarschuwing inzake klimaatverandering.
13.a	De verbintenis uitvoeren die door de ontwikkelde landen in het kader van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake Klimaatverandering genomen werd omtrent de doelstelling om tegen 2020 gezamenlijk jaarlijks \$ 100 miljard bijeen te brengen uit allerlei bronnen, om tegemoet te komen aan de behoeften van de ontwikkelingslanden in de context van aanzienlijke mitigatieacties en van transparantie inzake implementatie, en om door deze kapitalisatie het Groene Klimaatfonds zo snel mogelijk volledig operationeel te maken.
13.b	Mechanismen promoten om de capaciteit te vergroten in het kader van doeltreffende aan klimaatverandering gekoppelde planning en beheer in de minst ontwikkelde landen en de kleine eilandstaten, waarbij ook wordt gefocust op vrouwen, jongeren en lokale en gemarginaliseerde gemeenschappen.

	Global Goal (sub)doelen
14.1	Tegen 2025 de vervuiling van de zee voorkomen en in aanzienlijke mate verminderen, in het bijzonder als gevolg van activiteiten op het land, met inbegrip van vervuiling door ronddrijvend afval en voedingsstoffen.
14.2	Tegen 2020 op een duurzame manier zee- en kustecosystemen beheren en beschermen om aanzienlijke negatieve gevolgen te vermijden, ook door het versterken van hun veerkracht, en actie ondernemen om deze te herstellen en om te komen tot gezonde en productieve oceanen.
14.3	De impact van de verzuring van de oceanen minimaliseren en aanpakken, ook via verhoogde wetenschappelijke samenwerking op alle niveaus.
14.4	Tegen 2020 op een doeltreffende manier de visvangst reguleren en een einde maken aan overbevissing, aan illegale, niet-aangegeven en ongereguleerde visserij en aan destructieve visserijpraktijken, en op wetenschap gebaseerde beheerplannen implementeren, om de visvoorraden zo snel mogelijk te herstellen, op zijn minst op niveaus die een maximale duurzame opbrengst kunnen garanderen zoals bepaald door hun biologische kenmerken.
14.5	Tegen 2020 minstens 10% van de kust- en zeegebieden behouden, in overeenstemming met het nationale en internationale recht en gebaseerd op de beste beschikbare wetenschappelijke informatie.
14.6	Tegen 2020 bepaalde vormen van visserijsubsidies afschaffen die bijdragen tot overcapaciteit en overbevissing, komaf maken met subsidies die bijdragen tot illegale, niet-aangegeven en ongereguleerde visserij en geen nieuwe vergelijkbare subsidies invoeren, erkennen dat een passende en doeltreffende speciale en gedifferentieerde behandeling van de ontwikkelingslanden en van de minst ontwikkelde landen integraal deel zou moeten uitmaken van de onderhandelingen inzake visserijsubsidies van de Wereldhandelsorganisatie.
14.7	Tegen 2030 de economische voordelen vergroten voor kleine eilandstaten en voor de minst ontwikkelde landen van het duurzaam gebruik van mariene rijkdommen, ook via het duurzaam beheer van visserij, aquacultuur en toerisme.
14.a	De wetenschappelijke kennis vergroten, onderzoekscapaciteit ontwikkelen en mariene technologie overdragen, waarbij rekening wordt gehouden met de criteria en richtlijnen van de Intergouvernementele Oceanografische Commissie inzake de overdracht van mariene technologie, om de gezondheid van de oceaan te verbeteren en de bijdrage te verruimen van de mariene biodiversiteit tot de ontwikkeling van ontwikkelingslanden, in het bijzonder kleine eilandstaten en de minst ontwikkelde landen.
14.b	Toegang verschaffen aan kleinschalige ambachtelijke vissers tot mariene hulpbronnen en markten.
14.c	Het behoud en het duurzaam gebruik van oceanen en hulpbronnen versterken door het implementeren van internationaal recht zoals dat wordt weerspiegeld in het VN-Zeerechtverdrag, dat een wettelijk kader voorziet voor het behoud en het duurzaam gebruik van oceanen en hun hulpbronnen, zoals ook wordt vermeld in paragraaf 158 van 'De toekomst die wij willen'.
	Global Goal (sub)doelen

15.1	Tegen 2020 het behoud, herstel en het duurzaam gebruik van terrestrische en inlandse zoetwaterecosystemen en hun diensten waarborgen, in het bijzonder bossen, moeraslanden, bergen en droge gebieden, in lijn met de verplichtingen van de internationale overeenkomsten.
15.2	Tegen 2020 de implementatie bevorderen van het duurzaam beheer van alle soorten bossen, de ontbossing een halt toeroepen, verloederde bossen herstellen en op duurzame manier bebossing en herbebossing mondiaal opvoeren.
15.3	Tegen 2030 de woestijnvorming tegengaan, aangetast land en gedegradeerde bodem herstellen, ook land dat wordt aangetast door woestijnvorming, droogte en overstromingen, en streven naar een wereld die qua landdegradatie neutraal is.
15.4	Tegen 2030 het behoud garanderen van de ecosystemen in de bergen, met inbegrip van hun biodiversiteit, om hun vermogen te versterken voordelen te genereren die essentieel zijn voor duurzame ontwikkeling.
15.5	Dringende en doortastende actie ondernemen om de aftakeling in te perken van natuurlijke leefgebieden, het verlies van biodiversiteit een halt toe te roepen en, tegen 2020, de met uitsterven bedreigde soorten te beschermen en hun uitsterven te voorkomen.
15.6	Bevorderen van het eerlijk en billijk verdelen van de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van genetische hulpbronnen en bevorderen van gepaste toegang tot dergelijke hulpbronnen, zoals internationaal overeengekomen.
15.7	Dringende maatregelen nemen om een einde te maken aan stroperij en handel in beschermde flora- en faunasoorten en zowel de vraag als het aanbod van illegale wilde dieren aan te pakken
15.8	Tegen 2020 maatregelen nemen om de introductie te voorkomen en de impact van invasieve uitheemse soorten op land- en waterecosystemen aanzienlijk te verminderen en de prioritaire soorten te bestrijden of uit te roeien
15.9	Integreer tegen 2020 de waarde van ecosystemen en biodiversiteit in nationale en lokale planning, ontwikkelingsprocessen, armoedebestrijdingsstrategieën en -rekeningen
15.a	Mobiliseer en verhoog de financiële middelen uit alle bronnen om biodiversiteit en ecosystemen te behouden en duurzaam te gebruiken
15.b	Aanzienlijke middelen uit alle bronnen en op alle niveaus mobiliseren om duurzaam bosbeheer te financieren en ontwikkelingslanden voldoende stimulansen te bieden om dit beheer te bevorderen, ook voor instandhouding en herbebossing
15.c	Wereldwijde steun voor de bestrijding van stroperij en de handel in beschermde soorten te vergroten, onder meer door het vermogen van lokale gemeenschappen om duurzame mogelijkheden voor levensonderhoud na te streven

	Global Goal (sub)doelen
	16.1 Alle vormen van geweld en de daaraan gekoppelde sterftcijfers wereldwijd aanzienlijk terugschroeven.
	16.2 Een einde maken aan het misbruik, de exploitatie, de handel en van alle vormen van geweld tegen en het martelen van kinderen.
	16.3 De rechtsregels bevorderen op nationaal en internationaal niveau en gelijke toegang tot het rechtssysteem voor iedereen garanderen.
	16.4 Tegen 2030 ongewettigde financiële en wapenstromen aanzienlijk indijken, het herstel en de teruggave van gestolen goederen versterken en alle vormen van georganiseerde misdaad bestrijden.
	16.5 Op duurzame wijze komaf maken met corruptie en omkoperij in al hun vormen.

16.6	Doeltreffende, verantwoordelijke en transparante instellingen ontwikkelen op alle niveaus.
16.7	Ontvankelijke, inclusieve, participatieve en representatieve besluitvorming op alle niveaus garanderen.
16.8	Verruimen en versterken van de participatie van de ontwikkelingslanden in de instellingen van mondiaal bestuur.
16.9	Tegen 2030 een wettelijke identiteit voorzien voor iedereen, met inbegrip van geboorteregistratie.
16.10	Publieke toegang tot informatie en beschermen van fundamentele vrijheden, volgens de nationale wetgeving en internationale overeenkomsten garanderen.
16.a	Versterken van de relevante nationale instellingen, ook via internationale samenwerking, voor het opbouwen van capaciteit op alle niveaus, in het bijzonder in de ontwikkelingslanden, om geweld te voorkomen en terrorisme en misdaad te bestrijden.
16.b	Bevorderen en afdwingen van niet-discriminerende wetten en beleidslijnen voor duurzame ontwikkeling.

	Global Goal (sub)doelen
	17.1 Versterken van de binnenlandse middelenmobilisatie (DRM), ook via internationale steun aan ontwikkelingslanden, om de binnenlandse capaciteit te verbeteren voor het innen van belastingen en andere inkomsten.
	17.2 Ontwikkelde landen dienen ten volle hun verbintenissen aangaande officiële ontwikkelingshulp te implementeren, waaronder ook de verbintenis van vele ontwikkelde landen om 0,7% van het bruto nationaal inkomen te besteden aan officiële ontwikkelingshulp voor ontwikkelingslanden (ODA/GNI) en 0,15% tot 0,20% ontwikkelingshulp aan de minst ontwikkelde landen; ODA-donoren worden aangemoedigd om voor zichzelf een doelstelling te bepalen om minstens 0,2% van de ODA te besteden aan de minst ontwikkelde landen.
	17.3 Bijkomende financiële middelen voor ontwikkelingslanden mobiliseren vanuit verschillende bronnen.
	17.4 Ontwikkelingslanden bijstaan in hun streven naar schuldhoudbaarheid op lange termijn via gecoördineerde beleidslijnen waarbij aandacht wordt besteed aan het aanmoedigen van de schuldfinanciering, de schuldverlichting en de schuldherstructurering, indien van toepassing, en de externe schuld aanpakken van arme landen met een grote schuldenlast om hun schuldencrisis in te perken.
	17.5 Regelingen goedkeuren en uitvoeren die investeringen in de minst ontwikkelde landen moeten bevorderen.
	17.6 Versterken van de Noord-Zuid-, de Zuid-Zuid- en de regionale en internationale trilaterale samenwerking inzake wetenschap, technologie en innovatie en vergemakkelijken van de toegang daartoe; en het delen van kennis uitbreiden volgens voorwaarden die wederzijds worden bepaald, ook via de verbeterde coördinatie tussen bestaande mechanismen, in het bijzonder op het niveau van de Verenigde Naties, en via een mondiaal mechanisme voor de facilitering van technologie.
	17.7 De ontwikkeling, overdracht, verspreiding en verdeling van ecologische technologieën aan ontwikkelingslanden volgens gunstige voorwaarden, ook inzake gunstige en preferentiële bepalingen, zoals wederzijds overeengekomen.
	17.8 De technologiebank en het mechanisme voor het opbouwen van wetenschappelijke, technologische en innoverende capaciteit voor de minst ontwikkelde landen volledig operationeel maken tegen 2017 en het gebruik

	opdrijven van de technologie die dit mogelijk moet maken, in het bijzonder de informatie- en communicatietechnologie.
17.9	De internationale steun verhogen voor het implementeren van doeltreffende en doelgerichte capaciteitsopbouw in ontwikkelingslanden ter ondersteuning van nationale plannen die erop gericht zijn om alle Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen te implementeren, ook via de Noord-Zuid-, Zuid-Zuid- en trilaterale samenwerking.
17.10	Een universeel, op regels gebaseerd, open, niet-discriminerend en billijk multilateraal handelssysteem bevorderen onder de Wereldhandelsorganisatie, ook via het volbrengen van de onderhandelingen onder de Ontwikkelingsagenda van Doha van deze organisatie.
17.11	De export van ontwikkelingslanden aanzienlijk doen toenemen, in het bijzonder met de bedoeling om het aandeel van de minst ontwikkelde landen in de mondiale export tegen 2020 te verdubbelen.
17.12	Tijdige uitvoering van belastingvrije en quotavrije markttoegang op duurzame basis voor alle minst ontwikkelde landen, in overeenstemming met besluiten van de Wereldhandelsorganisatie, onder meer door ervoor te zorgen dat preferentiële oorsprong regels die van toepassing zijn op invoer uit de minst ontwikkelde landen transparant en eenvoudig zijn en bijdragen tot het vergemakkelijken van de markttoegang.
17.13	De globale macro-economische stabiliteit versterken, ook via beleidscoördinatie en beleidscoherentie.
17.14	Beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling versterken.
17.15	De beleidsruimte en het leiderschap van elke land respecteren om beleidslijnen uit te werken en om duurzame ontwikkeling te implementeren om een einde te maken aan armoede.
17.16	Het Globaal Partnerschap voor duurzame ontwikkeling versterken, aangevuld door partnerschappen met meerdere belanghebbenden (multi-stakeholder-partnerschappen) en kennis, expertise, technologie en financiële hulpmiddelen mobiliseren en delen met het oog op het bereiken van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen in alle landen, in het bijzonder in de ontwikkelingslanden.
17.17	Doeltreffende openbare, publiek-private en maatschappelijke partnerschappen aanmoedigen en bevorderen, voortbouwend op de ervaring en het netwerk van partnerschappen.
17.18	Tegen 2020 de steun voor capaciteitsopbouw verhogen aan ontwikkelingslanden, inclusief de minst ontwikkelde landen en de kleine eilandstaten, om de beschikbaarheid van hoogwaardige, actuele en betrouwbare gegevens opgedeeld naar inkomen, gender, leeftijd, ras, etnische afkomst, migratiestatus, handicap, geografische locatie en andere kenmerken relevant in een nationale context, aanzienlijk op te drijven.
17.19	Tegen 2030 voortbouwen op bestaande initiatieven om metingen te ontwikkelen met betrekking tot de vooruitgang van duurzame ontwikkeling die kunnen dienen als aanvulling op het bruto binnenlands product, en de statistische capaciteitsopbouw ondersteunen in ontwikkelingslanden.

	Global Goal (sub)doelen
18.1	Werken vanuit rollen
18.2	Toegevoegde waarde is leidend
18.3	Gelijkwaardigheid in samenwerking

18.4	Regionale samenwerking
18.5	Werken vanuit eigen verantwoordelijkheid
18.6	Formeel en informeel handelen